

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİMDALI

1310 SENE-İ HİCRİYESİNE MAHSUS
SALNAME-İ VİLAYET-i MAMURAT'ÜL AZİZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Ahmet AKSIN

HAZIRLAYAN
Funda DURUKSU

ELAZIĞ-2013

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİMDALI

1310 SENE-İ HİCRİYESİNE MAHSUS
SALNAME-İ VİLAYET-i MAMURAT'ÜL AZİZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Ahmet AKSİN

HAZIRLAYAN
Funda DURUKSU

Jürimiz, tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda bu yüksek lisans / doktora tezini oy birliği / oy çokluğu ile başarılı saymıştır.

Jüri Üyeleri:

- 1.**
- 2.**
- 3.**
- 4.**
- 5.**

F. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../..... tarih ve sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Doç. Dr. Zahir KIZMAZ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

1310 Sene-i Hicriyesine Mahsus Salname-i Vilayet-i Mamurat'ül Aziz

Funda DURUKSU

Fırat Üniversitesi

SosyalBilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı

Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı

Elazığ-2013, Sayfa: VII + 206

Hazılamış olduğumuz 1310 Sene- i Hicriyesine Mahsus Salname-i Vilayet-i Mamuret'ül Aziz adlı çalışmada Elazığ'ın siyasi, sosyal, ekonomik, coğrafi yapısı, nüfusu ve Mamurat'ül Azize bağlı kazâlar hakkında detaylı bilgi verilmiştir.

Bu çalışma giriş ve sonuç bölümleri hariç beş bölümden oluşmaktadır. Bu bölümlerde ise tablolar, sene içerisindeki olaylar, Mamurat'ul Aziz ve kendine bağlı olan kazâlar, vilayetdeki nehirler, vilayetin ileri gelenleri, köyleri ve merkeze uzaklıkları, hatime yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler : Mamuret'ül Aziz, Salname

ABSTRACT

Master's Thesis

**1310 Sene-i Hicriyesine Mahsus Salname-i Vilayet-i Mamurat'ül Aziz
(The Almanac of The Province Of Mamurat'ül Aziz in of The Muslim Calendar)**

Funda DURUKSU

Fırat University

Institute Of Social Sciences

The Department of History

The Division of Near Age History

Elazığ-2013, Page :VII + 206

In this study 1310 Sene-i Hicriyesine Mahsus Salname-i Vilayet-i Mamurat'ül Aziz (The Almanac of The Province of Mamurat'ül Aziz in 1310 of The Muslim Calendar), a detailed information is given on the political, social, economic, geography and population of Elazığ, and on the towns of Mamurat'ül Aziz.

This thesis is composed of five parts, except for the introduction and the conclusion parts. In this theses, there are tables, events of the year in facts, Mamurat'ül Aziz and its towns, the rivers of this province, the important figures of the province, its villages and their distance, and the conclusion part of the almanac.

Key Words : Mamurat'ül Aziz, Salname (Almanac)

İÇİNDEKİLER

ÖZET	II
ABSTRACT.....	III
İÇİNDEKİLER.....	IV
ÖN SÖZ	VI
KISALTMALAR	VII
GİRİŞ.....	1
1.Resmi Salnameler, Devlet Salnameleri	1
4. Özel Salnameler	6

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Tablolar.....	9
--------------------	---

İKİNCİ BÖLÜM

2. İFADE-İ MAHSUSA	41
2.1. Mamuretü'l Aziz Kazâsı	45
2.2. Buzluk	50
2.3. Keban Madeni Kazâsı	57
2.4. Arapgir Kazâsı	60
2.5. Eğin Kazâsı	61
2.6. Malatya Sancağı.....	64
2.7. Akçadağ Kazâsı	68
2.8. Behisni Kazâsı	69
2.9. Hısn-ı Mansur Kazâsı	70
2.10. Kâhta Kazası	71
2.11. Dersim Sancağı	72
2.12. Çemişgezek Kazâsı	73
2.13. Çarsancak Kazâsı	73
2.14. Mazgird Kazâsı	75
2.15. Pah Kazâsı.....	77
2.16. Kızıl Kilise Kazâsı	77
2.17. Ovacık Kazâsı	77

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. DAHİL VİLÂYETDEKİ ENHÂR	79
3.1. Fırad ve Murad.....	79

3.2. Harengit Nehri	79
3.3. Vanku Nehri.....	79
3.4. Eriki Nehri	80
3.5. Dirmesih Nehri	80
3.6. Horata Nehri	80
3.7. Pınar Başı Nehri.....	80
3.8. Kernek Suyu	80
3.9. Tohma Nehri	81
3.10. Ballı Su Nehri	81
3.11. Şişman Nehri.....	81
3.12. Hatun Nehri.....	81
3.13. Sultan Suyu Nehri.....	82
3.14. Kalburcu Nehri	82
3.15. Değirmenku Nehri	82
3.16. Göksu Nehri.....	82
3.17. Akdere Nehri.....	82
3.18. Kahta Nehri.....	83

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. MEZRA ' MUKIRR EYÂLET OLDUKTAN SONRA GELEN VÛLÂT-I AZÂM **84**

4.1. Vali-i Vilayet Muhammed Enis Paşa.....	86
4.2.(Erkan-ı Vilayet) Rütbe-i Osman-i	86
4.3.Meclis-i idare-i Vilayet.....	86
4.4. Evâmir.....	118
4.5. Merbut Oldukları Merkezlere Mesafelerini Mübeyyen Cetvel	173

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. HATİME.....	199
SONUÇ	200
BİBLİYOGRAFYA	201
EKLER	202
ÖZ GEÇMİŞ	206

ÖN SÖZ

Tarih, geçmişe ait bilgilerin araştırılıp toplanması ve geleceğe sunulmasıdır. Osmanlı Devleti de tarih içerisinde çok önemli rol oynayan ve asırlarca hüküm sürmüş büyük bir imparatorluk olarak tarihçilerin araştırma yaptıkları ve daha uzun yıllarda araştıracakları bir konudur. Bu araştırmalar siyasi, idari, sosyal, kültürel, iktisadi olmak üzere bir çok alanda yapılmıştır. İmparatorluğun geride bıraktığı eserler bu alanlarda yapılan çalışmaları kolaylaştırmaktadır. Bunlardan biri de tez olarak hazırlamış olduğumuz vilayet salnameleridir. Osmanlı Devleti vilayet salnameleri ait oldukları vilayet hakkında her türlü bilgileri vermektedir. Biz de Mamuratü'l- Aziz Vilayetinin ilgili dönemdeki yapısını ortaya çıkarabilmek için bu Salnameyi yüksek lisans tezi olarak seçtik.

İncelemiş olduğumuz salnameyi silik olan bölümler hariç eksiksiz ve doğru olarak okumaya çalışarak Elazığ'ın idari, sosyal, iktisadi yapısını ortaya çıkaracak bilgilere ulaşmaya çalıştım. Tezimin hazırlanma aşamasında benden yardımlarını esirgemeyen sayın hocam Prof. Dr. Ahmet AKSİN'a teşekkürü bir borç bilirim. Aynı zamanda bu çalışma sırasında bana yardımcı olan arkadaşlarım Emrah MARAL ve Gülseren DOĞAN'a teşekkürlerimi bildiririm.

ELAZIĞ-2013**Funda DURUKSU**

KISALTMALAR

C	: Cilt
E	: Ermeni
K	: Katolik
L	: Latin
R	: Rum
s.	: Sayfa
Y	: Yahudi

GİRİŞ

Salnâme geçmiş yıllardaki mühim hadiseleri hûlasa eden ve ait olduğu yılın müesseseler ve hâl tercümeleri gibi, çeşitli mevzûlarda son durumu kısaca bildiren eserdir ¹.

Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyılda yayımlanmaya başlayan yıllıklar üç grupta toplanırdı: “salname-i Devlet-i Aliyye-i Osmanî-ye” denen devlet yıllıkları “salname-i vilayet denen” vilayet yıllıkları ve nezaretlerce yayımlanan “salname-i nezaret” adlı yıllıklar ².

1.Resmi Salnameler, Devlet Salnameleri

İlk salname 1263 yılında Mustafa Reşid Paşa'nın öncülüğünde çıkarılmıştır. Bu iş için tarihçi Hayrullah Efendi görevlendirilmişse de salname Ahmet Vefik Paşa tarafından hazırlanmıştır. Batıda büyük ilgi uyandıran salname Bianchi tarafından aynı yıl içerisinde Fransızcaya tercüme edilerek Journal asiatique'te bölümler halinde yayımlanmıştır. (Bu tercüme, Le premier annuaire imperial de l' Empire otoman ou tableau de l' etat politique, civil, militaire, Jurdiciaire et administratif de la Turquie, depuis l'introduction des reformes operees dans ce pays par les sultans Mahmoud 2. et Abdul Medjid, actuelement regnat adıyla kitap olarak da basılmıştır.[Paris 1848] İlkine göre muhvası daha zengin olan 1264 ve 1265 (1849) salnamelerini yine Ahmet Vefik Paşa hazırlanmıştır. Daha sonra yıllara ait salnamelerin hazırlanmasında Ahmet Cevdet Paşa, Meclis-i Maarif başkâtibi Behçet Bey ve meclis üyelerinden Rüşdü Bey görev almıştır. 1872 yılının sonunda çıkarılan bir irade-i seniyye ile Maarif Nezareti Mektubi Kalemi tarafından hazırlanmaya başlanan devlet salnameleri, 1306 (1888) yılından itibaren düzenli biçimde Sicill- i Ahval Komisyonu her yıl nezaret ve vilayetlerden, geçmiş yıla ait bilgilerin güncellenmesi için önceki senenin salname formalarını gerekli yerlere göndererek bunlar üzerinde düzeltmelerin yapılmasını talep ederdi. Ancak istenilen bilgilerin zamanında ulaşmaması sebebiyle salnamelerde yer alan biyografik bilgiler ve teşkilat şemaları hatalarla doludur. 1263'ten 1326'ya kadar (1847-1908) altmış dördü hicri tarihlere göre, bundan sonraki dördü (1326-1334/1910-1918) mali tarihlere göre olmak üzere toplam altmış sekiz adet neşredilen devlet salnameleri sadece 1263-1327 (1847-1912) yılları arasında düzenli biçimde basılabilmiş, 1328-1332 (1912-

¹ İslam Ansiklopedisi, C.10, s.134-136 , Eskişehir 2001.

² AnaBritannica , C.27, s.92, İstanbul.

1916) arasında savaş yüzünden yayımlanamamıştır. Sonuncusu 1334. (1918) tarihini taşıyan devlet salnamelerinin Cumhuriyet döneminde yayıma devam edilmiş, ilk ikisi Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi ismiyle 1925-1926 ve 1927-1928 yıllarında Arap harfleriyle, üçüncüsü Türkiye Cumhuriyeti Devlet Yıllığı adıyla 1928-1928 yıllarında Latin harfleriyle basılmıştır. Altı sayı neşredilen bu yıllıkların sonuncusu 1941 tarihli dir.

1263-1297 (1847-1880) yıllarına ait devlet salnameleri taş baskısı olarak yayımlanmıştır. 175 sayfa ve 13,5 x 8 cm. ebadında olan ilk salname diğerlerine göre hacmi ve yayın tekniği bakımından oldukça mütevazı özellikler taşır. Sonraki yıllarda daha mükemmel salnameler neşredilmiştir. Nitekim altın yaldızlı ve lüks baskılı olarak yayımlanan 2. Abdülhamit dönemi salnameleri, Osmanlı matbaacılığının ve devlet yayıncılığının ulaşmış olduğu seviyeyi gösteren dikkate değer örneklerdir. 1889 ve 1890 salnameleri 1500, 1891 salnamesi 200, 1313 salnamesi Şûra- yı Devlet ve Meclis-i Ali-i Vükela kararı gereğince 7000 adet basılmıştır. Devlet bazı görevlilerine salname almayı zorunlu tutunca Sicil-i Ahval dairesi maaşları 1000 kuruş ve üzerinde olan devlet memurlarının listesini çıkarmış, Divan-ı Muhasebat reisi 1895 yılında bu tanıma uyan 6538 memur tespit etmiştir. Salnamenin basımında bu rakam dikkate alınmış, ayrıca satılması için 500 adet basılmıştır. Salname hazırlama görevinin Sicili-i Ahval komisyonuna verilmesinden sonra 1306 (1888) yılı salnamesi 1800 adet basılmış. 1888’de Mehmet Bey Matbaasında sonraki yıllar Matbaa-i Amire de tabedilen salnamelerin dağıtımı ücretsiz olarak posta hane tarafından yapılmıştır. 6 kuruşa satılan ilk salnamenin ardından 1266 (1849-50) yılına ait üçüncüsünün fiyatı 5 kuruşa düşürülmüş, 1281 (1864-65) salnamesi 10 kuruştan satışa çıkarılmıştır. 1310 (1892-93) yılına ait salnamenin fiyatı bir mecdiyeye (19-20 kuruş) kadar yükselmiş, 1319 (1901) salnamesi 19 kuruştan satılmıştır.

Osmanlı Devleti’nin idari teşkilatının mülkiye, askeriye ve ilmiye bölümlenmesiyle verildiği ilk salname bu teşkilatta görev yapan makam ve memuriyet sahiplerinin isimleri bir tablo halinde verir. Ayrıca Osmanlı ülkesindeki panayırlarından dini günlere kadar sosyal hayatı ilgilendiren önemli günlerin yer aldığı bir takvimin yanı sıra kara ve deniz postalarına ait tarifeler, Türk parasının yabancı devletlerin elçilikleri, bazılarının hükümdarları, idare şekilleri, kabineleri, bunların nüfusu, yüzölçümü, parası ve askeri durumu hakkında bilgiler bulunmaktadır. 1264 ve 1265 (1849) yıllarına ait salnamelere imparatorluğun bütün kazalarıyla birlikte gösterildiği eyaletlerin mülki

taksimatına ait tablolar, gayri Müslimlerin her vilayet ve kazadaki ruhani temsilcilerini gösteren cetveller ve namaz vakitlerini bildiren takvim eklenmiştir. Zamanla muhteva bakımından daha da zenginleşip gelişen salnamelerde Mabeyni-i Hümayun teşkilatı. Bab-ı Seraskeri Hey'et-i Vükela Meclis-i A'yan, Şûra'yı Devlet, Sadaret, şeyhülislamlik ve Babialide'ki nezaretler, bunlara bağlı kurum ve kuruluşlar yöneticileriyle beraber tanıtılmıştır. Ayrıca Ticaret Adliye ve Maarif nezaretlerine bağlı okul matbaa ve kütüphaneler hakkında bilgi verilmiştir. İstanbul'da çıkan gazetelerin listesini devlet salnamelerinde bulmak mümkündür. Bazı salnamelerde "ihşaiyyat" başlığı altında nüfus, bütçe, okullar, hastanelerle ilgili bilgiler yer almaktadır. Devlet salnameleri, merkezi idarenin yanı sıra vilayetlerdeki idari teşkilat birimleri ve bunların yöneticileri, tarihi camiler, nüfus, bina istatistikleri, vilayetin idari taksimatına dair malumatı da ihtiva eder. 1300 (1883) yılından sonra salnameler genellikle resmi devlet görevlerinin ve yabancı temsilciliklerin uzun listelerinden ibaret bir muhteva ile neşredilmeye başlanmış, bu dönemde istatistik bilgileri olarak sadece vilayetlerdeki sancak, kaza ve nahiyelerin alfabetik listeleri de yer almıştır.

2. Nezaret Salnameleri

Devlet salnameleri kadar düzenli olmasa da yayımlandıkları dönem için önemli bilgi kaynağı teşkil eden resmi salnamelerin bir bölümü nezaretler ve askeri kurumlar tarafından hazırlanarak 1282-1326 (1865-1908) yılları arasında elli bir adet olarak basılmıştır. Bunların içinde seraskerlik ve Harbiye Nezareti tarafından Salname-i Askeri adıyla 1282 1326 (1865-1908) yıllarında on dört defa neşredilen salname, diğer resmi salnamelere göre oldukça erken bir tarihte yayımlanması bakımından dikkat çekicidir. İlki Keçecizade Fuat Paşa'nın seraskerliği döneminde neşredilen bu salnameler devrin Osmanlı kara ve deniz orduların teşkilat yapısını, personel ve asker sayısını vermekte olup askeri tarih çalışmalarını bakımından önemli bir kaynaktır. Askeri nitelikteki ikinci salname nezaret tarafından 1307 (1890) yılında neşredilmeye başlanan Bahriye Salnamesi olup bu grubun en düzenli yayınıdır. Yirmi dört defa neşredilen bu salnamenin sonuncusu 1341 1342 (1925-1926) mali yılına aittir. Nezaretin Sicilli-i Ahval Müdüriyeti tarafından 1302 -1320 (1885-1902) yılları arasında Salname-i Nezaret-i ariciye adıyla yayımlanan dört salname nezaretin tarihçesi teşkilatı, hariciye nazırları, reisülkütâblar, elçiler, muahedeler vb. hususlar hakkında bilgi içerir. Bu salname Ahmet Nezih Galitekin tarafından yeniden neşredilmiştir. (Salname-i Nezaret-i

Hariciyye Osmanlı Dışışleri Bakanlığı Yıllığı 1-4 İstanbul 2003) Maarif-i Umümiyye Nezareti'nin 1316-1321 (1898-1903) yıllarında altı defa neşrettiği Maarif Nezareti Salnamesi de muhtevası bakımından oldukça zengindir. Nezaretin tarihçesi, maarif nazırları, memurlar, okullar ve kütüphaneler, imtihanlar ve mükafat cetvelleri hakkında bilgilerin yer aldığı yıllık 1316'daki ilk neşrinde 1257 sayfa iken üçüncüsünde (1318/1900) 1677 sayfa çıkmıştır. Meşihat makamı tarafından 1334 (1916) yılında bir defaya mahsus olmak üzere yayımlanan ilmiye salnamesi salnameler arasında muhtevası ve baskı kalitesi bakımından ayrı bir yere ve öneme sahiptir. Mektüb-i Meşihat tarafından Ceride-i İlmiye'nin ilavesi olarak hazırlanan salnamenin tarihle ilgili bölümlerini Ali Emiri Efendi, Ahmet Refik(Altınay), Muallim Emin Bey gibi dönemin tanınmış müellifleri kaleme almıştır. Meşihatın tarihçesi, şeyhülislamın hayatı, verdikleri fetvalardan örneklerin yer aldığı salnamede merkez ve taşra teşkilatı tablolar halinde gösterilmiştir. Bunların dışındaki nezaretler veya bu nezaretlere bağlı kurumlar tarafından neşredilen salnameler de vardır. Ticaret ve Nafia Nezareti'ne bağlı kurumlar tarafından neşredilen salnameler de vardır. Ticaret ve Nafia Nezareti'ne bağlı kurumlar tarafından neşredilen salnameler de vardır. Ticaret ve Nafia Nezareti'ne bağlı rasathane idaresince yayımlanan Rasadhane-i Amire Salnamesi ile Maliye Nezareti'ne bağlı rüsümat emaneti tarafından neşredilen Rüsümat Salnamesi bunların önemli örneklerindendir. Doğrudan devlet kurumu olmasa da yarı resmi niteliği dolayısıyla Osmanlı Hilal-i Ahmet Cemiyetinin mali 1329-1331 yılları için 1329 r (1913) yılında neşrettiği salname ile Cem'iyett-i Tedrissiye-i İslamiyye'nin 1332 de (1914) yayımladığı iki salname de burada zikredilebilir.

3. Vilayet Salnameleri

Bunların hazırlanmasında Halep mektupçusu İbrahim Halet Bey'in yayımladığı Fihrist-i Vilayet-i Haleb adlı salname örnek alınmıştır. İçindeki iktisadi bilgiler ve istatistiklerle babıalî'nin dikkatini çeken bu eserden her vilayete birer nüsha gönderilerek bu tarzda salnameler hazırlanması istenmiştir³. İlk vilayet salnamesi Trabzon (1865) tarafından çıkarıldı.⁴ Başka bir kaynakda yine “Vilayetlerde çıkarılan ilk salnameler Trabzon ve Tuna vilayeti salnameleridir”⁵ şeklinde yer alırken başka kaynak da ise “İlk eyalet salnamesi Saraybosna'da Salname-i Vilayet-i Bosna adıyla

³ Türkiye Diyanet Vakfı, İslam Ansiklopedisi, C.36, s.51-54. İstanbul, 2009.

⁴ Büyük Larousse, C.19, s.10112.

⁵ Meydan Larousse, C.10, S.885-886, İstanbul.

1283 (1866) yılında neşredilmiş”⁶, şeklinde yer almaktadır. Bunu Halep(1284) Konya(1285) Suriye(1285) ve Tuna (1285) eyaletlerine ait salnameler izlenmiştir. Osmanlı eyaletlerinde yayımlanan son salnameler Beyrut vilayeti tarafından 1333-1335 (1915-1917) yıllarında ve Bolu livası tarafından mali 1337-1338 (1921-1922) yılında çıkarılmış olanlardır. Toplam vilayet salnamesi olarak 504 adet künye tespit edilmiştir. Vilayet salnameleri yayımlama geleneği, Cumhuriyet döneminde 1967 ve 1973 yıllarında toplu halde yayımlanan il yıllıkları ile sürdürülmüştür. Eyalet salnamelerini vilayet mektupçuları yayıma hazırladı. Türkçenin yanı sıra Arapça, Rumca ve Boşnakça neşredilen salnameler de vardır. Bazı vilayetler yalnızca bir salname yayımlanmışken bazılarında bu sayı otuz beşi bulunmuştur. Vilayet salnameleri arasında muhteva ve baskı kalitesi bakımından çok iyi nitelikte olanları mevcut olup bir kısmı çeşitli resim, fotoğraf ve istatistik tikler ihtiva etmektedir.

Vilayet salnameleri muhteva bakımından yayımlandıkları vilayetlere göre farklılıklar göstermekle beraber bunlarda genellikle vilayetin idari teşkilatı, memurları, mahallin tarihi, eski eserleri, coğrafyası, idari taksimatı, kazaları, nahiyeleri, kasaba ve köyleri, üretim faaliyetleri, ticaret ve nüfusu hakkında bilgiler fotoğraf ve haritalar yer alır. Vilayet salnameleri neşredildikleri dönem içerisinde vilayet idari teşkilatında meydana gelen gelişmelerin takip edilmesi bakımından önemli birer kaynaktır. Bunlarda vilayete bağlı sancak ve kazalardaki Müslüman ve gayri müslüm okulları, idarecileriyle öğretmen ve öğrenci sayıları hakkında bilgilerin bakımından zengin bir muhtevaya sahiptir. Uzun süre neşrine devam edilmiş vilayet salnamelerinde vay şirketleri, vilayet dâhilindeki cami medrese tekke imaret kahvehane hamam han hastane bedesten gibi yapılar ticari müesseseler, fuarlar zirai üretim ve hayvancılık tarım arazileri posta haneler ve telgraf merkezleri gibi vilayetin iktisadi ve ticari durumuna dair önemli bilgiler istatistikler bulunur. Nüfusun sancak ve kazalara göre dağılımının yanı sıra cinsiyet ve milletlere göre taksimi de gösterilmiştir. Erken tarihli vilayet salnamelerinde takvimlere dair açıklamalarla o yılın takvimi ve bazı coğrafya bilgilerine yer verilmiştir, bunu padişahların doğum, tahta çıkış ve ölüm günlerinin bulunduğu bir saltanat kronolojisi takip etmiştir. Yazışmalarda kullanılacak resmi hitaplar ve teşrifat sıralamasının da yer aldığı bazı örneklerde vilayete görev yapmış valilerle kumandanların adlarını ve görev sürelerini gösteren listeleri bulmak mümkündür.

⁶ Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C. 36, s.51-54, İstanbul, 2009.

4. Özel Salnameler

Osmanlı devlet’inde bazı özel kurumlar ve kişiler daha çok almanak diye nitelendirilebilecek türde salnameler yayımlanmıştır. Bunların ilki Ali Suavi tarafından Türkiye Fi Sene 1288 adıyla Paris’te çıkarılmıştır (1871). İkincisi 1289 (1872), üçüncüsü 1290 (1873) tarihini taşıyan ve bu tarihten sonra çıkıp çıkmadığı bilinmeyen bu salnamelerden ikincisi ele geçmemiştir. Ali Suavi bunlarda Osmanlı Devletinin coğrafi durumu, nüfusu, zirai ve sınai üretimi, kara ve deniz yolları, ticaret gemileri ve limanları, para ve ölçü birimleri ve şirketler hakkında bilgi vermiştir. Özel salnameler içerisinde Ebüziya Mehmed Tevfik’ in yayımladıkları çok başarılı olmuş ve geniş halk kitlelerinin bilgisini çekmiştir. Bunlardan ilki salname-i Hadika adıyla 1290’da (1873) basılmıştır. Daha sonra çıkanlar salname-i Ebüziya, Rebi-i Ma’rifet ve Nevsal-i Ma’rifet gibi isimler taşır. 1294 (1877) tarihli salname-i Ebüziya’nın ilk baskısı padişahın emri ile matbaa da iken imha edilmiştir. Ebüziya Mehmed Tevfik’in neşrettiği salnameler, gerek muhteva gerekse yayın tekniği bakımından Osmanlı yayıncılığının en seçkin örnekleri arasında yer alır. Bunlarda Avrupa’da olduğu gibi gazete ve dergilerde çıkan önemli yazılardan derlemelerin yanı sıra sanat, meslekler ve sağlık gibi konulara dair yazılara yer verilmiştir. Özel salnameler den bir kısmı “nevsal” adı altında bazı gazete ve dergi yayıncıları tarafından neşredilmiştir. 1311 r. (1895) tarihinmden itibaren Ahmet İhsan’ın (Tokgöz) çıkardığı Musaver Nevsal-i Servet-i Fünün türün en önemli örneklerinden biri olup bu adla beşyıl boyunca yayımlanmış, daha sonra neşrine uzunca bir müddet ara vermiş, 1326 r. (1910) ve 1327 r. (1911) yıllarında Salname-i Servet-i Fünün adıyla iki defa daha yayımlanmıştır. Dikkat çekici bir muhtevaya sahip olan Milli Nevsal ise Mali 1338-1341 (1922-1925) yıllarında Kaanat Kütüphanesi tarafından yayımlanmıştır. Siyasi olaylara en çok yer verilen salnamelerden biri olan Milli Nevsal’ de edebiyat, tarih ve sanat konusunda yazılar da bulunmaktadır. Nevsal-i Afiyet ve Salname-i Tıbbi adlarıyla Besim Ömer Paşa’nın (Akalın) mali 1315-1322 (1899-1906) yıllarında dört defa çıkardığı salnameler Türk tıp tarihi ve sağlık kurumları için önemli bir kaynaktır. Nevsaller arasında muhtevası ve yayın kalitesi bakımından anılmaya değer olan diğer nevsaller de şöylece sıralana bilir: Mehmed Arif, el-Münakkah (1292); Hüseyin Vassaf, Nevsal-i Asr (1313-1315 üç adet) Nevsal-i Ma’lûmat (1315-1317 iki adet); Selanikli Tevfik, Nevsal-i Askeri (1316); Osman Ferit ve Ekrem Reşat, Nevsal-i Osman-i (1325-1327 üç adet) Nevsal-i Milli: 1330 (1332); Akçuraoglu Yusuf, Türk Yılı (1928); Musavver Nefsal-i Meşahir (1314); Nevsal-i Atai (1321); Nevsal-i Ragıb

(1324); Nevsal-i Bahri (1325); Musavver Eczacı Salnamesi (1328); Şirket-i Hayriye Salnamesi (1330); Nevsal-i Edebi (1340); Büyük Salname (1923-1926)⁷.

⁷ Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.36, s.51-54, İstanbul, 2009.

BİRİNCİ BÖLÜM

1310

SENE-İ HİCRİYESİNE MAHSUS

SALNAME-İ VİLAYET-i MAMURAT'ÜL AZİZ

7

DEFA

(VİLAYET-İ MATBUASINDA TAB OLUNMUŞTUR.)

Saye-i maarufî'ye Hazireti Padişahide Mamurat'ül el-Aziz vilayetinin bin üç yüz on sene-i hicrisine mahsus ve yedi def'a olunduk haylû mamurat-ı tarihiye ve mevkisi bazı aşar-ı müfided-i racilis tertib ve tab olunan vilayet salnamesidir.

TAKVİM

Yortu Günlerinin Eşeratı

(E) Ermeni (L) Latin (R) Rum (Y) Yahudi (K) Katolik

1.1. Tablolar

Mevsim	İmsak Saat Dakika	Aşi Saat Dakika	Asrı Evvel Saat Dakika	Zuhur Saat Dakika	Tulu Afriab Saat Dakika	Ruz-ı Huzur	ŞUHUR				ÜSBU
							Temmuzu Efenci	Rumi	Temmuzu Haram	Muharemi	
Teslis Kameriyeyi Sebre Tahvili İtayı Mübereti Sümbüle	7 16	1 53	7 45	47 4 48	31 9 32	82 83	25 26	13 14	1 2		Pazartesi Salı
Aher ve Solvara	16 18	53 51	46 47	49 59	33 35	84 85	27 28	15 16	3 4		Çarşamba Perşembe
	21 23	51 50	47 48	51 53	36 36	86 87	29 30	17 18	5 6		Cuma Cumartesi
Ağustos Efrence İstikamet Zuhuru	7 29	1 49	8 49	52 3 54	37 9 38	88 89	31 1	19 20	7 8		Pazar Pazartesi
	31 34	49 48	50 51	55 56	38 38	90 91	2 3	21 22	9 10		Salı Çarşamba
Aher Eyyam Bahur	37 39	48 47	54 53	57 58	39 41	92 93	4 5	23 24	11 12		Perşembe Cuma
Kıram	43 45	47 46	53 54	4 5	42 45	94 95	6 7	25 26	13 14		Cumartesi Pazar
	48 45	1 45 1	8 55	5 3 5	9 50	96 97	8 9	27 28	15 16		Pazartesi Salı
	53 56	45 44	56 57	3 5	52 54	98 99	10 11	29 30	17 18		Çarşamba Perşembe
Ağustos Rumi	7 2 8	44 43	58 59	6 7	57 59 9	100 101	12 13	31 1	19 20		Cuma Cumartesi
	5 8	43 43	8 9	8 9 5	1 10 4 10	102 103	14 15	2 3	21 22		Pazar Pazartesi
Recep	11 14	43 41	9 1	10 12	1 8	104 105	16 17	4 5	23 24		Salı Çarşamba
	17 30	41 40	2 3	13 14	11 12	106 107	18 19	6 7	25 26		Perşembe Cuma
Mukabele-i Kamerimiz	32	40 40	3 4	15 16	16 18	108 109	20 21	8 9	27 28		Cumartesi Pazar
Tehvili Şems Sebili	38 39 8	39 39	5 5 9	18 19	20 239	110 111	22 23	10 11	29 30		Pazartesi Salı

Mevasim	İmsak	Aşa	Asrı Evvel	Zuhur	Tulu Afriab	Ruzı Hızır	ŞUHUR			ÜSBÜ
							Agustos Rumi	Takib Agustos Efrencl	Saferül hayı	
Mükabele-i Kameri lezhal	34 8 37	39 1 38	6 9 7	20 5 21	25 9 28	112 113	24 25	12 13	1 2	Çarşamba Perşembe
	40 43	38 37	8 8	21 24	21 13	114 115	26 27	14 15	3 4	Cuma Cumartesi
	47 47	36 36	9 10	25 27	26 38	116 117	28 29	16 17	5 6	Pazar Pazartesi
Cülus-u Humayun sene 1792	52 8 55	36 36	11 11	18 19	41 9 40	118 119	30 31	18 19	7 8	Salı Çarşamba
Eylül Efrencl	58 8 1 9	36 36	12 12	30 32	46 49	120 121	1 2	20 21	9 10	Perşembe Cuma
	4 7	35 35 1	13 14	33 34	51 54	122 123	3 4	22 23	11 12	Cumartesi Pazar
	20 13	35 34 1	14 15	36 37	56 59 1	124 125	5 6	24 25	13 14	Pazartesi Salı
Bıldırın Fırtınası	16 9 19 9	34 34	16 16	38 40	2 10 4	126 127	7 8	16 27	15 16	Çarşamba Perşembe
İmtizacı Fasleyn	22 25	34 34 1	17 18	42 43	2 10	128 129	9 10	28 29	17 18	Cuma Cumartesi
Çaylak Fırtınası	28 29	32 33	18 19	44 5	12 13 10	130 131	11 12	20 21	19 20	Pazar Pazartesi
Eylül Rumi	33 36 9	33 33 1	20 20	46 47	18 20 10	132 133	13 14	1 2	21 22	Salı Çarşamba
	39 42	33 33	21 11	49 50	22 16	134 135	15 16	3 4	23 24	Perşembe Cuma
Teşliş Kerbeşti	45 48	33 32	22 23	52 53	29 29	136 137	17 18	5 6	25 26	Cumartesi Pazar
	51 54	32 32	24 25	54 56	34 27	138 139	19 20	7 8	27 28	Pazar Pazartesi
Kıran Kemerî Bezhel	57 9	31	25 9	57 9	29 10	140	21	9	29	Salı Çarşamba

MEVASİM	İmsak Saat Dakika	Aşi Saat Dakika	Asrı Evvel Saat Dakika	Zuhur Saat Dakika	Tulu Aftab Saat Dakika	Ruz-ı Huzur	ŞUHUR			ÜSBÜ
							Rebi-ül Evvel	Eylül-ü Rumi	Eylül-ü Efranci	
Karar-ı Nil	10 2	31 1 31	26 9 2	58 5 6	42 11 40	141 142	22 23	10 11	1 2	Perşembe Cuma
Resi Sene-i Hivriye Evvel-i Fashı Harifi	5 1	31 31	26 27	1 2	47 50	143 144	24 25	12 13	3 4	Cumartesi Pazar
Teslis	11 14	31 31	27 27	2 5	53 56	145 146	26 27	14 15	5 6	Pazartesi Salı
Noksan	17 10 19	31 1 31	27 9 28	7 6 8	57 1 22	147 148	28 29	16 17	7 8	Çarşamba Perşembe
Teşrini Evveli Efranci	22 25	31 31	29 29	9 11	4 6	149 150	30 1	18 19	9 10	Cuma Cumartesi
Leyli Mevlidü Nebi Aleyhisselam	28 28	30 30	10 30	12 13	9 12	151 152	2 3	20 21	11 12	Pazar Pazartesi
Kuş Gecesi	33 36	30 30	31 31	15 16	15 17	153 154	4 5	22 23	13 14	Salı Çarşamba
	39 10 42 10	30 1 30 1	31 32 9	17 19 6	20 11 22 12	155 156	6 7	24 25	15 16	Perşembe Cuma
Bade-i Sukut-u Evrak	44 47	30 30	33 33	20 22	25 28	157 158	8 9	26 27	17 18	Cumartesi Pazar
	50 52	30 30	33 34	23 24	31 32	159 161	10 11	28 29	19 20	Pazartesi Salı
Teşrin-i Evvel Rumi	55 58 10	30 30 1	34 34 9	26 27 6	32 39 12	162 162	12 13	30 1	21 22	Çarşamba Perşembe
Tahvil-i İtal Redd Ba'irak	11 2	31 31	35 35	28 30	43 44	163 164	14 15	2 3	23 24	Cuma Cumartesi
	6 8	31 31	36 36	31 32	47 49	165 166	16 17	4 5	25 26	Pazar Pazartesi
Fırtına	11 13	31 31	37 37	36 37	57 12 1	169 130	20 21	8 9	29 30	Salı Çarşamba
Kıran Kameri Tad	16 18	31 31	37 37	36 37	57 12 1	169 130	20 21	8 9	29 30	Perşembe Cuma

MEVASİM	İnsak Saat Dakika	Aşa Saat Dakika	Asrı Evvel Saat Dakika	Zuhur Saat Dakika	Tulu aiftab Saat Dakika	HIZIR BUZİ	ŞUHUR			İÜSBÜ
							Teşrini	Teşrini Evvel	Rebiül Ahir	
Bağ Bozumu	21 11 23	31 1 31	38 38	39 6 40	3 1 5	171 172	22 23	10 11	1 2	Cumartesi Pazar
Beridet Mayal	25 28	31 0 31	38 39	41 43	8 10	173 174	24 25	12 13	3 4	Pazartesi Salı
	31 33	32 32	39 39	44 4	13 15	175 176	26 27	14 15	5 6	Çarşamba Perşembe
Balık Fırtınası	35 11 38	32 1 32	39 9 40	46 48	18 1 21	177 178	28 29	16 17	7 8	Cuma Cumartesi
	40 43	32 32	40 40	49 50	23 25	179 80	30 31	18 19	9 10	Pazar Pazartesi
Teşrin-i Sani Efrenç	45 47	32 32	41 41	51 53	28 30	181 182	1 2	20 21	11 12	Salı Çarşamba
Gayet-i Kuvvet-i Harif	49 53	33 33	41 41	54 55	33 30	183 184	3 4	22 23	13 14	Perşembe Cuma
	54 56 11	33 33	42 9 42 9	56 57 6	38 1 40 1	185 186	5 6	24 25	15 16	Cumartesi Pazar
Ruzı Kasım	58 11	33 34	42 43	59 7	42 45	1 2	7 8	26 27	17 18	Pazartesi Salı
Tahvil-i Merih Bahut	2 10 4 11	34 34	43 43	1 2	47 49	3 4	9 10	28 29	19 20	Çarşamba Perşembe
	7 9 12	34 34	43 43 9	3 4	51 54	5 6	11 12	30 31	21 22	Cuma Cumartesi
Teşrini sani Rumi	11 13	34 34	43 43	5 6	56 57	7 8	13 14	1 2	23 24	Pazar Pazartesi
	14 16	35 35	44 44	7 8	1 3	9 10	15 16	3 4	25 26	Salı Çarşamba
Koç Katımı Zamanı	18 20	35 35	44 44	9 10	4 6	11 12	17 18	5 6	27 28	Perşembe Cuma
Fırtına	22 23 12	35 35 1	4 4 9	11 12 7	8 11 2	13 14	19 20	7 8	29 30	Cumartesi Pazar

MEVASİM	İmsak Saat Dakika	Aşa Saat Dakika	Asrı Evvel Saat Dakika	Zuhur Saat Dakika	Tulu Afriab Saat Dakika	BUZ-I KASIM	ŞUHUR				ÜSBÜ
							Cemaziye Evvel Saat Dakika	Sani Teşirini Efrencl	Sani Teşirini Efrencl	Sani Teşirini Efrencl	
Kıran Kamer Bitert	25 12 27	36 1 36	45 9 45	13 7 14	12 2 14	15 16	21 22	9 10	1 2	Pazartesi Salı	
Terbi Kameril Bi-Zühre	28 30	36 36	45 45	15 16	15 17	17 18	23 24	11 12	3 4	Çarşamba Perşembe	
Teslis	31 33	36 37	46 46	17 18	19 21	19 20	25 26	13 14	5 6	Cuma Cumartesi	
Ülger Fırtınası	34 36	37 37	46 46	19 7 20	22 24	21 22	27 28	15 16	7 8	Pazar Pazartesi	
	37 38	37 37	46 46	20 20	25 27	23 24	29 30	17 18	9 10	Salı Çarşamba	
Kanun-i Evvel Efrencl	39 41	37 37	47 47	21 23	28 29	25 26	1 2	19 20	11 12	Perşembe Cuma	
Telisi Kameri Müşteri	42 43	38 38	47 47	23 23	31 32	27 28	3 4	21 22	13 14	Cumartesi Pazar	
	44 45	38 38	47 9 47	24 24	33 34	29 30	5 6	23 24	15 16	Pazartesi Salı	
Ahiri Sükutu Evrak	46 46	38 38	47 47	25 25	35 36	31 32	7 8	25 26	17 18	Çarşamba Perşembe	
	46 48	38 38	47 47	26 26	36 37	33 34	9 10	27 28	19 20	Cuma Cumartesi	
	49 49	39 39	47 47 9	27 27 7	38 38	35 36	11 12	29 30	21 22	Pazar Pazartesi	
Kanun-ı Evvel-ı Rumi	50 50	39 39	47 47	27 27	39 39	37 38	13 14	1 2	23 24	Salı Çarşamba	
	51 51	39 39	48 48	28 28	40 40	39 40	15 16	3 4	25 26	Perşembe Cuma	
Fırtına	51 52	39 39	48 48	28 28	41 41	41 42	17 18	5 6	27 28	Cumartesi Pazar	
	52 52	39 39 1	48 48 9	28 28 7	42 42 2	43 44	19 20	7 8	29 30	Pazartesi Salı	

MEVASİM	İmsak Saat Dakika	Aşa Saat Dakika	Astrı Evvel Saat Dakika	Zuhur Saat Dakika	Tulua Afriab Saat Dakika	BUZ-I HIZIR	ŞUHUR			ÜSBÜ
							Cemaziyela Evvel Efenci	Kanuni Evvel	Kanuni Efenci	
Evvel Erbam	52 12 52	39 1 39	48 9 48	29 29	42 2 42	45 46	21 22	9 10	1 2	Çarşamba Perşembe
Aher Şebbelda	52 52	39 39	48 48	29 29	42 42	47 48	23 24	11 12	3 4	Cuma Cumartesi
Kıran Kameri Müşteri	53 52	39 39	48 48	29 29	42 42	49 50	25 26	13 14	5 6	Pazar Pazartesi
	51 51	39 39	48 48	28 28	41 41	51 52	27 28	15 16	7 8	Salı Çarşamba
	51 50	39 39	48 48	28 28	41 40	53 54	29 30	17 18	9 10	Perşembe Cuma
Silik Efenci Kanuni Sani Efenci	50 49	39 39	47 47	28 27	40 39	55 56	31 1	19 20	11 12	Cumartesi Pazar
	48 48	38 38	47 47	27 26	39 3	57 58	2 3	21 22	13 14	Pazartesi Salı
Zemheri Fırınası	46 45	38 38 1	47 47	26 7 25 7	36 2 35	59 60	4 5	23 24	15 16	Çarşamba Perşembe
Şebi Miladi İsa Aleyhisselam	44 43	38 38	47 47	25 24	34 33	61 62	6 7	25 26	17 18	Cuma Cumartesi
	43 43	38 38	47 47	24 23	33 31	63 64	8 9	27 28	19 20	Pazar Pazartesi
	42 41	38 38	47 47	23 22	30 29	65 66	10 11	29 30	21 22	Salı Çarşamba
Kanun-i Sani Rumi	40 39	38 37	47 46	21 20	27 26	67 68	12 13	31 1	23 24	Perşembe Cuma
Resi Senes 1982 Milad	38 36	37 37	46 46	20 20	25 24	69 70	14 15	2 3	25 26	Cumartesi Pazar
	35 34	37 37	46 46	19 18	23 21	71 72	16 17	4 5	27 28	Pazartesi Salı
Elka-i Sinin Fi ma	32	36 1	46 9	17	19 2	73	15	6	29 30	Çarşamba

Mevsim	İmsak Saat Dakika	Aşi Saat Dakika	Astrı Evvel Saat Dakika	Zuhur Saat Dakika	Tulu Afriab Saat Dakika	Ruz-ı Huzur	ŞUHUR			ÜSBÜ
							Recep-ü Şerif	Kanun-ı Sani Resmi	Kanun-ı Sani Efenci	
Leyle-i Regaib	29 12 28	37 35	46 9 45	19 7 15	16 2 15	74 75	19 20	7 8	1 2	Perşembe Cuma
Tesdis-i Kamer- i Zühre Bi-i	2 24	36 36	45 45	14 13	13 11	76 77	21 22	9 10	3 4	Cumartesi Pazar
	23 21	35 35	44 44	12 11	9 7	78 79	23 24	11 12	5 6	Pazartesi Salı
	19 12 18	35 35	44 9 44	10 9	5 2 2	80 81	25 2	13 14	7 8	Çarşamba Perşembe
Şiddet-i Serma	13 14	35 35	44 44	8 7	1 2 59 1	82 83	27 28	15 1	9 10	Cuma Cumartesi
Fırtına	12 10	35 35	44 44	6 5	57 55	84 85	29 30	17 18	11 12	Pazar Pazartesi
Ahar Erbain	8	34 34	43 43	4 3	53 50	86 87	31 3	19 20	13 14	Salı Çarşamba
Şubat Efenci	4 12 4 12	33 33	43 9 42 9	2 5	48 1 46	88 89	2 3	21 22	15 16	Perşembe Cuma
Gayet-i Kuvvet- i Sema	59 11 57	33 33	42 42	59 6 58	43 42	90 91	4 5	23 24	17 18	Cumartesi Pazar
	55 52	33 33	42 42	56 54	39 36	92 93	6 7	25 26	19 20	Pazartesi Salı
	51 48 11	33 33	41 41	53 52	33 32 1	94 95	8 9	27 28	21 22	Çarşamba Perşembe
	46 44	32 32	41 40	51 50	29 26	96 97	10 11	29 30	23 24	Cuma Cumartesi
Şubat-ı Rumi eyle-i Mirac-i Nebiyü Aleyhselam	41 39	32 32	40 40	49 48	24 23	98 99	12 13	31 3	25 2	Pazar Pazartesi
Kıran-ı Kamer-i Bitart	37 36	32 32	40 39	47 46	19 12	100 101	14 15	32 33	27 28	Salı Çarşamba
	32 29 11	32 31 1	39 39 9	44 43	18 18 1	102 103	16 17	4 5	29 30	Perşembe Cuma

MEVASİM	İmsak	Aşa	Asrı Evvel	Zuhur	Tulu a Fitab	RUZ-İ KASIM	ŞUHUR			İŞBU
	Saat Dakika	Saat Dakika	Saat Dakika	Saat Dakika	Saat Dakika		Şubat Efrenci	Şubat-1 Rumi	Sabani Muazzam	
Cemre-i Evvel	27 11 24	30 1 31	38 9 38	42 41	91 6	104 105	18 19	6 7	1 2	Cumartesi Pazar
	22 19	31 31	38 37	40 38	4 1 1	106 107	20 21	8 9	3 4	Pazartesi Salı
Fırtına	17 14	31 24	37 37	37 35	58 12 55	108 109	22 23	10 11	5 6	Çarşamba Perşembe
Cemre-i Sani	11 11 9	31 1 31	36 36	34 34	53 50	110 111	24 25	12 13	7 8	Cuma Cumartesi
	6 4	31 31	36 35	33 31	48 45	112 113	26 27	14 15	9 10	Pazar Pazartesi
Mart Efrenci	1 11 58 10	31 30	35 34	30 29	41 37	114 115	28 29	16 17	11 12	Salı Çarşamba
	56 53	30 30	35 34	26 24	34 31	116 117	2 3	18 19	13 14	Perşembe Cuma
Cemre-i Salise	50 48	30 30	32 9 32	22 21	29 12 26 12	118 119	4 5	20 21	15 16	Cumartesi Pazar
Leyle Berad Viladedi hümayun	45 42	30 30	32 32	20 19	23 21	120 121	6 7	22 23	17 18	Pazartesi Salı
Evveli Berdi Acuz	39 36	30 30	32 31	18 16	18 15	122 123	8 9	24 25	19 10	Çarşamba Perşembe
	33 30 10	30 30	31 30	15 14	12 10 12	124 125	10 11	26 27	21 22	Cuma Cumartesi
Mart Rumi	28 25	30 30	30 29	12 11	7 2	126 127	12 13	28 1	23 24	Pazar Pazartesi
	23 20	30 30	29 28	9 8	1 12 58 11	128 129	14 15	2 3	25 26	Salı Çarşamba
Kırani Kamer	17 14	30 30	28 27	7 5	56 53	130 131	16 17	4 5	27 28	Perşembe Cuma
Şerefi Kamer	11 10	30 1	26 9	3 6	50 11	132	18	6	29	Cumartesi

MEVASİM	İmsak	Aşa	Asrı Evvel	Zuhur	Tulu a Fıtab	RUZ-İ KASİM	ŞUHUR			ÜSBÜ
	Saat Dakika	Saat Dakika	Saat Dakika	Saat Dakika	Saat Dakika		Mart-1 Efence	Mart-1 Rumi	Ramazanın Mübarek	
Nevruz-i Sultani ve Evveli Mevsim Bahar	4 10 4 10	30 1 30 1	25 9 25	6 6	45 11 45	133 134	20	8	1 2	Pazar Pazartesi
	2 10 59 9	31 31	24 24	58 5 57	42 39	135 136	21 22	9 10	3 4	Salı Çarşamba
Rücat-ı Etaret	56 53	31 31	23 23	56 55	36 33	137 138	23 24	11 12	5 6	Perşembe Cuma
Emden Çilak	50 47 9	31 31	22 22	54 53	31 28	139 140	25 26	13 14	7 8	Cumartesi Pazar
Tahvil-i Müşteri	45 42	32 32	21 21	51 50	25 22	141 142	27 28	15 16	9 10	Pazartesi Salı
Tahvili Zührei Beham	39 36	32 33	20 19	49 47	20 18	143 144	29 30	17 18	11 12	Çarşamba Perşembe
Nisan Efenci	33 30	33 33 1	19 18	6 47	16 14	145 146	31 1	19 20	13 14	Cuma Cumartesi
Ziyaret-i Hırkai Saadet	27 24 9	33 33	17 17	43 42	12 9	147 148	2 3	21 22	15 16	Pazar Pazartesi
Mukabele Zuhuru bezhel	21 18	33 34	16 15	40 39	5 4	149 150	4 5	23 24	17 18	Salı Çarşamba
	15 13	34 35	15 14	38 36	1 11 58 10	151 152	6 7	25 26	19 20	Perşembe Cuma
Teslisi Merih Bezhel	9 6 9	35 35	13 13	35 34	56 53	153 154	8 9	27 28	21 22	Cumartesi Pazar
	3 9	35 34	12 11	33 31	55 48	155 156	10 11	29 30	23 24	Pazartesi Salı
Nisan-ı Rumi	57 8 54	36 36	11 10	30 28	45 42	157 158	12 13	31 1	25 26	Çarşamba Perşembe
Leyle-i Kadir Yevmi Arife	51 48	37 37	9 8	27 26	40 37	159 160	14 15	2 3	27 28	Cuma Cumartesi
	45 43 8	37 38 1	8 9	25 23 5	35 32 10	161 162	16 17	4 5	29 30	Pazar Pazartesi

MEVASİM	İmsak	Aşa	Asrı Evvel	Zuhur	Tulu a Fıtab	Ruzı Kasım	ŞUHUR			ÜSBÜ
	Saat Dakika	Saat Dakika	Saat Dakika	Saat Dakika	Saat Dakika		Nisan-1 Efenci	Nisan-1 Rumi	Şevvili Mükerrer	
Salat-1 Fıtr Dakika10 Saat111	39 8 36	38 1 38	7 9 6	22 5 22	29 10 27	163 164	18 19	6 7	1 2	Salı Çarşamba
Evvel Sidedi nur	33 30	39 39	6 5	19 18	26 22	165 166	20 21	8 9	3 4	Perşembe Cuma
Terbi Kameri Bezhel	27 24	39 40	4 3	17 16	19 17	167 168	22 23	10 11	5 6	Cumartesi Pazar
	21 18	40 41	3 2	14 13	14 12	169 170	24 25	12 13	7 8	Pazartesi Salı
Ahir-i Site-i Sevr	15 12 8	41 42	1 9	12 11	10 7	171 172	26 27	14 15	9 10	Çarşamba Perşembe
Teslis Kameri Merih	9 6	42 43	9 59 8	10 8	5 2	173 174	23 29	16 17	11 12	Cuma Cumartesi
	3 8	43 44	58 57	7 6	10 589	175 176	30 1	18 19	13 14	Pazar Pazartesi
Mayıs Efenci	58 7 55	44 44	57 56	5 4	55 53	177 178	2 3	20 21	15 16	Salı Çarşamba
Teslisi Kameri bezhel	52 49	45 45	55 54	3 3	51 49	179 180	4 5	22 23	17 18	Perşembe Cuma
Ruz-u Hızır Çiçek Fırtınası	46 43	46 46	54 53	5 59 4	46 44	1 2	6 7	24 25	19 20	Cumartesi Pazar
	40 37	47 47	52 52	58 57	41 39	3 4	8 9	26 27	21 22	Pazartesi Salı
	35 32	48 48	51 50	56 55	37 35	5 6	10 11	28 29	23 24	Çarşamba Perşembe
İtaret Tahvili Bisur Filiz	29 27	49 49	49 49	54 53	33 31	7 8	12 13	20 1	25 26	Cuma Cumartesi
Koparan Fırtınası Tahvili Merih be seraten	24 21	50 51 1	48 47	52 51	29 28	9 10	14 15	2 3	27 28	Pazar Pazartesi
	19 8	51	47 8	50 4	259	11 12	16	4	29	Salı

MEVASİM	İmsak Saat Dakika	Aşa Saat Dakika	Asrı Evvel Saat Dakika	Zuhur Saat Dakika	Tulu a Fıatb Saat Dakika	RUZ-I HIZIR	ŞUHUR			ÜSBÜ
							Mayısı Efrence	Myısı Rumi	Zilkade	
Tahvili Zühre Bicuza	16 7 14	52 1 52	46 8 43	38 4 37	23 9 21	13 14	17 18	5 6	3 2	Çarşamba Perşembe
Teslisi Kameri Bezhal	11 9	53 53	45 45	36 36	20 18	15 16	19 20	7 8	3 4	Cuma Cumartesi
	6 4	54 54	44 43	35 35	16 14	17 18	21 22	9 10	5 6	Pazar Pazartesi
Ülger Fırtınası	2 7	55 55	42 41	34 34	13 11	19 20	13 24	11 12	7 8	Salı Çarşamba
	57 6 55	55 56	41 40	34 33	10 8	23 22	25 26	13 14	9 10	Perşembe Cuma
Tahvil-i İtaret Bicuz	53 51	57 57	39 39	33 33	7 5	23 24	27 28	15 16	17 12	Cumartesi Pazar
Evvel Reyahı Bi Hevası	49 47	58 53	38 38	32 32	4 3	25 26	29 30	17 18	13 14	Pazartesi Salı
Haziran Efrenç	45 44	58 59	38 37	32 32 32	1 9	27 28	31 1	19 20	15 16	Çarşamba Perşembe
	42 40	59 2	37 36	32 31	59 8 58	29 30	2 3	21 22	17 18	Cuma Cumartesi
İmtiyazcı Fasleyn	39 37		36 36	31 31	57 56	31 32	4 5	23 24	19 20	Pazar Pazartesi
	36 36	1 1 2	35 35	31 31	55 54	33 34	6 7	25 26	21 22	Salı Çarşamba
Tahvil-i Zuhuru bi Fırtına	33 32	1 2	35 34	31 32	53 52	35 36	8 9	27 28	23 24	Perşembe Cuma
	30 29	2 2	34 34	32 32	52 51	37 38	10 11	29 30	25 26	Cumartesi Pazar
Tesdisi Merihi Bimiştarı Haziran Rumi	28 27	3 3	33 33	32 32 4	51 50 8	39 40	12 13	33 1	27 28	Pazartesi Salı
	27 6	3	33	32	49	41	14	2	29	Çarşamba

MEVASIM	İmsak	Aşa	Asrı Evvel	Zuhur	Tulu a Fılab	RUZ-İ KASIM	ŞUHUR			ÜSBÜ
	Saat Dakika	Saat Dakika	Saat Dakika	Saat Dakika	Saat Dakika		Haziran Efrenci	Haziran Rumi	Zhiccei Şerif	
	27 6 27	3 2 3	33 8 33	32 4 33	49 8 48	42 43	15 16	3 4	1 2	Perşembe Cuma
Kiran- haret-i Bezher	25 25	3 3	33 33	32 32	48 48	44 45	17 18	5 6	3 4	Cumartesi Pazar
Tesdis-i Kameri Bezher	25 25	4 4	34 34	31 31	48 48	48 49	21 22	9 10	7 8	Pazartesi Salı
Tahüli Şams Bi sarta Paslı sayf	25 25	4 4	34 35	31 31	48 48	48 49	21 22	9 10	7 8	Çarşamba Perşembe
Gün Dönümü	25 25 6	4 4	36 36	31 31	48 48	50 51	23 24	11 12	9 10	Cuma Cumartesi
Salah-ı Amiye Etha	25 26	4 5	36 37	32 32	48 48	52 53	25 26	13 14	11 12	Pazar Pazartesi
Saat9 Dakika 34	26 26	3 3	37 38	32 32	48 49	54 53	27 28	15 16	13 14	Salı Çarşamba
Tahüli İtare	27 27	3 3	38 39	32 33	49 50	56 57	29 30	17 18	15 16	Perşembe Cuma
Temmuz Efrenci	27 28	3 2	39 40	33 33	50 51	58 59	1 2	19 20	17 18	Cumartesi Pazar
	29 30	2 2	40 41	33 34	51 52	60 61	3 4	21 22	19 20	Pazartesi Salı
Milad-ı Yahya aleyhiselam ateş gecesi	31 32	2 2	41 42	34 34	53 54	62 63	5 6	23 24	21 22	Çarşamba Perşembe
	33 36	1	43 43	35 35	55 56	64 63	7 8	25 26	23 24	Cuma Cumartesi
	38 40	2	44 45	36 37	57 58 8	66 67	9 10	27 28	23 26	Pazar Pazartesi
	42 44	59 1 59 1	45 46	37 38	59 8	68 69	11 12	29 30	27 28	Salı Çarşamba

(s.15)

(Vukuat-ı Meşhur Tarihiye)

Hicretten Makdum

Sene-i Esami-i Vukuat

6213	Takvim-i Tevarih-i itibarınca hilkat-ı Adem Aleyhi's-Selâm
4582	Avrupalıların zanaata göre hilkat-ı Adem
3974	Tufan Nuh Aleyhi's-Selâm
3548	Ekalim Mısır'ın İbtida-i memuriyeti
2968	Ben-i Beşer'in itimeğe başlaması
2962	Üzümden şarap yapılması
2925	Orak ve sapanın icadı
2835	İbtida-i gars-ı zeytun
2812	Melûl-u Ben-i oturak İbtida-i zuhûr-u
2775	Ekmeğin ve ipliğin icadı
2725	Dikiş dikmenin icadı
2725	Fenikeliler tarafından kırmızı boyanın icadı
2690	İbtida-i zuhûru melûl-u Ermeniye
2640	Bakırcılık zanaatının icadı
2625	Keşf-i maden
2580	Veladed-i İbrahim Aleyhi's-Selam
2525	İcad-ı seyf
2505	Ok ve yayın ihtira'i
2480	İsmail Aleyhi's-Selamın hitânı
2445	İbtida-i ata binmek
2425	Madenden ayna icadı
2335	Fen kırâat ve kitabetin zuhûru

(s.16) Sene-i Esâmî-i Vukûât

2317	Yakub Aleyhi's-Selam'ın Mısır'ı teşrifleri
2291	Mısır'da yedi sene devam eden kaht ü gâla'
2275	Merakıb-ı bahriyenin yıldızları rehber ittihaz ederek seyr-u ve seferi
2225	Mısırlılarca sene-i şemsiyyenin 365 gün olarak zabt takvimi
2185	Neşter ile kan almak usulunun ibdâ'i
2176	Firavun'un Mısır'da etfal-ı zükur-ı e'dâm-ı
2165	Latin kraliyetinin ibtida-i teşekkülü
2190	Atina kraliyetinin ibtida-i teşekkülü
2139	Çin'den Avrupa'ya bazı emtia irsal ve idhali
2095	İcad-ı hamam
2075	Musa Aleyhi's-Selam'ın Mısırdan huruci
2021	Girit'te teymur madeninin keşfi
2005	Gugallerde zora kullanmak esvalinin zuhûr-u
2000	Destere ve burgunun icadı
1905	İcad-ı irtifâ
1882	Haritanın Mısır da icadı
1875	Çömlekçi dolabının icadı
1805	Fildişinin sanayide kullanılması
1709	Atina Hükümeti'nin Cumhuriyet'e İnkılâlî
1638	Davut Aleyhi's-Selam'ın Suriye'de padişahlığı
1625	Mısırlıların sufûf üzere tertib-i asakir eylemesi
1598	Süleyman Aleyhi's-Selam'ın padişahlığı
1541	Yunanlıların sikke-i zarbı
1470	Makedonya hükümetinin ibtida-i teşekkülü

(s.17) Sene-i Esâmî-i Vukûât

1425	Kuvve-i mıknatısının keşfi
1375	Fen kıraat ve kitabetin Yunanistan'a duhulu
1359	Deniz gugallerinde memarese peyda olması
1353	Müluk-u Ben-i Asur'dan Babil Hükümeti'nin ayrılması
1345	Gemiler için liman yapılması
1337	Roma şehrinin bina olunması
1315	Çırağın icadı
1281	Mısır'da huruf-u hica üzere usulü kitabet istimali
1229	Satranç ve tavlanın icadı
1193	Biz insanların der - saadette Saray Burnun'da ibtida-i ikâmetleri
1155	Bahtül Nasrın Suriye ve Kudüs'ü Şerif-i tahribi
1110	Kurşun kaleminin icadı
1110	İran padişahlığının giyanyan tabakasına intikali
1108	İranilerin Mısır'ı istilas
916	İskenderin Mısır'ı Acemlerden istirdadı
915	İskender'in İran'ı istilas ve Dâranın katli
910	Roma'da gümüş akçe zarb olunması
885	Yangın tulumbasının icadı
795	Umumi furunlar ihdası
717	Makedonya kraliyetinin Roma Cumhuriyeti'ne iltihakı
665	Nişadırın icadı
635	Terkib-i tiryak
613	Mısır'ın Romaya iltihakı
581	Milad İsa Aleyhü's-Selam

(s.18) Sene-i Esâmî-i Vukûât

518	Roma'da papa nesebi
484	Cam icadı
338	Zuhûru tabka-i Sasaniyan İran
234	Bina-i Ayasofya

201	Su terazisinin icadı
163	Fransa kraliyetinin teşekkülü
53	Veladed-i per-saadet Hazret-i Resul-i Ekrem Sallallâhu Tealâ Aleyhivesselam
40	Tüy kaleminin icadı
33	Leh kraliyetinin teşekkülü
25	İngiltere’de İskoçya kraliyetinin teşekkülü
13	İngiltere kraliyetinin teşekkülü
11	İspanya kraliyetinin teşekkülü

(Hicretten Mevahir)

1	Hicret-i celile-i buye’i Ali sahiha-i fazıl’ı el-selavat’u el-tahiye
4	Şeker kamışından şeker imali
10	Hac ve da’a
10	Risalet Penah Efendimiz Hazretlerinin ahireti teşrifleri
10	Hilafet-i Hazreti Ebu Bekir Radüyallahu-Anh
11	Vaka-i Müsilime
13	Hilafet-i Hazreti Ömer Radüyallahu-Anh
14	Bina-i Basra
14	Feth-i Şam
16	Bina-i Kûfe
16	Beynel İslam İbtida-i İstimal Tarih

(s.19)

Sene-i Esâmî-i Vukûât

19	Feth-i Kayseriyye
20	Feth-i Mısır
22	İslamların Bahreyn cihad ve ticarete suluki
24	Hilafet-i Hazret-i Osman Radüallahu-Anh
27	Feth-i Cezire-i Kıbrıs
35	Hilafet-i Hazret-i Ali Radüallahu-Anh
36	İstanbul’u Arapların ilk muhasarası

- 40 İbtida-i havadis-i barut
 41 Müluk-u Beni Ümeyyenin Zuhûru
 42 Bilad-ı İslamiyede postalar işlemedi
 49 Galata'da vak-î Arap Cami'nin ilk binası
 60 Vaka-i Delsuz Kerbelâ
 75 Zarb-ı sikkeyi İslamiye
 80 Viladed-i İmam-ı Azam
 82 İtalya'da vak-î Sicilya Adasıyla Mesina Boğazı'nın Fethi
 86 Halife-i Emeviyeden Velid'in Gureba için Şam'da hastahane yaptırması
 92 İslamın Endülüs'e yani İspanya'ya umuru
 96 Pamuktan kağıt imali (Çinde kadimden beri vardır)
 95 Galata'da Arap Cami'nin ikinci binası
 121 Araplar beyanında ilim-i kimyanın şüyû'u
 128 Zuhûr-ı Ebu Müslim
 133 Beni Ümeyye Devleti'nin inkırazı
 133 Zuhûr-ı Devlet-i Abbasiye
 139 Endülüste Beni Ümeyye Devleti'nin zuhûru

(s.20)

Sene-i Esâmî-i Vukûât

- 141 Bina-i Bağdat
 150 Vefat-ı İmam-ı Azam
 150 Veladet-i İmam-ı Şafi
 161 Harun Reşid'in Üsküdar'a gelişi
 176 Vefat-ı İmam-ı Malik
 182 Danimarka kraliyetinin teşekkülü
 183 İbtida-i zuhûru Devlet-i Beni Ağleb
 204 Vefat-ı İmam-ı Şafi
 232 İbtida-i zuhûr-u Devlet-i Sigariye
 240 İntikal-ı İmam-ı Ahmed Bin Hambel
 262 İbtida-i zuhûr-u Devlet-i Samaniye

270	Yemende Amaman Devleti'nin ibtida-i zuhûr-u
278	İbtida-i zuhûr-u Devlet-i Karamata
286	Basra civarında bir köye bahri on oniki okkalık taş yağması
296	Afrikada Aleviye Devleti'nin ibtida-i zuhûr-u
358	Terementi ve neft madenlerinin keşfi
360	İranda Devlet-i Gazneviye'nin ibtida-i zuhûr-u
362	Rusya Devleti'nin teşekkülü
371	İnkıraz-ı Devlet-i Karamate
388	İnkıraz-ı Devlet-i Samaniye
407	Zuhûr-u Devlet-i Fatimiye
422	Endülüste Beni Ümeyye Devleti'nin inkırazı
422	Zuhûr-u Devlet-i Selçukiye
433	İnkıraz-ı Devlet-i Diyalime

(s.21)

Sene-i Esami-i Vukuat

455	Macar kraliyetinin teşekkülü
470	Veladed-i Gavs-ı Azam Abdulkadir Geylani Tarihi-i Veladed-i (Aşk) Tarih-i Vefatı (Kemali Aşk)
470 561	
473	Romada yel değirmeni icadı
490	Zuhûr-u Devlet-i Havarziye
492	Ehli salık şeker kamışının Suriye'den Avrupa'ya nakil eylemeleri
514	Zuhûr-u Devlet-i Atabekiye
516	İcad-ı saat
517	Zuhûr-u Devlet-i Atabekiye
529	Portekiz kraliyetinin teşekkülü
543	Zuhûr-u Devlet-i Gurye
567	Fatimiye Devleti'nin inkırazı
579	İnkıraz-ı Devlet-i Gazneviye
604	Mevlûd-ü Şerif kıratının ibtida-i icrası
606	İnkıraz-ı Devlet-i Gurye

616	Zuhûr-u Cengiz
619	Atabekye Devleti'nin inkırazı
624	Helak-ı Cengiz
628	İnkıraz-ı Devlet-i Havarizmiye
631	Vefat-ı Hazret-i Mevlana Kutsi Sırra
652	Zuhûr-u Devlet-i Etrak (Türkler)
653	Paris'de körler kötürümler için hastane yapılması
653	Zuhûr-u Hülagü

(s.22)

Sene-i Esâmî-i Vukûât

656	Abbasi Devleti'nin inkıraz-ı
656	Eyyübiye Devleti'nin inkıraz-ı
662	Hülagü'nün helakı
663	Avrupa'da şuray-ı emet teşekkülü
685	Şüyu'u istimal-i barut
686	Gözlüğün icadı
687	Gemilerde istimal olunan pusulanın icadı
687	Devlet-i Selçukiye'nin inkıraz-ı
688	Devlet-i müebbede-i Muazzama-i Osmaniye'nin zuhûr-u
689	Avrupa'da yağ mumunun icadı
695	Avrupa'da çalar saatin icadı
799	Devlet-i Muazzama-i Osmaniye'nin istiklâli
736	Feth-i Burusa
727	Zarb-ı sikkey-i Osmaniye
728	Devlet-i Aliye'de muvazzaf asker tanzimi
729	Fransada Amalar Mektebi'nin tesisi
747	Paçavradan kağıt yapılması
755	İbtida-i zuhûr-u Karaman
758	Şeyhzade Süleyman Paşanın Bahren Rumiliye geçmesi ve Gelibolu'yu Fethi
762	Topun icadı

773	Feth-i Edirne
783	Etrak Devleti'nin inkıraz-ı
784	Mısır'da zuhûr-u Devlet-i Çerakise(Çerkezler)
891	Vefat-ı Şah Mehmed Bahaeddin Nakşibendi

(s.23)

Sene-i Esâmî-i Vukûât

791	Muharebe-i Meşhure-i Kosova der-zaman saltanat şehid-i Seyid Sultan Murad Han evvel
796	Feth-i Selanik ve Yenişehir
804	Vafie-i Teymur
807	Helak-ı Teymur
835	Feth-i Yanya
836	Avrupa'da posta işlemesi
847	Varna Muharebesi
851	İcad-ı sanat tabiat
853	Defa-i Yanya muharebe-i Kosova Zaferi Sultan Murad Han Sani
857	Rumeli Hisar'ı Binası
858	Feth-i İstanbul
858	Eski Saray'ın Binası
862	Keşf-i Amerika
863	Paris'de lisan-ı Yunaninin talimine ibtida olunması
865	Kırım Hanı Mengili Giray Hanın Devlet-i Aliye'ye arz-ı itaati
865	Eyyübi'ye Devleti'nin inkıraz-ı
868	İtmam Câme-i Fethi
871	İlk defa olarak Fransanın Liyon şehrinde harır fabrikası kışadı
875	Saray-ı Cedidin itmamı
892	Kemal Reisin Donanma-i Hümayun ile İspanya'ya azimeti
893	Bina-i Cami-i Sultan Bayezıd
903	Keşf-i Tarık Ümit Burnu

(s.24)

Sene-i Esâmî-i Vukûât

920	(Silik)
922	Koyun saatinin icadı
922	Çerakise Devleti'nin inkırazı
922	Feth-i Haleb
923	Devlet-i Osmaniye tarafından Mısırın Fethi
923	Bina-i Tersane-i Amire
924	Celali eşkiyasının zuhûr-u
932	Sultan Süleymanın Fransayı himayesi
935	Viyana'nın birinci muhasarası
937	'Ami Gazalının helakı
941	Feth-i Bağdat (Osmaniler tarafından)
944	Bahri Heman sahilindeki Aden şehrinin fethi
948	İmparator Karlosun hezimeti
951	İngiltere'de dikiş iğnesinin icadı
957	Macar kraliyetinin Avusturya İmparatorluğuna iltihakı
961	Seydi Reisin Bahri Muhit-i Şarkiye-i birinci seferi
926	İstanbulda kahvenin ibtida-i istimali
965	Süleymaniye Cami'nin itmamı
979	Kılıç Ali Paşanın kapudan der-yanabı
985	Ehli İslamın Endülüsten hicret ve hurucu
987	İnşa-i mir- sadetlü el-din ve hesab-ı husul-u eşariye
997	İbtida-i İngiltere'de Gazetelerin tab ve neşri
1005	Eğri Seferi
1012	Memalik-i Osmaniye'de tütünün zuhûr-u ve şerbi

(s.25)

Sene-i Esâmî-i Vukûât

1050	İstanbul'da (Silik)
1051	Avrupa'da gazetelerin icadı

1057	Amerika'da ibtida pirinç zer'i
1094	Viyananın ikinci muhasarası
1110	Karlofça muahadesi
1111	Pasarofça muahadesi
1116	Büyük Petronun Rusya'da nizam ve za'i
1135	Üsküdar'da darül- taba'e tesisi
1167	Çiçek aşısının keşfi
1167	Paratoner yani süper Saikanın Amerika'da icadı
1174	Körler dilsizler ve sağırlar için Paris mesken-i umumi inşası
1189	Kaynarca muahadesi
1199	Balon icadı
1206	Telgraf icadı
1213	Büyük Napolyonun Mısır'ı istilas
1215	Litograf denilen taş basmasının ihtira-ı
1216	Mısır'ın Fransalılardan istirdadı
1222	Vapurların icadı
1229	Bükreş müsalahası
1233	Avrupa salih-i umumiyesi
1240	Teymur yol ihdası
1241	Vakay-i Hayriyye ve tesis-i asâkir-i nizamiyye
1242	Mekteb-i Tıbbiyenin tesisi
1246	Edirne müsalahası

(s.26)

Sene-i Esâmî-i Vukûât

(Silik) (Silik) (Takvim-i Veka-i) Yanındaki Ceride-i Resmîyede nutk ihdası ve neşri

1247	Yunanistan'ın istiklâli
1252	İcad-ı kibrit
1253	İstanbul'da Cesr-i Atikin inşası
1254	Karantina nizamının vazî'i
1255	Cûlus-u Sultan Mecid Han ve Tanzimat-ı Hayriye
1260	İstanbulda Cesr-i Cedidin inşası (Unkapanı köprüsüdür)

1262	Tesis-i Mekatib-i Rüşdiye
1276	Gazın icadı (Petrol)
1278	(Silik)
1281	Vilayetin teşekkülü
1281	Fukara-ı etfalın talim ve terbiyeleri için ıslahaneler tesisi
1282	Prusyalıların Avusturya ile Sadova muharebesi
1283	Menafe-i Umumiye sandıklarının tesisi
1284	Sultan Abdulaziz Han Hazretlerinin Avrupa'ya ziyareti
1286	Süveyş kanalının küşadı
1287	Prusya ve Fransa devletlerinin muharebesi
1287	Almanya imparatorluğunun ilanı
1287	Fransanın ikinci def'a olarak cumhuriyete inkılâbı
1287	Sardunya kralı birinci Emanuel'in Romayı istila ve zabıtı ve İtalya kraliyetinin teşekkülü
1288	Der-saadette tramvayın inşaaası
1288	Tütünün tahtı inhisara ithali

(s.27)

Sene-i Esâmî-i Vukûât

1289	Tersane-i Amirede havuz sanç istimali
1290	Der-saadette Galata tünelinin küşadı
1290	İzmit teymur yolunun inşaaası
1293	Çerkez Hasan Vak'ası
1293	Padişah Ali Osman ve halife-i İslamiyan Gazi Sultan Abdülhamit Han Sani Efendimiz Hazretlerinin cülus-u celil-i hümayunları
1293	Kanun-i Esasinin ferman-ı Ali ile ilanı
1293	Meclis-i Mebusan'ın ibtida-i enkadı ve Meclis-i Ayan'ın teşekkülü
1295	Rusya muharebe-i ahiresi
1295	Berlin Kongresi
1297	Der-saadette müzenin resmi küşadı
1299	(Silik)

- 1300 Rumili şark-i valiliğinin Bulgaristan prensliğine ilave-i memuriyeti
 1301 Bulgaristan Prensi Aleksandır Betenburgun Bulgaristandan icracı

(s,28)

(Selatin-iAzam-ı Şevket-i İttisam-ı Osmaniye'nin Tarihi Velâdet-i)(Ve Cûlus-u Hümayunlarıyla Müddet-i Umur-u Ve Saltanat Ve Medfun-u Şerifleri)

GAZİ SULTAN OSMAN HAN HAZRETLERİ

Müesses Bünyan-ı Resinül Erkan-ı Devlet-i Gazi Sultan Osman Han Hazretleri 656 senesinde gehvare zeyb vecüda olup 699 senesi cemaziye'l evvelinin dördüncü günü bi'l-istiklal ser yarara-i saltanat ve 726 senesi Ramazanının yirmi birinci günü azim-i sui cend olmakla Bursa da hisar içinde medfundur. Müddet-i saltanatları 27 senedir.

GAZİ SULTAN ORHAN HAN BİN SULTAN OSMAN

Gazi Orhan Hazretleri 680 senesinde fed nihade-i alem-i şuhud olup 726 senesi Ramazanın on yedinci günü calis evrenin Osmani oldular ve 761 senesinde azim-i der samed beka olmalarıyla pederleri türbesinde defn olundular. 35 sene saltanat sürmüştür.

GAZİ HÜDEVANDİGAR SULTAN MURAD HAN EVVEL BİN SULTAN ORHAN

Müşarün-ileyh Hazretleri 726 senesinde tevellüd ve yedi yüz altmış bir senesinde tahtı Ali necat-i Osmaniye cûlus edüp 791 senesinde şehiden tarik-i garzar talem-i fani ve vasılı ricat yezdani olmuştur. 31 sene saltanat sürmüştür.

(s.29)

SULTAN YILDIRIM İBN GAZİ SULTAN MURAD HAN EVVEL

Müşarün-ileyh Hazretlerinin velâdet-i seniyeleri 761 ve cûlusları 791 olup vefatları 805 tarihinde vukua gelmiştir. Müddet-i saltanatları 13 senedir. Burusa'da camileri civarında mütevare-i hak rahmettir.

ÇELEBİ SULTAN MEHMED HAN İBN BEYAZID EVVEL

Velâdetleri 781 cülusları 816 irtihalleri 824 tarihine musadıf olup müddet-i saltanatları 8 senedir. Burusa'da Yeşil Cami civarında gunvede-i pester guferandır.

SULTAN MURAD HAN SANİ İBN SULTAN ÇELEBİ MEHMED HAN

Müşarün-ileyhin velâdet-i Hümayunları 806 ve cülus-u müminad makrunları 824 ve irtihalleri 855 senesinde tesadüf etmiş ve müddet-i saltanatları 30 sene 6 aydan ibaret olarak Burusa'da cami-i karâbinde mekfundur.

EBU EL FATİH SULTAN MEHMED BİN MURAD HAN SANİ

Müşarün-ileyhin velâdet-i 833 cülusları 855 irtihalleri 886 tarihine müsadıf olup 31 sene saltanat sürmüşlerdir. İstanbul'da cami-i mihrabı cihetinde metfundur.

SULTAN BEYAZID HAN SANİ BİN SULTAN GAZİ MEHMED HAN SANİ

Velâdet-i seniyeleri 851 cülusları 886 irtihalleri 918 olup (s.30) 32 sene padişahlık etmiştir. Medfun mediyet ve şenri der-saadet camii civarındadır.

GAZİ YAVUZ SULTAN SELİM İBN SULTAN BAYEZID SAN

Müşarun-ileyh Hazretleri 874 tarihinde pir-iyancas meht ve cuda olub 918 tarihinde calis evran-ı saltanatı ve 926 da terk-i alim-i fani olmuş ve (8) sene (9) ay saltanat sürmüştür. Merkuğları İstanbul'da camileri civarındadır.

GAZİ SULTAN SÜLEYMAN HAN KANUNİ BİN SULTAN SELİM

Velâdet-i Hümayunları 900 cülusları 926 irtihalleri 974 tarihine tesadüf idup müddet-i madide-i saltanatları 47 senedir. Der-saadette cami'i hatırmesinde medfundur.

GAZİ SULTAN SELİM HAN SANİ BİN SULTAN SÜLEYMAN HAN EVVEL

Velâdet-i seniyyeleri 930 cülusları 974 vefatları 982 tarihine müsadıf olup müddet-i saltanatları 8 sene 5 aydır. Medfun-u Hümayunları Ayasofya cami'i Şerifi kurbundadır.

GAZİ SULTAN MURAD HAN SALİS BİN SELİM HAN SANİ

Velâdetleri 953 cülusları 983 irtihalleri 1003 tarihinde olup müddet-i saltanatları 30 sene 8 aydır. Medfun-u Hümayunları Ayasofya civarındadır.

GAZİ SULTAN MEHMED HAN SALİS BİN SULTAN MURAD HAN SALİS

Müşarün-ileyh 974 tarihinde Dünya'ya ve 1003 tarihinde taht-ı saltanat (s.31) kübraya gelip 1012 tarihinde irtihal buyurdular. Müddet-i saltanatları 9 senedir. Metfunları Ayasofya civarındadır.

GAZİ SULTAN AHMED HAN EVVEL BİN SULTAN MEHMED HAN SALİS

Velâdetleri 998 cülusları 1012 irtihalleri 1026 tarihinde vukua bularak 14 sene icra-i saltanat etmişlerdir. Camileri kurbunda_medfundur.

SULTAN MUSTAFA HAN EVVEL BİN SULTAN MEHMED HAN SALİS

Müşarün-ileyhin velâdet-i 1001 ve ibtidaî cülusu 1026 tarihinde müsadıf ise de 3 ay mervurunda zaman saltanattan destekeş ferağ-ı ve dört sene sonra defâ-i seniye olarak gerisi neşin-i hilafet ve saltanat olup 1048 tarihinde der-ahirete gitmişlerdir. Medfunları Ayasofya Camii şerif-i kurbundadır.

SULTAN OSMAN HAN SANİ BİN SULTAN AHMED HAN EVVEL

Müşarün-ileyh 1013 tarihinde tevellüd ve 1027 tarihinde cülus ve 1013 tarihinde irtihal buyurdular. Müşarün-ileyh on dört yaşında padişah olup 4 sene 4 ay padişahlık ettiler. Pederleri türbesinde medfundur.

SULTAN MURAD HAN RABİ BİN SULTAN AHMED HAN EVVEL

1020'de velâdet-i seniyeleri 1032 de cülusları ve 1049 da (s.32) İrtihalleri vukua bulup 16 sene 11 ay saltanat sürmüşlerdir. Pederleri türbesinde medfundur.

SULTAN İBRAHİM HAN BİN SULTAN AHMED HAN EVVEL

Müşarün-ileyh 1024 tarihinde tevellüd ve 1049 tarihinde cülus ve 1058 tarihinde irtihal idup müddet-i saltanatları 8 sene 9 aydır. Ayasofyada umiyeleri Sultan Mustafa Türbesi'nde medfundur.

GAZİ SULTAN MEHMED HAN RABİ BİN SULTAN İBRAHİM

1051 de velâdetleri 1058 de cülusları ve 1099 ferağları ve 1104 de vefatları vukua bulmuştur. 40 sene 6 ay saltanat sürmüşlerdir. Bağçe Kapusu'nda validesi Turhan Sultan Türbesi'nde ganümet pester rahmettir.

GAZİ SULTAN SÜLEYMAN HAN SANİ İBN SULTAN İBRAHİM HAN

Velâdet-i seniyeleri 1052 tarihinde ve cülusları 1099 tarihinde ve irtihalleri 1102 tarihinde vukua bulup müddet-i saltanatları 3 sene 8 ay 25 gündür. Cedleri Sultan Süleyman Türbesinde medfundur.

SULTAN AHMED HAN SANİ İBN SULTAN İBRAHİM

Müşarün-ileyhin velâdet-i 1052 cülusu 1102 irtihali 1106 senelerinde vakî olup 4 sene 8 ay müddet padişahlık etmiştir. Kanuni Sultan Süleyman Türbesi'nde medfundur.

(s.33)

SULTAN MUSTAFA HAN SANİ İBN SULTAN MEHMED HAN RABİ

Müşarün-ileyhin velâdet-i 1074 cülusu 1106 irtihali 1115 tarihinde vukua olup müddet-i saltanatları 8 sene 8 aydır. Bağçe Kapusu'nda Valide Türbesi'nde medfundur.

GAZİ SULTAN AHMED HAN SELES BİN SULTAN MEHMED HAN RABİ

Velâdet-i 1084 cülusu 1115 tarihinde olup 1143 tarihinde ferağla altı sene sonra vefat etmişlerdir. Müddet-i saltanatları 27 sene 11 aydır. Bağçe Kapusu'nda valide türbesinde medfundur.

GAZİ SULTAN MAHMUD HAN EVVEL İBN SULTAN MUSTAFA HAN SANİ

Velâdet-i 1108 cülusu 1143 irtihali 1168 tarihlerindedir. Müddet-i saltanatı 25 senedir. Küher naaşları pederleri Sultan Mustafa Türbesi'nde vedû'âi hazine-i rahmettir.

SULTAN OSMAN HAN SALİS İBN SULTAN MUSTAFA HAN

Velâdet-i 1110 cülusu 1168 irtihali 1171 tarihindedir. Müddet-i saltanatı 3 senedir. Biraderi Sultan Mahmud yanında medfundur.

SULTAN MUSTAFA HAN SALİS İBN SULTAN AHMED HAN SANİ

Müşarün-ileyhe 1129 tevellüd 1171 de cülusu ve 1187 de irtihali idup 16 sene 8 ay saltanat sürmüşlerdir. Camileri sahe-i mefgiret müsahasında define-i türbe-i gafurandır.

(s.34)

GAZİ SULTAN ABDÜLHAMİD HAN EVVEL İBN SULTAN AHMED HAN SANİ

Velâdet-i 1137 cülusu 1187 irtihali 1203 tarihine müsadıf olup 15 sen 8 ay saltanat sürmüşlerdir. Bağçe Kapusu'nda türbe-i mahsussasında medfundur.

SULTAN SELİM HAN SALİS BİN SULTAN MUSTAFA HAN SALİS

1175 senesinde tevellüd 1203 senesinde cülus ve 1223 senesinde irtihal eyledi. Müddet-i saltanatları 18 sene 8 aydan ibaret ve derdane-i naaşı Hümayunları pederleri Sultan Mustafa Türbesi'nde medfundur.

SULTAN MUSTAFA HAN RABİ BİN ABDÜLHAMİD HAN EVVEL

1193 de velâdetleri 1222 de cülusları ve 1224 de irtihalleri vukua bularak 1 sene 2 ay padişahlık etmiştir. Pederleri türbesinde medfun ve rahmet-i hakka mekrundur.

GAZİ SULTAN MAHMUD HAN SANİ İBN SULTAN ABDÜLHAMİD HAN EVVEL

Velâdet-i Hümayunları 1199 cülusları 1223 irtihalleri 1255 tarihine müsadif olup 32 sene 10 mah-ı saltanat sürmüşlerdir. Çemberli taşta türbe-i mahsusasında medfundur.

GAZİ SULTAN ABDÜLMECİD HAN BİN SULTAN MAHMUD HAN SANİ

1237 tarihinde velâdet-i seniyeleri ve 1255 tarihinde cülus-u Hümayunları ve 1277 de irtihalleri vukua bulmuş ve meddet-i saltanatları 22 sene 6 mahiden ibaret bulunmuştur. Sultan Selim camii civarında türbe-i mahsusalarında medfundur.

(s.35)

SULTAN ABDÜLAZİZ HAN BİN SULTAN MAHMUD HAN SANİ

1245 de tevellüdleri 1277 de cülusları 1293 de irtihalleri vukua olup 16 sene 4 mah-saltanat sürdüler. Pederleri Sultan Mahmud Türbesi'nde medfundur.

SULTAN MURAD HAN HAMİSİ İBN ABDÜLMECİD HAN

1256 da velâdetleri 1293 de cülusları vukua bulmuştur. Müddet-i saltanatları 3 ay 3 gündür.

(s.36)

(El-Sultan İbn El-Sultan İbn El-Sultanu'ı Gazi (Abdülhamid Han Sani)

(İbn El-Sultan El-Gazi Abdülmecid Han İda-i Hilalafete Ali Ahir El-Devran)

(Efendimiz Hazretlerinin Tarih-i Mevlüd Maâdad Silik Bin)

(Bin İki Yüz Elli Sekiz Sene Hicriyesi Şaban-ı Şerifinin On Altıncı Yevmi-Mübarek-i)

(Olup Bin İki Yüz Doksan Üç Senesi Şaban-ı Şerifinin On Birinci)

(Ruz Sad Efruzadı Belarez Ve El-İstihkak Bil-yemin ve El-Saade-i Serir)
 (Meali Mısır Hilafet Azameyi Vücut-u Alim Sud-u Hümayunlarıyla Şerfiyab)
 (Buyurmuşlardır)
 (Cenab-ı Malik-i El-Mülk Habib-i Necii Ve İsmî Rahimi Hürmetine Zat-ı Melanın)

(Semat-ı Mülükânelerini Kemal-ı Az ve Afiyet Ve Envai Helail Muvaffakiyetle)

(Mademu'l- Zâmân Ferman-ı Ferma-i Ekalim-i Cihan Buyursun Amin)

(s,37)

(ELKAB-I RESMİYE)

(BÜYÜK VE KÜÇÜK TARAFLARINDAN YAZILAN ELKAB-I RESMİYE)

MAKAM-I SADARET-İ AZAMİYE :

Ulume-i canibinden maaruz da'-i kemineleridir ki
 Sairleri canibinden maaruz çaker kemineleridir ki

İbare arasında isimleri zikir olundukda ;

Fehametlu Devletlu Hazretleri

Rütbe-i sadaret-i ehraz itmiş zevata :

Ulumeyi canibinden maaruz daileridir ki
 Sairleri canibinden maaruz çakerleridir ki

İbare arasında isimleri zikir olundukda :

Ebhetlü Devletlu Hazretleri

Emir Mekke-i mükerreremeye ve mazüllerine:

Devletlu Sibadetlü Efendim Hazretleri

Dar-ul Saadette El-şerife Ağasına:

Devletlu İnayetlu Efendim Hazretleri

Makam-ı seraskeriyeye ve şeref-i sahriyet-i seniyeye nail olmuş zevata:

Devletlu Atufetlu Efendim Hazretleri

Zat-ı Serdar-ı Ekremiye :

Devletlu Rafetlu Efendim Hazretleri

Müşirlere vüzeraya ve ma'züllerine :

Devletlu Efendum Hazretleri

Rütbe-i balaya :

Âtufetlu Efendim Hazretleri

(s.38) Ferikan ile rütbe-i evveli sınıf evveli Rumili Begler Begliği

Payelülerine :

Saadetlu Efendim Hazretleri

Mir liva ve mir-miran ve rütbe-i evvel-i sınıf seniyesine :

Saadetlu Efendim

Mir-alayı ve seniye-i sınıf-ı evvel mütemayizine:

İzzetlü Efendim

Rütbe-i tenibiye-i sınıf seniyesine ve mir-ala mira ve kaymakamlık ve

İstanbul âmera-i müdürlüğü payelülerine :

İzzetlü Efendi Paşa Beg Ağa

Binbaşılara ve rütbe-i salise erbabına ve kapucu başılara ve alay-ı

eminlerine:

Rafetlu Beg Efendi Ağa

Rütbe-i rabia erbabına ve kol ağalarına ve hocagane ve yüzbaşılara :

Fütüvetlu Beg Efendi Ağa

Rütbe-i mezkure Meduvinde bulanlarıyla sair memuriyetde olanlara:

Himayetlu Beg Efendi Ağa

Mesnet-i meşihat-ı islamiyeye :

Ulema-yı canibinden maruz dai dirineleridir ki

Sairleri canibinden maruz-u bende-i dirineleridir ki

İbare arasında : Devletlu semahetlu hazretleri

Meşihat-ı islamiye mazullerine :

Ulema-yı canibinden maruz daiyeleridir ki

Sailleri canibinden maruz-ı bendeleridir ki

İbare arasında : Devletlu Faziletlu Hazretleri

Sudure: Semahetli Efendim Hazretleri

İstanbul payelülerine : Faziletli Efendim Hazretleri

Haremeyn-i muhteremin payelülerine : Faziletlu Efendim

(s.39)

Biladı hamse-i ve mahrec mevalisine : Faziletlu Efendi

Müderrisine: Mekremetlu Efendi

Kuzzata: Mevdetlu Efendi

Çelebi Efendiye: Reşadetlu Efendim Hazretleri

(Rütbe-i Aliye ve Seyfiye Ve Kalemîyenin Usul-ı Teşrifatı Devlet-i Aliye Üzere)

(Yek-dîgere Takdimleri)

Rütbe-i müşiri ve vezaret, sadr Rumili, Anadolu payesi, rütbe-i baladan olup, bil fiil vükelâluk hidmetinde bulunan recal, rütbe-i bala, İstanbul payesi, ferikalık, rütbe-i evveli, sınıf evveli, Rumili Begler Begiliği, haremeyn-i şerifin, mir-livalık, mir-miranlık, rütbe-i evvel-i sınıf seniyesi milad-ı hamse mevleviyyeti, mir-alaylık rütbe-i seniye-i sınıf evveli mütemeyyizi mahrec mevleviyyeti rütbe-i seneye-i sınıf seniyesi, mir-ala-miralık kaymakamlık, İstanbul amir müdirliği,

Kebar müderrisin, binbaşılık, rütbe-i salise, kapucu başılık, musale-i, Süleymaniye Madunun'da bulunan müderrisin, alay eminliği, rütbe-i rabbiası, kol ağalık, hocalık, yüzbaşılık.

İKİNCİ BÖLÜM

2. İFADE-İ MAHSUSA

(s-40) Saye-i muvaffakiyet-i vaye-i hazret-i hilafet penahide Mamuretü'l-Aziz vilayetin üç yüz on sene-i hicriyesine mahsus olan salnamesi emsal-ı sabıkasına faik ve raci bir suretle tertib kılındı.

Şimdiye kadar altı defa neşr edilmiş olanların muhteviyatı nazardan geçirilüp tekrar temsilinde faide-i görülmeyenler _tây-ı ve tenkih ve ba'zı fitratın tatbiki tashih edilmiş ve evvelki uslub tertibi daha muntazam ve munasib bir salike ifrağ olunmuş olmakla beraber ihbar-ı tarihiyeye ve asar-ı atike ve cedide ve müessasat-ı Hayriye ve nafia ve ahval-ı saire-i mevki'ye hakkında haylice fazla malumat kayd ve terkim ve bazı refikamıza imtisalen ve anlardaki mündereceatı ekmalen bin iki yüz seksen iki sene maliyesinden bin üç yüz senesi Şubâtı nihayetine değin makamat-ı Aliyyeden murud-u muharrat-ı resmiyenin tarih ve nümerolarıyla hülasa-i maillerini mütezammin bir fihrist-i evamir tanzim edilüp ve bir de vilayetimiz dahilinde ne kadar karye var ise hane ve nüfusları miktarını ve merbut oldukları merkeze mesafeleri derecatını ve bunlar içinde bir hususiyet-i tabbiye ve sınaıyeyi ha'iz olanların mücmilen tamir-i ifatını mubeyyen huruf-u hücca üzere cedvel yapılub derc ve ilave olunmuştur ki vilayetimizin tarihçe-i husuyesi demek olan iş bu salnemenin bu vechile müfid ve mükemmel olarak tertibiyle vatan-ı azize acizane bir hidmet idilmiş ve buna mazhariyetde kâfe-i muvadinhe-i adiyenin bir vefk dehva-i ali hısn-ı temşiyetine kemal-i itina-i devletleri niçe asar bahr-i melile tanu yer uyun şükran eylemekte ve her hususdaki teşebbüsat-ı Aliye (s.41) ve niyat hayriyeleri bi-milleti teala makrun tevfiakat olmakta bulunan vâl-i Ali-i vilayet-i seadetlü Mehmed Enis Paşa Hazretlerinin cidden iltizam buyurdıkları Akdamat ve teşvigat-ı ma'aruf pururileri asar-ı mahsusandan bulunmuş olmağla hamîşe-i mevazib if'ası bulunduğumuz davet-i devam-ı ömr ve şevket-i cenab-ı padişahiyeyi bu münasabetlede ref-i icabatgah reb-i müstean ve anada terdifen vali müşarun-ileyh hazretlerinin i'tila-i muvaffakiyet ve memduhiyetleri duayı hayrını pirayeiz bar-muholesat beyan eyleriz.(el-paye-i_ ve el-menayete men ile)

Vilayet gazetesı muharreri

Hayri

-----*-----

(Vilayete müteallik malumat)

Mamuretü'l-Aziz vilayeti hatt-ı istivadan 37 derece ve 50 dakika ile 39 derece ve 52 dakika arz-ı şimal ve der-seadetten 8 derece 10 dakika ile 9 derece 48 dakika tul'u şarki beyanesinde ve merkezi vilayete olan kasaba dahi Der-sa'adetten 9 derece ve 21 dakika ve Malatya kasabasıyla Dersim merkezi olan Hozat mevkii sekiz derece ve 25 dakika dol-u şarki ve keزالik merkez-i vilayet-ı hat-tı istivadan 28 derece 48 dakika ve Malatya 38 derece ve 32 dakika ve Hozat 39 derece ve 15 dakika arz-ı şimalide ve vaki-i ve sitah mebhardan en menhafız yerleri 400 ve en yüksek mahalleri 2650 ve nefsi Harput 1450 ve merkezi vilayet olan kasaba 1100 ve Malatya 870 ve Arapgir 1250 ve Eğin 1750 ve Behisni 520 ve Hısn-ı Mansur 500 metre ve mertefi ve şimal ve şarki şimal ciheti Erzurum ve şark ve şarki cenub ciheti Diyarbekir ve cenub-u ve garbi^c cenub cihetinin Haleb ve garb-i ve garbi şimal ciheti Sivas vilayetleriyle mahdud olub mesahe-i sathiyesi beşte üçü yani 9954 evdiye (s.42) ve cebel ikisi yani 6636 sı ârâz-i kabiletü'l ziraa olmak üzere terbien on altı bin beş yüz doksan kilo metreden yani on sekiz milyon dört yüz yigirmi kûsür bin atik devamından ibaret ve üç sancak ve on altı kaza ve on dört nahiye ve iki bin iki yüz seksen iki karye ve mahalle ve kebir ve sağır on beş kasabadan mürekkebdır. Doksan altı bin yedi yüz on altısı dahil tahrir ve dokuz bin beş yüzü gayr-i dahil tahrir olmak üzere yüz altı bin iki yüz on altı hanede yüz seksen yedi bin yüz seksen dokuzu Türk ve yüz seksen üç bin altı yüz yirmi dokuz Kürd olarak üç yüz yetmiş bin sekiz yüz on sekiz Müslim ve yetmiş beş bin yüz doksan sekiz Ermeni ve iki bin üç yüz seksen ikisi muhtelif Katolik ve altı bin sekiz yüz altmış Protestan ve altı yüz elli altısı Latin ve bin kırk sekizi Süryani kâdim ve dokuz yüz seksen ikisi Rum ki cem^c-an seksen yedi bin sekiz yüz on sekizi Gayr-i Müslim olmak üzere bir muceb-i tahrir dört yüz elli yedi bin sekiz yüz yetmiş dört ve takriben Türk de yüzde beşten dokuz bin üç yüz altmış ve Kürd'de yüzde kırk beşden seksen iki bin altı yüz otuz iki ve Hristiyan'da yüzde yirmisinden on yedi bin beş yüz altmış üç Hariç-i Muharrir ve mektumat tahmin idildiğine göre Türk'ün miktarı yüz doksan altı bin beş yüz kırk dokuz ve Kürd'ün miktarı iki yüz altmış altı bin iki yüz altmış iki ya'ni cem'an nüfus-u İslam dört yüz altmış üç bin üç yüz kırk nefere ve Gayr-i Müslim nüfusunda yüz beş bin üç yüz seksen bire balığ olur ki vilayetimiz ma'mektumat-ı zükürü min hayse'l mecmu' beş yüz altmış sekiz bin yedi yüz yirmi bir nüfusa havidir. Umum-u arazidir beher kilometre ve merbuata otuz dört nefis yani beher nefse otuz iki buçuk dönüm yer

isabet (silik) umumiye hâsılatı mahal (s.43) olmak üzere üç senelik muvazeneye göre yirmi bir milyon iki yüz elli beş bin guruş varıdat-ı seniyesi vardır ki andel müvazane bu vilayet vücuhu muhtelifeden iki yüz elli milyon guruş kadar hâsılat vücuda getiriyor. Ve bu hesabiyede senevî beher nefis dörtyüz kırk üç guruşluk akçe ve hâsılatı dest-rest olduğu halde devlet-e vücuhu muhtelifeden senevî ancak otuz altı guruş viriyor dimektir.

Merkez-i vilayet olan Mamuretü'l-Aziz kasabası darü'l hilafet'ül Aliyenin iki yüz on beş saat baadinde ve Bağdad Caddesi üzerindedir. Bu caddenin asıl hareketi (Samsun) İskelesi olub (Amasya) ve (Tokat) ve (Sivas) ve tevabiinden (Alacahane) uğrayarak vilayet hududu olan (Hasan Çelebi) ve (Hekimhan) ve (Hasan Bedrik) ve Tohma Nehri üzerinde vaki (Kırk Göz) Köprüsü'nden murur ile (Malatya'ya) ve oradan (İzolu Karyesi) önünde nehr-i Fırat'dan geçub merkez vilayete gelinur ve yine merkezden Bağdat'a gitmek için Diyarbakir vilayeti dahilinde Ergani Kasabası önünden geçilerek Diyarbakir'e varılır ki Saye-i ömr envaye-i hazret-i padişahıda Samsun Sancağıyla Sivas ve bu vilayet dahilinde mükemmel şoseler yapılmış ve yine vilayetimizin münteha-i hududunda Diyarbakir'e kadar vilayet-i muşarun ileyhaya aid yollar dahi tanzim kılınmış olduğundan işbu tarik-i mühimde arabalarla ve Kemal-i emniyet ve suhuletle seyr ve sefer olunmaktadır.

Mamuretü'l-Aziz 'den, Keban, Arapgir, Eğin kazaları tarikiyle (Hostabeli) nâm mevki-i menbadan aşulup Kemah'a ve Erzincan'a gidilir ve yine Eğin kasabasına iki saat mesafede vaki (Delikli Taştan) ayrılarak (Kuruçay'ı) ve Karahisar'dan (Giresun) İskelesi'ne ve kezalik Arapgir'den Diyarbakir ve Karahisar tarikiyle de o iskeleye varılır ve birde Dersim tarikiyle Erzincan'a gidilir ki bu yol Mamuratü'l Aziz'in canib-i şimalisinde (s.44) ve üç saat bad mesafede ve Pertek önünde ceryan iden nehr-i Fırat'tan kayıkla geçerek Hozat'a ve oradan Mercan Boğazı denilen Cebel-i Refiadan murur idub otuz altı saatte Erzincan'a iltisak ider ve bu Tarik'da sa'irine göre ekseriside o cihetin şiddeti şitasından dolayı Haziran ibtidasından teşrin-i evvel evasıtına kadar ancak seyr-ü sefer mümkün olabilir.

Erzincan şehri merkez-i Orduy-u Hümayun olmak ve hususen Trabzon İskelesi'nin bu havaliye karşı mahrec-i yeganesi bulunmak cihetiyle bil-vücuhu ha'iz-i ehemmiyet olmasına mebni buradan Erzincan'a değin yer şose inşasına çendisine mukaddem teşebbüs idilerek Mamuretü'l-Aziz 'den Keban, Maden'e kadar Kamilen ve oradanda nehr-i Fırat-ı geçerek Arapgir'e ve Arapgir'den de Eğin hududuna kadar olan

yol ekseren tesviye idilub Eğin dahilindeki yolda tamamen ve muntazam inşâ kılınarak Erzurum vilayetine mülhak olan Kemah kazası hududuna intisak ittirildiğinden bu halde Arapgir kazasına aid olan Tarik'in noksanı ikmal edildiği gibi saye-i hazreti-i padişahıda Mamuretü'l-Aziz 'den Eğin'e kadar olan otuz saatlik Tarik'de dahi arabalarla muveradat-ı umumiye kesb tesir eyleyecektir.

Ma'alum olduğu üzere Eğin kasabasının mevki-i Sengistan olub havaic-i umumiye Kamilen haricden celb idilmek mecburiyeti bulunduğu ve oraya bu vilayet dahilinden iki Tarik olub birisi Arapgir'den Sarı Çiçek Yaylağı'ndan murur ider ki oradan kış vakti geçilemeyeceğinden her vakit işleyecek ve oraya merbud Eğin Nahiyesi'ne gidup gelinecek olan Tarik'ın haylice mahalli kılmala kabul tahrir ve tersim olmayan ve Gemurkab denilen bigayet sâib ve men-i bir silsile-i Sengistan'e müsadif olduğu ve oradan bir yol açılmak hariç iktidar beşer gibi görülmekte bulunduğu halde mücerred (s.45) Asr-ı mes'ud hazret-i padişâhi muhasen ve muvaffakiyet fevkaldesinden olarak zor baz ve-i ikdam ile o Sengistan mahirül El-bakul arasında öyle bir şehre muntazım açılmışdır ki hiçbir maslahatın sevk-i zarurisi olmaksızın yalnız o caddenin temaşi hevarik-i ameliyyatı için uzak bir mesafeden tây-ı meraklı idilüb gidilse abs sayilimiz Tarik-i mezkurun müsarif olduğu mevkii menî'in bazı mahalleri iki cihetli Sengistan muteselsil ve fevki't- tasavvur mürtefi olub ortasındanda nehr-i Fırat cereyan ediyor yapılan yol dahi damen-î silsileden ve nehr-i mezkûrun birkaç metre üstünden gidiyor ki o Sengizistan Dehaş arasından refakat Fırat ile geçilişteki zevk-i sefer-i hayal-i şairane ile tasvir ve tasavvur kabul eder itisafılardan değildir.

İşte bu eser-i azim için mesarif olan ikdematli ikmal eden ameliyat-ı cisimden olarak iki yüz yetmiş metru tulunda ve yekpare kıyaşkanda bir mani^c ve hail dahi vali-i giyür-u vilayet seadetlü Enis Paşa Hazretleri'nin hamim-i celileleriyle bu sene rafi-ü izale kılınmış ve yine o yol üstünde mücaddet dört bab-ı kargir köprü de bu sene içinde inşa edilmiştir.

Mamuretü'l-Aziz'dan Dersim Sancağı merkezi bulunan Hozat'a kadarda şose inşasına teşebbüs idilerek nehr-i Fırat'dan biri kıyısına kadar merkez vilayete aid olan cihetin pek az noksanı kalub nehrin o tarafından Hozat'a kadar olan mahallerin ekseriyesi yapılmış ve orada noksan kılan yerlerin bir iki saatlik mesafeden ibaret bulunmuştur. İş bu tarik'in ikmalilen arabalar işlemesi elbette mucib-i fevai'd ve muhasenat olacağı Müsellem isede Hozat'tan Erzincan'a itsar tarik olan Mercan Yolunun şoseye tahvili biraz müşkil ve o müşkülâtında bertaraf edilmesi mümkün

olsada yukarıda zikr edildiği üzere mevsim-i sayifeden başka eyyamda seyr-ü sefer gayri kabildir. (s.46) Mamuretü'l-Aziz'den Palu'ya giden tarik ile de Kiği üzeri Erzurum'a ve Çapakçur yoluyla Muş ve Bitlis ve Van cihetlerine gidilir. Haleb'e varmak için iki tarik olup birisi Ergani ve Çermik ve Siverek ve Urfa ve Birecik ve diğer yede-i Malatya ve Behisni ve Ayıntep kazaları dahilinden devr ile Halep'e muntehi olur ki bu yollardan Ergani cihet-i kış vakti ve Malatya tarafı yaz faslı tercih olunur.

Adanaya dahi Behisni hududundan Maraş ve oradan (Çukurova) tariki'yle varılacağı gibi Ayınteb ve Kilis üzeri İskenderun İskeleyi'ne gidilir.

2.1. Mamuretü'l Aziz Kazası

Merkez-i vilayet olan Mamuretü'l-Aziz'de ilinde iki kasaba bulunup biri Harput şehri kadimdir, diyeri evveilde Mekri Ağvat olmakla (Ağvat Mezrası) namıyla yad olunur iken merkez-i hükümet ittihaz idilub ve devri-i celil Abdülaziz hanide muceddeden daire-i vilayet inşa olunup (Mamuretü'l-Aziz) nam-ı şeref ittisamıyla tevsim buyurulmuş olan kasaba-i cedidedir . Mamuretü'l-Aziz Kasabası Bağdat Caddesi üstünde ve bir mevki basit de kain olup Harput şehride mevki-i mezküreden üç yüz altmış metru irtifa-i haiz bir cebel üzerinde müessestir şehir-i mezkurden üç yüz altmış metre ve irtifa-i haiz bir cebel üzerinde muessestir, şehir-i mezkur bila-adı kadimeden olup Ermeni lisanında (Karpert) yani Taşkale deyü mevsûm iken Harput lafzına nakl olduğu ve daha da başka manalar virilmekte olduğu birinci defa neşr edilen salnamede beyan olunmuş ve andan sonra neşr idilenlerde dahi bu ifadenin aynı yazılıb konulmuş isede taraf-ı acizanemizden bilhassa iltizam ve icra olunan tatbiatta Harput lafzının aslı (Harpert)'den ibaret iduki tebeyyin itmekde ve bina'en -aleyh (Karpert) lafzı mürekkebinden menkul idukine ihtimal görülememektedir. Şöyleki müehiz mutemed olan kamusta (Harpert) Hanın ve ba'nin kesri (s.47) ve reaların sukunu ve tai olanın fethi ile bir belde adıdır. Fi'l-alasil ismin olup badel-i terkip ism-i vahid kılınmıştır. Bu belde Diyarbekir eyaletinden hala Harput itlak ettikleri beldedir ki ana hısn-ı ziyad dahi dirler ibaresine tesadüf olunub tarihi kamil-i nam eser muteberde dahi olunan beş yüz on yedi sene-i hicriyesinde (Efrenç) tarafından Diyarbekir biladından (Harpert) istila olmuştur. Sebeb-i vak'a şöyledir ki, Harpert'in sahibi bulunan mülük-ü Fariden (Belek ibn-i Behram ibn-i Artuk) nam hükümdar (Gerger Kal'asını) muhasaraya gidince Şam'da bulunan mülkü Efrenç Harperti'n tahliye edilmesini

müşarun-ileyhe iş'âr edildiğinden o sebebiyle Belek Bin Behram ile mülk-ü Efrenc arasında harp ve kital vaki olarak mülk-ü Efrenc munhezim ve kendisuyle birtakım ayan ve fersani esir oldular ve Belek Bin Behram tarafından Harpert Kal'asında habs olundular,mülük-ü müşarün-ileyhinden sonra (Harrana) gidüb orasınida kabze -i tasrife aldığı sırada Harpert Kal'asinde mahabus olan Mülk-ü Efrencle adamları hile ile mahbusdan hülasa yol bulub mülk-ü yol (silik) derununda karar eylediler ise de Belek ibn-i Behram bu vakadan haberdar olduğu gibi Harpert'e gelüb Kal'ayı Efrenc'den istirdat ve burayı muhafaza bir takım asker ikat eyledi zemininde mestur olan ihbar Harpert lafzının Harpet'den alınmış bir şey idükini müeyyid ve mübeyyin ve bu belde hakkındaki vakay-ı tarihiyeden bir nebze malumatı mütezemmin-i asardan olmağla tercüme ve tahrir kılındı.

İşte bundan fazla olarak vakayı mühimme-i atikeye dair mazbud ve mükemmel, malumat-ı müfide-i tarihiyeye tesadüf olunamamıştır. Havza-i hükümet-i seniyye-i islamiyyeye ithal kılınmış olduğu hakkındaki malumat-ı tarihiyede vech-i atıyyede ibarettir. Şöyle ki : Selatin-i binam-ı Osmaniye'dir Yavuz Sultan Selim Han hazretlerinin Şah İsmail üzerine hareket vuku-u muzafferiyetleriyle avden Hümayunlarında ümera-i ekrad-ı arz mütevaat ve inkıyad itmelerinden dolayı muahiren İraniler tarafından asker sevkiyle muhasara olunan Diyarbekir Kal'asının tahliyesi için irsal-i biyurdılan (s.48) mesar-ı Osmaniye'nin mümerriz Harput ve Ergani tariki olub ulufete kadarda bu havali İranilerin idi. Zabtında iken Karaman valisi Hüsrev Paşa maiyetinde bulunan Hasan Beg Harput Kal'asını muhasara ve vilayet-i tevabini teshir itmiş isede yalnız Kal'anın Feth-i müyesser olmadığı halde mevsim-i baharda Yeniçeri talikiyle Kemah Hakemi Karaçin Zade-i Ahmed Beg tarafından bila ittifak ve üç gün bi'l muhasara Kala-i mezkurede alınıp 921 tarihinde memalik-i ihsan-ü'l memalik-i şahaneye iltihak eylemiştir.Bundan başka azam-ı padişahan-ı Osmaniye'den kanuni cennet-mekan Sultan Süleyman Hazretlerinin İran seferinden Diyarbekir'i teşrifi-i şahanelerinde muvakkıb-ı Hümayun zafer-i makrun-u, Harput Ovası'na kadar seadet-i tebhişay vurud olmuş olduğu da asar-ı tarihiyede mûndericdir. (silik)

Şehr-i mezkurda bir kal'a vardır ki Hısn-ı ziyad_namıyla tevarihte mukayyed olduğu mukamansar edilen salnamelerde mezkurdur. Kal'anın üç tarafı harab olub cihet-i şimalde vaki duvarı henüz rehin-i indiras olmamıştır.Binayı teşkil eden taşlar hısn-ı imtizaçlı ve sanatlı olub mevcut duvarın ve satında bir taş üzerine nakş edilmiş yazularda görülür ise de anlardan istinbad mana idebilmek ehlinin vücuduna

mütevakıftır. Kal'a'nın sahadarı pek ve saatlü mahali istiab itmiş olub tahtül-ü zemin suluk denilen bir su hazinesi vardır ki anın ilerisinde güya bir genç mütesellim bulunduğu hakkında avamnas arasında bazı hurafet ve hayeletden ibaret hikayelerde devran ider, şimdide kal'a derununda on beş yirmi kadar hane ile birde cami-i şerif mevcut ve ma'murdur.

Derunu şehirde asar-ı kadimeden (Ulu Camii) namıyla bir mabet şerif mevcut olub, banisi hakkında malumat mefkuddur ve birde (Dere Hamamı) vardır ki müluk-u Farisden (Melik Müzafareddin) tarafından bina edilmiş olduğu cami sağır nam (s.49) Kitab-ı şerife müteallik şerhlerinde birinde mukayyet idüki erbabı Kemalden bir zat tarafından beyan olunmuş isede o babdaki fıkrayı bulub okumağa muvaffak olamadık, mezkur-u hamam hala ma'mür olub ba'zı müessesatı hayriyeye mevkuttur, çötelizade Rıza Beyin yedindeki vakfiyede mezkur hamam-ı melik-i Muzafferredin tarafından bina edilmiş olduğuda mestur ve muharrer imiş.

Müessesat-ı cismiye ve cedideden olarak azamı-ı ulemayı mahaliyeden müftü El-hac Ahmet Efendi merhumun himmeti mahsusasıyla ve ianat-ı naksidiye ve bedniye-i erbab-ı hamitiyle 1259 senesinde inşa kılınmış ve eski bina yedine nisbeten (Sara Hatun) cami-şerifi namıyla marufiyeti baki kalmış olan mabet-i Ali dahi bu memlekete medari iftihar bir eser fuyuzat-ı karar olub efkat-ı hamseade cemaat ve fire'i muvahheddin ile malumal olmaktadır.

Camii şerif mezkureden başka sağır ve kebir yedi bab camii ve mütead mescid-i mübareke ve mekatib-i sıbyaniye ve on babda mederis-i ulum mevcuddur ki, bu medreselerden ekserisi bila de-sairade emsaline nadiren tesadüf olunacak derecede vasi ve muntazimedirler, Ezan-ı cümle (Kurşunlu medresesi) iki taraflı tahtani ve fevkani hüccurat-ı tüllabı havi olub tedrisata ve ikamet-ı müderrisine mahsus üç bab dersahineyi ve bir kütüphaneyi ve bir camii şerif-i ve bir bab-ı muntazam rüşdiye ve iptidaiye mektebine şamildir. İş bu mekteb-i rüşdiye, i'dadiye mülkiye inşasından sonra ibtidai-yeye tahvil kılınmıştır.

Medresenin havlusunda ma-ı leziz cari olub geçen sene beldeye marefetiyle bir de havuz yapılmış ve bu çeşme pişkahında pek salhurde ve pek cisim ve bir çınar ağacı bulunup medrese havalisine sayesaz letafet olmakda bulunmuştur.

(s.50)

Medaris-i mevcudedede tahsilatı ilmiyeye devam ve ihtimam olunarak le-el-hamdü'l mana say-i mearif-u fevaye-i hazret-i padişahı da memleketin fuyuzat Aliye'yi

ilmiyesi birkaç yüz seneden beru itiladan geru kalmamış ve bu beldeden alim-i islamiyet sezavar-ı mefhuret olacak fehuvel ulema ve ashab-ı müellifat-ı musetebere neşaat idilmiştir.

Kurşunlu Kütüphanesi'nden başka Mısırlı (Kamil Paşa) merhumun ihya gerdesi bulunan medrese-i muntazama içinde de bir kütüphane de ve bir de İbrahim Paşa Kütüphanesi vardır ki mecmuunda 1600 cilt kitab-ı nefise-i mahfuzdur ve bu kitapların ekseriyyesi el-yazmasıyla tahrir edilmiş inafas-ı asar-ı ilmiyedendir. Ve bazı ulema-ı kiram-ı belde nezdinde dahi pek çok kitab-ı nefise ve nadire mevcuttur.

Derun-ı şehirde azadan (nazır)ve (mansur) ve (uryan) babalar şehrin şimalen üst tarafında ve heman ittisalinde (Celal ve Şemsi ve Esat ve Adil ve Tahir ve Ömer ve Aleeddin) nam-ı zedatın mukabir muazezeleri vardır. Ve bu yedi kabir üstünde Valid Kesirül Muhammet hazret-i padişahı cennet mekan Abdülmecid Han (nurullah-ı misvah) Hazretlerinin ahd-ı Aliyyesinde bilarede Kâbe bina olmuş ise de muahhiren harab olmuştur. (silik)

Şehre bir çarık mesafede ve bir mevki refi ve latifede Aziz-i kiramdan Şeyhul El-kainat-ı vasfıyle maruf olan (Fethi Ahmed) (Kuddusi sırta) hazretlerinin murakkad mübarekeleri mevcuttur ki üzerinde bir kaba ve yanında bir mescid-i sagir vardır, Şeyh-i muşarun-ileyhin bu inzivagah idiler o kadar ruhaniyeti celile ile mütecellidir ki ziyatıyla teşrif edenler beheme-ahal günlerinde bir feyzi inşirah hissederler. Ve yine şehre bir saat mesafede bir yüksek taş üstünde (Ankuzi Baba) namıyede müştehir bir ziyaretgah mevcuttur. Harputta mütemekkin-i melul Gayr-i Müslimanın sekiz on kadar kiliseler ile mikdar-ı kafi mektepleri vardır. Yukarıda beyan edilen Kal'anın altında Süryani-i Kadim (s.51) Milletine mahsus olarak milâd-i Hazret-i İsadın 179 sene sonra yapılmış ve halâ mamur bulunmuş olan bin beş yüz senelik bir kilise vardır ki (Kızıl Kilise) derler. İşte bu kilisedeki bir taşta (miladdan 179 sene sonra Harpert'de Süryaniden Meryem Ana Kilisesi bina olundu ve 1134 de Tatarların Yunan diyarını temlik (karşılık beklemeden verme) ettikleri esnasında ve Arsalan-ı Padişahın ahd-ı hükümetde Süryanilerin metranıyla ruesası mülk-ü muşarunileyhin nezdine varup tahsil etdikleri emir-üzerine gerek bu kiliseyi ve gerek Yunan cenub-u şerifi şark-ı cihetinde ve çay kıyısında vâki (Marteşmun) nam-ı kilise ile Sinabut ve Hüseynik Kiliselerini tamir ettiler. İbaresı lisan-ı Süryaniyle muharrerdir ki bu ibareti teşkil iden hurufatada (Harput) lafzı tamamen (Harpert) şeklinde yazılmış ve bu ise Harput'un Ermeni lisanı

üzere (Karpert)'den menkul olduğu hakkındaki zehabın esassızlığını gösteren tatkifat acizanemizi muayyid bulunmuştur.

Harput'da Amerikalı misyonerlar tarafında otuz senden beru müteaddid mektebler tesis idilerek geçen sene yapılan ve kolç denilen bizim idadiler adedindeki mektepleri pek metin ve rasin bir daire olub şehrinde en-letafet ve netaretli mevkindedir.

Harput Çarşusu içinde on bab han bulunup, bunlardan ekseriyesi cism ve metin ve müntazım eserdendir, dokuz babda hamam vardır ki biri mülk-ü _____ Muzafferuddin tarafından bina edilmiş olan (Dere Hamamı) iduki güzeran itmiş idi bir de Palu ümera-i meşhuresinden olub Devlet-i Aliye'ye hidmeti mebruresi sabık itmiş de kesb-i iştihar eylemiş olan Cemşid Begin bina gerdesi olarak bir hamam mevcuddur ve o nâma nisbetle maaruf-u Palu kasabasında bir cami-i şerife mevkufdur. Derun-u belde muntazam bir Telgrafhane ve bir Belediye ve Zabıta Dairesi ve cerirden ikameti nefise-i imaline mahsus Fabrika ve bir Dabbağhane vardır,

(s-52)

Süryani milleti tarafından (çit) tabir edilen boyası layıtagir basmalar yapılip avam-ı ahali anlı kullanurlar, şehrin çarşusu sekiz yüz elli kadar dükkandan ibaret olup mikdar-ı hane üç bine karibdir 'ab-u ve havası pek latif ve mutedildir, bazı seneler şıtası medid birudeti şedid olur derununda bağçe yetiştirilmeğe mevk-i müsait değilse de etraf-ı sülhasında bin kadar bağçe bulunup her bağçe de birer yazlık hane mevcuttur, sahipleri İlkbahar da ailece bağçelerine nakl iderek Güz nihayetine kadar ikamet iderler bağçelerin kafesinde mutaaddid ma-i cariler ve havuzlar vardır umumununda ab-u ve havası pek latif olub ekserisi şimale ma'aruz ve bir çok mahallelere nazırlardır, bu bağçelerde ki meyvelerin envai mebzuliyeti şayan-ı hayretdir. otuz kırk nevi' üzüm ve o kadar mütenevvi Armud bulunur ve her nevi' birer nam ile yad olunur. (Peknik) denilen yerde ki bağların üzümü gelecek senenin mahsülünü idrak edinceye kadar bozulmaz.,hele Mart ve Nisan aylarında pek mebzul ve pekde ucuz olarak satılır. Armudlar içinde ta'mi Hamiz ve Hoşgüvar olarak bir ekşi Armud vardır ki nefais-i piruran ahal-i menaf her dürlü Armuda rehcanında ittifak iderler. Abbase denilen Armud tamamen pek leziz olmakdan başka bir senenin mahsülü diğer senenin mahsülü idrak edinceye kadar Kemal-i taravatıyla baki kalır hatta şitanın en son aylarında bile berintaze içinden yeni koparılmış gibi zan edilirki bu hasiyet başka cins Armud da ve fevaki sairede bulunmaz,bunlardan maada Paşa Armudu denilen bir nevi Armud vardır

ki kemâl-i halâvetinden dolayı sezâ-vâr râğbettir.Kayısı, zerdali, elma, ayva, kiraz, vişne, erik, dut, şeftali, nar, badem, ceviz pek mebzul olub kaysının da bir çok envai ve hatta Şam ve Malatya kayısılarından alası bulunur,zerdali denilen cins adi kaysıdan pestil yapılır ve Eşbabiye tabir edilen kurusu kaliteliuce harice sevk olunur,kirazında bikaç nevi pek nefis olur hele (s.53) vişnenin derece-i mebzuliyet-i şayan-ı hayret olub okkası on paraya kadar satılır,dut mahsülünden fukarayı ahali pek ziyade istifade ederler şöyle ki Andız bekmez ve pestil ve içine vişne dökülüp reçel ve değirmende öğüdölüp ve derunine badem veya ceviz konulup baklavi dilimi şeklinde fâkirâne ve mahzar bir tatlı yapılır,dutla ve erikden mekifat dahi istihsal idilur.

Harput bağçelerinin mevafi-i mütefavet olub bir tarafı engin ve bir ciheti mütevasıt halde basit ve bir semti Buzluk denilen mahal-i mürtefimidir binaen aleyh şu üç mevkide onar gün ve belki daha ziyade bir fark ile meyveler Kemale erdiğinden kiraz vişne ve kayısı gibi vesair mahallelerde Kemal ve zevali az müddet içinde vaki olan meyveler,buraca hayli zaman arayış tahsilatan olurlar.

2.2. Buzluk

Buzluk dediğimiz mahal Germi-i Culan Hamamı ile tefsiyle şayan havarık-ı tabiyyedendir,Harput'a beş çarık mesafede ve büyük taşlar altında bir gar-ı amik olup hararet-i tame-i seyf icra-i hükme başladığı gibi sakif-i garden bataklar eyleyen sulardan cevajib sakife-silan idenleri umudu birer şekil cumud-u hasıl iderler, taht-ı gare döküleleride irili ufaklı tecmid eylerler. İşte bu hal tabi-i ancemad, şedait-i hareret seyf devam eyledikçe imtidad idub hararetin zevaliye dezil olmağa yüz tutar ve fasıl-ı harif-i güzeran idub mukaddemat bir deşta zuhuriyle beraber evgar-ı garib-i el-hal bir hareret-i germabe misal ile encere-i hare neşr eylemeğe başlar.

Mağara derununda hasıl olan buzlar o civardaki bağçe sahipleri tarafından çıkarılıp satılır ve bu mağaranın buzuna kudret buzine kudret buzu tabir ve beynel-enas-ı şifalı itikat idilur.Beldemize memuren ve misafiren gelen azim-i rical (S.54) devletten bazı erbab-ı mirak bu hırka-i tabiatı temaşa için derununa inmek zahmetini ihtiyar etmişlerdir. Mağara derunune girelecek yol pek seyf ve muhataralı olub mum yakılmadan girilmez, yolu bilen olmadıkça inölub çıkılmaz.Buzluğun her cihetinde latif bağçeler bulunub sularıda buzluk altında icra edilmiş olduğundan bigayet bariddir, dışını ve midesine güvenemeyenler içemez,Buzluk bağçelerindeki meyveler letafet-i abu hava tesiri ile başka cihetlerdeki fakihatdan hoşgüvar olurlar.

Harput'a bir çarık mesafede Hüseyinik ve saray kariyeleri vardır ki bunlardan Hüseyinik altı yüz hane ve bir camii ve bir rüşdiye ve bir kilise ve yeni hamamı şamildir. (Seyid Kasım) kabri orada ziyaretgahdır. Saray kariyesi elli haneden ibarettir ve işte bu kariyeler şehrin kible cihetinde ve damen cebelde vaki olup latif bağçelerde yetiştirilmiştir.

Harput'dan Mamuretü'l-Aziz kasabasına kadar mükemmel bir şose yapulub saye-i teshilat-ı tevaye hazret-i padişahıda arabalar işlemektedir.

Harput'la Mamuretü'l-Aziz arasında ve şose üstünde nam-ı name-i cenab-ı hilafet-i penahiye mensup olarak bir mektep (Mülkiye-i Hamidiye) te'sis ve inşa kılınmıştır. Mekteb-i mezkurun etrafı büyük bir bahçe olmak üzere fidanlar dikilüb ve müstakil bir su getirülüb ikide havuz yapılmıştır.

Mektebin binası pek muntazam ve mergub bir hısn-ı üslub üzeri bulunub ve dört cihetde nezaret-i tameye-i haiz ve öyle bir mevki dilkişâde müesses bir mekteb daha bulunmaz dinse caizdir.

Merkezi vilayet olan Mamuretü'l-Aziz kasabası yukarıda beyan olunduğu üzere Bağdad Caddesi üstünde ve bir mevki basit-i kabil-i elmamurende müessesdir. Mektur vilayet evailde Keban Madeni olup Harput kazasının idaresi de (s.55) Valiler canibinden ümera-i mahaliyeye tefviz ve ihale idülüriken 1250 tarihinde sadr-ı esbak Reşid Paşa merhum Kürdistan islahına me'mur olarak bu havaliye harben dahil ve bir kaç mah-ı kadar kayıtlı askerle Harput şehrinde kalub ıslahat-ı lazime ile müştekil olduktan sonra mezarsadaki mesakin müttehizana nakl iderek orasını merkez müşiriyyet ve vilayet-i ittihazıyla civarında bir hastahane ve Hüseyinik kariyesiyle mezraya münasebetli cisim bir kışla ve metanetli bir cebhane bina ettirmiş ise de sonraları dördüncü orduy-u Hûmayun merkezi Erzurum ve Ahiren Erzincan'a tahvil etmesinden dolayı müşir-i bet dairesiyle kışla ve hastahane hâli kalarak münhedim olmuş fakat o tarihten itibaren mezraada hükümet tahrir itmiştir. Ve mezkur cephe hala baki bulunduğu gibi müehiren oraya mütecavir ve mükemmel bir redif-i de-buyide te'sis edilmiştir.

Mezranın merkez-i hükümet ittihazından sonra şekil idaresi bir kaç defa tebdil edülüb bir vakit Harput ve Malatya ve Dersim, Ergani sancaklarını came-i ve bir müddet Diyarbekir ve Urfa'ya kadar hududu müttesi bir daire olduğu halde ibtida-i teşkilatında mutasarraflığa tahvili ile Diyarbekir vilayet-i celilesine ilhak olunub doksan

iki tarihinde de müstakil mutasarrıflık ve doksan altı da kemafi-el sevabık-ı vilayet-i teşkil buyurulmuştur.(1396 vilayet)

Mamuretü'l-Aziz'in ferik-tezamiye ve redife mevki olması üzere yine iane-i memurin ben-i ve ahali ile bir vasi kışla bina olunub eski müşiriyyet dairesi müstemilat-ı mevcudesinden Telgrafhâne idilmiş olan ebniye dahi Askeri Mekteb Rüştıyesi ittihaz bulunup doksan sekiz sene-i Rumiyesinde küşâd idilmiştir.Mekteb-i mezkur memleketimiz için şayan-ı mefharet bir darü'l el-feyz olub livum derununda ikiyüz kırk nefer şakirdan tahsil-i ilim ve irfan eylemekde ve oradan (S.56) ne'şet edub idadiye ve harbiye ve tıbbiye gibi mekatib-i Aliye'de bulunan efendilerin mikdarı yüz yirmiye mütecaviz idüki tayin olunmaktadır.

Müessesat-ı celile-i asakeriyeden olarak çend sene-i mukaddem kışla-ı Hümayun cephesinde metin ve resin bir hastahanede inşa olunmuştur. Ve iş bu hastahanenin bir terfide kumandan ve Erkân-ı Askeriye ikametine mahsus devair-i muntazamayı havidir.

Kışla-i Hümayun pişgahında ve yemin yesarında işcar ve fide yetiştirilub gerek kışla ile hastahane ve gerek etrafındaki meşacir letafat bağsa, Mamuretü'l-Aziz kasabasını tezbin iden asarın bir cinsidir, ve bu eserlerde saye-i terk-i vaye-i hazret-i padişahide on dördüncü liva kumandanı saadetlu Mustafa Naim Paşa tarafından masruf olan Akdamat hamiyetgürane ile sahe-i arayı vucud olduğu ma'alum ve musadıkıdır.

Mamuretü'l-Aziz'deki Telgrafhânenin rüşdiye-i askeriye ittihaz edilmesi üzerine çend sene-i mukaddem daire-i vilayet itsalinde iane ile bir Telgrafhâne yapılmış ve bir sene evvelde posta ve telgraf müdüriyeti refemetlü Haşim Efendi'nin gayreti mahsusasıyla posta ve telgraf idareleri için müceddeden birkaç oda inşa ve ilave edilub dahili taksimatlıda bir hısn-ı üslûba ifrağ kılınmıştır.

Hala Edirne valisi devletli Hacı İzzet Paşa Hazretleri'nin Harput valiliği zamanında yapılmış olan vilayet dairesi geçen üç yüz yedi sene-i Rumiyesi kanun-u saniyesinin yirmi birinci Salı günü feza-i kamilen mücterik olduğundan devair-i hükümet, çendesine mukaddem daire-i mezkure ittisalinde bina edilmiş olan zabtiye kışlasına nakl idilmiş ve betafa-i teala muceddeden bir vilayet dairesi yapılmak için keşifiyat-ı ve teşbisat-ı lazimedir Dest-i icra bulunmuştur.(s.57)Mamuretü'l-Aziz kasabası merkez-i hükümet olduğundan beru saye-i ümera nevaye –i cenab padişahıda yevma füyuman tevs-i ve terki itmek üzere bulunup elyevm beş cami şerif-e ve birkaç Mekteb-i Müslüme ve Gayr-i Müslime ve dört hamam ve iki yüz eli dükkan ve üç han ve müteaddid misafirhane ve bir zahire anbarı ve on beş kahve ve bir gazino ve on

dokuz mağaza ve iki mensucat-ı nefise-i haririye fabrikası on fırın altı yüze garip hane mevcuttur,ve bir sene mukaddem zükuru inasa mahsus iki daire-i muntazime-i şamil bir ibtidaiye-i mektebi de inşa kılınmıştır.Kasaba-i mezkureye birer çarık mesafeleri bulunan Kesrik ve Iğiki ve Sürsürü kariyelerden Kesrik kariyesi üç bab cami-i şerif ve üç mekteb ve iki kilise ve bir hamam ve beş yüzü mütecaviz buyutu ve bir çok işticar-ı mültefiyle münazır-ı latifiye-i havi bağçeleri müstemildir. Iğiki kariyesi bir cami ile bir mekteb bir hamam bir kilise ve iki yüz haneyi ve tezarur ba havuzlu bağçeleri muhtevidir. Sürsürü kariyesi bir mekteb, bir kilise ve yüz yetmiş dokuz buyut, Gayr-i Müslimeyi şamildir,ve bir çarık mesafesinde Ermenilere mahsus-u Manastır vardır. Ve bu karyeler kasabanın mahallatı adedinde birinci daireyi belediye dahilindedirler. Kesrik kariyesi arazisi pek mahsuldar olup envai mezruat ile istifade olunmakla beraber memleketin her dürlü sebzesi orada yetiştirülüb Diyarbakir'e ve hatta Kelekle Bağdat'a kadar sevk olunduğu vakıdır. Ve yine kasabaya mütecavir olan Hırhırık, Mornik, Zafran, ve Çataloğlu Mezrası nam-ı kariyeler dahi cevami -i şerife ve mabed Gayr-i Müslimiye ve mekatib-i ibtidaiyeyi şamil olub bunlar dahi evvelce teadüd idilen kariylere nisbeten ikinci derece de mahallat merkeziye adedindedirler işte bu kuradan Hırhırık kariyesinde dakik-i has tahnına mahsus olarak bir sene mukaddem buralarca tevasul bir değirmen yapılmıştır,kura-i mezkuratü'l esamiden maade Mamuretü'l-Aziz merkez kazasına mülhak üç yüz elliyi mütecaviz karye (s.58) bulunup bir cihette (Ulu Abad) ve diğer tarafa (Kuz Abad) diniyorki Ulu-Abad tarifiyle Murad olan köylerin mevkii ekseriyetle basid ve sulu olub mezdihemgah-ı zira dincecek suretdede cemiyetlidir, ve bu köylerde Müslimden Türk Hristiyandan Ermeni mikdarı mütesavide meskun olub Kuz Abad cihetinin ahalisi ise umumiyete yakın bir ekseriyetle Müslim ve bu ekseriyetinde kısmı Kilisi-i aş'a'iri selase tabir idilen Sünni Kürdlerden ibarettir.

Merkez civarındaki kura-i cimsiye ve mamureden başka şayan kayd ve tezkar ve daha bir çok büyük köyler bulunub Ezan-ı Cümle Mamuretü'l-Aziz beş çarık mesafede ve Diyarbakır'a giden şose kenarında vaki (Perçenç) kariyesinde 381 hane ve iki cami-i şerif ve bir medrese ve bir kilise ve İslam ve Hristiyan mektepleriyle bir hamam mevcuddur ve her haneye mahsus bağçeleri bulunub külliyyetlü dud ve senvi Armud iktitâfiyla istifade olunur, hususen Perçenç mahsülü olan Armudlar bi-gayet leziz olub bir seneninki diğer seneye kadar bila-tagir ve Kemal-i taraviatiyle baki kalmak hassa-i mümtezisini haizdirler,ve yine Tarik-i mezkur üstünde (Molla Köyü) dinilen kariye dahi 127 haneyi ve bir cami-i şerif-i ile bir mekteb havidir,ve Kâmilten evliya-i Kiramdan

(Erzincanlı Ahmed Bekr Hacı) hazretleri orada medfun olup merkad-ı muhteremleri üstünde bir kubbe vardır ziyaret edilir. Ve yine şeref-i ruhaniyet müşarunileyh için yapılmış bir zaviye ile bir medrese hala mevcud ve ma'mur olup zaviyelerde itmam-ı fukara ve mesakin, medresede talim-i ilim-din olunur ve bu zaviye ile medrese cennet-i mekan Sultan Murad Han rabi hazretleri canibinden te'sis buyrulmuştur ki hakan-ı adn-ı aşıyan, Bağdat'a azimet-i Hümayunlarında Aziz-î müşarunileyh ile mülakat idub ve esnanı avdet-i şahanelerinde haber-i irtihalleri mesmu' mülükaneleri olup ruhahaniyetine takriben inşasını ferman buyurdıkları mervidir. (s.59) Molla Köyün'de Pirinç tarlaları bulunub haylüce mahsul alınur fakat bu sebeple ceyadet-i havası tagir itmiştir. Kariye-i mezkurenin kavunu elz ve ihla ve hatta Manisa'nın meşhur olan kavunundan dahi ballucuh alâdır.

Ve yine Mamuretü'l-Aziz 'a iki saat mesafede kain (Hoğu) kariyesi üç yüz elli kadar haneyi ve bir camii şerif-i ile mekteb ve bir kilise ile mekteb-i Gayr-i Müslim ve birkaç dükkan ile bir fırın ve bir hamamı müstemildir bu karyede külliye pamuk hasıl olup mevide mahal-ı saire-i mahsule pek mercidir. Kariye-i mezkureye bir saat mesafede bulunan Hoş kariyesi de bağlı bağçeli ve ovaya nazır olup havası muteddil üzümleri Çarşı Üzümüne muadildir hatta oranın üzümleri kış mevsiminde dahi bağlarda bırakılarak üzerine kar yağar ve bu hal ile ta bahara kadar kalur, istenildiği vakit kar altından çıkarılarak hiçbir tegire uğramadığı ve yeni idrak etmiş gibi ter ve taze bulduğu görülür.

Merkeze beş saat mesafede ve Masdar denilen Cebel-i Şahkın damında vaki (zenteric) ve (içme) kariyeleri cümle kuraya faik bir letafet-ı tabiyyeyi haizlerdirler, Mevkilerinin Fırat ile ovaya nazareti bağçelerinin ceyadet-i ab-u ve hava ile Kemal-i teravet-i ve hususen mecmu' andelib olmakla her ikisinin şöhreti vardır. Bunların arası bir çarık kadar mesafe olup 346 haneyi havidirler. İçme kariyesi derununda bulunan kiliseden iki üç değirmen idare edecek bir su nebean idub bütün bağçe ve tarlalar hüsamenad-ı feyz carisi olur. Ve bu kariye adeta bir kasabacık gibi çarsu ve pazarı da şamildir. İçinde debbağ esnafıyla yemeni dükkanlar icrayi sanâat ticaret iderler. Kariyenin haricinde bir su vardır ki: İngiliz tuzu hasse-i tabiisine haiz olup behersine pek çok ahali ictima ile o suyu imraze deva ve belki (s.60) ayn-ı şifa bulurlar. Sunun mürekkebatı ise İngiliz tuzu terkiyat ve tesir-ialtında ibaret olup fil-mahsusı telbin ve teshilden ibarettir. Kesret üzere içulupda imlayi maid kılındığı halde daimi gişat olur.

Zerteriç kariyesinin yarım saat haricinde vecihet-i cebele mümtez olan bağçeler içinde (dir- Mesih) isminde bir manastıra erder ki derununda (Abdal-i Mesih) namında bir kabır-ı atik mevcuddur. Bunlardan başka (Al-i Şam), (Hubusu), (Köğenk), (Kürk), (Germili), (Kinederiç), (HoğAliye), (Kuyulu), (Tadım), (Han Köyü), (Alpavut), (Bizmeşin), (Holvenk), (Hal), (Körpe) kariyeleri cesim köylerden olub cevami-i şerife ve mekteb-i Müslümeysi ve Gayr-i Müslim mektebiyle kiliseleri şamildir. İşte bu kuradan Kürk kariyesinde külliye-tü elma ve vişne hasıl olub elması tamamen, Misket elmasına mercih olduktan başka pek latif bir raihası vardır elma ile vişneden reçel yaptığı gibi vişnesi kurudulub her tarafa ve hatta Bağdat'a kadar gönderilir. Kariye-i mezkure kurbünde bulunan (Gölcük) dahi bu münasebetle şayan-ı kayd ve tezkardır Gölcük denilen su, Mamuretü'l-Aziz ve Ergani kazaları hududunda dereboynu Tariki civarında vaki olup sekiz on saatlik tul ve arza muttesi bir mahal ve sayı işgal etmiştir. Deniz suyu gibi tadımı şuri bulunup menba-i mecrası gayr-i malumdur. Evvailinde şimdiki cesameti yoğiken kırk iki seneden tezayet iderek bir cisim kariye-yi istilal ve istiab eylemiştir halâ kariye-i mezkurenin nişane-ı emaretinden bir kilisenin eser-i binası Göl derununda görilür. Ve işe bu vecihle istila ve istimabdan gölün bir mecray-i kadimi bulunduğuna istidal eylediğine ve bulunduğu mevki dahi Mamuretü'l-Aziz Ovası'ndan murtefi' bulunmasına mebmi oradan bir mecra açulubda ovaya akıttırılması tasvible or on beş sene mukaddem haylû akçe ve emek-i sarfıyla haftiyata teşebbüs edilmiş ise de neticesiz bırakılmıştır. (s.61). Kurayı merkeziye dahilinde bulunub isimleri tasrih idilen kuradan maada ekseri kuranın cesameti ve saye-i hazreti padişahıda cümlesinin memuriyeti sezaver-i kayd ve tahrir isede bu kadarla iktifa kılındı.

Merkeze yedi saat mesafede ve Malatya'ya giden su şose üstünde Halid-i Aşıyan Sultan Murat rabi hazretlerinin eseri inşaat-ı şahaneleri olarak resin ve cisbim bir han mevcut olup derununda eda-ı sülûte mahsus küçüçük bir mescidi de vardır. Çendesine mukaddem hanın ebniyeyi atikesi üstüne mükemmel bir misafirhane yapılarak Malatya ile Mamuretü'l-Aziz arasında birinci konak orası olmuştur bu handan iki saatte İzolu Kariyesi'ne varılır ki kariye-i mezkure önünde nehr-i Fırat cereyan ider, Fırat üstündeki kayığın iskelesi o kariyenin pişgahıdır. Han ile İzolu Kariyesi arasında ve şose üstünde yerli bir taş üzerine on beş yirmi satırlık bir yazı yazılmış olub iş bu yazının dört bin senelik bir eseri atik iduki erbab-ı malumat tarafından tahmin olunmaktadır.

Merkeze bir buçuk saat mesafede vaki (Herseng) kariyesinde bir takım ebniyayı atıka harabeleri bulunduğu vaktiyle orasının bir memleket iderki anlaşılır,

Herseng'e bir saat mesafede bulunan (Teğri ve Yermiş) nam-ı kariyede dahi bir kal'a Suriye'nin Eseri munderisesi görülürki oradaki kal'anın Hersenk,mevkinde şehri muhafaza için yapılmış olacağı muhtemeldir.Yukarıda zikr edilmiş olan (Tadım) karyesinde ve merkeze yedi saat mesafede vaki (Aşvan) nam-ı kariyede bir kal'a harabeleri vardır.Merkeze dört saat mesafesi bulunan (Hanı İbrahim Şah) nam-ı kariyede dahi atik bir han dahi atik bir han ve bir köprü eseri mevcut olub orasının vaktiyle tüccar ve haccac İraniyan güzergâhı idduğine ve mülük-ü İraniyeden İbrahim Şah tarafından yapıldığına dair bazı rivayetler devran eylemekde. (s.62) Ve vaka-ı bu havalinin çok zaman mülük-ü Fars yedlerinde kalmış olmasına göre o mesüllü rivayetler bir esas-ı sahihe-i müstanid olmasa bile hakikatden baidd görülmemektedir.

Merkez vilayete iki saat mesafede vaki Gurbet Mezrası nam-ı kariye altında meyah-ı madeniyeden (karbonat-ı disud) i havi bir su nebar ider ki mide için nef'i ta'mi tecrübeten müsbet isede içme suyu gibi beynel-alâhali teşhir itmemiştir,ve yine bu kabili meyah madeniyeden olarak merkeze üç saatlik bir yerde Şoş ta'bir edilen bir su vardır. Şoş tabiri denilen şordan galat olarak sunun mevki-i nebatına itlak edilmekte ve bu sunun hasiyeti beynel el-nas malum olarak imraz-ı cildiyeye mübtela olanlar oraya gitmektedir.

Kuray-ı merkeziyeden Ebu Tahir nahiyesinde ve Fırat kıyısında vaki, merkeze sekiz on saat ba'd mesafeli telik kariyesinde kırk üç derece hararetden Kükürtlü Maden suyu neb'an idersede mevkiyi uzak olmakla beraber yolları sa'b ve meyni idü kinden istifade olunamamaktadır.

Mamuretü'l-Aziz merkez kazasını teşkil eden kariyeler 796193 dönüm arazi-i mezruame ve gayr-i mezruayı havi olub gayr-i mezruh olanı akl-ı kalil derecesinde ve mezruh olanları dahi kasiyat ve kuranın kesiret nüfusuna göre nisbet gayri kafiyededir. Bina-enaleyh mahsulat-ı araziyyeden yalnız pamuk harice sevk olunub sairleri Kamilen dahil memleketde sarf edilür ve bazen Siverek hicetlerinden de zehair vüruduna ihtiyaç hasıl olur.

Kurayı merkeziyede hinta ve sair ve pamuk ve pirinç başluca mahsulatdan olub mercimek, bakla, fasulye ve beziryağı istihsal için zikrin ve gene gerçek,böğrölce, nohut, küşne, fık, lazut, dar-ı gelgel,soğan, sarımsak, patates dahi ihtiyaç memlekete (s.63) maziyecek kiyaft idecek kadar husule getirilir. Kavun ve karpuz külliyyetle ekilüb gayet ahun fiyatla satılır.Mollaköy'ü kavunundan maada Kesrik ve İğini ve Köynek ve Sarpulu ve Karingit nam kariyelerin kavunları ve ekser Kuranın karpuzları

pek lezzetli olur, kafe-i kurada ve civar kasabada üzüm bağları yetiştirilmiş olduğundan mebzuliyet anı, calib-i acip bir suretdedir ki üç okkası yirmi paraya kadar alınur ve bu kadar kura-ı merkeziyenin ekserisinde ümera-i ve ağavat ve müttehizan kadime ve metmulan Nur-ı Seyidenin mükemmel haneleri bulunup İslamiyet ve Osmaniyetin sair-i celili muhasesat-ı mümtezesinden olarak yerli ve garib her sınıf ve erdin haklarında muamele-i cemile-i mah-ı müntevasi icrasına i'tina olunur.

2.3. Keban Madeni Kazâsı

Makr vilayetin Harput'a naklinden mukaddem Harput'la mülhakatından Diyarbekir ve Halep ve Urfa ve Gümüşhane ve Yozgad'a varınca bir eyalet-i cismiyyenin mekri iş bu Keban kazası olarak buda Made'nin germi-î imalatı ve terk-i varidatı mutaleasına ibtina edilmiş olduğu bi istibahdır vukuat-ı kadimesi ma'lum değil ise de tayin olan zevat Maden nezareti unvanıyla mensub olarak bin yüz kırk üç tarihinde nezaret-i mezkureye (Bedri Ağa) namında bir zat memur olub bu zatın hengam-ı nezaretinde hareket-ı arzden yıkılmış olan mağara derununda bulunan amele kazazede olub bunların ekseriyesi ekrâd bulunmak mülabesesiyle Ruesayı ekrâdın tahacimiyle emin mümi-iley katl ve yetmiş kadar Kalı firunları ihrak ve tahrip olunarak Maden-i mezkûr yirmi sene kadar düşar-ı terk ve tatil olmuşdur muahiren yani bin yüz altmış dört tarihinde (İspanakçı Mustafa Paşa) ta'yin olunarak ekrâdın tarafından adem-i kabulde ısrar gösterilmesiyle müşarun-ileyh Palu kazasına çekilub oradan nehran Kelek ile Maden'e bal-u sul tabir-i istikrarıyla harebazar olan Maden'i yeni baştan (s.64) ihya yedi sene kadar Maden nezaretinde hadimet-i mebrure ibraz ve icra eylemiştir yüz yetmiş iki tarihinde (Mehmed Bey) namında bir zat-ı celb ile Maden idaresini mir-mümi-ileyhin bil-tevfiz kendileri valilikle Diyarbekir'e azimet ve müma-ileyh Memed Bey dahi on dört sene kadar Maden-i mezkure nezaret eylemiştir muharen mir-müma-ileyh orada vuku irtihali ile bin yüz seksan yedi senesinde (Yeğin Ağa) namında bir zat Maden emini tayin olunub iki sene kadarda Ağa müma-ileyhe ifayı hadimet iderek bunun dahi seksan sekiz de vuku vefatı üzerine tahrir terekesine Ziya Yusuf Efendi me'mur olub Maden emniyeti dahi kendisine ilave-i memuriyet buyrulmuş ve müşarun-ileyhin eser, himmet ve gayreti olarak o sırada (on bin kayaya karib) sim saf ve buna mümesil kurşun husule gelmesiyle müşarun-ileyhin bu hedimetini takdiren rutbe-i vezaret-i tevcih ve iki sene sonrada menseb-i celil sadar-ı tazimetiyle tayin ve terfi buyrulmuş ve o zamanda ki bir sair bilagat-ı masir tarafından (Padişaha Maden'de buldu

mihrine layık Kehr) mısra-ı garasıyla tarih-i rengin inşad kılınmıştır bin iki yüz üç salında İran Devletiyle Devlet-i Aliye yanında muharebe açılmasıyla müşarun-ileyh ka'im biraderi (Abdi paşayı) yerine vekil bırağarak kendisi Erzurum'a azimet ve hitam-ı meselede Bağdat vilayeti valiliği dahi inzınam buyrulmasıyla ordan Palu kazasına muavedetle Bağdat'a gitmeyerek yine Keban'a avdet ve kaim biraderi Abdi Paşayı Erzurum valiliğine ta'vin ile burada tercih-i ikamet eylemişler isede o esnada Mısırın Fransalı tarafından istila olunmasından dolayı memuren canibi Mısır'a azimet ve bir iki sene zarfında (binaportdan) Mısırın fetih ve istirdad kılındıktan sonra kendüsü tekrar Madene gelerek yirmi iki tarihine kadar Maden nezaretinde devam-ı bade der-saatde azimetle umur nezareti kethüdası İzmirli Ahmed Paşaya tefviz buyurmuşlardır.Ulu himmet ve hamiyet ve diyanete Nuru Osmanı cami-i şerifi vusat ve resminde olan cami-i kütüphane-i ve sair asar-ı delalet ider (Rahmetullahı aleyh) müşarun-ileyh Ahmed Paşa dahi yirmi (s.65) dokuz tarihine kadar senvi dört beş bin kıyeye karib sim saf ve buna mümasil kurşun husule geturmuş olduğundan Trabzon ve Gümüşhane madenleri nezaretine tayin buyrularak methi azimet iken o sırada Harput hanedanından (Çöteli Zade Memili Ağa) ile meyanelerinde vuku bulan bir menazie üzerine Ağay-ı müma-ileyhi katl eylediğinden naşı emvali ve eşyası canib-i miriden zabt ve kendisi Amasya'ya nefi olunarak yerine Anadolu valiliği inzamıyla büyük emiri ahur (Mustafa Paşa) bil- tayin iki yüz yirmi dokuz tarihinde Maden'e müvasalet ve bir sene kadar nezarat etmiş isede vuku vefatıyla otuz bir tarihinde (İçelli Ahmed Paşa) bil ta'vin ile bu dahi bir sene kadar ifa-i mevribiyet iddikten sonra Erzurum valiliğine tahvil-i memuriyet idub yerine (Zağiranbolulu Salih Paşa) ta'vin olunarak bin iki yüz otuz iki tarihinde Maden'e muvasaletle iki sene kadar ifa-i hın-ı hidmet ettikten sonra emiril-hac olub Şam-ı şerife azimet ederek yerine sadır-ı esbak merhum Rauf Paşa ta'vin buyurulmuştur. Müşarü'n -ileyh dahi iki sene müddet-i ifa-ı memuriyetiyle İran seferine memur olarak yerine dairesi ağavatından (Şakir Ağa) ta'vin idilmiştir. Otuz dokuz tarihinde (Eğinli Salih Paşa) memur olub üç sene kadar icra-i hükümet ve Dersim eşkiyasının islah ve tedipleri için Ovacığ'a azimetle o sırada Rusya muharebesinde Orduy-u Hümayun serderlığına tayin olunarak yerine Trabzon hanedanından Kavzioğlu Feyzah Begi ta'vin eylemiştir.

Bin iki yüz kırk beş tarihinde dahi merhum Ziya Yusuf Paşa kölelerinden (Osman Nuri Paşa) memur olub üç seneden ziyade müddet-i ifayı memuriyetden sonra Harput hanedanında olub Diyarbekir valisi bulunan (Hacı İbrahim Paşa) tayin olunarak

Diyarbakir'den Mamuretü'l-Aziz'e müvaseletinde hanesinde keyifsizlenüb irtihali dar-ı beka eylediğinden yerine (Damadı İshak Paşa) bil-ta'yn, üç sene kadar ifayı (s.66) vazife-i nezaretle ba'd Diyarbakir vilayetinde tahvil-i memuriyet etmiştir kırk dokuz senesi evahirinde (Sivas ve Diyarbakir ve Maden) vilayetleri inzimamıyla tayin buyrulan (sadr-ı esbak Reşid Paşa'nın) maiyetinde kırk tabur asakir-i şahane olduğu halde Malatya'ya kadar gelub taburları orada bırağarak kendusi dairesi halkıyla beraber Maden'e azimet ve Made'nin germi-i imaline sarf-i himmet ve mikdarı hasılatı konturatviye rabt ile (mutasarruf) unvanıyla (Köstendil-i Mehmed Begi) tayin ederek kendisi yine Malatya'ya avdet ve oradan asakir-i şahaneyi bil-a isticab doğruca Harput'a azimetle şehir-i mezkur (bin iki yüz elli) tarihinde merkezi vilayet-i ittihaz olunmuş ve müma-ileyhe Mehmed Beğin iki seneden sonra infisal-i vuku bulunmasıyla yerine serasker Esbak Hafız Paşa'nın biraderi (Ahmet Beğ) tayin ile dört sene kadarda müma-ileyhe ve üç sene kadar dahi (Köse Mehmet Paşa) namında biri ve dört sene bir müddetde Harput hanedanından (Süleyman Paşa) memur olmuşlardır.

Bu müddet zarfında usul-ü atika üzere yapılmış olan Kal-ı fırınları terk idilerek Avrupa'dan celb olunan mühendisler marifetiyle ve Amerika usuluyla yapılan kalhaneden daha ziyade hasılatı alınur iken mutasarrıflık merkezinin (Ergani) Madenine tahviliyle Maden idaresi dahi oraya rabta ve ilhak olduğundan müdür sıfatıyla Ağavedden gönderilub ve o ustalarla hısnı idare idilemeyüb hasılatı tedniye yüz tuttuğundan bila-hire mesarefetli iradına kifayet itmemekten naşı bil-külliyeye-i terk ve ta'til idilmiş ve mukaddema (üç bin haneli) bir belde-i ma'mur-e müşkilinde bulunan Maden kasabası elyevm üç yüz haneli bir kariye haline iktisab etmiştir mazelik madenin ve hameti havası dahi bu inkıraza sebebiyet viren ahvalin biri ve belki birinci iduki de dergardır,çünkü şu halde bile Maden ahalisi yaz mevsiminde orada (s.67) ikamet idemiyerek iki saat mesafede vaki (Birvan) nam kariyeye nakl etmektedirler.Kariye-i mezkurda merkez-i vilayete merbud olub bağçeleri latif suları soğuk ve hafif bir mevki dilgeşadır, içinde cami ve mektebi vardır,Maden kasabasında sadır-ı esbak Yusuf Ziya Paşa merhumun bina-gerdesi olarak bigayet-i mensi (bir cami şerif) ile yine müşarün-ileyhin bikayayı asar-ı hayriyesinden (bir kütüphane) ve derununda (üç yüz cild) ketbi ilmiye ve keزالik müessesat-ı müşarun-ileyhinden (cisim ve kargir bir hamam) mevcuddur.Kasaba derununda (Rum ve Ermeni milletlerine mahsus kiliseler) bulunduğu gibi, kasabaya bir çarık mesafede asar-ı atikeden mezin ve mensi (bir Rum kilisesi) vardır.

Maden de bir bab-ı rüştiye mektebiyle üçü Müslim ve üçü Gayr-ı Müslim için altı bab ibtidaiye mevcuddur kaza-i mezkur merkezine on saat mesafede vaki Kal'a kariyesinde (Abdülvehab Gazi) ve yine Maden'e beş altı saat mesafede (Şeyh Hasan Rezakı) hazretlerinin merakid muhteremeleri mevcuddur,ziyaretleriyle istifaza idülür. (silik)

Maden kasabasının mevk-i merkezi vilayete nisbeten engin olduğunda tarafında sebzeler oradan gelur, ve fakihanide mütenevvidir. (Erguvan Nahiyesi) oraya merbud olub nahiye merkezi (Tahir Köyü) denilen kariyedir. Maden merkez kazasına merbud kurayla Erguvan nahiyesinin arazi-i mezrua ve gayr-i mezruası 418529 dönümden ibaredir. Ahalisi ziraatle meşgul olub arazisi menbed ve mahsüldardır.

2.4. Arapgir Kazâsı

Arapgir kazası, Maden ve Eğin ve Sivas vilayetine tabi-i Divriği kazalarıyla mahdud olub merkezi bulunan Arapgir Kasabası Mamuratü'l-Aziz (s.68) on sekiz saat mesafede vaki ve epeyce cesim havası latif, suları mebzul, bağçeleri tazarur ba bir kasabadır,fakihat-ı mütenevvisi bulunur,kiraz ve elma gibi meyveleri lezziz ve nefis olur.Hane ve mahallatı bağçeler içinde ve dağınık bir halde bulunduğundan bir mahalleden diğerine gidip gelmekde yorgunluk çekmesi tabii isede bu infisal-i mesakin, ciyade-ti bevayi müstelzim olmakla beraber hanelerin umumiyetle eşcar-ı serefrezan içinde bulunmasıyla mevkinin letafeti ve hususan beldenin haricten pek güzel manzarası vardır.

Arapgir kasaba ve kurasının her sınıf ahalisinden mine'l kâdim payitaht saltanatta ticaret ve sanaat ve hidmet idenler ve sair-i memalik meşhureyi dolaşanlar ekseriyet üzere bulunduğundan havas ve avamında eseri hısnı terbib ve her işe istidat ve kabiliyet-i meşhud olur.

Arapgir içinde Harput ve Mamuratü'l-Aziz fabrikaları mensucat haririyesine mümessil-i akşe-i metnue nesc olunmakta bulunduğu gibi harc-ı alim olarak iplik çatarelar ve bezler tokunur.

Kasabanın muamelat ve ihtiyacât Medine için iktiza iden çarsu ve hane han ve hamamları miktar-ı kifayede bulunduğu gibi kebir ve sağır ve ahşab ve kargir olarak on sekiz bab cevami ve mesacid-i şerife ve üç bab müderrisi ve Ispanakçı Mustafa Paşa asarında bir bab kütüphane derununda iki yüz cild kitab-ı ilmiye ve beş mahalde

murakkıd-ı muazzeve ve iki bab rüşdiye ve müteadid mekatib-i sıbyaniye-i islamiye mevcuddur.

Melül-ü Gayr-i Müslimenin dahi yedi bab mabedi ve muhtelif el-derecatı makatibi vardır,kuray-ı mülhagasında on üç bab mescid-i şerifi ile üç bab mabed Gayri Müslim bina olunmuştur.

Kasaba derununda oldukça muntazam bir hükümet dairesiyle zekur ve nisaye mahsus hapishane ve müstakil bir daire-i belediye ile bir Telgrafhâne mevcuddur.

(s.69) Arapgir atik kasabasında üç kaya üzerine mebni ve müessesat-ı meluk Farisden iduki mervi olan camii şerif-i azam-ı asarda ad olunmağla şayan ve daha da müteaddid cevamii şerifleri, tecelliyat-ı menuviyeleriyle nuru bağşa-ı enzar-ı ahil-i iman ise de ahalinin evrasını terk ile şimdiki mahalli mecmi ve mesken ittihaz etmiş olmalarından dolayı ma'bedi mezkurenin fuyuzatı asliye ve ruhaniyet gayr-i zailelerinden maada cemaatleri kalmamıştır.

Arapgir etraf cevabini vasi ve arazi, mahsûldarı came olub kariyeleri dahi cesamet ve cemiyetlidir.Ekser-i ahali, kura der-saadetde duavir-i Aliye-i resmiyye odacılığında ve hidmeti kabirde bulunarak iktisab-ı hısn-ı tabiyet eylemiş olduklarından hane ve mevâleri muntazamdır.

Arapgirden çend saat ayrılarak (Sarı Çiçek) denilen yaylaya varılır ki : Oraya behersene mevsim bahardan güz vaktine kadar külliye-tlü koyun getirilub rai olunur. Yaylanın mevkii pek yüksek olub suları bigayet soğuktur,en sıcak günlerde hararet-i şemsin tesiri ziyade has olunduğu halde geceleri,birudet-i şitayı eydirecek bir serinlik zuhur eder ve o yaylada envay-ı nebatat meskitih el- revahıyla beslenen koyunların südlerinden istihsal edilen rağn-ı sade mertebe-i nihayede nefis olur. Kaza-i mezkurun arazi-i mezrue ve gayri mezruesi 231750 dönümden ibaret bulunup başlıca mahsulatı hinta ve şaireden ve bazı hububattan ibaretdir ki anlar dahi dahil-i kazada sarf edilir.

2.5. Eğin Kazâsı

Bu kazanın merkezi idaresi olan Eğin kasabası merkez-i vilayete yirmi sekiz saat mesafede kâin olub mevkian Sengistan ise de haneleri yek diğerinde mürtefi ve her hane tabakat-ı münteze ile tesviye ve tanzim edilmiş (s.70) bağçeleri câmiadır, ezke ve esvakı inişli yokuşlu ise de ekserisi kaldırımlar yapılarak ve her tarafa çokca sular akararak o yüzden nezafet temesi vardır. Hanelerin ibniyesi der-sadaet ibniyesi tarzında olub hususen Fırat vasıtasıyla (cer cins) den basuhule büyük çam ve ceviz ağaçları

getirilerek istenildiği gibi Kereste imal kılınmakta bulunduğundan amekin umumiyedeki taban ve tavan ve kapı vesair tahta ve ağaç mesnuatı nazarı dikkatli calib bir nesk mergub üzeredir.

Eğın kasabasında 55 ve kara-i mülhakasında 41 ve Eğın mahiyesinde 58 bab-ı cevami ve mesacid-i şerife ve derun kasabada bir bab medrese ve Eğın nahiyesi dahil olduğu halde daire-i nazarda yetmiş altı bab-ı mekatib-i sibyaniye-i İslamiye ve 21 bab-ı mekatib-i Gayr-i Müslüme mevcuddur.

Eğın kasabasının canib-i garbiyesinde asar-ı atikeden (Meryem Ana) ve kasabanın vestinde Surp Givruk nam-ı kiliselerle kasabaya yarım saat mesafede (Surp Köznur) ve beş saat mesafede (Surp Pergic) namları ile atik manastırlar vardır.

Kasabanın baş tarafında Kazı Göl'ü namıyla beş altı değirmen idaresine kafi, bir ma-i safi neban edub bağçelerini iska ve bütün değirmenlerle çeşmeleri idare ve imla eyleyerek beldenin müesses olduğu mahal demeninde cereyan iden nehr-i Fırat'a mensub olur, Kazı Gölü'nün mecrası Serapa Taşlığa müsadif idüğinden Fırat'a insibab idinceye kadar müsademat-ı mütemadiye ile ceryanından bir nur-ı siyal şeklini peyda ider, ve hatta nehre mensub olduktan sonrada bir hayli mesafe, oranın nuranı ile akib gider. Ve bu ma-i azim-i el-fiz, şuhur-u rabi içinde sayf ve harifede akan mikdarının yirmi otuz misli derecesinde tezayid eyler. Ve yine kasabanın canib-i şerifesindeki cebelden kırk göz denilen bir su neban edüb Şubat (s.71) adideye ayrılarak Ebçeğe ve Gerşla ve Gümürgab ve Ergünam kariyelerinin bağçelerini seki ider, feyazi ezlek o mevkiye ibzal eylediği meyah-cariyeden bu sudaki hasibeti mümtaza-i hafet ve berudet, mairlerine merci' idüki Müslim ehil tabiyetdir.

Eğın kasabasının cevanib-i erbaası cibali refia ile muhat olub kendüside bir cebel-i cismin Oğuş mailinde ve o cebelin zeruside pek azimet ve dihnethli taşlarla helcan bağşe-i külub nazrin olacak bir heyettedir ve bu inhisar-ı cibali ile manzara-i harciyesi olunmadığı gibi ozerve-i senginden bazen büyük taşlar yuvarlanmak ve Kazı Gölü nehrinin fevkal'ade tufanıya da mahalin silabe uğramak sevabıkda vaki olub yinede olmak hedşe-i bağşe-i ezhan mütevehhimin olacak hallerde ise de gerek kasabanın intizam dahilisiyle bağçelerin letafeti ve gerek ab-ı havasının Kemal-i zufut ve ciyadeti ve hususen nehr-i Fıratın kasaba pişgahından akması mühsenat-ı celibi inşirah-ı derun olmağla kafi gibidir.

Eğın beldesiyle kura-ı mülhakası ahalisi dahi Arapkirluler gibi darul hilafeti Aliye'de ticaret ve sanatla imrar-ı evkat-ı idegelmekte bulunduklarından içlerinde

terbiye-i madniye tahsil etmiş cihadide,umur aşına kimseler ekserdir.Oradaki erbab-ı zanaat-ı şayan-ı rağbet ve makbuliyet ipek ve iplik çetareler ? odaları tefrişe mahsus ipekden sırma tellerle mezin-i zarif kumaşlar dokurlar, ve bu havali kadınlarının başlarına örtündükleri yazmalardan da orada yaparlar.Çamaşurluk için ketene mümasil pamuktan ince bir bez dahi nesc iderler.

Eğin'de marangozluk sanatında er-bab-ı mahareti bulunup gayet zarif ve mesnu çekmeceler, hazır ve müfırde kullanılacak masalar, kanepeler ve sandalyeler ve sair-i senabi-i ticariyeye aid şeyler imal idülür.

(s.72) Eğin kasabası içindeki bağçelerde her dürlü meyve ağacı yetiştirilmiş ise de dudları hem ufak ve hem çekirdeksiz ve bi-gayetde leziz olduğundan makbûl ve meşhûrdür.

Eğinde çıkan kuru kaymak, mezak-ı nefise cevyanı ufak bir ta'âm olduğundan bu havalice şöhreti ve hatta der-saadetce de makbuliyeti vardır.

Kaza-i mezkûre muzaf Eğin nâhiyesi münbit ve mahsûldar araziye hâvi olub nâhiye-i merkezi bulunan Eğin kasabası bütün bağ ve bağçelerle muhat olduğu gibi karyelerinde dahi pek çok üzüm bağları ve eşcar ve firahe-i müsmire yetiştirilmiştir.

Eğin kasaba ve kurasında mütenevvi meyveler hâsıl olursa da üzümle narı külliyyet üzeredir.Bir senenin mahsûlü diğer senenin mevsim sayfına kadar bozulmamak hasesi Eğin nâhiyesi üzümlerinde dahi vardır. Narları büyücek ve pek ziyade abdar olur, mahal-i mütecâvireye küllüyetlü sevk ile istifade edilir.

Eğin kasabasında çend sene mukaddem serefrana-i hazret-i şehriyâr-ı atûfetlü Hacı Ali Beyefendi hazretleri tarafından cânib-i ma'ali münâkıb hazret-i hilâfetpehaniye davat-ı hayriyeyi müceb bir aseri mebrûr olmak üzere müceddeden ve mükemmelen bir medrese-i şerife inşâ kılındığından sâye-i muar tevaye-i cenâb-ı pâdişâhide tedris ûlûmu aliye kılunup talebe-i mahalliye müstefidi dilmektedir.

Kasaba-i mezkûrede beş altı mah evvelce iane-i erbâb-ı hamiyetle bir bâb müdürüyet konağı da yapılmıştır.

Eğin kasaba ve kurasında elli sekiz bâb mesâcid-i şerife ve müteadid mekâtib-i sıbyaniye-i islâmiye ve mabed ve makâtib-i gayrimüslime mevcûd olub bunların yekûnu Eğin kasabası hakkında verilen mâ'alûmât sırasında gösterilmiştir.

Eğinde âsâr-ı âtikeden (kızıl) namında bir manastır dahi vardır.

İşbu nâhiyenin mahsûlât-ı araziyesi hinta şainden ve bazı (s.73) hububatdan ibaretdir. Eğin merkezine tâbi kura ile Eğin nâhiyesinin arazi-i mezru'a ve gayri mezruasının mecmu 225717 dönüme balığ olmaktadır.

2.6. Malatya Sancağı

Livâ-i mezkûrûn şimdiki mekr idaresi availde (İspozi) namıyla bağçeliklerden Malatya şehr-i kadîmi ahâlisinin mesâkin-i muhteserelerinden ibaret bir mahall iken 1255 senesinde vûkû bulan Nizib muhârebesinde Hafız Pâşâ kumandasıyla temci eden külliyyetlü asakirin şehr-i mezkûrede kışlamış olması üzerine sayfiyelerde bulunan ahali şehre nakl itmeyerek yazlık seknaları tevsi ve o tarihten itibaren İspozi'yi karargâhı daîmi ittihâz eylemişlerdirki andan dolayı şehr-i kadîm bi't-tabi mahv ve münadim olarak ispozu dahi ahd-ı karibede bir belde-i cimsiye şekline girip Malatya namını almış ve sâye-i ömri envaye-i hazret-i pâdişâhide yevma füyümen terki eylemekde bulunmuşdur.

Atik Malatya şehri nehr-i fıratın cânib-i garbisinde ve bir sahra-ı vaside kâ'idir, hicret-i seniyye-i nebviye mukaddim Yunanilerden Malatyos nâm zatın eser-i imareti dörtyüz seksân tarih hicriyesinde al-Selçukun zir hükümetine alındığı ve hatta nevadir-i asar-i kadimeden olan cami-i kebir, devlet-i müşârü'l-ileyhe hükümdarlarının müessesat-ı celilerinden idüki mervi bulunmuş ve 933 tarihinde havza-i hükümet seniyye-i Osmaniyeye idhâl buyurulmuşdur.

Şehr-i atikin mevki i câlib-i nazar-ı ehl-i dikkat bir mahal-i mühim olûb etrafındaki sürun esâsı hâlâ bâkidir. Orada vücuda gelmiş olan mamuriyetin rütbe-i kemâline bikây-ı âsâr ve inkâz-ı delâlet eyliyor. Husûsen müteadid cevami-i şerife ve nice ebniye-i mükellefenin mevcudiyeti münâzır-ı hâl-ı harabiyesinden anlaşılıb hatta Fatih Bağdad Gazi Sultân Murad Han rabi (Tab-ı sevh) hazretlerinin(s.74) silahdarları Mustafa Paşânın bina gerdesi olan hân cismin ebniye-i metinesinden bazı aksâm-ı meşhûd olmaktadır.

İlazam-ı evliya-i kiramdan Şeyh Mühiddin el-Arabi (Kudüs-ü sırâ ali) hazretleri müddet-i medide şehr-i mezkûrede ikâmet eyleyüb evlâdından bazıları o mevki'de definü hak gufrân olmuşlardır.

Şu halde, dört beş yüz hâne halkından ibâret bir cemi'yyet evrasını karye ittihâz iderek mesâkin-i munderise arsalarından çift sürüb zira'at itmekdedirler.

Şimdiki Malatya, şehr-i Atike iki sâât mesafede vaki'dir, te'sis-i eylediği dair matulen üç sâât mesafeye metsi' ve arza bir hayli mahalli cami'dir, ve bu kadar mesafatın zemini müstevi ve her nev'idenden işcar bi pâyâni ve birçok ab revani muhtevidir, uzakdan bakıldığı halde o mevkii ğirânbisât yeşil bir sahâb latifiyle muhât olmuş gibi görünür, derûnune girilmeden ebniyeye müteallik bir eser müşâhid olmaz. Hâneleri umumiyetle bağçeler içinde ve bağçeleri dahi yeldigere mutassıl ve müteselsil bir sûretle olûb aradaki tarîklerden ma'da bir mahal hali bulunamaz, hattı lüzumu nisbetinde yolları dahi olmadığından bir mahalleden diğerine veyahud çarşı ve Pazar mevki'ine varmak için birçok yerleri dolaşmak icâb ider, anun içindirki: iazame katesafeden hâlâ Adana valisi atufetlü Nasuh Bey Efendi Hazretleri şehrin muteber bir mahallesinden çarşı ve da'ire-i hükümet ve cami'i kebir semtlerine bir zokâk keşad etdirmiş ve bu bâbdaki ibtida'i teşebbüsde ba'zı bahçe sahipleri tarafından, kırılacak ağaçlarla bağçelerden alınacak yerlerin dolayı alaim naheşnevdi hus idilmesiyle onların bedelatı verdirilib kendileri arza ve eskat olunduktan ve o suretle tarik açıldıktan sonra muvazıdâtı kesb-i suhulet iden mahahat ahalisince ve ahali-i sa'irece muhsenât-ı maksad anlaşılab (s.75) hatta ağaçları kırılıp bağçelerinden yerler alınan kimselerin emlâkı, verilen bedelden başka muazzanuada telafi-i mâfât idecek derecede kesb-i şerif eyledikten bâ'is şükrân olmuşdu.

İşte: O İttisâlât ile beş sââtlik bir da'ire-i iştiâb iden bahçelerin nezaret ve teraveti gayri kabul tesvir olub çünkü: O mevkiin nuşu ve nemayı eşcar için rutûbet-i arziye tesiriyle bir kabiliyet husûsiyeyi haîz bulunmasından başka kasabanın cenûben mutahasında vakî pirâne bir kilisede merbani-l şekl havuzdan neban edip beş on dakikalık bir mesafeye gelince geçit vermez derecede kesb-i cesâmet eyleyen (Dirmesih) nâmındaki nahr, mikdar-ı azimiyetle dahil şehr olûb nusfi piriñç tarlalarını iskaye mahsûs harıklardan ayrılarak mezru'atı sirâb ider. Nısfı diğeri bil'umûm müşacir beldeyi dolaşarak anları feyziyab eyler.

Şehr-i mezkûrun öyle vasi bir da'ire içindeki binlerce bağçelerin kafesini de hesament eyleyecek bir taksimi kabil olması calim-i hasiret bir harke-i tabi'atdır, üzerinde oldukça büyük bir köprü ile yirmiye mütecâviz diğerköprüler bulunub derununda balık ve istakoz ve sa'ir hayvanat-ı maidenin vücudu meşhûd olmamışdır ki bu dahi bir hassa-i mümtâzesidir.

Şehr-i mezkûr bağçelerinin terevat-ı dilgüşâsı zaten Müslim olûb husûsen (Dirmesih) nehrinin bazı bağçelere inkısâmı için yapılan olduklardan, ve her türlü eşcâr

pirbi-in bâr ve envâ-i izhâr calibetü'l enzar ile sayedar olan mevaki'-i ma'ileden nasl birenin nevrânı ile çağılup gitdiğini temâşâ eden erbâb-ı tabiyyet için o bedaye-i fetretin menazırı ruh-u efzâsını nazr-ı iştiyâk önünden çıkarmak mümkün olamaz, ve her nekadar kesret eşcar-ı mülteffetü'l-sâk ile münâfız havâ mendud, nefr miyah-ı da'imetü'l-cereyân ile her tarafı rutubet alır ise de kudret-i fâtirenin kemâl-i feyzini cami'i z (s.76) olan o şehr-i nâdir ül-misale bu dürlü avarızla dahil veta'riz idilmesi bicâ görülemez.

Meşahir ricâl-i sûfiyyeden (Şeyh Niyazi Hazretleri) şehr-i mezkûrede tevellüd eyleyüp meskât-ı re'isleri olan Niyazi kariyesi hâlâ mevcûddur şeyh müşârü'l-ileyhe Malatya sitâyışını hâvi bir kaside tanzim idüp kesret cüyupler ve letâfet-i izher ve işca ile şehr-i şehir şâma-i mercî olduğunu inyân eylemiştir. Malatya bağçelerinin letafet ve terevatı hâ'iz kemâl olduğu gibi bir kâtide fevkull-nemsaldir. Şöyle ki: Malatya bağçelerinde her nev'i eşcar-ı müsmire bulunup kaysı ve alma ve armud ve kızılıcık meyveleri külli'yet üzere hâsıl olur, işbu fakihât-ı makbûleden sanvi otuz bin kıyye kaysı kurus otuz bin kıyye alma yirmi bin kıyye armud altı bin kıyye kadar kızılıcık iktitâfiyle istifâde olunur. Kayısının cinsi müteadid ise de ermali ve Hacı Halil zâde namlarıyla yâdedilenler pek leziz olurlar, bunların tazesı mahallince pek az sarf edilerek kurusu yukarıda arz olunan mikdar üzere vilâyet-i mütecâvireye irsâl idülür. Alma ile armudu da mütenevvi olmakla beraber kış ve fetene kadar bozulmak hâsasını hâ'iz olduklarından anlardan dahi mikdar-ı muharrerde bilâd-ı mütecavireye irsal olunur kızılıcıklardan harice gönderildiği gibi Malatyacada pek nefis şurup yapılır, şeftali dahi külliyyetle hâsıl olub civar mahallelerle sevk edilür. Malatya üzümü dahi mezbûldür. Siyah cinsden olan üzüm kurutulup satılır ve o gibi üzümlerden salkımla beraber kurutulanların ta'bilîği câlib-i râğbet olur.

Ve her nev'i üzümünden ve duddan pekmez ve pestil ve reçel ve helva yapılp merkez vilayetteki gibi yalnız dahil beldeye mahsûs kalmayarak mahalle sa'ireyede ihrac olunur. Malatya bahçelerindeki bir nev'i nebâtdan kaba hasîr nese edilerek andan dahi her tarafa gönderilir.

(s.77) Malatya'nın aseli de bigâyet leziz ve berrakdır, senvi on beş kıyye kadarı kutularla her tarafa irsâl kılınır.

Eşcar-ı müsmireden vech-i ma-rûz üzere istifade olunub eşcar-ı gayri müsmireden edilen istifade ise daha ziyadedir. Çünkü : Malatya bağçelerindeki kavak ağaçları bi hudu hesâb olub arazinin rutûbet ve kabiliyetiyle az zamanda kesb'i cesâmet

eylemekde bulunduklarından beher sene külliyyetli tahta yapıpı kısım-ı azamî her tarafa ırsâl kılındıktan başka mahallince de bal ve sa'ire için kutu, sandık koğa ve ekaşibiye olub bevr ta'birince gülek ve kürek, iskemle, kaşık, kepçe, kahve vesa'ire sahkına mahsûs havan ve ipek eğirmek için iğn pamuk atmak için yay pamukdan iplik yapmak için çırık, çocuklara beşik ve düduk Kürtlerle çobanlara mahsûs kaval ve daha bunlara emsâl birçok alet ve edevât-ı haşbiyye yapılarak ve birçok mahellere külliyyetli sevk olunarak istifade kılınır, hûsûsen afyonun kıymetli zamanında zer'i ve istihsâli icâd edilerek ve oranın kabiliyet arziyesi de afyon mahsûlüne pek müsâ'id olarak ondan da pek azim istifadeler edilmiş ve hatta Malatya afyon öşrünün on bin liraya kadar bâliğ olduğu vûkû bulmuştur. İşte: Malatya şehrinin gerek füyuzat tabi'yesi muhassınından ve gerek ahâlisinin meziyet-i sa'i ve amile vakıf gayret-i fetriye ile müttassıf erbab-ı himmetden olmalarından dolayı Malatya şehri kadiminden şimdiki mevki'ye nakl olunalı henüz elli beş sene kadar bir zaman nazaran eylediği halde memleketlerince sahe-i ara-ı vücud olan isar-ı amiran câlib-i takdir ve şükrân olacak bir suret-i fevkaladeye varmışdır ki elyevm beş bine karib hane ile müteadid ve cesimhâne ve hamamları ve mikdar-ı kâfi dükkânları müştemil olub sağır ve kebir elli kadar cevami'i mesâcid-i şerife ve altı bab medrese ve bir mekteb-i rüşdiye ve müteadid mekatib-i sıbyaniye-i islamiye mevcûddur ve şu halde pek cesim ve metin bir câmi-i şerif dahi iâne-i erbâb diyanetle inşâ kılınmaktadır.

(s.78) Melil gayri müslimiye mahsûs olarak müteadid kiliselerle mektebler vardır. Katolik rahibleri tarafından bir mekteb-i ihdas edilerek intizâmı mezây-ı istihsândır.

Malatya ahaliy-i islâmiyesinden zümre-i ulema ve salihânın kesreti ve her sınıf halkının erbâb-ı ulum ve salâha muhabbet ve hürmeti müsdakdır.

Kara Baba, Ali Baba, Ahmed Turan, Mir Ömer, Koca Vaaz, Sârılık, Kırklar, Hacı Bayram, Hanım Dede, Üç Kardeşler, Yedi Kardeşler, Güleli baba namlarıyla ziyaretgâhlar vardır. Derunündeki hükümet konağı daire-i livay-ı kamilden şamil olub telgrafhane ve habishane havidir.

Beldenin dersa'adet ve merkez vilâyet caddelerine medhâl olan havadar bir mahallinde çend sene mukaddem vasi ve müntezim fevkânı bir kışla yapılmışdır, anın civarında bir dabv-ü bir hastahane vardır ki onların binâsı kışlanın te'sisinden evvelcedir.

Malatya, merkezine mülhak 147 pâre karye bulunub anlardan (Çermikdi) ve (Gülayık) ve daha bazı karyeler cesâmetlidir, bağçeleri de Malatya bağçelerine mümessil ve belki dahâ ziyade tiravet-i müstemildir, kuray-ı sa'ireden de bağlı ve bağceli olanlar bulunup kafasında dahi sâye-i umur-u envaye-i hazret-i padişahide zira'at ve harâset olunmaktadır.

2.7. Akçadağ Kazâsı

Bu kazanın merkezi malatya'ya altı sa'at mesafede vaki cibâl-i müteselsile önünde ve Malatya'ya nâzır olan cihetde kâ'in karye şeklinde Erge kasabasıdır. Ahalisi umumiyetle aşâir-i ekrâddan mürekkeb olub (s.79) mezkûr kaza Görene ve Kürecik namlarıyla iki nahiyeye münkasımdır ki birinin ahalisi sünni, diğeri şî'idir. Hanımhal nahiyesi de oraya merbûttur. Rağsa kasabasında bir hükümet konağıyla bir kışla ve bir mektep vardır. Bil umum dahil kazada on dört cami'i ve mescid-i şerif ile iki mabed gayrimüslim mevcuddur, Hekimhanındeler cami'i şerif Köprülüzade Mehmed Paşa'nın bina girdesidir. Erge kasabasında iki sene mukaddem Sultan Suyu Hara-ı hümayûni müdiriyete mahsûs bir daire-i mütezime de inşa olunmuştur. Hara-ı hümayûn Erge iki ve Malatya'ya dört sâât bir mesafede vakidir. Haylice fera ve mezarı münbeteye câmi'dir, mercii idaresi dördüncü orduyu hümayûn müşiriyyeti celilesi olub idare ve nezaretine ümera-ı zabıtâ askeriyeden memurin mahsûsa ta'yin olmuştur. Mevki-i havası, yaylası hayvan yetiştirmeğe pek müsâid olduğundan çend seneden beri o cihete ziyâde-i ehemmiyet virilerek ve birçok yerli mücârat ve kısırakları halb ve tedarik edilerek tevlîd ve teksir olunmaktadırlar.

Kaza-i mezkûrun zira'atı mevki'nin adem-i kabiliyeti sebebiyle şâyân kaydu beyân değılsede orada dokunan halı ve kilim gibi levazımı tefrişiyeye mahali sa'irede dokunanlara bil-vüç faikdir, husûsen (Ayvalı dere) denilen mahalinde tokunan kilimin bigâyet tazarrur badırlar, anlar dahi birkaç nev'i üzere dokunub husûsen müteaddid parçalarla nesc edilen ince telli ve rikânın nakışlı zarif kilimler pek sevimlidirler, o beylere perde dikilür ve işbu kilimlerle halılar, benat-ı aşair marifetiyle nesc edilirki öyle hicri mahallede böyle ma'mûlât-ı makbulenin bir san'at katreye hükmünde ta'mim ve tekemmül etmiş olması sezâvâr-ı hayrettir.

Kaza-i mezkûr dahilinde Şuğul namıyla ma'rûf bir boğaz etrafındaki ceballerde oyulmuş bin beşyüz kadar mağara ve Görene nahiyesinde asar-ı (s.80) atikeden on iki bâb harabhâne bulunup hangi zamanın yadigar-ı ümranı oldukları ma'lûm değildir.

2.8. Behisni Kazâsı

Behisni kazasının merkez idaresi olan Behisni kasabası Malatya'ya yirmi sa'âtlik mesafede ve her tarafı dağ ve tepeyle muhat ve mahsûr bir mahallde kâ'indir. Kasaba etrafında hayli bağçeler bulunup yaz mevsiminde oralara nakl olunur, her bağçede birer sekene varsa da gayri muntazamdırlar, ve o bağçelerde bazı eşcar-ı müsmire yetiştirilmiş ise de maicai olmadığından arzında nebât eşcarında hayat yok gibidir. Mahaza Behisni'de külliyyetli üzüm hâsıl olub peygamber üzümü ta'bir edilen nevî bigâyet-i alâ ve ahlâdır. Husûsen gerek bu üzümün ve gerek sa'ir beyaz ve siyah üzümlerin kurusu giçbir yerin kuru üzümü şebye olamayıp onlardaki hüsn-ü sûret ve kemâl halâvat-ı Behinsi hâkine bir latifi tabi'yyet ettiği meslendir. Behisni kazâsı dahilinde fıstık ve badem gibi meyveler dahi husûle gelip onlarla yapılan köpük sucuğu şeker sucuğunda mecihdir. Köpük sucuğuyla besdil üzüm pekmezinden oraya mahsûs bir sana'atle yapılip rengi şeker sucuğu gibi beyaz, ta'amı latif, hazmı hafif olur.

Behisni'ye mahsûs olarak üzümünden bir nefis şurup da yapılırki (revak) dirler, ve o kazâ dahilinde bir mikdar incir mahsûlü de olub anada hayırlık ta'bir iderler.

Behisni'deki icas inebin kurusundan senevi bir milyon yüz bin okka ve fıstıktan bin okka ve köpük sucuğundan hayli mikdar, vilâyet-i sa'ireye sevk ve tisyâr olunur.

Behisni kasabası bin dokuz yüz kûsür haneyi ve mikdar-i kâfi çarşayı (s.81) ve birkaç hamamı ve on altı bâb cevami'i ve mesâcid-i şerife ve üç bâb medreseyi ve müteadid mekâtib-i sıbyaniye-i islâmiyeyi ha'izdir. Zayrek (Zirek) Ağa, Ahi Ali, mağara namlarıyla ziyâretgah vardır, melil-i gayri müslikiye mahsûs üç bâh kilisâ ve mektebler mevcuddur.

Behisni kazası beş nahiye münkasım ise de müdür muazzaflaratada ve heyet-i sa'ire nahiyesi bulunan (Sorki) ve (Hoydi) nahiyeleridir. Nevahi-i merkûme merkezlerinde birer müdür konağı olub Sorki karyesi önünden bir küçük nehir mikdarı ceryân eden sudan (alabalık) ve daha birkaç cins balıklar çıkarılır. Behisni kazâsına merbût yüz elli dokuz pâre karye bulunub arazisinin sa'tı ve zira'at ve her işte kabiliyeti varsa da rençberinde kudret ve oradaki araziye misbete mikdar-ı kifayede cemiiyet yoktur, kara-i mezkûre ahâlisinin bir kısmı aşâir sakine ve siyareden ibâret olub anlar marifetiyle de halı ve kilim dokunur.

2.9. Hısn-ı Mansur Kazâsı

Bu kazanın merkezi olan Hısn-ı Mansur kasabası Malatya'ya on sekiz, Behisni'ye sekiz sa'ât mesafede ve bir mevki'i basitde bulunub manzarası dahi mev-i basire müte'âllik edemeyecek kadar vasi'dir. Şehr-i mezkûr Mansur bin i'vane bin Haris el amireye mensûbdur, eyam-ı Mervân bin Mehmed el cedid Mansur-ı mezbûr tarafından imaretine mübâşeret edilmiştir, samsâd şehr-i kadimi oranın teva'bindendir.

Kasaba-i mezkûreye buralarca (Adıyaman) dahi derler ve vech tesmiyesini de rivayet ederler, mevki'i Arabistan'a şebiyeye olub havası sıcaktır. Ahalisi Türk ile Kürd'den ibâret olub mikdar-ı aklit üzere meclî gayri müslimede sakindir kenar belde de bazı bahçeleri bulunub meyvelerinden (s.82) külliyyet-i cihetiye şâyân-ı tezkâr olan nardır, senevi otuz bin kıyye kadar ittitafl olub hariç kazâyâ sevk irsâl kılınır.

Dahil kazanın her tarafı ziraat ve memuriyete müsa'id ise de her nasılsa rençber takımı ictima-i idilmemiş olduğundan ekser araziyesi halidir, kasaba derununda bir harab kal'a vardır, mülhikatından (Zek) miriyesinin cihet-i garbiyesindeki Gelincik Dağı üstünde bir mağara bulunub derûnu tesâvir-i müsene'a ve mücesseme ile memlû ve tesâvir-i mezkûre cümlesinden olarak insan ve beşik ve hamur teknesi gibi şeylerin ve bazı atik yazılar dahi mevcûd imiş.

Hısn-ı Mansur kasabası şu halde iki bin haneyi ve ana göre çarşı ve pazarı hâvi olub çend sene mukaddem sûret-i mükemmele de bir hükümet dairesi inşâ kılınmıştır, derûnunda altı bâb câmi-i şerif ve üç bâb mescid ve bir medrese mevcûd ve ma'mur olub bunlardan câmi-i kebir Hanefi ibasiyesinden Ala'addin halifenin ahd-ı hükümetinde inşâ kılınmış ve diğer cevami-i şerifeden biri mezene-i kiramdan Hacı Abdü'l-Gani hazretleri tarafından binâ edilmiştir. Şeyh Muhieddin Arabi (Kuddüsü Sırra Alır) hazretlerine mensûb olan bir câmi-i şerifin de asâ-rı harabiyesi bâkidir.

Kasaba-i mezkûrede ashâb-ı kiramdan Ebuzer Gıferi ve Mahmud el-Rızâyî (radia anhümel bari) hazretinin merakıd mazereleri ile Kibar evliyadan Hüseyin Mokki ve Şeyh Abdurduman Erzincani ve Gazi Haulkanan ve İshâk ve Turuş Dede ve Nure'eddin ve Çanakçı Baba namlarıyla ziyaretkâhlar mevcûddur.

Hısn-ı Mansur kasabası redif dairesi merkezi olduğundan derûnunda muntazam bir depo bulunub pişkâhında pek latif bir bahçe yetiştirilmiştir.

Orada mütemakkin Hıristiyan ahalisinin mikdarı pek melîl ise de cemâ'at-imuhtelifeye münkasım bulunduklarından beş bâb kiliseleri ve mektepleri vardır.

Kaza-i mezkûre iki yüz otuz beş pâre karye mülhak olub ekseriyesi aşâ'ir-i ekrâddan ibaretdir.

(s.83)

2.10. Kâhta Kazası

Bu kazanın merkezi Malatya'ya on sekiz ve Hısn-ı Mansur'a sekiz sâ'ât mesafede ve bir cebel köşesinde vaki olub üstündeki kal'enin kâl-i me'murundan mütebâki bazı bervecch-i meşidenin manzara-i hazırası bile câlib-i nazar dikkatdir.

Merkez kazâ bir karye şeklinde olub bir bâb hükümet konağıyla bir câmi-i şerif ve birkaç kâni müstemeldir, merkeze bir sâ'ât mesafede ceryân eden nehir üzerinde anâfis-i ser atikeden bir köprü mevcut ve me'murdur ki : desbet sen-i beşer nesuretle anı yaptığı ve bu kadar zamanların imvac-ı havadisine nasıl dayanıp kaldığı sezavar-ı hayretdir. Mezkûr köprü iki buçuk metreden ziyâde dolu ve birçok metre kadar °arz-ı hâvi cesim ve pek yeksenak taşlardan yapılmış ve bir duvarı şâmildir, ve her tarafa beşer metre ertefa°anda ve yarım metre katerında yekpâre taşdan iki umûd olub bunlardan birisinin üzerinde yazıları hâvi bir levha vardır. Kâhta merkez kazâsına iki sâ'ât mesafede Kırımkuş Tepesi namıyla meşhûd bir tepe olup topraktan yapılmıştır, cihât-ı erba'sında beşer metre irtifaanda yarımşar metre katerde taşdan ma'mûl birer °amûd olarak bunlardan birinin üzerinde bir koca karı, birinde Karakuş, birinde bir hayvan suratı bulunup dördüncüsü de bir levhay-ı şâmildir, mezkûr tepe ile köprünün ve kal'enin kadimi Romalıların asarından oldukları ve tepe ile üstündeki umûdların ve köprü üzerine rekz edilen imarın nişane-i tuğra olmak üzere te'sis kılınmış olacakları tahmin edilmektedir.

Kâhta kasabasının cihet-i şimâlisinde ve Kâhta'ya bir buçuk sâ'ât mesafede (belek) nam cebel refî üstünde taşdan ma'mûl ve mesini nisâr ve sa'ire suretleri vardırki heykel-i mesneğ ve nadiredendir imiş, çendesine mukaddem müze(s.84) hane-i hümayûn müdürü °atufetlü Cesi Beğ Efendi hazretleri gelüb tesavir-i mezkûre hayr-ı kabul nakl olduğundan resimleri alınıp götürülmüştür, işbu cebel-i raki urfada hükümet ve kamet eden temerrudun yapılası olduğuna ve sa'ireye da'ir ahali-i mahaliye lisânında bir takım hikâyeler de devran eder.

Kâhta kazâsı Merdis, Gerger ve Şeyru veziri Efkan dört nahiye mukassem olub üç yüz yedi pâre kurayı hâvidir, Gerger nâhiyesinde bir harab kal'e olub mahallle-i mezkûrun °imaret-i kadimesinde birçok muhârebat ve müsâdemâta mevki-i hadisat

olmuş olduğu tarihlerde magiddir, Gerger kasabasında hâlâ birçok asar-ı ʿatike harabeleri bâkidir. kazanın ʿumumiyetle ahalisi ʿaşair ve kabailden ibaret olup Şeyru nahiyesinin merkezi (Keferdis) kasabasıdır ve dahil kazada on altı bâb cevami-i şerife ile birkaç bâb mektep vardır.

2.11. Dersim Sancağı

Dersim mutasarrıflığının mekri merkez vilâyete on iki sâ'ât mesafede kâ'in Hozat kasabası olup zaten yirmi otuz haneli bir kürd köyü iken ,(...) mübde-i -islâhât olan bin iki yüz altmış dört senesinde asâkir-i müşâhalenin vurudıyla bir kışla te'sis ve o sırada (Dersim Sancağı) namıyla mutasarrıflık teşkil buyurularak mütakiben lağv mezbûr Kığı ve Erzincan sancağına rabt olunarak seksân tarihine kadat bir hayli hane ve dükkân yapılmış ise de mülğâ Dersim vilâyetinin tarih-i teşkiline değin bu hane ve dükkânlar harab olarak yine yirmi otuz haneli köy heyetine girmişdi vilâyet teşkilinden sonra me'mûrunun teşvik ve tergibi saikesiyle ol vakitden şimdiye kadar tarz-ı cedid (s.85) üzere bir takım hane ve dükkânlarla iki hamam dört beş atikhane yapılarak memurin ve hâmiyyet-i mahan ahali-i taraflarından olunan hane ile güzel bir cami-i şerif ve bir mekteb-i rüşdiye yapılmışdırki rüşdiye ve ibtidaiye şakirdânını isti'âb ederek el-yevm yetmiş kadar şâkirdân tedris ve ta'lim eylemekdedirler. Bir sene mukaddem bir hükümet daire-i müntezimesi de inşâ edilmiştir zikr-i mesbûk olan kışla iki tabûr ʿasâkir-i şahaneyi isti'aba kifâyet eylediği gibi ittisâlinde iki cesim koğuş ve eczâhâne ve daha birkaç odayı şâmil mükemmelce hastahânesi vardır. Hozat'ın cihet-i şimâlisinde vaki Gözebaşı demekle şehir-i tiyâb olan Gözeden neb'ân iden su mevsim-i sıfda kasabanın etrafında bulunan tarla ve bahçelerle bostan yerlerini seki eder derecededir. Mezkûr Gözebaşı'nın cihet-i şimalisindeki dağlardan toplanarak Gözenin cihet-i yemininden ve kasabanın vasıtından ceryân eden çay evvel baharda haylice tuğyân ederek hazirana kadar devam eder ve ekser günler hayvan bile geçemeyecek bir halde bulunurki Hozat'dan Ma'muretü'l-aziz tarafına müsâdif olan mahallinde ve kasabaya yüz hat ve mesafede nafe'a tehsisâtından gâyet metin ve rasin olarak bir kârgir ve Çemişgezek'e giden tarikin doğrusunda dahi bir ahşâb köprü inşâ edilmiştir. Hozat'ın arazisi her türlü mahsûlata müste'id ise de ekser seneler ağustostan sonra mevsim-i şitâ hüküm-fermâ olmaya başlamasıyla sebzevât ve kavun ve karpuz mesellü yetişir kemâle ermediği gibi bazen buğday ve darı mahsûlâtı bile bers altında kaldığı görülmüşdür.

2.12. Çemişgezek Kazâsı

Çemişgezek kasabası yedi yüz kırk dört hane ve iki yüz elli kadar dükkân ve müte'addid cevami-i şerif ile bir mekteb-i rüşdiye ve müte'addid mekâtib-i ibtidaiye-i islâmiye ve hritiyanıyeyi ve birkaç hamamı şamil mütemmeden ve güzel bağçeleri(silik) (s.86) ve fevkal'ade memuriyete itinâ olunub tahminen (yirmi bin hâne) cami olduğu mervi ve el-yevm bazı asârıda meşhûd ve meribdir , kasabanın pişkâhından ceryân eden Tağar Nehri üzerinde (iki adet kârgir köprü) mevcûd olup bunun birisi (merhûm Yusuf Ziya Paşa'nın) zamanında bir göz olarak inşâ olunmuş gâyet mesnu ve metindir. Diğer dahi mülğâ Dersim vilâyetinin teşkil tarihi olan doksan yedi senesinde ahâli tarafından ianeten yapılmış ve iki gözden ibaret bulunmuşdur ve yine kasaba-i mezkûrenin cihet-i garbiyesinde vaki ve gâyet mürtefi bir taşın vasıtında İl-Cengiz zamanında kalmış şimdi el-sene-i nâsda (Ceneviz hâneleri) demekle ma'rûf birçok odalar ve bu odaların kapı ve pencereleri ve yolları ve el-hâletü'l- hâziyi mevcûd olup önünde bir havuz dahi vardır. Çemişgezek kazâsının hâvi olduğu Kara nâhiye ve Ova ve Ser Betrûs namlarıyla üç kısma münkasım olup bundan nâhiye denilen mahalll ve oldukça bağlık bahçelik ise de kuvva-i inbâtiyeyi hâvi arazisi yoktur. Ova denilen mahalll mezru'atcâ gâyet mahsûldâr olarak fakat meyve ve sebze gibi hasılât seyfiyeden bikülliyeye aridir. Ser ve Betrûs otlak olan mevki ise sengistan olup mahsûlâtı ahalisi idare eyleyemediği cihetle daha miri hâricden celb ederler.

Çemişgezek dahilinde birkaç mahallede ma'den suları neb'ân edip emrâz-ı cildiye de isti'mâl olunur.

2.13. Çarsancak Kazâsı

Kaza-i mezkûrun kaymakamlık marki livâ merkezi olan Hozat'a ve merkez vilâyete on iki sâ'ât mesafede (piri kasabasıdır), yedi yüz hane ve yüz kadar dükkândan ibâret olup bir câmi-i şerif ve bir mekteb-i rüşdiye ve bir hükümet konağı ve büyük bir kilisâ vardır. Kazânın şark cihetinden (s.87) (piri) ve cihet-i garbiyesinden (Munzur) nehirleri ceryânıyla merkez kazâyâ bir sâ'ât mesafedeki Çât mezra'ası önünde birleşdikden sonra iki sâ'ât aşağıda Palu kazâsından gelen Fırat nehrine mensûb olur, inhar-ı mezkûreden oraların muzafatında bir faide yoktur. Kazâ-i mezbûr muzafatından pek me'mur ve cesim karyeler bulunub ashâb-ı asâlet ve şurûtdan birçok ümera ve ağavatın taht-ı tasarruflarındadır ve o gibi karyelerde mükemmel konaklar, hamamlar, güzel bağçeler vardır. (Pağnik) nâm-karyede bir ma'den suyu neb'ân eder. Çarsancak'a

tabi Pertek nâhiyesinin merkezi olan (Pertek) kasabası altı yüz bâb hâneyi ve bin kadar bahçeyi ve bir hamamı ve bir müdür konağı ve müte'addid cevami-i şerifeyi müştemil olub bağçeleri bigâyet latif ve dilgüşâdır.

Şöyle ki: Kasaba-i mezkûrenin mevrûata mahsûs olan arazisinden başka haneleriyle bahçelerinin dairesi devlar iki sâ'âtlik bir mesafeye müteşebbih olub müte'addid yerde değirmen edecek ve her bahçe ve tarlayı iskâ eyleyecek suları vardır, (Ağ bikar) nâmıyla meşhûr Bulsan suyu hakikaten bir ab-ı zelâl-i misâl olmak üzere tevsif ve sinâyesezadır.

Pertek bahçelerinin zemin de Malatya gibi basit olub her türlü eşcar-ı müsmire mevcûddur. Fakat Malatya bahçeleri yekdiğerine pek mülâsık ve bir de ağaçları daha sık olduğundan biraz basık gibidir, Pertek bahçeleri ise ve fert ve eşcar-ı nemadar ile beraber havası latif, suları hafif olmak cihetleriyle oraya merci olduğu derkâdır.

Kayısı ve elma, vişne, dud, kiraz, ayva, erik ve nar ve daha sa'ir eşcar-ı hâvi olup kayısı ile armudu külliyyet üzeredir.

Pertek'in en makbûl olan mahsülü karpuzdur, Tekfud Dağı karpuzuna mu'addil olamaz ise de sanbesi adediyle meyaver, beher sene külliyyetli karpuzu (s.88) olub Dersim merkez livasına ve oraya dört sâ'ât mesafesi bulunan merkez vilâyet kasabalarına götürölüp satılır, kavunu da leziz olur. Ve pek çok duhan zira olunur, hinta ve şa'irden pamuk ve saire her nev'i hububat feyz-itam hâsıl olur.

Pertek'in (atik kasabası) nehr-i Fırat kıyısında iken harab olub enkazı hâlâ bâkidir ve bir tepe üstünde mübni kal'esinin berç ve borularından bazı bekâyay-ı asar haliyen müsâdif enzâr olunmaktadır. Oradaki hâne ve hân ve hamamıyla iki bâb câmi-i şerifin babları (Merkûş beylerinden pir Hüseyin ve Senkor Beylerdir). Mahall-i mezkûrede geçen sene bir hükümet konağı da yapılmıştır. Beher hafta Cuma günleri orada Pazar kurulup her taraftan ahali-i kesire ictima'a ederek ahzû-ilâ ederler.

Kasaba-i mezbûre yetmiş iki tarihinde hâli kalmağa başlamıştır, her nekadar Dersim'e sevk edilen  asâkir-i şahanenin kışa tutulup orada ikâmet eylemesinden dolayı ahalinin şimdiki kasabada bulunan bahçelerdeki mesakin-i seyfiyede kalarak bir daha  avdet eylemedikleri evvelki salnâmelerde dermiyân edilmiş ise de bu zehâb tamamıyla muvaffık-ı sevab olamayıp kasaba-i  atike mevki'inin havası bigâyet vahim ve gayri kabul umrân olduğundan dolayı nakl-i mekâna mecbûriyet elvermiştir ve (...)Şimdiki mevki'e nakl edilmesi muhaza-i isâbet ve bil vücuh ba'as-ı servet oşdur.

Nâhiye-i mezkûrenin cihet-i şark şimâlisinde ve üç sâ'ât mesafesinde vaki Sağman karyesinde bir câmi-i şerif mevcûd olup bu câminin sakfitin kabadan ve dolu takriben yirmi ve arzi on sekiz kıdemden ibaret olarak dokuz yüz seksân üç tarihinde (Kihserv Beğ) tarafından yapıdırılmışdır, minber ve amira ile minberin iki kapısı gâyet sana'atli işlenmiş beyaz mermerden ma'mûl (s.89) (...) haline mevzu olup muhaflık altında duvarları yetmiş ve tolları yüz kırk santimetrudden ibaret ikişer somaki direk bulunmakta ve içerdeki sekiz pencereden altısının etrafı dahi dairen masar-ı somaki mermerle yapıldığı görülmektedir bundan başka câmi-i şerifin iç tarafının dört duvarı yüz seksân santim tolunda mâiy-i çini ile müzeyyendir. Dış tarafındaki havlunun sağ ve sol ve karşı taraf duvarı üç cihetinde kezarik yüz seksan santim dalinde somaki mermerle yapılmış ve kapunun üstü takriben beş buçuk metre tolunda kâmilan somaki ile tezyîn edilmiştir. Havalideki on iki kemer somaki mermer ile yapılmış olduğu gibi duvarları yüz on beş dulları yüz doksan santim olan üç büyük somaki direkde havliyi tezyîn eylemektedir. Berisinin kabri dahi bir hücre-i mahsûsa içindedir.

Pertek kasaba-i cedidesinde Serub Serkes nâmına mensûb gâyet cesim bir kilisâ bulunub derûnunda bir değirmen idaresine kâfi su çıkıyor. Pertek'e iki sâ'ât mesafede ve Fırat kıyısında vaki (Tel) karyesinde dahi mevsûsat-ı müsemadan iki kilisâ mevcuddurki Süryani kadim milletine mahsûs olarak müesseses pek 'atik maabedden bulundukları Harput'da kâ'in Kızıl kilise nâm bin yedi yüz senelik Süryani kilisasi duvarındaki bir taşda muharrer olan 'ibaretden anlaşıyor.

Pertek nâhiyesi dahilinde şavak aşireti denilen ekrâd içinde pek güzel ve dayanıklı halılar dokunur.

2.14. Mazgird Kazâsı

Mazgird kazası Dersim sancağının mevki olan Hozat kasabasının şarkisinde üç sâ'ât mesafede vaki yüz onbeş hanei ve elli kadarda (s.90) dükkânı ve bir câmi-i şerifiyle, bir mekteb-i rüşdiyeyi ve Müslim ve gayri müslime mahsûs iki bâb mekteb-i ibtidaiyeyi ve bir hamamı hâvadır vaktiyle bir kasaba (mera kişeyeye mekr olub) beş on bin haneli cesim bir memleket olduğu mütevatir ve hatta harâbzâr olan bir takım ebniye-i cismiye'nin asar-ı bakiyesiyle bu rivayetin sıhhati müstedildir. Kasabaya on dakika mesafede (Merkuşlu) namıyla ma'rûf olan mahallede kezalik ba'zı (ebniye harabeleri) mevcûd olup orası ümerayı mumailayhin ikâmetkâhları olduğu muhakkiddir. Mahal-i mezkûrede gayet latif bir su gözesi mevcûd olarak ab-ı sâğı meb'ân eylemekle ahali-i

mahliye orasını bir mesire-i ittihâz eylemişlerdir ve yine kasaba-i mezkûrenin cihet-i garbiyesinde gayet mürtefî ve her cihete hakim ve zirvesi ihram şeklinde (atık bir Kal'esi) mevcûd olup merûr zaman ile cevanib-i erba'asında eser-i mahalleri harab olmuştur ve kasabanın üst başında ve kal'eye çıkacak tarikin mübeddende asar-ı atikeden ma'dûd (İlti Hatun) namına mensûb oldukça cesim ve gayet rasin (bir cami-i şerif) nesfte kadar münhedim olmuş siyah ve beyaz taşlardan ma'mûl ve makûş bir de minâresi mevcûddur. Câmî-i şerif-i mezkûrun kapısı üzerindeki taşda bazı ibâret-i arbiye ve tarihi binâsı mahkûk ise de ekser mahalleri kırılmış olduğundan o güne mimkadedir. Vasıf kasabada bir tabur kadar asâkir-i şâhâne isti'abına kâfi bir kışla ve elli hatve müfrezinde bir hastahâne olup mezkûr kışlanın gayet vasi olan havalisinde elli masûr mikdar mâi-leziz ceryân eder ve onun ittisâlinde taşdan ma'mûl ve mahrûti şekli bir kâbe derûnunda cami-i şerif mezkûrun baniyesi (İlti Hatun'un türbesi) mevcûd olarak ziyaretkâhı hass ü âm olmuştur. Kasaba-i mezkûrede elli altmış kadar talebe isti'âb eder. Bir bâb mekteb-i rüşdiye vardır. Kasabanın alt başında Garipkâr nâmıyla ma'rûf olan bir su gözesinden bir değirmen idare edecek kadar gâyet hafif ve leziz bir su neb'ân edip bir hayli (s.91) araziye seki ve erva eyler, bu su Mazgird ve enhâsında bulunan suların kâfesine tercih edilmektedir. Bir de kasabaya beş dakika mesafede (Çoban Dede) demekle ma'rûf ziyâretkâhı ittihâz edilen bir zat-ı şerifin türbesi civarında keزالik mevcûd olan bir gözeden neb'ân eden su beher sene mart evasıtında beş on gün kadar deringine müşâbeh sûretde pek berrak ceryân eylemesiyle Çoban Dede'nin kerametine haml edilerek ismine (Sodalı Pekâr) tesmiye edilmiştir. Efkâr tepesi nâmıyla kasabanın pişkâhında ufak ve toprak bir bir tepe mevcûd olup cevanib-i erba'aya nezaret kâmileli bulunmak cihetiyle ve katiyle erbab-ı merakdan birisi bu tepenin üzerine bir hâne inşâ ve ikmâl eyledikten sonra bir gece içinde yatarken bigaten münhedim olmasına mebni ahali-i mahliye orada kibar-ı eyliyaullahdan birisi medfûn bulunmasına zahib olarak ekseri evkatda o tepeyi bir hüsn-ü ihlâs pirûrane ile ziyâret ederler. Bir de Mazgird'in cihet-i garbiyesinde iki sâ'ât mesafede vaki (Çantur Karyesinde) birisi göl diğeri kuyu olmak üzere iki memlehe mevcûd olup senevi iki yüz bin kıyye kadar tuz istihsal olunacağı tahmin olunuyorsa da bir idare-i mahsûsa ile işletilmeyip ahali ceryân eden suyu götürerek tuz yerine isti'mal eylemekdedirler.

2.15. Pah Kazâsı

Kaza-i mezkûr merkez livaya on altı sâ'ât mesafede ve yetmiş beş karyeden müteşekkül elli hânedan ibaret küçük bir kasabadır. Derûnunda bir tabûr asâkir-i şâhâne isti'âb eder. Kışlası ve hastahâne ve eczahâne müsüllü birkaç ufak ebniye-i amiryesi vardır. Kasabaya bir cazir mesafede bir mahalleden neb'ân iden ve bir değirmen dönderecek derecede bulunan su gerek kasabayı ve gerek civarda bulunan ahaliyi idare etmektedir. Kasabaya bir sâ'ât mesafede (s.92) bir (kal'e harabesi) meşhûd olmasına nazaran evailde havali-i mezkûrenin cemi'tli bir mahall olduğu anlaşılır.

2.16. Kızıl Kilise Kazâsı

Kazâ-i mezkûrun merkezi Pah kazâsının dört sâ'ât mesafesinde yirmi beş pâre karyeden müteşekkil elli hâne ve yirmi dükkândan ve muntazim bir hamamdan ibaret müferreh bir kasabadır. Derûnunda iki tâbûr isti'âb eder. Bir kışla ve mevki-i kumandanlığa mahsûs bir daire ile hastahâne ve eczahânesi dahi mevcûddur. Nefs-i kasaba bir ufak tepe üzerinde olup sahasındaki dağ ve tepelerin kasabaya ba'diyeti hasebiyle manzarası vasi'dir. Derûn kasabaya câri suların kesretine arazisinin kuvva-i inbâtiyesi inzimâm ederek civarında bulunan bağçelerde güzel sebzevat yetiştirilmekte olup asker ve ahali-i mahalliyeyi idare etmektedir. Kasabanın etraf ve eknâfında meşhûd olan (ba'zı harabeler) evailde oranın da me'mur ve abadan olduğunu gösterir. Kaza-i mezkûr asıl Dersim dağı denilen Kutu Deresi'ne civar ve hem hudûd olduğundan haiz-i ehemmiyet bir noktadır.

2.17. Ovacık Kazâsı

Ovacık kazâsı şimâlen Mercan Dağı ve garben Çemişgezek ve cenûben merkez livâ olan Hozat ve şarken (Kuzuçan) kazasıyla mahdûd olup merkez kazâsı da otuz hânedan ibaret bulunan (Zeraynın) karyesidir. Ova denilen mahal tulen sekiz ve arzen dokuz sâ'ât mesafeyi hâvi olup Mercan ve Munzur ve Hafacur namıyla üç nehr-i mezkûr ova derûnundan başka başka neb'ân ve şarka doğru ceryân ile mezkûr ovanın nihayetinde yekdiğerine iltisâk ve Dersim kıt'asının vasıtından mürûr ile Çarsancak'ın merkez kazası olan

(s.93) Piri kasabasının cihet-i garbiyesinden ve iki sâ'ât mesafesinde nehr-i firat'a insıbâb eder. Zikr olunan Mercan ve Munzur sularından alabalık ve mercan balığı çıkar. Bu kazada şiddet-i şitâ pek ziyâde hüküm sürüb ve külliyyetli kar yağış aylarca

mahsûr bir halde kalınarak bir yere çıkılamaz. Oranın girdileri mevsim-i şitâda (Hidik) denilen ağaçdan bir şey giyerek onunla gezerler. Mevki-i bigâyet otlı sulu olub fakat bent ve berfin şiddeti ve kesretinden dolayı mezruat ve fakihat bir hâsıl olmaz. Dersim sancağının yalnız Çemişgezek ve Çarsancak kazaları ahalisi Türk olub mevki-i sairesinde mütevaktın bulunanlar umumiyetle şî'i elmezheb ekraddan mürekkebdır ve onların sakın ve sair bulundukları mahaller zira'at ve harasete pek müsa'id olmadığından ekseriyesi koyun keçi besleyerek te'yiş ederler. Dersim aşâiri bir iki yüz kadar kabaile münkasım ve cümlesi de ceri ve cesur olub nişân-ı endazlıkda maharet-i fevka'l-adeyi haizdirler. Dersim mevakinin cebâdet ab ve havasından ve henüz ihtiyacat-ı medniyei tekafatına düşmamış olduklarından bünyeleri pek kuayı ve kemâl-i afiyet ve metanetle nâ'il umuru tavil olunanları ekserdir. Dersim dahilinde biraz Ermeni bulunub (Saluveri) nâm mahallde bir manastırları vardır. Hozat'a iki sâ'ât vaki (irkan) nam karyede asar-ı atikeden harab olmuş bir kilisenin ba'zı duvarları bâkidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. DAHİL VİLÂYETDEKİ ENHÂR

3.1. Fırad ve Murad

Fırat Nehri Erzurum ovasının canib-i cenûbiyesinde Kâvi Dağı nâm mahallde vaki Dumlu nâmıyla meşhûr gölden neb'ân ile Erzurum ovasında Karasu nâmıyla geçerek Tercan ve Erzincan'a ve oradan Eğin'e dahil olduğu gibi Murad Nehri dahi Bayezid tarafından Ahlat ile Bulanık kazâsı meyânından ve Muş ovasından merur ile Çanlı kilisaya iki sâ'ât mesafede Bingöl'den (s.94) câri olan Çarıncur nehriyle birleşerek Çapakçura ve oradan Paluya'ya gelip hudûd-u vilâyete ittisâl eder. Ba'dehu Munzur ve Piri nehirleri karışıp Pertek'den geçerek Keban madenin üst tarafında nehr-i Fırat'a mensub olur. Ba'dehu nehr-i Fırat Maden'den geçerek Harput ve Malatya hudûdu olan İzolu'dan Şiru Dağları civarıyla ceryân eder. Ve bu vecihle Malatya hududunda Anadolu ile Cezire beynini kasıl ve fârik olur ve ba'dehu Birecik ve zor tarikiyle câri olarak Bağdad ile Basra meyânında vaki Kurna nâm mahale vusulunda Dicle nehriyle birleşib şattûl-arab hâsıl olarak Basra'dan aşağı Mahmûre nâm mahalde bahr-ı Farsa mensub olur.

Mezkûr nehir Dicle Diyarbekir vilâyet celilesine iltihâk eden Ergani ma'deninin Harput hudûdunda vaki cebelden adi bir çay olarak neb'ân edip az bir mesafede miyar ve enhâr sa'irenin inzımâmıyla kesb-i cesamet ider.

3.2. Harengit Nehri

Nehr-i mezkûr Bâki dere nâm mahalden neb'ân ederek ma'muretü'l-azize dört sâ'ât mesafede Alişen karyesi pişkâhından ceryân edip Uluabad kurası mezruatını yaz mevsimlerinde sâki ederek ve kat'ı şitada Murad Nehri'ne mensub olur. Nehr-i mezkûr üzerinde üç kâğir köprü vardır fakat enhâr-ı cismiyyeden gayri ma'duddur.

3.3. Vanku Nehri

Nehr-i mezkûr Arabgir ve Divriği kazaları dahilinde kâ'in Sarıçiçek nâm cebelden çıkarak Eğin nâhiyesinden ceryân ile nehr-i Fırat'a dökülür. Nehr-i mezkûr üzerinde iki köprü vardır. Bu dahi enhâr-ı sağıredendir.

3.4. Eriki Nehri

Nehr-i mezkûr dahi zikr olunan Sarı Çiçek taraflarından çıkıp Eğin kazasından ceryan ederek Bağçe nâm karyenin müte'addid değirmenlerini idare (s.95) ve Eriki ve Kuçan mahle nâm mahalleri ve Epçeğe karyesinin bağçelerini iskâ ettikten sonra nehr-i Fırat'a mensub olur. Kozalik İnhâr-ı sağiredendir.

3.5. Dirmesih Nehri

İşbu nehir Malatya kasabasının cenûben mıntıhasında asar-ı binâsı mevcûd olan bir harab kilise yerinde merb'i-şekl bir havasdan çıkıp minba'de bir değirmen idare edecek kadar ise de beş dakika açıldıkda geçid vermez. Mertebede cesâmet kesb eyler nâm kadimi Espozi olan cedid Malatya kasabasına dahilinden sonra nısf ayrılib çeltük harıklarına ve nıfsi diğeri kasabanın vasıtından şimâle doğru ceryân edib altı sâ'ât mesâfelik bir daireyi şâmil bulunan bağ bahçe ve mevrû'âtı sâki ile nehr-i Fırat'a mensub olur.

3.6. Horata Nehri

Nehr-i mezkûr dahi Malatya'nın cihet-i şarkiyesinde Niyâzi nâm bir karyeden çıkıp kasabanın 'arzen vasıtından mûrûr ider. İşbu nehir ile Dirmesih Nehri Aşağı Niyâzi denilen mahalde birbirine tesadûf ederek nehr-i Dirmesih kontro ile üzerinden ve işbu Horat'a Nehri altından ceryân eyler. Bunun letâfet ve lezzet fevka'l-ta'rif ise de aşağılarda ta'amı bozulup bağ ve bağçe ve tarlaları sâki eder üzerinde Niyâzi ve Çifte Köprü sâire nâmıyla müteadid köprüler vardır.

3.7. Pınar Başı Nehri

İşbu nehir kasaba-i mezkûreye bir sâ'ât mesafede Erdüzü nâm karyenin üst tarafında Pınar Başı denilen mahalden neba'a edip karye-i mezkûrenin vasıtından şimâle doğru ceryân eyleyib alt tarafında olan bağ ve bahçeleri ve mevrû-âtı sâki eder ve iyam-ı mahsûsasında Dirmesih nehriyle birleşür. Bunun üzerinde dahi müteadid köprüleri vardır.

3.8. Kernek Suyu

İşbu su enhârdan ma'dûd olmayıp değirmen idare edecek mikdardadır. Kasabanın aşağı tarafında cihet-i şarkiyeden nebean edib elli hatve gider (s.96) gitmez

Dirmesih Nehri'ne mensûb olur. Fakat ceryânı daimi olmayıb nisan evasıtında defaten bir dereden zuhûr edib iki mâ-ı müddet ceryândan sonra gaybubet eder.

3.9. Tohma Nehri

İş bu nehir Malatya sancağında Akçadağ kazasının Görene nahiyesi tarafından şarka doğru ceryân eder ve atik Malatya'ya iki sâ'ât mesafe mahale yaklaştıkça şimâle dönerek Kurucuk nâm ziyaretkâh pişkâhında nehr-i Fırat'a mensub olur. Bağdad caddesi üzerinde vaki olup cesâmetli enhar-ı adedinde olarak Kırköz köprüsü bu nehir üzerinde tesis edilmiştir. Merûr zaman ile ebniyesi müşrif harab olarak tehlikeli bir derece gelmişken mahâsin asârdır. Abdülhamid hanı cümlesinden olmak üzere müceddeden ta'mirâtı icrâ edilmiştir.

Bu nehirin ittisâlinde ve Erguvan nâhiyesi dahilinde bir iki yüz bin dönüm mikdar-ı ma'dul arazi-i münbete olmasıyla nehri mezkûrede bir cedvel küşadıyla arazi-i mezkûreden bir çiftlik hümâyun tesisi mukaddemâ tasavvur edilmiş ve bu emr-i mihek dahi sâye-i amir-i envaye-i cenâb-ı padişahide saha aray-ı husûl olacağı ma'mul bulunmuştur.

3.10. Ballı Su Nehri

İşbu nehir kasabanın cânib-i şarkiyesinde bulunan cibâlden çıkan suların tecmiîyle hâsıl ve müteşekkil olup kasabaya bir sâ'ât mesafede bulunan mahalden mûrûr ile şimâle doğru ceryân ve etrafında bulunan kara ve mezra'a sâki ederek nihâyet nehr-i Fırat'a mensûb olur enhar-ı adiyyedendir.

3.11. Şişman Nehri

İşbu nehir keزالik kasabanın cibal-i mütecâvire-i şerkiyesinden çıkan sulardan (s.97) teşkil ederek dört sâ'ât mahalden cânib-i şimâle ceryan edib bir takım mezru'atı sâki ile nehr-i Fırat'a dökülür enhâr-ı c'adyedendir.

3.12. Hatun Nehri

Nehr-i mezkûr kasabanın cihet-i garbiyesinde bağçeler arasında Babu hattı nâm mahalden çıkarak ve gitdikçe uyun-u müte'addide ile karışarak teksir ve etrafında bulunan kura ve mezar'ı sâki ederek nehr-i Tohma'ya mensub olur keزالik enhâr-ı adiyyedendir.

3.13. Sultan Suyu Nehri

Nehr-i mezkûr Bulâk karyesinden gelib Balyan Suyu'na karışarak Malatya sancağı merkezi olan Espuzi kasabasına dört sâ'ât mesafede Akçadağ ile Espuzi arasında şimâle doğru ceryân edip nehr-i Tohmaya mensub olur. Mülğa Harput eyaleti valisi Esbuk Mütevefa Sabri Mustafa Paşa işbu nehirden bir cedvel açtırup altı sâ'ât mesafeye kadar götürmüş olduğu suyu matlub olan mahale yetiştirmezden evvel terk ve ta'til etmiş ise de muahiren seksân iki tarihinde cedûl mezkûr cânib-i miriden hafr ve tecdid ve noksanı ikmâl ve on sâ'ât tuul ve dört sâ'ât arzında vasi ve münbet sahraya isal olunarak bir çiftlik-i hümâyun inşâ olunmuştur ki el-yevm dördüncü orduy-u hümâyun idaresindedir.

3.14. Kalburcu Nehri

Nehr-i mezkûr Malatya sancağına muzâf Hısn-ı Mansur kazasında Kavi nam mahal derûnundaki cibâl-ı pişkâhından çıkarak nehr-i Fırat'a menşub olur. nehr-i mezkûr üzerinde birkaç köprü vardır.

3.15. Değirmenku Nehri

Nehr-i mezkûr Malatya sancağına muzâf Behisni kazâsında kaimakam mekri olan Behisni kasabasına bir sâ'ât mesafede vaki bir boğaz içinden çıkarak (s.98) on iki sâ'ât aşağıda nehr-i Fırat'a dökülür.

3.16. Göksu Nehri

Nehr-i mezkûr Besni kazâsında Bulâm nâhiyesinde Sorku karyesi pişkâhında ve bir kısımda karyeye bir sâ'ât mahalden ve biraz da Elbistan kazâsı tarafından çıkub Behisniye muzâf Uzan karyesinde birleşerek cânib-i kibleye doğru ceryân ile, nehr-i Fırat'a mensub olur. Nehr-i mezkûr üzerinde gölbaşı nam mahalde atumlu köprü namıyla maruf bir köprü vardır.

3.17. Akdere Nehri

Bu nehir dahi Behisni kazâsında Buncayer karyesi pişkâhından çıkıp Beşgeçid nâm mahalde Göksu Nehri'ne dökülür. Nehr-i mezkûr üzerinde Çalboğaz nâmıyla bir köprü vardır.

3.18. Kahta Nehri

Nehr-i mezkûr Malatya sancağında Kahta kazâsında câri olup o civarda çıkan Fırat'a dökülür. İşbu nehir üzerinde asâr-ı atikeden bir metin ve müstahkem köprü vardır.

3.19. Daire-i Vilâyetde Bulunan Maâbir

Nehr-i Fırat üzerinde müte'addid kayıklar olup ebra-i sebinin mûrûr ve uburunu teshil ile belediyeler için hayli varidat husûle getirir. Bu mu'abirlerden birisi Palu tariklerinden Havik ve Uzun Oba nâm mahaller olûb Harput'a yedi sekiz sâ'ât mesafede olarak Ma'muretü'l-aziz belediyesi tarafından başka başka birer sefine işletdirilmektedir. Ve ikincisi Pertek pişkâhında vaki'dirki bu sefine ile Dersim sancağında olan Çarsancak kazâsına ubûr idülür. (s.99) Üçüncüsü Harput'a altı sâ'ât mesafesi olan Aşvân nâm mahalde vaki sefine olup oradan Çemişgezek kazasına geçilir. Dördüncüsü Keban ma'deni pişkâhında vaki olup Arabgir ve Arguvan ve Eğin ve Sivas cihetlerinin maâbiridir. Beşincisi Harput'a on sâ'ât mesafesi olan Şeyh Hasan sefinesidir ki bu da Sivas ve Samsun tarikleri üstündedir. Altıncısı ve yedincisi Herdi ve İzoli sefineleri olûb bunlardan İzoli karyesi dersa'adet Şosesi üstündedir. Gerek oradan ve gerek Herdi sefinesinden Malatya'ya Haleb'e ve daha sa'ir balada gidilir. Sekizincisi nefis-i Mamuretü'l-azize on sâ'ât mesafesi olan Eyus (Ayos) sefinesi olup Mamuretü'l-aziz Belediye'sinden yapılmıştır. Bu sefine ile de Şiro ve Gerger'e ubur olunur ve nehr-i Fırat üzerinde vaki olup Eğin'e iki sâ'ât mesafesi olan Tame sefinesiyle de Tame ve Herdi emsâli kura ile Çemişgezek'e ve yine Eğin'e altı sâ'ât mesafede vaki Sincak ve Eğin nâhiyesine tâbi Pağnik karyesi pişkâsında vaki sefineler ile de Çemişgezek'e ubûr olunur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. MEZRA' MUKIRR EYÂLET OLDUKTAN SONRA GELEN VÛLÂT-I AZÂM

Esâmi-i Vûlât	Ta'bileri	Rütbeleri	Menşei
7			
Sadır Esbak Reşid Paşa		1350	
Hafız Paşa		51	Vezir
Sadah Paşa		52	Vezir Askeriye
Zekeriya Ahmed Paşa		53	Vezir Askeriye
Vecihi Paşa		56	Vezir Mülkiye
Palaslı İsmail Paşa		57	Vezir Mülkiye

(s.100)

Ömer Fevzi Paşa	1360	Rumeli Begler Begi	
Kütahyalı Hacı Ali Paşâ	62	Vezir	Sipahi
Samakolu Hüsrev Paşa	62	Vezir	Askeri
Gürci Yusuf Paşâ	65	Vezir	Mülkiye
Ragıb Paşâ	67	Vezir	Askeri
Eğribozlu Ömer Paşâ	68	Vezir	Mülkiye
Mezarcızâde Ziyâ Paşâ	70	Vezir	Askeri
Mehmed Reşid Paşâ	71	Vezir	Mülkiye
Def'a İsmail Paşâ	71	Vezir	Mülkiye
Maraşlı Süleyman Paşâ	00	Vezir	
Osman Nuri Paşa	00	Vezir	Mülkiye
Arif Paşa	72	Vezir	Askeri
Nuri Paşazâde Cemal Paşâ	73	Vezir	Mülkiye
Gürcü Sabri Paşâ	74	Vezir	Askeri
Ali Rıza Paşâ	75	Vezir	Askeri
Halebli Yusuf Paşâ	85	Mirimiran	Mülkiye
Veysi Paşâ	76	Rumeli Begler Begi	Mülkiye
Hacı İzzet Paşâ	78	Vezir	Askeri
Loskafçalı İsmail Paşâ	79	Vezir	Mülkiye

(Vilâyet-i teşkiliye bu dairenin Diyarbekir vilâyetine iltihâkı müddetde ta'yin olunan mutasarrıfın)

Esame-i Mutasarrıfın	Ta'yinleri	Rütbeleri	Menşei
İsmail Paşâ	23	Rumili Begler Begi	Askeri
Maraşlı Hamid Paşâ	75	Rumili Begler Begi	Mülkiye
Hurşid Paşâ	88	Vezir	Mülkiye

(s.101)

Diyarbakirli Seyid Paşâ	88	Mirimiran	Mülkiye
İşkodralı Salih Paşâ	90	Mirülümera	Mülkiye

(Diyarbakirden biltefrik müstakıl mutasarrıflığına tahvilinde ta'yin olunan mutasarrıflar)

Esâme-i Velât	Ta'yinleri	Rütbeleri	Menşei
İşkodralı Zade Hasan Bey	92	Bâlâ	Mülkiye
Adanalı Abdülnafi Efendi	92	Evli	İlmiye

(Mutasarrıflığın ilgasıyla vilâyete tahvilinde ta'yin buyrulan valiler)

Esâme-i Velât-e	Ta'yinleri	Rütbeleri	Menşei
Hakkı Paşâ	96	Rumeli beylerbeyliği	Mülkiye

Vali-i müşârü'l-ileyh kabil elvurud Sivas'a tahvil edilmiştir.

Hakkı Paşazade Aziz Paşâ	96	Rumili Begler Begi	Mülkiye
Süleymaniyeli Abdah Musib Paşâ	97	Vezir	Mülkiye
Sururi Efendi	97	Anadolu Kazaskeri	İlmiye

Müşârûn-ileyh dersa'adetde tahvil edilmiştir.

Abdülnafi Efendi	98	Bâlâ	İlmiye
Elhac Hasan Refik Beyefendi	99	Bâlâ	
Elhac Hasan Hilmi Beyefendi	302	Bâlâ	
Ali Beğefendi	305	Evli	Mülkiye
Nasuhi Beyefendi	306	Evli	Mülkiye
Rauf Paşâ	307	Rumili	Mülkiye
Abdülkadir Kemali Paşâ	307	Rumili	Mülkiye

(s.102)

4.1. Vali-i Vilayet Muhammed Enis Paşa

Rumeli Beylerbeyliği Osman-i Nişan-ı Mecid-i

4.2.(Erkan-ı Vilayet) Rütbe-i Osman-i

Naib Ma'aruf Efendi Haremeyn 3

Defterdar Mustafa Bey Müttemayyiz

Mektub-u Süleyman Efendi(kesrikli) Müttemayyiz

Müftü El-Hac Mehmed Efendi Paye-i Mücerred

Mahkeme-i İstinafiye Ceza Reisi Tayyib Efendi Salise

Müdde-i 'Umumi 'Osman Nuri Efendi Müttemayyiz

Alay Beyi İbrahim Ahmed Bey Mecid-i 4

4.3.Meclis-i idare-i Vilayet**(Reis-i Vali-i Vilayet)**

A'za-i Tabi'iyeye Rütbe-i 'Osman-i A'za-i Müntahibe Rüt'be-i 'Osman-i Mecid-i

Naib Efendi Haremeyn 3 Reşid Efendi Müttemayyiz 4

Defterdar Bey Müttemayyiz Hacı Muharrem Paşa Mir-ül Ümera

Mektubu Bey Müttemayyiz Harputliyan Artin Efendi Salise

Müftü Efendi Paye-i Mücerred Tarakçıyan Kirkor Efendi

Ermeni Murahası Katolik Murahası

Başkatib Hacı Ahmed Efendi Salise

Mukayyid Faik Beğ , Faik Beğ

(s.103)

(Meclis-i İdare-i Vilayet-i Heyet-i Tahsisatı)

Reis Naib Efendi A‘za Muharrem Paşa Artin Efendi

Meclis-i Müdde-i ‘Umumiyesi Nüfus Nazırı Müstantık-ı A‘zadan

Refet Efendi Kirkor Efendi

(Mektub-u Kalemi)

Müyiz Mehmed Hamdi Efendi Salise

Mesdud-u Evvel Hafız ‘Ömer Efendi Mübeyyiz Yosi Efendi

Mesud-u Sani Sami Efendi Mübeyyiz Faik Efendi

Mübeyyiz Şevki Efendi Hükmü Efendi

Mukayyid ‘Ömer Efendi ‘Ali Efendi

(Evrak Müdürü Payod Efendi)

Mu‘avini Mehmed Efendi Mukayyid ‘Osman Efendi

(Muhasebe-i Vilayet)

Mübeyyiz ‘Abdu’r-rahman Efendi

Mesaraffat Başkatibi ‘Arif Efendi Musalih Salise Cariye Katibi ‘Abdu-latif

Efendi

Merkez Kaza Katibi Mazik Efendi Mesaraffat Refik-i Evvel Sa‘id Efendi

Varidat Katibi Mezik Efendi Kaza Katibi Mu‘avini Bekir Efendi

Mesaraffat Feyk-i Sanisi Ahmed Efendi Mübeyyiz Salim Efendi

Mesaraffat Feyki ‘Asım Efendi Emirname Mukayyidi ‘Ali Efendi

Mesalih-i Cariye Refiki Ferabet Efendi Emirname Hafız Mahmud Efendi

Sandık emini Artin Efendi Mülazim Haşim Efendi

(Mahkeme-i İstinafiye)

Reis Tayyib Hilmi Efendi Salise Müdde-i ‘Umumi ‘Osman Nuri Bey
Mütemayyız

(s.104)

A‘za-i Muzafa A‘za-i Fahriye

Ahmed ‘Asım Efendi Müderris İshak Bey Salise

Bağos Efendi Eyliya Efendi

‘A‘za Mülazımı

Süreyya Bey

(Heyet-i Tahririye ve İcraiye)

Başkatib Şevket Efendi Müdde-i ‘Umumi Katibi Ahmed Ferid Efendi Müderris

Hesab Katibi Mihran Efendi Zabıt Katibi Mustafa Efendi

Zabıt Katibi ‘Ali Muhlis Efendi Zabıt Katibi

İcra Mübaşirleri

Yusuf Ağa ve Mustafa Ağa

(**Mahkeme-i Bidayet**)

Hukuk Reisi Naib Efendi Haremeyn ‘Osman-i 3

Ceza Reisi Kadri Efendi ‘A‘za Nuri Bey

Müstantık Hayreddin Efendi ‘A‘za Emir Efendi

A‘za Kisbar Efendi ‘A‘za Kirkor Efendi

A‘za Mülazımı Sadık Efendi A‘za Mülazımı Sami Effendi

(**Heyet Tahriyesi**)

Başkatip Hamdi Efendi Salise

Zabıt Katibi ‘Ali Bey Zabıt Katibi Nail Efendi

Zabıt ‘Atıf Bey Zabıt ‘Ali Efendi

(Mahkeme-i Şer‘iye Kalemi) (İcra Memuru) (Mukavelat Muharriri)

Başkatib Ahmed Efendi ‘Osman Efendi Halid Bey

Başkatib-i Sani İbrahim Efendi Mehmed Efendi Mübaşir Feyzi Ağa

İsma‘il Efendi Mustafa Efendi Mehmed Sa‘id Efendi

s.105

(Matahrir Vergi Dairesi)

Müdür Hüseyin Efendi Mizar Katibi İdris Efendi

Merkez Vergi Katibi ‘Aziz Efendi Refiki Bedros Efendi

Perçenç Mevki Hoğu katibi Reşid Efendi Şefkat Vergi Katibi Derviş Efendi

İçme Vergi Katibi İbrahim Efendi Alpavud Vergi Katibi ‘Ali Efendi

Hankendi Vergi Katibi Ahmet Efendi Tesis-i Kuyud Katibi ‘Ali ve Nişan Efendi

Defterci Mustafa Efendi

(Defter-i Hakani Kalemi)

Memur-u Nuri Efendi Müfettiş Asri Efendi Salise

Tapu Katibi ‘Ali Efendi Emlak Katibi Ahmed Ferid Efendi

Başkatib ‘Abdu-hadi Efendi

Yoklama Memuru Halil Efendi Yoklama Memuru Hacı ‘Ömer Efendi

Yoklama Memuru Hasan Efendi Yoklama Memuru Muhammed Bey

Yoklama Memuru Tayfur Bey Yoklama Memuru İbrahim Efendi

Yoklama memuru Besim Efendi Yoklama Memuru Resul Efendi

(Muarif İdaresi)

A‘za Müdür Murad Efendi Saniye

Hacı Mehmed Sa‘id Efendi Mevaliden İbrahim Lebib Efendi

Muhammed Midhat Efendi Müderris Bedrus Efendi

Ahmed Bey Salise Bağıs Efendi ve Uhanne Efendi

Muhasebe Memuru ‘Arif Efendi

Katib Mustafa Efendi Salis

(s.106)

(**Muhasebe-i Vilayet**)

(**Nazır Mektubu Süleyman Bey**)

Muharrir Rütbe Müdür ve Ser Mertebe

Hayri Efendi Mütemayyiz

Hacı Şükrü Efendi Destegah ve Mevzu ve Merteb Mu‘avini Şit Efendi

Muamelatı Hesabiye Katibi

‘Asım Efendi

(**Litoğrafya**)

Hattat ve Destegahı Çanakçı ve Merdaneci

Hurşid Efendi Mehmed Ağa

Odacı Merdaneci Rıza Efendi

(**Evkaf İdaresi**)

Evkaf Muhasebecisi Mustafa Bey Başkatib Mehmed Naci Efendi

Mukayyid Mehmed Nuri Efendi Odacı ‘Ali Efendi

(**Evkaf Komisyonu**)

Komisyon Reisi Faik Efendi Müderris A‘za Hacı Hafız Hakkı Efendi

İsma‘il Efendi Hacı Hafız Efendi Vehic Efendi

(**Nüfus Dairesi**)

Nüfus Nazırı Rıf‘at Efendi

Başkatib Hasan Tahsin Efendi Katib-i Sani Tevfik Efendi

(Zira‘at Bank Şubesi)**Reis Hacı Ahmed Efendi Memur ‘Abdu-rauf Efendi Rabia Aza**

Hacı Ahmed Efendi Katib Kalbus Efendi Aza

‘Abdül-hadi Efendi Tahsildar Bekir Efendi Aza

Dirador Efendi Nişan Efendi Aza

(s.107)

(Nafi‘a Dairesi)

Ser-Mühendis Rumer Efendi Liva Mühendisi Frans Efendi

Ser-Mühendis Mu‘avini Mustafa Efendi Salise Liva Mühendisi Mehmed Efendi

Ser-Mühendis İbrahim Efendi Salise

(Birinci Belediye Dairesi)

Reis Hacı ‘Ömer Bey Saniye A‘za Hasan Bey

Tabib Murtaza Efendi Saniye Mecid-i 4 A‘za Hakkı Efendi

Baytar Tevfik Efendi A‘za Ahmed Bey

Eczacı Soğman Efendi A‘za Nişan Efendi

Mühendis Hiçator Efendi A‘za Kesbar Efendi

Katib ve Sandık Emni Mikail Efendi A‘za Karebet Efendi

Müfettiş Mehmet Necib Ağa Birinci Çavuş Mustafa Ağa

İkinci Çavuş Derviş Ağa Odacı ‘Abdah Ağa

(İkinci Belediye Dairesi)

Reis Mehmet ‘Arif Efendi Salise Mecidiye 4 A‘za ‘Abdu-kerim Efendi

Tabib Artin Efendi A‘za ‘Ali Bey

Katib A‘za Kirkor Ağa

Sandık Emni Mahmut Efendi A‘za

Mühendis Oseb Efendi

(Telgraf ve Posta İdaresi)

Müfettiş Mu‘avini Şevki Efendi Çavuş Yaşar Ağa
 Müdür Yaşar Efendi Çavuş İbrahim Ağa
 Ser-Memuru ‘Osman Efendi Çavuş Selim Ağa

(s.108)

Memur Fethi Efendi Çavuş ‘Osman Ağa
 Memur Zülfü Efendi Çavuş Ahmed Ağa
 Memur Rahmi Efendi Çavuş Mehmed Ağa
 Posta Katibi Sırrı Efendi Çavuş Yusuf ve Bekir Ağalar

(Kasaba telgraf İdaresi)

Memur ‘Akif Efendi Salise Muhabere Memuru Fehmi Efendi
 Musul Şakir Ağa

(Reji Nezareti)

Nazır Murad Bey	
Sandık Emni Ve Ser- Muhasebeci Vekili Hena Efendi	
Tahrirat Başkatibi ‘Abdü- mesih Efendi	
Harput Memuru ‘Arif Efendi	
Fabrika Müdürü Nazır Efendi	
Anbar Müdürü Bağus Efendi	
Muhafaza Müdürü Mustafa Bey	
Dava Vekili Ohanes Efendi	
Kontrol Memuru Yusuf Bey	
Tahrirat Mu‘avini	Oydis Efendi
Fabrika Muavini	Menas Efendi
Muhasebe Mu‘avini	Kivrek Efendi
Anbar Mu‘avini	Garabat Efendi
Tembako Memuru	Soğman Efendi
Tahrirat Mülazımlarından	Estiban Efendi
Muhasebe Mu‘avini	Genciyan Efendi

(s.109)

Muhafaza Merkez Katibi	Agob Efendi
Muhafaza Seyyar Katibi	Halid Efendi
Sarfıyyat Memuru	Nemum Efendi
Muhafaza Mülazımı	Rupen Efendi
Anbar Mülazımlarından	
Kostantin Efendi	

Duyunu ‘Umumiye İdaresi

Müdür Vekili Ahmed Efendi	Sandık Emmini ‘Ali Efendi
Başkatib Yuhana Efendi	Seyyar Memuru Hasan Efendi
Kasaba Memuru Şevki Efendi	

Mekteb-i İdadi

Müdür Sezai Efendi
Arabi ve Ulumu Diniye Mu‘allimi Tevfik Efendi
Fransızca ve Malûmat-ı Fenniye Mu‘allimi Müdür Sezai Efendi
Tarih-i ‘Umumi inşalı Kitabet Mu‘allimi ‘Ömer Ferid Efendi
Fars-ı Usul Defteri Türkçe Mu‘allimi Halil Efendi
Coğrafya Mu‘allimi ‘Abdah-ekmel
Hendese Mu‘allimi Mulazım Cümlemleri Efendi
Hesab Muallimi
Resim Mu‘allimi Mülazım ‘Ali Rıza Efendi
Rika Mu‘allimi Hacı İbrahim Efendi
Ermeni Lisanı Mu‘allimi Yazıcıyan Uhanne Efendi
Mübassir Hacı Es‘ad Efendi Aded-i Şakirdan 45

(s.110)

(Keban Madeni Kazası)

Ka'im-i makam Hamid Efendi Salise Mal Müdürü İsbidfan Efendi

Naib Hasan Necmeddin Efendi Mu'avini Abdah Asım Efendi

Tahrirat Katibi Mardiros Efendi A'za Bekir Efendi

A'za Mahmud Efendi A'za Manuk Ağa

A'za Mordiras Efendi sandık emini Mevsis Efendi

('Adliye Dairesi) (Şer'yye Dairesi)

Naib Hasan Necmeddin Efendi Müftü Mehmed Rıf'at Efendi Müderris

Başkatib Nazmi Efendi Şer'yye Katibi Ahmed Efendi Müderris

Katib-i Sani Arif Efendi Mustantık Mu'avini Zeki Efendi

A'za Abdi İbret Efendi İcra Mubaşiri Mustafa Efendi

Serkiz Ağa

(Pank Dairesi) (Tapu Dairesi)

Memur-u Dikran Efendi Katib Ahmed Efendi

Reis Şevki Efendi Tahsildar Hamdi Efendi

A'za Hacı Mehmed Efendi Nüfus Memuru Şevki Efendi

A'za Artin Efendi Katibi Ahmed Efendi

(Belediye Dairesi)(Posta ve Telgraf idaresi)

Reis Şevket Efendi Memur-u Efendi Salise

Katib Hüseyin Efendi

Sandık Emmini Hüsnü Efendi (Mekteb Rüşdiyesi)

A'za 'Ali Efendi Mu'allimi Sani Reşid Efendi Bursa Müderrisliği

A'za Artin Efendi Adedi Şakirdan 36

İbtidai Mektebi Mu'allimi Mevlüd Efendi Zabıta Memuru Kazım Efendi

Adedi Şakirdan 22

(s.111)

(Argovan Nahiyesi)

Müdür Mehmed Raşid Efendi Katib Şerif Efendi Salise
Naib Vekili Rüşdü Efendi Vergi Katibi Bağdasar Efendi
Tapu Katibi Şakir Efendi

(Arapgir Kazası)

Kaimakam Fehmi Efendi Saniye Mecidi 5 Mal Müdürü ‘Ali Rıza Efendi
Naib İbrahim Edhem Efendi Edirne Ruisi Mu‘avini Süleyman Efendi
Müftü ‘Abdah Efendi Edirne Ruisi Tapu Katibi Şakir Efendi
A‘za Halil Efendi Salise A‘za Muhammed Efendi
A‘za Garebet Efendi A‘za Bedrus Efendi
A‘za Ermeni Piskoposu Vekili A‘za Katolik Murahhasası Vekili
Tahrirat Katibi Ziya Efendi Sandık Emni Sabri Efendi

(Bedayet Mahkemesi)

Naib Efendi Mustantık Mu‘avini Hamdi Efendi
A‘za Müftü Efendizade Ahmed Efendi Şer‘iyye Katibi Hamdi Efendi
A‘za İcayar Maridiros Mukavelat Muharriri Şükrü Efendi
Başkatib ‘Osman Efendi Mübaşir Ahmed ve Serkez Ağalar
İkinci Katib Hüseyin Bey Muhzır Edhem Ağa

(Belediye Dairesi)

Reis Mustafa Efendi Katib Hamdi Efendi
A‘za Cemal Ağa Çavuşan Hamdi Ağa
A‘za Tahsin Efendi A‘za ‘Osman Ağa
A‘za Muslis Ağa A‘za Garebet Ağa

(s.112)

(Nüfus İdaresi) (Pank İdaresi)

Memur Tevfik Efendi Memur Mustafa Efendi Salise

Katib Şahin Efendi Katib Lütfü Efendi

(Zabıta İdaresi) (Polis İdaresi)

Memur Necib Ağa Komiser Kamil Efendi

Mülazım Mevlüd Ağa Polis Hamdi ve Mahmud Efendiler

(Telgraf ve Posta İdaresi) (Memurin-i Saire)

Memur Şakir Bey Salise Evkaf Vekili Şerif Efendi

Muhabere Memuru Cemil Efendi Divan-ı ‘Umumiye Memuru Mehmed Efendi

Şakerd Hacı Bekir Efendi Kondüktör Mehmed Efendi

Müvas Ahmed Ağa Reji Memuru Uhannes Efendi

Çavuş Süleyman Efendi ve ‘Osman Ağa

(Mekteb Rüşdiyesi) (Eskişehir Mekteb Rüşdiyesi)

Mu‘allim-i Evvel Mustafa Efendi Mu‘allim-i Evvel Vehdi Efendi

Mu‘allim-i Sani Mahmud Efendi Mu‘allim-i Sani

Mu‘allim-i Refia Ziya Efendi Mu‘allim Mehmed Ferid Efendi

Bevvab Halid Efendi Bevvab Hacı Rüşdü Efendi

Şakirdan 89 Şakirdan 15

(Eğın Kazası)

Ka’im-i makam Mustafa Efendi Saniye Mecid-i 5 Mal Müdürü Fevzi Efendi

Naib Halid Ferid Efendi Burusa Mal Müdürü Mu‘avini Ahmed Efendi

Müftü ‘Ömer Efendi Mal Müdürü Refik Ahmed Efendi

(s.113)

Ermeni Murahası Agob Efendi 3 Tahrirat Katibi ‘Ali Hasib Efendi
 A‘za Mustafa Efendi A‘za Hafız Hasan Efendi
 A‘za Yurdan Efendi A‘za Estephan Efendi
 Sandık Emmini Agob Efendi

(Bedayet Mahkemesi)

Naib Efendi Şer‘iyye Katibi Mehmet ‘Ali Efendi
 A‘za Halil Efendi Müstantık Mu‘avini Salih Efendi
 A‘za Kirkol Efendi Mukavelat Muharriri Talat Efendi
 Birinci Katib Şükrü Efendi Mübaşir Numan ve Estephan Ağala

(Belediye Dairesi)

Reis Kara Beğ Tabib Nuri Efendi Salise
 A‘za Edhem Ağa Katib Sadık Efendi
 A‘za Mehmed Refik Efendi Sandık Emmini Nîşan Efendi
 A‘za Aleksandır Efendi Çavuş Salih Ağa
 A‘za Garebed Efendi Çavuş Ahmed Ağa
 (Nüfus İdaresi) (Pank İdaresi)
 Memur-u Cemil Efendi Memur-u İsmâ‘il Hakkı Efendi
 Katib Ahmed Behçet Efendi Katib-i Mehmed Tevfik Efendi

(Zabıta Dairesi) (Memurin-i Saire)

Memur-u ‘Arif Ağa Telgraf ve Posta Memuru Hüseyin Efendi
 Polis ‘Ömer Efendi Divan-ı ‘Umumiye Memuru Nikoğus Efendi
 Polis İbrahim Efendi Reji Memuru Tevfik Efendi

(Mekteb-i Rüşdiye)

Mu‘allim-i Evvel ‘Osman Efendi Sani Niyazi Efendi Bevvab Şakirdan 60 Efendi

(s.114)

(Ağın Nahiyesi)

Müdür Ahmed Nuri Efendi Naib Vekili Sa'îd Efendi
Katib Mehmed Efendi Vergi Katibi Bekir Şerif Efendi
Tapu Katibi Şakir Efendi

(Malatya Sancağı)

Mutasarrıf Mehmed Emin Efendi Evvel-i Sanisi Mecid-i 4
Naib Hasan Rüştü Efendi Muhasebeci 'Osman Raif Efendi
Müftü Hacı Ahmed Efendi Tahrirat Müdürü Süleyman Bey Rabia

(Meclis-i İdare-i Liva)

A'za-i Tıbb'îye A'za-i Muntehibe
Naib Efendi Hacı 'Abdih Efendi Salise
Müftü Efendi Mehmed Ağa
Muhasebeci Efendi Oseb Ağa
Tahrirat Müdürü Uhannes Efendi
Ermeni Katolik murahas Mihail Efendi
Başkatib Hacı 'Osman Efendi Salise
Katib-i Sani Kasım Efendi

(Tahrirat Kalemi)

Mesud-u Evvel Burhaneddin Efendi Salise Mesud-u Sani İbrahim Efendi
Mübeyyiz 'Abdu-vahab Efendi 'Abdu-vahab Efendi
Süleyman Efendi Evrak Mukayyidi Hacı İbrahim Efendi

(Muhasebe Kalemi)

Başkatib İbrahim Efendi Mesalih-i Cariye Katibi Mahmud Efendi

(s.115)

Varidat-ı Mukayyid Mehmed Efendi Refik Faik Efendi

Diğeri Ahmed Efendi Meserefat Mukayyidi Hafız Efendi

Yevmiye Mukayyidi Hacı Hüseyin Efendi Sandık Emmini Ohannes Efendi

(Bidayet Mahkemesi)

Reis-i Evvel Hasan Rüşdü Efendi Reis-i Sani Sami Efendi Müderris

Müdde-i Umumi Mu'avini Mustafa Efendi Mustantık Mehmed Şerif Efendi

A'za A'za

'Abdih Efendi 'Abdu'r-rauf Efendi

Agob Efendi Ohannes Efendi

A'za Mülazımı Hüseyin Hami Efendi Zabıt Katibi Napolyin Efendi Salise

Başkatib Hamdi Efendi Salise Zabıt Katibi Mustafa Efendi

Şer'yye Katibi 'Abdah Efendi Refiki 'Aziz Efendi

Diğeri 'Abdülkadir Efendi İcra Memuru Bekir Sıdkı Efendi

Mukavelat Muharriri Hacı Ahmet Efendi Muhzır Cuma Ağa

Mübaşir Hasan Ağa Diğeri Mehmed Ağa

(Defter-i Hakani Kalemi)

Memur-u Süleyman Safi Efendi Başkatib Mustafa Efendi

Katib-i Sani Hacı Ahmed Efendi Tapu Katibi Hacı Bekir Efendi

Virgü memuru Abdah efendi merkezi vergi katibi abdah Efendi

İzolu virgü katibi Bekir Balaban Virgü Katibi Bekir

(Belediye Dairesi)

Reis Hacı İbrahim Efendi Tabib Maruf Efendi

(s.116)

A'za 'Osman Efendi A'za Kasım Ağa

A'za İstifan Efendi A'za Artin Ağa

Katib 'Abdulkadir Efendi Sandık Emmini Muhiddin Ağa

Müfettiş 'Osman Efendi Çavuş Mehmed Ağa

Hüseyin Ağa Çavuş Mehmed Ağa

(Nüfus Dairesi) (Evkaf Dairesi)

Memur-u Halil Efendi Memur-u ‘Ali Rıza Efendi

Katib-i Tevfik Efendi Katib-i Va‘iz Efendi

(Pank Şu‘besi) (Telgraf ve Posta)

Reis Hacı Mehmed Efendi Müdür Amil Bey

Şu‘be Memuru ‘Abdah Efendi Muhabere Memuru Fikri Efendi

Katib-i Halil Efendi Diğeri Galib Efendi

(Reji Dairesi)

Müdür İbrahim Efendi Muhasebeci ‘Abdulmesih Efendi

Muhafaza Memuru Ziya Bey Katib Ahmed Efendi

(Divan-ı ‘Umumiye Memuru Hasan Beğ)

(Polis Dairesi)

Komiser Şevki Efendi Mecid-i 5 Polis Hakkı Efendi

Hurşid Efendi

(Mekteb-i Rüştîyesi)

Mu‘allim-i Evvel Bekir Efendi Sani Efendi

Bevvab Abdah Efendi Şakirdan [188]

İbtidaiye Mektebi [2] Şakirdan [115]

(s.117)

Sübyan Mektebi [40] Şakirdan [1075]

Ermeni Mektebi [4] Şakirdan [380]

Protestan [1] Şakirdan [127]

Kutulug [2] Şakirdan [200]

Latin [1] Şakirdan [160]

(İzolu Nahiyesi)

Müdür Cebrail Efendi Katibi Hasan Efendi

(Akçadağ Kazası)

Ka'im-i makam Mehmed Rüşdü Salise Mal Müdürü Bekir Efendi

Naib Mehmed Sa'id Efendi Mal Müdürü Mu'avini Hacı İbrahim Efendi

A'za 'Ömer Ağa A'za İbrahim Ağa

Tahrirat Katibi Mustafa Efendi Sandık Emmini Mihail Ağa

(Bidayet Mahkemesi)

Naib Mehmed Sa'id Efendi Başkatib-i Bekir Efendi Salise

Mustantık Mu'avini Mehmed Efendi Katib-i Sani 'Osman Efendi

A'za İbrahim Efendi A'za Kiğuruk Ağa

İcra Mübaşiri Bekir Ağa Diğeri 'Abdurrahman Ağa

(Nufus Dairesi) (Panka Şu'besi)

Memuru Nuri Efendi Vekili Hacı Mustafa Efendi

Katib-i Mahmud Efendi Telgraf Memuru Şevket Efendi

(Nevah-i Müdürani)

Kurne Müdürü Mehmed Efendi Kürecik Müdürü Emin Efendi

Katib-i Mahmud Efendi Katib-i

(s.118)

Hekimhan Müdürü Galib Efendi Zabıta Memuru İsmail Efendi

Vergi Katibi Hacı Mehmed Efendi Hekimhan Rüşdiye Mektebi Mu'allimi

Mahmud Efendi

Bevvabı Cafer Efendi Şakirdan 35

(Hısn-ı Mansur Kazası)

Ka'im-i makam Ahmed Reşid Efendi Mecid-i 4Mal Müdürü Mehmed Ferid Efendi

Naib 'Ali Necib Efendi Müderris Mal Müdürü Mu'avini Salih Efendi

Müftü Hacı Hasan Efendi Tapu Katibi Mahmud Efendi

A'za Kasım Ağa A'za Bekir Efendi

A'za Serkes Ağa A'za Serkes Ağa

Tahrirat Katibi Hasan Tahsin Efendi Sandık Emmini Artin Efendi

(Bidayet Mahkemesi)

Naib Efendi Başkatib Mahmud Efendi

Mustantık Mu'avini Mehmed Efendi Sani 'Ömer Efendi

Mukavelat Muharriri Hacı 'Ali Efendi Şer'iiye Katibi 'Ömer Efendi

A'za Hüseyin Efendi A'za Garebet Efendi

Mübaşir Hüsnü Efendi

(Belediye Dairesi)

Reis Hamid 'Ali Efendi Katib Şeyh 'Abdurrrhman Efendi

A'za Şeyh Ağa Sandık Emmini Melgün Efendi

A'za Mustafa Efendi Müfettiş Mehmed Efendi

A'za Kıyumeciyan Serkes Efendi A'za İbrahim Ağa

Palu Ağa

Telgraf Memuru Cemal Efendi

(s.119)

(Memurin-i Saire)

Nufus Memuru İsmail Efendi Divan-ı 'Umumiye Memuru Es'ad Efendi

Katib-i Bedreddin Efendi Reji Memuru Necib Efendi

Polis Şakir Efendi Vergi Katibi ‘Abdah Efendi
 Zabıta Memuru Yüzbaşı Mehmed Ağa Samsat müdürü Cemal Efendi
 Mülazım Rıfat Efendi Kani Mehmed Efendi

(Mekteb Rüşdiyesi)

Muallim-i Evvel Şakir Efendi Muallim-i Sani Mustafa Efendi
 Bevvab ‘Ali Efendi Şakirdan 50
 Mekteb Nevi Aded-i Şakirdan
 21 Müslim 627
 4 Gayrimüslim 182

(Kahta Kazası)

Ka’im-i makam Mustafa Efendi Saniye Mal Müdürü Tevfik Efendi
 Naib Süleyman Efendi Mal Müdürü Muavini Nuri Efendi
 Tahrirat Katibi İbrahim Efendi Mal Müdürü Refiki ‘Abdah Efendi
 A‘za Ali Ağa A‘za Şeko Ağa
 A‘za Nikoğus Ağa A‘za Abuzer Ağa

(Bidayet Mahkemesi)

Reis Naibi Süleyman Efendi Başkatib Osman Efendi
 Mustantık Muavini Ömer Efendi Sani Mustafa Efendi
 A‘za Mehmet Efendi A‘za Denil Efendi

(s.120)

(Memurin-i Saire)

Nüfus Memuru Müslüm Efendi Tapu Katibi ‘Osman Efendi
 Katib ‘Osman Efendi Telgraf Memuru İsmail Efendi
 Pank Memuru Mehmet Efendi Gerger Müdürü Mustafa Efendi
 Katib-i Hacı Efendi Katib ‘Abdah Efendi
 Şiro Müdürü Mehmed Sayyid Efendi Virgü Katibi Mehmed Efendi
 Virgü Katibi Mehmed Efendi Katib Mehmed Efendi

Merdis-i Zabıta Memuru ‘Osman Efendi Kapıcı Başı

Merdis-i Virgü Katibi Ata Efendi Virgü Katibi Resul Efendi

(Behisni Kazâsı)

Kaimakam Süleyman Rüşdü Efendi Mal Müdürü Kirob Efendi

Naib ‘Ali Rıza Efendi Mal Müdürü Mu‘avini İbrahim Efendi

Müftü Rasih Efendi Mal Müdürü Refiki Halil Efendi

A‘za Abidin Bey A‘za Mehmed Ağa

A‘za Merdires Ağa A‘za Barsam Ağa

Tahrirat Katibi Mehmed Efendi Sandık Emmini Murad Efendi

(Bidayet Mahkemesi)

Reis Naib ‘Ali Rıza Efendi Başkatib Cemal Efendi

Mustantık Mu‘avini Hüseyin Efendi Sani ‘Osman Efendi

A‘za Vakkas Ağa A‘za Galuset Efendi

(Belediye Dairesi)

Reis Mustafa Ağa A‘za ‘Ali Efendi

Katib ve Sandık Emmini ‘Osman Efendi A‘za Hacı Efendi Kiyo Ağa

(s.121)

(Memurin-i Saire)

Nüfus Memuru Zübeyyir Efendi Tapu Katibi ‘Abdah Efendi

Katib-i ‘Abdah Efendi Kisan Vergi Katibi ‘Abdulvehheb Efendi

Pank Memuru Hacı Mehmed Efendi Tut Vergi Katibi Mehmed Efendi

Katib-i Sıdkı Efendi Telgraf Memuru Nedim Efendi

Hoydi Müdürü Hasan Efendi Sürgü Müdürü Mustafa Efendi

Katib-i Mahmud Efendi Katib-i Hasan Efendi

Vergi Katibi Mehmed Efendi

Mekteb-i Rüşdiye Mu'allimi Hüseyin Efendi Bevvab-ı Mehmed Efendi
Şakirdan 40

(Dersim Sancağı)

Mutasarrıf 'Ali Şevik Paşa Mir-livayı Mecid-i 4 'Osman-i 3
Naib 'Ali Rıza Efendi
Masebeci Necib Bey Mütemayyiz
Müftü İbrahim Hakkı Efendi
Tahrirat Müdürü 'Abdülbaki Efendi Hamse
Meclis Başkatibi 'Abdulhalim Efendi Refiki İsmail Efendi

(Tahrirat Kalemi)

Mesud-u Evvel Nuri Efendi Sani Emin Efendi
Evrak Mukayyid İsmail Müteyyiz Mehmet Efendi

(Muhasebe Kalemi)

(s.122)

Başkatib Besim Efendi Meseferat Katibi Kamil Efendi

Mesalihi Cariye Katibi 'Ali Efendi Yevmiye Katibi Mahmut Efendi Varidat
Katibi 'Abdah Efendi

(Emlak Kalemi)

Memurai 'Osman Nuri Efendi Katibi Mustafa Efendi

Katibi Mustafa Efendi Defterci Mehmet Efendi

(Arazi Kalemi)

Memuri 'Ali Rıza Efendi Rabia Katibi 'Aziz Şükrü Efendi
Hozat Tapu Katibi Mustafa Nazmi Efendi

(Bidayet Mahkemesi)

Reis Naip ‘Ali Rıza Efendi Müdde-i ‘Umumi Muavini Mehmet Nuri Efendi

A’za ‘Osman Efendi A’za Kabril Efendi

A’za Mülazım-ı Munzur Efendi Mustatık Yusuf Efendi

Başkatib Mehmet Namık Efendi Zabıt Katibi Mustafa Efendi

Zabıt Katibi ‘Ali Efendi Kadri Efendi

İsma‘il Efendi İcra Memuru Mehmed Efendi

Mübaşir Mustafa Efendi

Hacı Yasin Efendi

(Nüfus İdaresi) (Ziraat Bankası)

Memuru Hacı Nazmi Efendi Memuru Mustafa Reşid Efendi

Katibi Hüseyin Hüsnü Efendi Katibi Mehmet Cevdet Efendi

(Memurin-i Saire)

Evkaf Memuru Hasan Bey Hapishane Memuru Mehmet Efendi

Telgraf Müdürü ‘Osman Nuri Efendi Katib sabri Efendi

Mu‘avini Rıza Efendi Belediye Reisi Hızır Ağa Katib ve Sandık Emmini Şerif Efendi

(s.123)

(Mekteb-i Rüşdiye)

Mu‘allim-i Evvel İsma‘il Efeendi Hat Mu‘allimi Nuri Efendi

Bevvab Sa‘id Efendi

Çemişgezek Kazası

Ka‘im-i makam Salih Fikri Efendi Mal Müdürü İdris Efendi

Naib Mustafa Fehmi Efendi Muavini Talat Efendi

Tahrirat Katibi ‘Osman Mesud Efendi Sandık Emmini Makardıç Efendi

(Memurini Saire)

Nufus Memuru Salim Efendi Şu'be Memuru Mehmed Eendi

Nufus Memuru Katibi Hüseyin Hüsnü Efendi Tapu Katibi Hafız Halil Efendi

Belediye Reisi 'Osman Efendi Mekteb-i Rüşdiye Mu'akimi Mustafa Efendi

Belediye Reisi Katibi Ahmed Fahri Efendi Mekteb-i Rüşdiye Mu'allim-i Sani

Numan Efendi

(Çarsancak Kazası)

Ka'im-i makam Lütfü Efendi Mal Müdürü Hasan Efendi

Naib Mehmed Bilal Efendi Müderris Mal Müdürü Mu'avini Mehmed Ali Efendi

Tahrirat Katibi İsmail Efendi Sandık Emni Tevfik Efendi

(Bedayet Mahkemesi)

Reis Naib Efendi Başkatib 'Abdülmenan Efendi

Müstantık Mu'avini Derviş Efendi İkinci Katib Hafız Hüseyin Efendi

A'za Hafız Mustafa Efendi A'za Kirkor Ağa

(Memurin-i Saire)

Nufus Memuru Mahmud Efendi Şu'be Memuru Cemal Efendi

Nufus Memuru Mustafa Efendi Mekteb-i Rüşdiye Mu'allimi Hasan Efendi

(s.124)

(Pertek Nahiyesi)

Müdür Necib Efendi Katib-i Mustafa Efendi

(Mazgiral Kazası)

Ka'im-i makam Hasan Efendi Mal Müdürü Midhat Efendi

Naib Efendi Mal Müdürü Mu'avini 'Osman Efendi

Tahrirat Katibi ‘Abdülaziz Efendi Mal Müdürü Refik-i Hüseyin Efendi

Sandık Emmini Mihran Efendi

(Bidayet Mahkemesi)

Reis Naib Efendi Başkatib Arslan Efendi

Müstantık Mu‘avini Tevfik Efendi İkinci Katib Mahmud Efendi

A‘za Mehmed Ali Efendi A‘za Garebet Efendi

(Memurin-i Saire)

Nufus Memuru Nezhet Efendi Şu‘be Katibi Hüseyin Efendi

Nufus Memuru Katibi Rauf Efendi Rüşdiye Mektebi Mu‘allimi Hafız ‘Ali Efendi

(Kızılkilise Kazası)

Ka’im-i makam ‘Osman Nuri Bey Mal Müdürü Memet Şevki Efendi

Naib Bekir Sıdkı Efendi Mal Müdürü Mu‘avini Ahmed Efendi

Tahrirat Katibi Hakkı Efendi Sandık Emmini Necib Efendi

(Memurin-i Saire)

Nüfus Memuru Mehmed Nuri Efendi Mekteb-i İbtidai Mu‘allimi Mehmed ‘Arif Efendi

Nüfus Memuru Katibi Resul Efendi Bevvab Mehmed Efendi

(Pah Kazası)

Ka’im-i makam Halil Rahmi Efendi Mal Müdürü ‘Ali Efendi

(s.125)

Naib Hacı Mehmed Efendi Tahrirat Katibi Hasan Tahsin Efendi

Nüfus Memuru Süleyman Efendi Katibi Bekir Efendi

Sandık Emmini Hafız Mehmed Efendi

Katib ‘Osman Efendi Mülazım-ı Evvel Hüseyin Efendi

İmam ‘Abdulfettah Efendi Mülazım-i Sani Mehmed Efendi
 Tabib Yüzbaşı Mehmed Efendi Ken 3 Yüzbaşı Süleyman Efendi
 Cerrah Cemal Efendi Mülazım-ı Evvel Şahin Efendi
 Eczacı Dimostin Efendi Mülazım-ı Sani Fuad Efendi
 Çakmakçı İsmâ‘il Usta Mülazım-ı Sani Mustafa Şükrü Efendi
 Ken 1 Yüzbaşı ‘Osman Efendi Ken 4 Yüzbaşı Evvel Mustafa Ağa

(s.129)

Mülazım-i Sani Mehmed Efendi Yüzbaşı Sani İbrahim Efendi
 Mülazım-i Sani Nutku Efendi Mülazım-i Sani Mahmud Efendi
 Sancakdar Mehmed Şükrü

(Tapu-zade Mîsafır Zabitan)

Müsika Yüzbaşı Şu‘aib Ağa Mülazım-i Sanisi Ahmed Efendi
 (Nizamiye Yiğirmiydinci Alayın Arabgirdeki Dördüncü Taburu)
 Kaimakam ‘Ali Rıza Bey Mecid-i 4 Binbaşı Hasan Rıf‘at Efendi
 Kolağası Ahmed Hayri Efendi Katib ‘Abdurrahman Efendi
 Mu‘avini İsmet Efendi İmam Ahmed Rıf‘at Efendi
 Ken 1 Yüzbaşı Efendi Ken 1 Mülazım-ı Evvel İshak Ağa
 Mülazım-i Sani Mehmed Efendi Mülazım Turak Efendi
 Ken 2 Yüzbaşı Bekir Ağa Mülazım-i Evvel Süleyman Efendi
 Yüzbaşı Sani Yusuf Ağa Mülazım Sa‘id Efendi
 Ken 3 Yüzbaşı Mehmed Ağa Mülazım Süleyman Efendi
 Yüzbaşı Sani Emin Efendi Ken 3 Yüzbaşı Süleyman Efendi
 Mülazım-i Evvel Mustafa Efendi Mülazım-i Sani İbrahim Efendi

(Nizamiye Yiğirmisekizinci Alayın Ümerası)

Miralay Alay Emni
 Kaimakam Tevfik Bey Mecid-i 5 Alay Katibi ‘Abdulkadir Efendi
 Sancakdar Salih Sami Efendi Mülazım-i Sani

(Nizamiye Yiğirmisekizinci Alayın Mazgirtdeki Birinci Taburu) Binbaşı
Mustafa Efendi Çakmakcı ‘Abdulkerim Efendi

Kolağası Mehmed Sabri Efendi Ken 1 Mülazim-i Evvel Yusuf Ağa

(s.130)

Cerrah Dimitri Raki Efendi Ken 2 Mülazim-i Evvel Mustafa Efendi

Ken 1 Yüzbaşı Evvel Hasan Ağa Girid Madalyası

Ken 1 Yüzbaşı Sani Mehmet Ağa Ken 3 Mülazim-i Evvel Salih Efendi

Ken 2 Yüzbaşı Evvel ‘Abdah Ağa Ken 4 Mülazim-i Evvel İbrahim Ağa

Ken 3 Yüzbaşı Sani Ahmed Efendi Ken 1 Mülazim-i Sani Mahmud Ağa

Ken 4 Yüzbaşı Evvel Edhem Efendi Girit Ken 2 Mülazim Tevfik Efendi

Ken 4 Mülazim-i Evvel Fazıl Efendi Ken 2 Mülazim Hüseyin efendi

Mülazim-i Sani Mahmud Ağa Ken 3 Mülazim Fazıl Efendi

(Yiğirmisekizinci Alayın Kızıl Kilisedeki İkinci Taburu)

Binbaşı Mehmed Hilmi Efendi Kolağası İsmail Ağa İmtiyaz Gümüş

Madalya

Katib ‘Abdulhamid Efendi İmam Said Efendi

Tabib Kolağası Mehmed Tevfik Efendi Eczacı Arslan Efendi

Cerrah Hasan Efendi Ken 1 Yüzbaşı Evvel Hasan Efendi Mülazim-ı Evvel

Yusuf Kenan Efendi Mülazim-i Sani Hasan Efendi

Ken 2 Yüzbaşı Evvel Ahmed Efendi Mülazim-i Evvel Halil Efendi

Mülazim-i Sani Ahmed Efendi Ken 3 Yüzbaşı Evvel ‘Abdurrahman Efendi

Mülazim-i Sani Mehmed Rıfat Efendi Mülazim-i Evvel Bekir Ağa

Mülazim-i Sani ‘Ali Rıza Efendi Ken 4 Yüzbaşı Evvel Hacı Mustafa Efendi

Mülazim-i Evvel Hasan Ağa Mülazim-i Evvel ‘Osman Nuri Efendi

Yüzbaşı Sani İbrahim Efendi Ken 4 Mülazim-i Sani Raif Efendi

Tüfenkçi Ahmed Ağa

(Yiğirmisekizinci Alayın Pahdeki Üçüncü Taburu)

Binbaşı Mehmed Tahir Efendi Kolağası Musu Ağa

Katib Cevdet Efendi Mu‘avini Reşid Efendi

İmam ‘Osman Efendi Tabib Yüzbaşı Mustafa Efendi

(s.131)

Cerrah Mehmed Efendi Ken 1 Yüzbaşı Evvel ‘Abdurrahman Efendi
Yüzbaşı Sani Mehmed Ağa Müllazim-i Evvel Mustafa Efendi
Mülazim-i Sani Ahmed Efendi Ken 2 Yüzbaşı Mehmed Ağa
Mülazim-i Evvel ‘Ali Ağa Mülazim-i Sani ‘Arif Efendi
Ken 3 Yüzbaşı İsmail Efendi Mülazim-i Evvel Mehmed Ağa
Mülazim-i Sani Hasan Ağa Mülazim-i Sani Mahmud Ağa

(Yiğirmisekizinci Alayın Hozatdaki Dördüncü Taburu)

Binbaşı Yusuf Efendi Alay Katibi Derviş Efendi
Tabib Kolağası Mustafa Efendi İmam Mustafa Efendi
Katib Mu‘avini Nuh Efendi Yüzbaşı İsmail Ağa
Yüzbaşı Halil Ağa Girid Madalyası Yüzbaşı Sakıb Efendi
Yüzbaşı Halil Efendi Yüzbaşı Hacı Hasan Efendi Mecid-i 4
Yüzbaşı ‘Osman Ağa Mülazim-i Evvel Es‘ad Efendi
Mülazim-i Evvel ‘Ali Ağa Mülazim Hüseyin Ağa Girid Madalyası
Mülazim-i Sani Cemaleddin Efendi Mülazımı Sani Halil Efendi
Mülazim Hacı Mustafa Efendi Fransa Madalyası Mülazim İbrahim Efendi
Mülazim İzzet Efendi Eczacı Yuvan Efendi
Cerrah Hasan Efendi Tüfenkçi ‘Abdurrahman Ağa

(Otuzdördüncü Fırka-i Redifenin Dahil Vilayetdeki Kumandan ve Emr-i
Zabitani)

Kumandan Ferik Hacı Salih Paşa Mecidiye 3 Kırım-İngiliz-Karadağ Madalyaları
Erkan ve Zabitani
Mülazim-i Sani Mustafa Hamdi Efendi Ser-çavuş Veysi Efendi

(s.132)

(Kırkdördüncü Liva Ahz Asker-i Ümera ve Zabitani)

Alay Katibi Mahmud Efendi Girid Madalyası

Mülazim ‘Ali Şerif Efendi Ser-çavuş Süleyman Efendi

(Seksenyedinci Alay Birinci Harput Redif Mukadden Taburu Ümera ve Zabitani)

Miralayı ‘Abdullatif Bey Mecid-i 2 Mülazim-i Sani Hafız Mehmed Efendi

Ka-im-imekan Mehmed Sa‘id Bey Yüzbaşı İmhak Reşad Efendi

Binbaşı Bekir Efendi Yüzbaşı Sani Mustafa Ağa

Kolağası İbrahim Efendi Yüzbaşı Evvel Hacı Kamil Efendi

Katib ‘Ali Ayni Efendi Yüzbaşı Mülazim-i Evvel Mehmed Efendi

Çakmakçı Ahmed Usta Yüzbaşı Sani Dursun Ağa

Sancakdar ve Depo Memuru Vahid Usta Yüzbaşı Evvel Hüseyin Efendi

Yüzbaşı Hacı Hasan Ağa Mülazım-ı Evvel ‘İzzet Efendi

Mülaziim-i Evvel ‘Abdulhamid Efendi Mülazim-i Sani ‘Ömer Ağa

(Otuzbeşinci Tal-i Redif Alay Birinci Harput Taburu Ümera Zabitani)

Kaimakam ‘Ali ‘Azmi Bey Mülazim-i Evvel Musu Ağa

Kolağası Mehmed Rasim Efendi Mülazim-i Sani Mustafa Efendi

Katib Hacı ‘Ömer Efendi Yüzbaşı ‘Abdah Efendi

Yüzbaşı Mehmed Şevket Efendi Yüzbaşı Sani Mehmed Efendi

Mülazim-i Evvel Ahmed Efendi Mülazim-i Evvel Abbas Efendi

Mülazim-i Sani ‘Abdurrahman Efendi Yüzbaşı Hacı Süleyman Ağa

Yüzbaşı ‘Ali Rıza Efendi Yüzbaşı Sani Hafız ‘Ali Efendi

Mülazim-i Evvel Sadık Efendi

(Seksenyedinci Alayın İkinci Redif Malatya Mukaddem Taburu Ümera ve Zabitani)

Binbaşı Mehmed Reşid Efendi Mülazım-ı Evvel Sabri Efendi

(s.133)

Kolağası Mehmed Cevdet Efendi Mülazım-i Sani Hasan Efendi

Katib Nazif Efendi Yüzbaşı Evvel Sadah Ağa

Çakmakçı 'Ali Usta Yüzbaşı Sani Mehmed Efendi

Mülazım-ı Evvel İbrahim Efendi Yüzbaşı Evvel 'Ali Ağa

Yüzbaşı 'Osman Efendi Yüzbaşı Sani Dursun Ağa

Mülazım-i Sani Bekir Efendi Mülazım-i Sani Yakub Efendi

Yüzbaşı Evvel Ahmed Efendi

(Redif Yüzotuzbeşinci Alayın İkinci Malatya Tali Taburu Ümera ve Zabitanı)

Binbaşı Murad Reşad Efendi Mülazım Hasan Efendi

Kolağası 'Abdurrahman Efendi Yüzbaşı Hüseyin Efendi

Katib Mehmed Efendi Yüzbaşı Sani Mehmed Efendi

Yüzbaşı Halil Efendi Yüzbaşı Mehmed 'Ali Efendi

Mülazım-i Evvel İbrahim Efendi Yüzbaşı Sani Resul Ağa

Mülazım-i Sani Mehmed Efendi Mülazım-i Evvel Mehmed Emin Efendi

Yüzbaşı Evvel Emin Efendi Yüzbaşı Sani Hacı Hüsnü Efendi

(Redif Seksenyedinci Alayın Hısn-ı Mansur Mukaddem Taburu Ümera ve Zabitanı)

Binbaşı Şükrü Efendi Yüzbaşı Sani Mehmed Efendi

Kolağası Mustafa Ağa Mülazım-ı Evvel Ahmed Efendi

Katib Mehmed Efendi Yüzbaşı Ahmed Efendi

Mülazım Ahmed Efendi Yüzbaşı Selim Ağa

Yüzbaşı Sani Bekir Ağa Yüzbaşı Evvel Ahmed Ağa

Mülazım-i Sani Hüseyin Efendi Yüzbaşı Sani Hasan Ağa

Yüzbaşı Hasan Ağa Mülazım-i Sani Mustafa Ağa

(s.134)

(Redif Yüzotuzbeşinci Alayın Hısn-ı Mansur Tali Taburu Emr-i Zabitani)

Binbaşı Haşim Efendi Yüzbaşı Hüseyin Efendi
 Kolağası ‘Abdurrahman Efendi Mülazim-i Evvel Mehmet Ağa
 Katib Mehmed Reşid Efendi Yüzbaşı ‘Ali Rıza Efendi
 Mülazim-i Evvel Hayri Efendi Mülazim-i Sani Sabit Bey
 Mülazim-i Sani Şakir Efendi Yüzbaşı ‘Abdah Efendi
 Mülazim ‘Abdulkerim Efendi Mülazim-i Evvel İsmail Efendi
 Yüzbaşı ‘Ömer Lütfü Efendi Mülazim-i Evvel Hasan Ağa
 Mülazim Mustafa Ağa

(Ma‘murat’ul-aziz Mekteb-i Rüşdiye-i ‘Askeriyesi)

Müdür Kolağası Salih Şükrü Efendi
 Riyaziye Mu‘allimi Kolağası Hulusi Efendi Arab-i Mu‘allimi İbrahim Efendi İlmiye
 Dahiliye Zabiti Yüzbaşı Mustafa Efendi Arab-i Mu‘allimi ‘Ömer Naimi Efendi
 Müderris
 Lisan Mu‘allimi Yüzbaşı Mustafa Efendi Fars-i Mu‘allimi Hacı Reşid Efendi Müderris
 Coğrafya Mu‘allimi Mülazim-i Evvel Hilmi Efendi Kavaid Mu‘allimi ‘Ali Şefik Efendi
 Resim Mu‘allimi Mülazim-i Evvel Rıza Efendi Hat Mu‘allimi Hacı İbrahim Efendi
 Dahiliye Mülazım-ı Evveli Rüstem Efendi İmla Mu‘allimi ‘Abdulhamid Salise
 Meva-i Şakirden
 21 Dördüncü Sene 49 Üçüncü Sene
 70 İkinci Sene 48 Birinci Sene

[188] Yekün

(s.135)

Mamurat’ul-aziz Vilayeti Jandarma Heyeti

(Alay Meclisi) (Alay Mezburun Divan-ı Harb Heyeti)

Reis Alay Beyi İbrahim Ahid Bey ‘Osman-i 3 Reis Binbaşı Mehmed Murad Bey
A‘za Binbaşı Mehmed Ağa A‘za İdare Emmini Hacı Sadık Efendi
A‘za İdare Emmini Hacı Sıdık Mecid-i 5 A‘za Tabur Katibi Hacı Mehmed Efendi
A‘za Yüzbaşı Mehmed Tahir Efendi Mecid-i 5 A‘za Yüzbaşı Mehmed Emin
Efendi

Aza Yüzbaşı Derviş Reşad Efendi A‘za Mülazım-ı Sani Ahmed Hamdi Efendi
A‘za Mülazım-i Evvel İsmail Şükrü Ahmed Rıfat Efendiler
Süvari Bölüğü Süvari Bölüğü

Birliği Birinci Merkez Taburu İkinci Malatya Taburu

Piyade Bölüğü Piyade Bölüğü

00 Binbaşı Mehmed Ağa 00 Binbaşı ‘Ali Sinan Efendi

00 Katib Hacı Mehmed Efendi Mecid-i 005 Katib Hasan Tahsin Efendi

00 Yüzbaşı Ahmed ‘Arif Ağa 01 Yüzbaşı Ahmed Efendi

01 Yüzbaşı Mustafa Nuri Efendi 01 Yüzbaşı ‘Ali Ağa

01 Yüzbaşı Derviş Efendi 01 Yüzbaşı Mehmed Ağa

01 Yüzbaşı Mustafa Ağa 01 Yüzbaşı İsmail Hakkı Efendi

10 Yüzbaşı Süleyman Efendi 10 Yüzbaşı Mustafa Ağa

10 Yüzbaşı Tahir Efendi 10 Yüzbaşı Rüstem Ağa

10 Yüzbaşı Yusuf Efendi 01 Mülazım-ı Evvel İzzet Efendi

01 Mülazım-ı Evvel Mösyö Kazım Efendi 01 Mülazım Ahmed Süleyman Efendi

01 Mülazım İsmail Şükrü Efendi Mülazım Ahmed Ağa

01 Mülazım Mehmed Necib Efendi 10 Mülazım Mehmed Ağa

10 Mülazım Ahmed Rıfat Efendi 10 Mülazım ‘Ömer Efendi

10 Mülazım Hafız Ahmed Efendi 10 Mülazım Ahmed Hamdi Efendi

(s.136)

01 Mülazım Mustafa Ağa 01 Mülazım Sani Hafız Mustafa Efendi

01 Mülazım-i Sani İbrahim Ağa 01 Mülazım ‘Osman Nuri Efendi

01 Mülazım Ahmed Hamdi Efendi 01 Mülazım Mehmed Rıfat Efendi

10 Mülazım Mehmed ‘Arif Ağa 10 Mülazım Mustafa Sabri Efendi

10 Mülazım ‘Osman Ağa 10 Mülazım Menhıl
 10 Mülazım Ahmed Ağa 10 Mülazım İsmâ‘il Efendi
 10 Mülazım Hüseyin Ağa

(Üçüncü Hozat Taburu)

00 Binbaşı Hüseyin Ağa 01 Müazım-ı Evvel Menhıl
 00 Katib Hayri Efendi 10 Mülazım-ı Evvel Mehmed Efendi
 01 Yüzbaşı Necib Ağa 10 ‘Ali Rıza Efendi
 10 Yüzbaşı Hasan Tahsin Efendi 01 Mülazım-i Sani Hüseyin Efendi
 10 Yüzbaşı Mehmed Ağa 00 Mülazım Salih Efendi
 10 Mülazım Yeşil Efendi
 Dördüncü Mazgirt Taburu Beşinci Seyyare Taburu
 00 Binbaşı ‘Ali Rıza Efendi 00 Yüzbaşı Mehmed Murad Bey
 00 Katib Muhammed Şevki Efendi 00 Katib İbrahim Fehmi Bey
 01 Yüzbaşı Mehmed Emin 01 Yüzbaşı Hasan Tahsin Efendi
 10 Yüzbaşı Hasan Tahsin Efendi 10 Yüzbaşı Ahmed Efendi
 10 Yüzbaşı ‘Abddah Efendi 10 Yüzbaşı Mehmed Emin Efendi
 01 Mülazım-ı Evvel İbrahim Ağa 01 Mülazım-ı Evvel Hasan Efendi
 10 Mülazım Mehmed Nazmi Efendi 10 Mülazım-ı Evvel Mehmed ‘Akif Efendi
 10 Mülazım ‘Ali Rıza Efendi 10 Mülazım Mehmed Cemal Efendi
 10 Mülazım-ı Sani Mehmed Emin Efendi 01 Sani Cemil Ağa

(s.137)

10 Mülazım İbrahim Ağa 10 Ahmed Hulusi Efendi
 01 Mülazım Yusuf Efendi 00 Bekir Fikri Efendi
 İcmal
 Yekün Ümera ve Zabitan Süvari Piyade Süvari Tabur Mevki‘
 339 10 13 153 163 T 1 Merkez
 228 09 11 148 160 T 2 Malatya
 168 07 04 117 041 T 3 Hozat
 168 07 04 112 40 T 4 Mazgirt

168 07 04 117 40 T 5 Seyyare

Yekün-ü Umumi

Yekün Süvari Piyade

76 36 40 Ümera ve Zabitan

1195 443 652

1171 479 692

(Polis Dairesi)

Merkez İkinci Polis Komiseri Mustafa Şevki Efendi

Üçüncü Komiser Hüseyin Hüsnü Efendi

Polis Seyyid Efendi

Hasan Raşid Efendi

Hacı Hayri Efendi

Polis Murad Efendi

(s.138)

4.4. Evâmir

(Sene-i Hulâsaları)

60 Numero fi 16 Temmuz Sene 1283

Cevami ve miriye ait ebniye ve makatip ve meabed ve bunlara mümasil bunların emlak virgüsünden müstesna olduğuna dair

22 Numero fi 27 Ağustos Sene 1283

Vilayetlerde bulunan müftü ve naiblerin istifası vuku‘ bulmadıkça yahut haklarında mucib azl birşey tebeyyün etmedikçe yalnız sui hallerinde bahisle azillerinin inha olunması tafsilatına dair

12 Numero fi 1 Haziran Sene 1284

Diyed-i kasama davalarını ru‘yete kaza naiblerinin dahi mezun olduklarına dair

Fi 20 Temmuz Sene 1284

Arazi-i emireye ve mevkufa ve meskufatı vakfiye için kıymet vergüsü alınub temettu vergüsü alınmamasına dair

Fi 28 Temmuz Sene 1284

Emval ve eşyayı mesrukeyi bilerek alanlar hakkında ceza kanunnamesinin ikiyüzotuzüçüncü maddesine zeylen kaleme alınan fukaray-ı kanuniyenin gönderildiğine dair

22 Numero fi 2 Eylül Sene 1284

Bir kaza ve kariyenin bir vilayetinden diğer vilayete raptı lazım geldikte iki vilayet beynında muhabere olunarak luzum irtibatı tahakkuk idersa der-sa'adete bildirilmesine dair

(s.139)

27 Numero fi 29 recep sene 1285

Vilayet nizamnamesi mucibince intihap olunacak azay-ı mecalisin nısfı müslim ve nısfı diğeri gayri-müslim olması icap edüp her millatten ayrı ayrı adam buldurmak o uyamayacağına dair

50 Numero fi 28 Teşrin-i Sani Sene 1284

Başçavuştan nefer kadar bizzat hanelerini idareye muktedir olmayanlara dahi icab eden taahüt senedi alındıktan sonra te'hile izin verilmesi ve isnan erbabının te'hilerine müdahale olunmaması hakkında

52 Numero fi 28 Teşrin-i Sani Sene 1284

Haneler derununda meskûrat fûrûhatını memnu' aynı tafsilatına dair

57 Numero fi 7 Kanun-i Sani Sene 1284

İpek tahmillerini resm-i kamerinde mu'afiyeine dair

67 Numero fi 9 Şubat Sene 1284

Velate azam hazretleri ile mutasarrıfın kiramın maiyetlerinde akrabalarını istihdam etmelerini memnuiyetini tafsilatına dair

68 Numero fi 11 Şubat Sene 1284

Memurin-i cerh iden kesatten hem ücret mesele ve hemde mesarif-i cerahiye alınarak mecruhlare itası ve ekri mecru-ı miri hastahanesinde tedavi idtirilmiş ise ecet-i cerrhiyenin hazineye alınması hakkında

116 Numero fi 15 Mayıs Sene 1285

Cevami‘-i şerife etrafındaki mezarlıklarla kilise ve havluderunlarına ve meskun haneler civarına cenaze defininin menine ve fakat türbe ve lehd ashabıyla meşayih ve milel saire ruesay-ı ruhaniyesi ve emsalının imtisallarına dair

446 Numero fi 13 Eylül Sene 1285

Asakir-i şahane için tutulacak mekarimi hubuvat için ruuz-u kasımdan

(s.140) ruuz-ı hızıra ve ruuz-u hızırdan ruuz-u kasıma kadar iki mevsim hulul etdikçe tüccarın verdiği ecrete göre fiat mazbatalarının tanzimi ile ordulara irsali ve ecetlerinin ana tevfiken itası ve memurinin bu fiyattan istifadeye selahiyeti bulunmadığı tafsilatına dair

Fi 29 Kanun-i Evvel 1285

‘Asakir-i mustafize teşkile ve bunların defterlerinin sureti tanzimine dair

783 Numero fi 23 Şubat Sene 1285

Mahall-i ahire nakil eyleyen yetimlerin evvel bulundakları mahall-i eytam sanduğunda bulunan harelerinin sakranı ikametgahları olan vilayet-i eytam sanduğuna nakle ve veresesi diğer vilayette bulunan muhalefet semanının ba’de’s subütü-ı şer’i kendilerine verilmek üzere verese-i merkumenin bulunduğu vilayete gönderilmesi tafsilatına dair

25 Numero fi 17 Mart Sene 1286

Memalik-i şahanede vefat eden tebay-i iramiye terekesine müdahale olunmayup şahbendelerine teslime dair

4 Numero fi 18 Mart Sene 1286

Esnan Askeriye erbabından olduğu halde ‘Asakiri zaptiye zabıt lığı intihab namesini isfihal idenleri on sene hidmet itmedikçe istifarları kabul olunmasına dair

79 Numero fi 14 Nisan Sene 1286

Emval-i emiriyeyi ahs ve sarfin memur olanların kefareti kariye tahtında bulundurulmasına ve seksen altı senesi martından itibaren her altı ayda bir kere bu kaleme usulunun ecrasına ve tefriad-ı sairesine dair

8 Numero fi 25 Nisan 1286

Salık-i asakirde bir faal bulunanlara hak tapusu tevcih edecek araziden beş (s.141) dönümünün ve zabitan ve nefarat-ı nizamiye mukaddiyetine ve ‘ili lahilakı nefart-ı redifeye iki buçuk dönümünün mecanen ihalesi ve bedeli siluk ‘asakiriye dahil olanların bu imtiyazdan istinası hakkında

28 Numero fi 17 Ağustos Sene 1284

İsbat-ı hürriyet iden acize-i muhacirinden muhakim-i şer‘iyyesinde yalnız varaka bahası alınub havc-ı ilam alınmamasına dair

769 Numero fi 14 Şubat Sene 1285

Esnafın satacağı tuza meclis-i mahalli tarafından narhazay tafsilatına dair

3 Numero fi 12 Mart Sene 1286

Mir-i ormanlarından li-eclin-necare kesilecek odunların fi ma‘in ile satılmasına ve ehli kuranın baltalıklarından kesecekleri odunun bu kaideden müstesna tutulmasına dair

13 Numero fi 8 Muharrem Sene 1287

Arz-ı ihtida idenlerin reis-i ruhani ve peder madei ve yok ise akrabası muvacehesinde meclise istilak idilüb arzu iderlerse daire-i hükümetin bir mahallinde bunlar ile yalnız bırakılarak istintak idtirilmelerine ve sebebinin ihtidalarının istima‘ olunmasına ve buluşlarında ihtilaf olunur ise keyfinin bi-mazbata bab-ı aliye bildirilmesine dair

29 Numero fi 9 Ağustos Sene 1286

Memalik-i şahanede bulunan asar-ı atikenin bila ruhsatı tahri ve harice nakli idilememesi hakkında olan memnuyet-i nizamiyenin devamına hafıyan kaçırılan eşyanın ahz ve zabtiyle müzehane-i ‘osmaniye irsalına dair

12 Numero fi 1 Eylül Sene 1286

Yerli ve ecnebi papasların tefriğ iderek hud-behud kilise ve manastırlara vakıf idecekleri arazi kavanın ‘umumiyye tabi‘ olduğuna ve itar ve tekalif sairesi alınacağına dair

(s.142)

21 Numero fi 16 Eylül Sene 1286

Dişler el ayak ve göz gibi eşraf-ı a‘zadan olduğundan darben ıskatı esnan idenler haklarında kanun-u cezanın yüzyetmişsekizinci ve yüzyetmişdokuzuncu maddelerine teyfiken ta‘yin icrasına dair

60 Numero Kanun-i Sani Sene 1286

Başçavuşa kadar Efrad-ı ‘askeryenin hanelerine ve hanelerinden onlara gönderecekleri mektubların posta icratından mu‘afyetine dair

9 Numero fi 21 mart Mart Sene 1287

Mülazım madununda ve silah altında olarak ve kat idene efrad-ı asker terkisinden harc kismet alınmadığı gibi verise veya vekillerine verilen ilamdan dahi harc alınmaması

Fi 6 Kanun-i Evvel Sene 1287

Asaleten veya kefaleten miriye medyun iken vefat idenlerin emvalı metrukesi kifayet itmediği halde bil ecaretin uhdeyi tasarruflarında bulunan meskukat ve mestulat ve nimeyle arazi-i emiryenin dini mirileri için satılması hakkında kaleme alınan fukarat-ı nizamiyenin gönderildiğine dair

8 Numero fi 13 Mart sene 1288

Eczay-ı tıbbiyenin müfettişler ma'arifetiyle altı ayda bir kere mu'ayenesi itdirilmesi hakkındaki nizamnamenin gönderildiğine dair

Fi 27 Ağustos Sene 1288

Arazi-i mektume ihbariyesinin yüzde ona iblağı ve arazi memurlarına ihbarye virilmemesi hakkında kaleme alınan fukara-i nizamiyenin gönderildiğine dair

99 Numero fi 29 Ağustos Sene 1288

Bey'îye Resmini müddet-i me'inesinde tediye itmeyenler ile tezkeresiz neskurat mahalli küşat idenlerin dükkanları sed olunarak cezay-ı nakdiyesinin suret-i istihsaline dair

(s.143)

274 Numero fi 5 Kanun-i Evvel Sene 1288

Kömürcülük çerçicilik gibi sanayi' ile meşgul olduğu halde ta'yışine medar olmak üzere meylesin bir iki tarla eküb daima zira'atla meşgul olmayanlardan temettü' vergisi alınması hakkında

187 Numero fi 21 Ağustos Sene 1289

Tabie-i ecnebiyenin konsolotolarını tevesbet itmeyerek rızalarıyla doğrudan doğruya muhakeme müraca'at itmeleri üzerine haklarında lahak olan ilamat ahkamı mu'teber olup ancak bunların konsolotoları vasıtasıyla icrası hakkında

21 Numero fi 20 Teşrin-i Evvel Sene 1289

Mezuniyet haricinde olarak ahır-ı mahalle gider veyahud bila a‘zar devam itmeyen a‘zayı mecalise bir kere ihtar olunarak adem imtişalleri halinde tebdilleri luzumuna dair

229 Numero fi 3 Şubat 1289

1Arazi-i Emiriyeye müta‘allık mesail ve davanın ruiyetinde defter-i hakani memur tapu katiblerinin ve bunların bulunmadığı mahallerde mutasarrıf kaimakamların sahib-i rıza makamında bulundurulmalarına dair

11 Numero fi 30 Mart Sene 1290

Bir Mahalde hayvan hastalığı haber alındığı anda memurin-i mahalliye tarafından der-atp telgraf merci‘ine ve civar hükümete ihbar ve gazete ile de ilan idilmesi luzumuna dair

18 Numero fi 7 Mayıs Sene 1290

Belediye veridatının dahil şehirde bulunan yollar ve köprüler ile tanzifat vesairesine hasr olunması hakkında

69 Numero fi 26 Teşrin-i Sani Sene 1290

(s.144)

Teb‘a-yi iraniyenin teb‘ayı Devleti ‘Aliyyeden olan nesa ile ezd ve ecri memnuniyetin(s,144) devamı zamanında kaelme alınan nizamnamenin gönderildiğine dair

13 Numero fi 10 Nisan Sene 1291

Muhakeme ve mecalis-i a‘zası intihabatına her senen kanun-u evvelden beda-ı ile gelecek sene martı duhuluna değin sırasıyla arkasının alınmasına dair

15 Numero fi 19 Nisan Sene 1291

Eska olunması muhacirinden hükümetden ruhsat-ı resmiye istihsal itmeksizin ahır-ı mahle nakil idenlerin mesken sabıklarına i‘adelerine dair

20 Numero fi 26 Nisan Sene 1291

Mahbusinin ücretle çalıştırılmasıyla idarelerinden fazla atirecedleri akçenin erbah olmasına dair

53 Numero 24 Temmuz Sene 1291

Tabiat-ı Devlet-i ‘Aliyye de bulunan bir şahsın vefatı vuku‘unda malik olduğu emlak ve emual arazisinde tabi‘-i ecnebiyede olan akarının hakk-ı intikal ve veraseti olmayacağı dair

77 Numero fi 5 Teşrin-i Evvel Sene 1291

Mecalis-i idarede yasıt iden vali ve mutasarrıf ve kaimakamların reyleri rey müfred hükmünde olunduğuna dair

94 Numero fi 31 Kanun-i Evvel Sene 1291

Beledi kanunnamesine tevfikân ahz-ı lüzum gelen ceza-i nakdiyenin mecalis-i belediyeye tarafından alınması ve mezru tarlalara hayvan salıvmek gibi hususatın nahiye ve karye mecalisinde sulhen ruhiyeti tafsiletına dair

3 Numero fi 3 Mart 1292

Ğureba hastalarının ‘askeri hastahanelerine kabulü ve musarrıfının ‘asakir-i zaptiye tesisatı meyanında bulunan biks ve mahbusin muallecâtı tahsisatında tesviyesi hakkında

(s,145)

11 Numero fi 1Nisan Sene 1292

Bir kariye ahalisine mahsus baltalğa diğer kariye ahalisinin tecavüzü vuku‘unda oluncak muameleye dair arazi kanunnamesine zayl olmak üzere kaleme alınan fukara’i nizamiyenin gönderildiğine dair

22 Numero fi 8 Mayıs Sene 1292

Cebren kaldırılub bekr-i ezele olunan kızlar muehhiren kaldıranlara tezviç olsa bile buna mecaser olanalrın cezadan mu‘af olamayacaklarına ve ceza kanunun yüzaltıncı maddesinin bunlara şumulu olmadığına dair

39 Numero fi 24 Haziran Sene 1292

Tevzi‘-i cemaat meclislerine aid olan bedel-i ‘askerinin onbeş yaşımdan aşığı ve yetmişbeş yaşımdan yukarı olanlarla papas ve rahib fikir ve alil ve ameli maide bulunanlara tevzi‘ olunmasına dair

74 Numero fi 5 Kanun-i Evvel Sene 1292

Şehir ve kasaba garabe belar-ı hasat silah taşımaklağıın memnu‘iyeti hakkında

5 Numero fi 17 Mart 1293

Mesağ kanuniyesinin tabi‘yat-ı ‘osmaniyeeye kabul olunacak kesanın tasdik ve tabi‘atlarını mani‘ bir ilişkileri olub olmadığının evvel-i emirde kancılaryerlerinden istifsar olunması hakkında

44 Numero fi 28 Temmuz Sene 1293

İmrrar zarinin meni‘ ve tutulan serarın müsadere ve muhası hakkında

70 Numero fi 25 Teşrin-i Sani Sene 1295

Esra-i zenciye ticaretinin katiyen meni‘ne ve götürülen esirlerin esirciler ellerinden i‘tak itdirilerek menasib mahallerde ikameleri ile esbab-ı ta‘yişlerine bakılmasına ve esircilere ta‘yin olunacak cezaya dair

100 Numero fi 3 Şubat Sene 95

Varidat-ı aşeriye ve emval-ı saire mektu matınıni zahire çıkaranlara haps verilmesi hakkında

(s.146)

11 Numero fi 23 Nisan Sene 96

Mecalis-i idare a‘zası intihabının merkez vilayet olan mahallerde mecalis-i belediye ile bedayet mahkemesi ve elviyede dahi gezilen merkez liva mecalis belediyesiyle bidayet mahkemesi birleştirilerek icra itdirilmesine dair

38 Numero 22 Temmuz Sene 96

Metropolid ve haham hanelerden mezuniyetleri dairesinde virilen kararların ‘adliye icra memurları vasıtasıyla icrasına dair

11 Numero fi 9 Haziran Sene 97

Mecali-i idarede icra olunan memurun muhakemetinde usul muhakemet cezaiye kanunun dustur-u hareket iltihazı hakkında

74 Numero fi 23 Ağustos Sene 97

Tarik ve köprü inşası ve bataklıkların tedhiri gibi umur-u nafiyanın bilha istizan icrasıyla hitamında keşifname ve evrakın gönderilmesine velat-ı azam hazretinin mezun olduklarına dair

16 Numero fi 8 Kanun-i Evvel Sene 98

Nehir ve bataklıkların tedhiri ile zira‘ata salih hale getürenlere meydana çıkacak arazinin bilha bedel tefvis olunmasına tefriatına dair

17 Numero fi 9 Kanun-i Sani 98

Muhakim adliyenin hidmatı adamesinde ve memurin ‘adliye ve maiyetlerinde zabtiye isthdamı memnu olduğuna dair

7 Numero fi 13 Teşrin-i Evvel Sene 99

Yedlerinde ruhsatname olmayan teb‘a-i ecnebiyenin her ne sebep ve delil ile olur ise olun ialerine itibar olunmayub haklarında teb‘a-i Devlet-i ‘Aliyye misüllü mu‘amele icrasına ve iskele ve hudud başlarında gelüb geçenlerin pasaportları memurlar tarafından yoklandırılmasına dair

(s.147)

10 Numero fi 28 Kanun-i Sani Sene 99

Memurin-i Devletin memuriyetlerince bir cürm ile meznun bulundukları halde icra olunacak tahkikat-ı evveliyenin mensub oldukları devair erkanından teşkil idecek heyetde icrasına dair

11 Numero 31 Kanun-i Sane 99

Memurin-i mülkiyenin usul muhakemeleri hakkında Şura-i Devlete ait zaif ve nizamiyenin teşrih ve tefsirine ve sur icraiyesine dair izahname

8 Numero fi 3 Teşrin-i Evvel Sene 303

Memurin-i ‘Adliyeden sui ahval ve muemalatı görülenlerin nazarat-ı ‘umumiyelele hesabıyla valat-ı azam taraflarından esbab vaderiliyle ‘adliye nezareti inhasına ve şekavet-i müstemire ile malufiyetleri mütevatır olanlar haklarında muhakemece bir hüküm tertib itmemiş olsa bile hükümeti mahalye ile müdde-i umumiler canibinden nezaret-ü müşarünl ileyhaya işar ile verilecek emre göre mu‘amele olunmasına ve zabtiye zabıtının ahval ve mahalliyeye vakıf erbab-ı ehliye ve iktidardan olmak şartıyla memurin-i marefetiyle intihat idilmesine ve memurin mülkiyeden iktidarsız olanların azl ve tebdilleriyle yerlerine muktedirlerinin ta’yine iptina olunmasına dair

9 Numero fi 13 Teşrin-i Evvel Sene 303

Memurin-i müstahdemeden tekindini istida‘a idenlerin tekaid ma‘aşı tahsis olunmadıkça memuriyet ma‘aşlarının kat olunmamasına dair

4 Numero fi 25 Mayıs Sene 305

ıslaha-i emiryeden ahali-i eşkiyayedlerinden ahz ve zabt olunan her nevinin redif ve boylarına teslimiyle oradan tophane-i emiriye irsalı hakkında

2 Numero fi 3 Nisan Sene 306

Vilayetde mevcut tüfenkçi dükkanlarında ziynet tüfenkleri ile tüfenklerinde ma’da her hangi devletin ‘askerine husus olur ise olsun yanlış taklit (s.148) tüfenk varise levazımı ve edevat ile beraber zabt ile redif depolarına teslim idilmesine dair

2 Numero fi 19 Mart sene 307

Ermeni Patrikhanesinin imtiyazat mezhebiyesini teyyiden ittihaz buyurulan mukarreratın beyan ve tafsilatına dair

2 Numero fi 21 Mart Sene 307

Rum ve ermeni patrikhanelerinin imtiyazat mezhebiyesini teyide verilen mukarreratdan rahibinin mevad-ı hukukiyeden dolayı celb ve istindak ve tevkifleri ve i'ndel iftisa hususlarında ve akt-ı nikah ve fesh nikahdan mütevellid nafaka davalarında ri'ayet olunması lazım gelen usulün milel-i saire gayri-müslimiyede şumul olacağına dair

18 Numero fi 12 Kanuni sani 307

Mecalis idare-i a'zasının a'şar ve iltizam ve ihale işlerine müdahale itdirilmesi hakkında

DAHİLİYE NEZARETİ CELİYESİNDEN

(Makamat-ı Saireden Murud-u ve Muhererat-ı Aliye Hülaları)

56 NUMERO Fİ 27EYLÜL SENE 82

İtam sandıklarının keşadeyle müdürlerinin ta'yini ve itam akçelerinin oraya o haliyle erbahına dair.

10 NUMERO Fİ 28 HAZİRAN SENE 85

Hukuk-u araziye'de evlat ile ahfadın nail hak intikal olacakları tafsilatına dair.

6 NUMERO Fİ 12 TEMMUZ SENE 86

Kasabat ve karad Pazar küşadına ve vilayetce izin verilerek ba'dehu bab-ı 'Aliye ma'lumat i'tasına dair.

(s.149)

15 NUMERO Fİ 18 TEŞRİN-İ EVVEL SENE 1286

'Uhdelerine imamet ve hitabet tevciye olunacak zevatın kaza idare meclisinde evkaf vekili hazır olduğu halde kaza naibi ma'rifetiyle methanlarının ibrası caiz olduğuna dair.

(TİBBİYEDEN) 29 NUMERO Fİ 11 TEMMUZ SENE 89

Diploma ve Şahadetnamesi olmayan eczacıların icra-yı san'at ispençar iden men' edilmeleri hakkında.

MALİYE NEZARETİNDEN 234 NUMERO Fİ 2 KANUN-İ SANİ SENE 89

Ormanlardan bila-ilm haber veyahud ilm haberlerinde merkur miktarından fazla olarak kaçırılır iken tutulan kerestelerin zabıta müsaderesine ve tutan ve haber virilenlere verilecek ihbariye miktarına dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 3 NUMERO Fİ 1 NİSAN SENE 96

Taht-ı Muhakemeye alınan Kaimakam ve müdürlerin tahsit-i tabin ider ise mazbatasının Dahiliye Nezareti Celilesine gönderilmesi ve itmez ise memuriyetlerine i'adeleri ve muhakemesiz 'azl edilmemeleri hakkında.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 29 NUMERO Fİ 29 HAZİRAN SENE 96

Orman yakanların mücazâtı hakkındaki 161nci madde-i kanuniyenin ta'dil olduğu ve bu babda madde-yi 'amilleri ikame-i da'vaya salahiyet verildiği cihetde icab edenlerin ol-vechile icra-yı mücazâtıyla ormanların muhafazasına dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 36 NUMERO Fİ 18 MART SENE 98

Ashab cürm ve cinayet vesairenin üzerlerinde zuhur idüb zabtı lazım gelen ıslahe ile sahibi zuhur etmeyen eşyanın komisyon ma'rifetiyle bil-muayene funuhatıyla esmanini veridat cetveline ithalı hakkında.

DÖRDÜNCÜ ORDUDAN 91 NUMERO Fİ 8 MAYIS SENE 98

Gerek Heyet-i Asliyesinden çıkarılmış ve gerek çıkarılmamış her nevi' ıslahe-i (s.150)miriyenin muhbirlerine birer mecidiye verülür için yarım mecidiye ihberiye verilmesi ve bu ıslaheyi ihbar itmeyenlere ceza tertib olunması hakkında.

TEKAİD NEZARETİNDEN 51 NUMERO Fİ 12 HAZİRAN SENE 98

Tekaidliğini istida idenlerin emr-i tekaidin icrasına değin memuriyetlerinde çıkarılmamasına dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 50 NUMERO Fİ 17 AĞUSTOS SENE 98

Bulgaristan imaratıyla şark-ı Rum ili vilayeti ve Karadağ Sırbıye ve Romanya ahalisinden Li-ecl-it-Ticere vilayeti şahaneye gelen kesindir temettü vergisi ahz olunmasına dair.

43 NUMERO Fİ 18 AĞUSTOS SENE 98

Şaabet-ı idare-i devletde memurinin intihab ve tayininde kaide-i teslisle riayet olunması ve tecrübesiz memurların ta'yin olunması hakkında.

61 NUMERO Fİ 20 EYLÜL SENE 98

Miriyeye müdür olanların memuriyetine tayini memnu olduğundan bu gibilerden memuriyete ta'yin idilenler olduğu halde zatının ta'yin idenlerden tahsiline dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 383 NUMERO Fİ 5 TEŞRİNİ EVVEL SENE 98

Zira'ın keteme itmiş odukları mahsulatı aşriyeden dolayı lazım gelen muhakematın adliyyede icrasına dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 73 NUMERO Fİ 23 TEŞRİN-İ EVVEL SENE 98

Mevkiten mezun bulunacak ve hastalığı hasebiyle kariyelerine gidecek ve bir medreseden diğer medreseye nakl idilecek talebe-i ulumun müderrisi veya müftü-i belde-canibinden birer ilim ve haber getirerek redif-i zabıtane tasdik itdirilmesinin usul-u ittihazına dair.

TEKAİD NEZARETİNDEN 28 NUMERO Fİ 27 TEŞRİN-İ EVVEL SENE 98

Tekaid veya mezuliyet maaşı anların tekrar ta'yin olunacakları memuriyet maaşındaki fazlanın ilk maaşdan olarak tekaid sandığına virilmesine dair.

(s.151)

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 104 NUMERO Fİ 6 KANUN-İ SANİ SENE

98

Ahali ve esnaf yedinde bulunan her nev'i ıslahe-i askeriye'nin zabtına ve buna takliden aslahe-i i'mal ve fûruhatının menine dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 106 NUMERO Fİ 11 KANUN-İ SANİ 98

Vürud idecek sülfat-u memleket etibbası tarafından muayene ve eczahaneleri dahi müdde-i umumiler ma'rifetiyle teftiş itdirilerek mağsus olan sülfatlarla sair ihza-yı mazirenin bilmüsadere bailerı hakkında ikame-i da'va olunmasına dair.

TEKAİD NEZARETİNDEN 35 NUMERO Fİ 15 KANUN-İ SANİ SENE 98

Tekaid istidasında bulunanlar memleket tabiblerine muayene itdirilerek meclis-i idareye celb ile fımaba'd memuriyete devam idebilmek iktidarını zai itmiş.Derecede ma'lul olduğu anlaşıldıkda raporunun tasdik olunmasına dair.

VERGİ EMANETİNDEN Fİ 15 KANUN-İ SANİ SENE 98

Konsoloshanede hizmetçi bulunan milel gayri müsleme efradının virgü ve bedeli askeriyeden muaf olmayacaklarına dair.

HARİCİYE NEZARETİNDEN 115 NUMERO Fİ 25 KANUN-İ SANİ SENE 98

Tabiyet Nizamnamesinde münderic şeraiti ifa ve Hükümet-i seniye tarafındır.Ruhsat-ı resmiye istihsal itmeyenlerin tebdil-i tabi'yetlerine itibar olunmasına dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 114 NUMERO Fİ 29 KANUN-İ SANİ SENE 1298

Mutasarrıf ve Kaimakamlar kefaletden müstesna olmak üzere hin-i infisallerinde memurin-i maliye mesellü selef ve halefi beyinde devr ve teslim kaidesinin i'fasıyla enval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden beratlarının ol-babdaki muhasebe defteri zirinde ba mazbata beyan olunmasına dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 594 NUMERO Fİ 20 ŞUBAT SENE 98

Mecelle-i Ahkam-ı ‘Adliyenin kitabı davasının neşr ve ilanından sonra hazine-i(s.152) celilenin eşhas ve eşhasın hazinede olan matlubatı için bila niza on beş sene terk olunan duavinin ademi istima’a ve mürur zamana sebebiyet veren hazine memurlarının mes’ul vezaman ttulmasına dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 595 NUMERO Fİ 20 ŞUBAT SENE 98

Papa sikkesiyle Bulgaristan imarâtı namına zuhur iden iki nev’i meskukatın şimdiden men-i tedavülüne dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 122 NUMERO Fİ 24 ŞUBAT SENE 98

Mesarifi beş yüz guruşa kadar olan asakir-i Zabtîye ahur ve karağolhane vesaire tamiratının meclis-i idarece tasdik olunduğu halde bila imtizan icrasına dair.

3 NUMERO 15 MART SENE 99

An-asıl Teba-i Devlet-i ‘Aliyeden iken bila me’zuniyeti resmiye tebdili tabiyet idüpde tarafı devlet-i ‘Aliyeden tabiyeti iskat olunan eşhasın memalik-i şahanede istimlak ve tevarız hakkında mahrum olacaklarına dair.

12 NUMERO Fİ 11 NİSAN SENE 99

Kariyelerde lağarraz ihrak idilen otlak ve samanlık tazminatının ol-kariyenin umumu ahalisinden ahzına dair.

20 NUMERO Fİ 26 NİSAN SENE 99

Mahalat ve kura muhtaranı ve ihtiyar meclisi a’zası kendilerine mevdu ve taifin icrasında tekasul iderek mücazat-ı kanuniyeyi müstelzim hal ve hareketle bulundukları halde muhakemelerinin mecalis-i idarede icrasına dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN Fİ 34 NUMERO Fİ 2 HAZİRAN SENE 99

Ya’e hayvanat için ‘ale’s-seviye on beş gün müddet ta’yini ve bu müddette sahibi zuhur itmez ise ol-zaman bazen hakimül-şer’i bey’iyle semaninin memuru ma’rifetiyle hıfz itdirilmesine dair.

(s.153)

MALİYE NEZARETİNDEN 301 NUMERO Fİ 30 TEMMUZ SENE 99

Öşürden kaçırılır iken tutulan afyon vesairenin fûruhatıyla seman valğasıdır nasfının tutan ve yahud haber virenlere i'tası hakkında.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 45 Fİ 1 AĞUSTOS SENE 99

Hapishanelerde mahbusların boyunlarına ve ellerine zincir vurulmak gibi halatın men' ve ref'ine dair.

48 NUMERO Fİ 4 AĞUSTOS SENE 99

Müstantikların iki ayda ve muhakeme-i cezaiye ruesasının üç ayda bir kere tevkifhanelerde bulunan mevkufinin muayene itmelerine ve hapislerin hüsn-ü idarelerine memurini mülkiye ve zabıta taraflarında dikkat ve imtiza idilmesine dair.

54 NUMERO Fİ 13 AĞUSTOS SENE 99

Hükümeti-seniyeye ait olan ebniyenin gerek inşa ve gerek iştirasında taraf-ı ahaliden vuku bulacak ianatın kabuliyle su-istimale vuku'a getirilmesine dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 56 NUMERO Fİ 18 AĞUSTOS SENE 99

Miriye zimmeti olunarak mecalisi İdareye a'za ta'yini uyamayacağı gibi beledi a'zalığına dahi intihab olunmalarına dair.

64 NUMERO Fİ 27 AĞUSTOS SENE 99

Konsoloslar yanlarında bulunan tercümanların fevaslar mesellü virgü vormeleri ve bizzat ve yahut bedelen hıdmeti askeriyeyle mükellef olmaları hakkında.

76 NUMERO Fİ 20 EYLÜL SENE 99

Adliye memurlarının su-i idarelerine dairmeşhudat ve tahkikat sahihelerini ihbar itmeyen velat-i a'zamn mesul tutulacaklarına dair.

14 NUMERO Fİ 6 EYLÜL SENE 99

Emr-i ali sadır olmadıkça Konsolos ve Konsolos vekili ve politika memuru ve diğer naslarla vilayetlerde ecnebi kabul olunmasına dair.

(s.154)

HARİCİYE NEZARETİNDEN 121 NUMERO Fİ 20 TEŞRİN-İ EVVEL SENE 99

Bosna ve Hersek ahalisi zaten taht-ı Hükümrane-i Hazreti Padişahide olub Avusturya devletinin himayesi caiz olmayacağından haklarında Teba-i Osmaniye sıfatıyla muamele edilmesine dair.

VERGİ EMANETİNDEN Fİ 17 TEŞRİN-İ SANİ SENE 99

Zabtiye sulukunda bulunan teba-i gayri müslimeden bedel-i askeri alınmasına dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 91 NUMERO Fİ 21 TEŞRİN-İ SANİ SENE 99

Eşhas ile Duyun-i Umumiye meyanında teskur idüp mecalis-i İdarede riayet olunacak daireden harc-ı muhakeme ve mesarif-i sair alınacağına dair.

97 NUMERO Fİ 4 KANUN-İ EVVEL SENE 99

Gerek darsa'adette ve gerek taşralarda tahsil-i ulum-i diniye ile meşgul olan medrese neşin talebenin tesviye terk tekalifden müstesna tutulmasına dair.

106 NUMERO Fİ 17 KANUN-İ EVVEL SENE 99

Açıktaki bulunan memurinin hiyn-i tabiyelerinde zimmet-i emiriyesi olup olmadığı anlaşıldıktan sonra memuriyetlerinin icrası usulu ittihaz olunduğuna dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 127 NUMERO Fİ 29 ŞUBAT SENE 99

Hükümetle eşhas beyanında mütemekkirin duavide da'va vekillerine verilecek vekaletnamelerin merkez vilayetlerde valiler ve sancaklarda mutasarrıflar tarafından tahdim olunması hakkında.

30 NUMERO Fİ29 NİSAN SENE 300

Meclis-i İdareden verilen hükmü ilamlarının zabıta ma'refetiyle icrası lazım geleceğine dair.

37 NUMERO Fİ 20 MAYIS SENE 300

Hukuk-u hazinenin ahbarı yolunda devair-i resmiyeye virilen ihbarnameler resmi temağaide tabi'olmadığına dair.

(s.155)

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 49 NUMERO Fİ 21 TEMMUZ SENE 300

Ferman-ı Ali istihsal olunmaksızın mekteb ve kilise inşasına müsa'de idenlerin taht-ı mesuliyete alınacaklarına dair.

61 NUMERO Fİ 7 AĞUSTOS SENE 300

Devair-i Belediye a'zası müstesna olmak üzere muhakem ve mecalis a'zasının aşar ve rüsumat der-uhde idememeleri hakkında.

69 NUMERO Fİ 25 EYLÜL SENE 300

Arazi-i emiriye üzerine bila ruhsat-ı ebniye inşa olunması hakkında

83 NUMERO Fİ TEŞRİN-İ EVVEL SENE 300

Kaza-i bidayet muhakemeleri a'zalığine intihab olunanların madununda rey-i kazanan zevatın muhakeme mezkure a'za mülazımlığına tayinleri hakkında.

97 NUMERO Fİ 24 TEŞRİN-İ SANİ SENE 300

İ'ane-i ahaliyle yapılan köprü vesaire gibi tesisat nafe için haricden celb olunacak edevatın resmi gümrükden muafiyeti hakkında.

102 NUMERO Fİ 20 KANUN-İ EVVEL SENE 300

Ba'zı memurinin kurada bulundukları müddette kendileri makulatıyla hayvanları bineceklerinin muhtarlar vasıtasıyla ahali tarafından mecanen toplanması gibi ahval-i gayri merziye vukuuna meydan virilmemesine dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 123 NUMERO Fİ 6 ŞUBAT SENE 300

Teba-i İraniye ile izdivac iden Osmanlı kadınlarından mütevelled çocuklar hakkında tamamen teba'i Devlet-i Aliye muamelesi icrasına teba'i osmaniyeden olan bir kadının İran teba'sıyla izdivacları vukuuna meydan virilmemesine dair.

26 NUMERO Fİ 11 NİSAN SENE 301

Ba'dema kaymakam ve müdürlerin esbab-ı sahihe ve kanuniye olmadıkça azl ve tebdillerinin inha olunmamasına ve nizamen infisalleri ve el ceat maslahatla tahvil (s.156)ve becayış memuriyetleri iktiza ittiği halde esbabının manen ve izahen meclis-i idare mazbatasıyla inha olunmasına dair.

37 NUMERO Fİ 24 NİSAN SENE 301

Muhakeme-i şeri'ye hasılatından kazalarda şehri beş yüz livalarda yedi yüz elli ve merkez vilayetinde bin guruşa kadar memurin ve hidme-i şeri'yeye verilerek andan fazlası için mukavelet mühürlükleri taksimatına tevkif muamele olunmasına dair.

44 NUMERO Fİ 6 MAYIS SENE 301 İ

dare-i seniye ile mensup memurinin kablel istizan ithamlarına kıyam olunmak gibi Kavaid-i Umumiyye menafi hareketin men'i vukuuna dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 99 NUMERO Fİ 9 MAYIS SENE 301

Mültezimiye ihale olunan mahallerde mahsulunu ketm eyleyenlerden alınacak iki kat öşrün bir katı mültezimlere ve bir katı muhbirlere ait olup fakat bir muhbirin ihbarıyla olmayubda mültezim veya vekili taraflarından bulunduğu halde alınacak iki kat öşrün bir katı miriye aid iddügüne dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 70 Fİ 24 TEMMUZ SENE 301

Ecza ve nebatat-ı seniye satmakta olan ecza tüccarı ve kökçüler ve atarlar hakkında sıhhat ve hayat-ı ahali-i muhafaza maksadıyla kaleme alınan nizamnamenin gönderidiğinden bahisle ihkane Tevfik-i muamele olunmasına dair.

66 NUMERO Fİ 27 HAZİRAN SENE 301

İzinnamele on guruşluk pul yapıştırıldıktan sonra kayideye ve kalemiye namıyla akçe talep olunmasına dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 80 NUMERO Fİ 15 AĞUSTOS SENE 301

İ'ane-i Ahali ile bir daire inşa idilecek olunduğu halde ol-emrde keşf (s.157)ve münakaşası bil-icra mikdar-ı mesarifi anlaşılaraq toplanılan iane miktarı yapılacak ebniyeye kifayet idüp itmeyeceği tahkik itmedikçe bil-istibzan mezuniyeti istihsal kılınmadıkça inşa olunmamasına dair.

106 NUMERO Fİ 5 TEŞRİN-İ SANİ SENE 1301

Mekteb ve kilise inşası veyahud sair umur-u hayriyeye sarf olunmak için iane celbi istenildiği suretde Hükümet-i Aliyenin rey ve ruhsatı olmadıkça toplanmamasına dair.

113 NUMERO Fİ 16 TEŞRİN-İ SANİ SENE 1301

Meclis-i İdarelerden virilen alametden cezaya muta'allık olanların zabıta zarar ve ziyana dair olanların adliye-i icra memurları ma'rifetiyle icrası hakkında.

120 NUMERO Fİ 18 KANUN-İ EVVEL SENE 301

Kura muamelatında muğayir nizama hal ve harekette bulunanlar Ahad-ı Nesden iseler Muhakeme-i Nizamiyede ve memurin-imülkiyeden bulundukları surette Meclis-i İdarede muhakemelerinin icrası hakkında.

MALİYE NEZARETİNDEN 167 NUMERO Fİ 23 KANUN-İ EVVEL SENE 301

Sanduk emnasının müddeti muayeneleri inkizasında yerlerine ekarib ve muta'alikatı ta'yin idilerek İrade-i sabıkadaki ahvalı baki kalmakta olduğu ba'de-zeyn tebdil-i namları gibi Hüküm-ü Nizamın su-i tefsir ve istimalde muhafazası hakkında.

136 NUMERO Fİ 23 KANUN-İ EVVEL SENE 301

Andel teftiş işten el çekdirilmesi icab iden memurin-i maliye hakkında virilacak ihtarnamelerin doğruca vilayete i'tası hakkında.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 124 NUMERO Fİ 7 KANUN-İ SANİ SENE 301

Menzilhanelerin isna-yı münakaşasında yolsuzluk vukua getirilmemek üzere (s.158)kaleme alınan layihanın gönderildiğinden bahisle mezkur layiha dairesinde icra-yı mu'amele olunması hakkında.

137 NUMERO Fİ17 ŞUBAT SENE 301

Arazi-i Haliye-i Emiriyenin muhacirin iskanının arkası alınmadıkça ahre-i tefviz ve ferağ idilmemesini ve iskan idilmiş muhacirin olduğu halde iskan ve ovaları ve sailenin istikmali hakkında.

ŞURA-YI DEVLET RİYASETİNDEN 2 NUMERO Fİ 15 MART SENE 1302

Cinayetle itham olunan küçük memurlar muhakemesinin tabi'oldukları liva meclisinde ve mutasarrıf ve kaymakam ve muhasebeci gibi büyük memurların Meclis-i İdare-i Vilayette icra-yı muhakemelerine dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 11 NUMERO Fİ 20 MART SENE 302

Müstemtikler ve zaif mühimmesinin hüsn-ü cereyanı zımnında usul-ü muhakemet cezaiye kanun-i mukaddenin elli yedinci maddesinde zeyn olmak üzere kaleme alınan fıkra-i nizamiyenin gönderildiğine dair.

VERGİ EMANETİNDEN 2 NUMERO Fİ 22 MART SENE 302

Vukularının tadili zımnında ashab-ı taraflarından virilen arzuhallerin teşrin-i sani nihayete kadar kabul olunub bundan sonra virilecek olan istidaların reddine veyahud ertesi senede icra kılınacak ta'dilatda bakımasına dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 22 NUMERO Fİ 9 NİSAN SENE 302

Fuzulen ve teğalluben zabt olunan arazinin istirdadında mezruat gayretine hakkında olunacak mu'ameleye dair arazi kanunname-i nümayununa zeyl olunan fukara-i kaniyenin gönderildiğinden bahisle münderecatına tevfik-imuamele olunmasına dair.

VERGİ EMANETİNDEN Fİ 82 NİSAN SENE 302

Arazi-i emiriye üzerine bila istizam-ı ebniye inşasına mübaşeret idenler olduğu halde mensub olduğu kura ve mahalât muhtarları taraflarından defter (s,159)hakani memur ve tapu katiplerine ma'lumat virilmesi için Hükümet-i Mahalliyece muhtarlara tebligatı muasere icrasına dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 75 NUMERO Fİ 29 MAYIS SENE 302

Meskurat nizamnamesinin on dördüncü maddesine zeyl olmak üzere kaleme alınan küffare-i nizamiyenin gönderildiğine dair.

MUHACİRİN KOMİSYONU RİYASETİNDEN 135 NUMERO Fİ 24 HAZİRAN SENE 302

Memurinden olan muhacirine dahi muhacirin saire mesellühane yeri olmak üzere yarımşar dönüm arazi virilmesine dair.Dahiliye Nezareti tezkiresi te'zilen

MALİYE NEZARETİNDEN TELGRAF Fİ 82 HAZİRAN SENE 302

Kariyeleri aşarını iltizam idecek ahaliden kefaleti mütesellimle bi-havi alınacak kefalet senetlerinin havi oldukları müteaddit mühür ve imza sahipleri bir kefil 'itibar olarak mukavelet muharrirliklerince yalnız elli gurus harc tasdik ahziyle iktifa olunub müteaddit-i kefil araesine mecbur olacak mültezimler hakkında da bu yolda muamele idilmesine dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 43 NUMERO Fİ 27 HAZİRAN SENE 302

Zimmetleri tebeyyin iden muhtarların ifa-yı Dine Adm-ı İktidarları sabit olmadıkça o mesellülerin zimmetlerinden dolayı ahaliye müraca'at olunmamasına dair.

54 NUMERO Fİ 13 TEMMUZ SENE 302

Teba-i gayri müslimeden polis sülukunde bulunanlardan Hıdmet-i Mezkureden bu maksad ve müddette Bedel-i Askeri alınmamasına dair.

MALİYE NEZARETİNDEN TELGRAF Fİ 15 TEMMUZ SENE 302

Müzayede olunan aşarın hey-n-i ihalesinde zemayim-i vaka'dan binde yüz pare hesabıyla mültezimlerden dellaliye ahzıyla müsadesine i'tasına dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 50 NUMERO Fİ 16 TEMMUZ SENE 1302

Ahaddan olupda memurin ile cürümde müşterek olanların memurun aid olduğu muhakemede icra-yı muhakemelerine dair.

(s.160)

MALİYE NEZARETİNDEN 90 NUMERO Fİ 7 AĞUSTOS SENE 302

Aşerden menafi-i ve muarif için istifa olunan seb' rabi yerine üç yüz üç senesinden itibaren yüzde on bir buçuk keyl olup bundan onu aşar olarak Hazine-i Devlete ve biri münefi ve yarımı Maarif sanduklarına aid olacağına ve emlak üzerinden alınan yüzde altının tenziline dair.

MALİYE NEZARETİNDEN TELGRAF Fİ 11 AĞUSTOS SENE 302

Mültezimlerin virecekleri senedat üzerine hem mültezimin ve hemde kefilinin imza ve mühürlerinin mukavelet mühürlerine tasdik itdirilmesine dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 76 NUMERO Fİ 21 AĞUSTOS SENE 302

Ahaliyetlerinde tutulacak ıslahe-i emiriye ve memnuanın Hükümet-i Mahalliyeye i'tasıyla Tophane-i Amireye irsaline dair.

95 NUMERO Fİ 6 TEŞRİN-İ EVVEL SENE 302

Maaş ve avaidi üç yüz guruşa kadar olan muvakkat memur ve katibe kefalet senetlerinin mukavelat muharrirliklerinden mecanen tasdikine dair.

ADLİYE NEZARETİNDEN Fİ 4 TEŞRİN-İ EVVEL SENE 302

Muhakeme-i Ticaret muvakkat a'zalarının ticaret odaları tarafından intihab olunmasına dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 97 NUMERO Fİ 14 TEŞRİN-İ EVVEL SENE 302

Resmi memurlarının umuru memurelerinden dolayı muhakemelerinin Mecalis-i İdarede ruiyetine dair.

MAKAM-I SER-ASKERİDEN 1049 NUMERO Fİ 29 TEŞRİN-İ EVVEL SENE 302

Zaptiye ve Jandarma zabitan ve neferatının tebdil-i heva veyahud umur-u zatiyelerinin tesfiyesi için bir mahalle azimetlerine bil-istizam mezuniyet alındıkça ruhsat virilmemesine dair.

(s.161)

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 110 NUMERO Fİ 2 TEŞRİN-İ SANİ SENE 302

İrade-i Seniye ile mensup memurun haklarında icra kılınacak Muamelat-ı Tahkikiyenin nizamına ve izahına ve tevfikine dair.

133 NUMERO Fİ 21 KANUN-İ EVVEL SENE 302

Tütün kaçağının men'i zımmında Asakir-i Şahane istihdamenelerin olmayub Jandarma efradı muavenetiyle muamele olunmasına dair.

144 NUMERO Fİ 31 KANUN-İ EVVEL SENE 302

İrade-i Seniye ile mensup memurinin mevkufen muhakemeleri icab itdikde hakkında bil-isti'zan İrade-i Seniye-i şamil bir iş'ar resmi vasıl olmadıkça tevkif muamelesinin icra itdirilmemesine dair.

156 NUMERO Fİ 27 KANUN-İ SANİ 302

İşten el çekdirilen memurun muhakemesinin sürüncemede bırakılmamasına ve mahkum olmadıkça azli dilmemelerine dair.

172 NUMERO Fİ 18 ŞUBAT SENE 302

Telgraf hatlarını tahribe mütecamir olanların icra-yı mücazatıyla beraber kongı köy hududunda Asr-ı Taarruzla kırılmış ve sırket olunmuş eşya bulunur ise o köy ihtiyarlarının mes'ul tutulmaları hakkındaki karar hükmünün icrasına dair.

173 NUMERO Fİ 19 ŞUBAT SENE 302

Memurinin zuhur iden zimmetlerinden dolayı kefilleri aleyhine ikame olunacak Hakkı Davinin maznun-u 'Aliye olan memur ile birlikte Mecalis-i İdarede icra-yı muhakemelerine ve kefil aleyhine ayrıca ikame olunacak davanın ait olduğu mahkemede ruiyetine dair.

175 NUMERO Fİ 23 ŞUBAT SENE 302

Nüfus nizamnamesinin mücazata dair olan ahkâmının sur-ı icraiyesine (s.162)ve sicil-i nüfus-u muamelatına aid mevâtın mecalis-i idarede ruiyetine ve istidası lazım gelen ceza-yı nakdiyelerin nüfus idarelerine aid olduğuna dair.

77 NUMERO Fİ 23 ŞUBAT SENE 302

Yunanistana gidüb askerlik giderek avdet itmiş olanların tabiyeti Osmaniyeden bil-iskat Yunanistana tard ve tabiyetlerine dair.

MALİYE NEZARETİNDEN Fİ 25 ŞUBAT SENE 302

Mesacid-i seniyye tahtında bulunan kerestelerden maada gerek inşa ve idaresi cemaatlara ait mahaller ve gerek vakfı olmayan mekatib ve cami ve kilise için miri ormanlarından talep oluncak kerestelerden resm alınmadıkça kıtana müsaade olunmamasına dair

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 179 NUMERO 28 ŞUBAT SENE 302

Tevliyat ve fiyat ve münakelat ve talak ve tebdil-i mekan gibi ve vukuatı ihbar itmeyen imam ve muhtar ile hıdme-i ruhaniyedir. Nizama alınacak ceza-i nakdi nesfinin muhbirlere i'ta olunacağının i'lanına dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 7 NUMERO Fİ 11 MART SENE 1303

Mevki-i müzayedeye çıkarılan varidat-ı aşeriye ve rusuyeye taleb olanların gösterecekleri kefillerden suret-i mukteda ve rakka-i adiyeye üzerine bir sent alındıktan veyahut mezar-ı pusulası temhir itdürüldükten sonra mültezimin pay tutulacağı ve bir kariye ahalisi kendi köylerini der-uhde idecek olurlar ise haricden kefil istenilmemesine ve kefalet senetlerine yapıştırılacak pulların miktarına dair.

17 NUMERO Fİ 23 MART SENE 303

Mal sandıklarının ayda bir kere lazım gelenler marifetiyle yoklamalarının icrasına ve sanduk-u eminlerinden alınacak kefalet ve teminat miktarına dair.

MAARİF NEZARETİNDEN 1 NUMERO 26 MART SENE 303

Mekatib-i rüştiye ve ibtidaiye şakirdanın Ramazanı şerifde an kerime ulumu(s.163) diniye ve okunan derslerin müzakeresiyle işgal idülüp imtihanlarında termmez içinde icrasına dair.

MAKAM-I SERASKERİDEN 317 NUMERO Fİ 20 NİSAN 303

Asakir-i zaptiye süvarisi neferatında mezar-ı meşruaya bina-i hayvansız kalanlar beş gün mühlet verilerek aramdeti tarafında tedarik idemeyenler miktarın idinceye kadar piyade maaşı ve temayini virilmesine dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 304 NUMERO Fİ 6 MAYIS SENE 303

Devairin me'in ala eyamı tatiliyesi haricinde ticaret mahkemesini tatil iden reisin azl olunduğuna dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 1 NUMERO Fİ 1 HAZİRAN SENE 1303

Orman müfettişi ve muavini ve katiblerinin orman idaresine ve süvari ve piyade korucularının müfettişleri intihabı ve idare-i meclislerinin tasdiki ile tabiyenlerine ve olbabda kaleme alınan talimatın olunduğuna dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 14 NUMERO Fİ 13 HAZİRAN SENE 303

Hilaf-ı vaki alim ve haber itasıyla bu yolsuzluk vukuuna sebiliyet viren imam ve muhtarların te'dibi mükteza-yı maslahatdan olduğundan hilaf-ı kanun hal ve hareket vuku'undan mücanebet olunmasının icab edenlere tebliğine dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 50 NUMERO Fİ 6 TEMMUZ SENE 303

Memurinin mecalis-i mahalliden alacakları mesafe mazbatalarıyla mübdet-i memuriyetinde 500 guruşdan ziyade maaş alan memurinin tekayitleri hakkındaki mazbataları temgar semenden istisanesi caiz olmadığına dair.

MALİYE NEZARETİNDEN TELGRAF Fİ 8 TEMMUZ SENE 1303

İşar deruhde itmek isteyen mültezimler tarafından teminat olarak emlak ve arazi gösterilmeyüb veyahud kefilde i'ta olunmayubda miktar-ı kifaye nakd veyahud konsolide (s.164) ve istikraz dahili tahvilatı i'ta olunduğu takdirde kabulünü ve fakat teminatın kazalrda kabulü sebaiz olmadığına dair.

Fİ 11 TEMMUZ SENE 303

Aşar-ı iltizam itmek üzere kendilerine itibar mali takdirini istida idenleri uhtelerindeki seknalardan maada bulunan emlaka kıymet hazrasından ziyade kıymetle kabul olunmasına dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 49 NUMERO Fİ 11 TEMMUZ SENE 303

Mültezimlerden alınacak kefalet senetlerinin mühür ve imzalarını mutlaka mukavelat muharrerliklerinden tasdik itdirilmesine dair.

MALİYE NEZARETİNDEN TELGRAF Fİ 23 TEMMUZ SENE 303

İhtiyar mecalis-i a'zasının aşar-ı iltizan itmeleri ve mültezimlere kefalet eylemeleri caiz olduğuna dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 59 Fİ 28 TEMMUZ SENE 303

Cemaat-ı gayrimüslime efradından diğer cemaate alınacak iltihak idenlerin ruesa-yı ruhaniye tarafından götürecekleri alim ve haberler üzerine nüfus kayıtlarının tavsiyesine dair.

62 NUMERO Fİ 4 AĞUSTOS SENE 303

Tevellüd iden çocukları bir sene zarfında nüfus idarelerine ma'lumat vermeyenlerden ceza-yı nakdi ahzine dair.

65 NUMERO Fİ 11 AĞUSTOS SENE 303

Gerek şahsa ve gerek taife-i memur memuriyete müta'allık cerainden dolayı bir memur hakkında şikayet vukuunda vilayetince tahkikat-ı ibtadiye bil-icra idare-i seniyyeli memurlardan ise idare-i seniyye istihsal olunduktan ve iradesi memurlardan bulundukları halde mensub oldukları nezaret veya vilayetinin müsa'desi alındıktan sonra 'aid olduğu mahkemece muamele-i lazımenin i'fasına dair.

(s.165)

66 NUMERO Fİ 12 AĞUSTOS SENE 303

Ashab-ı matbubeden hakkı recani olanları sebep-i rechaniyla meratibini mübeyyen fukara-i kanuniyenin gönderildiğine dair.

101 NUMERO Fİ22 AĞUSTOS SENE 303

Arazı-i emiriye üzerine bil-istizan ebniye inşa olunmamasına ve şimdiye kadar yapılmış olanların aşra-i rabtına ve kadimen yapılmış olan ebniyeye cezai bir şey 'ilave olunacak oldukda irade-i seniye istihsaline hacet olmadığına dair.

96 NUMERO Fİ 3 TEŞRİN-İ EVVEL SENE 303

Nisa habishanelerinin vilayet ve liva merkezlerine hasrına dair.,

101 NUMERO Fİ 10 TEŞRİN-İ EVVEL SENE 303

Mezuniyet talebinde bulunan kaimakam ve müdürlere ne kadar müddet ruhsat i'tası caiz olabileceğin dahiliye nezaretine bil-inha vuku' bulacak işhar mucebince hareket olunmasına dair.

103 NUMERO Fİ 14 TEŞRİN-İ EVVEL SENE 303

Zabtiye alayları zabitanından münhal olan mahallerin ikisine okur yazarlardan ve birisine kumanda ve zabt ve rabta ve müktedir okuyup yazması olmayanlardan münasiblerinin ta'yinine dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN TELGRAF Fİ 8 TEŞRİN-İ SANİ SENE 303

Bir vilayetin asayişini ihlal edecek Hadisat zuhurunda olunacak muameli-i havi idare-i umumiye vilayet nizamnamesinin ta'dilen kaleme alınan on dördüncü maddesinin tezilen telgraf.

110 NUMERO Fİ 10 TEŞRİN-İ SANİ SENE 303

Her sınıf memurinin ve polislerin bila muhakeme azl ve tebdil idilmemelerine dair.

1467 NUMERO Fİ 23 TEŞRİN-İ SANİ SENE 303

Jandarma alayına kayıt ve kabulü arzusunda bulunanların mazeret meşruaları (s.166)olup olmadığı tahkik kılındıklarından sonra kabilerine ve ihraçların istida idenlerinde mecali-i idarede mazbata ve valiler tarafından tehrirat-ı resmiye istihsaline dair.

7 NUMERO Fİ 14 MART SENE 304

Patates mahsulünün beş sene müddetle aşerden mu'af tutulması hakkında

DEFTERİ HAKANİ NEZARETİNDEN 2 NUMERO Fİ 6 NİSAN SENE 304

Arazi ve emlağın ferağ ve intikal muamelatında bedel-i ferağ fazla olur ise yalnız harc-ı ferağın bedeli ferağdan alınması lazım gelüb intikal harcının her halde kıymeti tahririyede ahzı icab ideceğine dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 10 NUMERO Fİ 12 NİSAN SENE 304

Memurin-i ma'zule tarafından dahi verilecek istidalarla üçer ve kitebe-i anlamıyla hedmatı hafifede mutehdim bulunanlar tarafından ita kılınacak istidalarla birer gurusluk pul ve lazım geleceğine dair.

33 NUMERO Fİ 19 NİSAN SENE 304

Kaçak olarak tutulan tütünlerden mikdarı bir kıyyıdeden ibaret olanlardan kırk ve yarım kıyyeden yirmi ve rub kıyyeden on gurusluk olarak cezay-ı nakali anzi hakkında

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 29 NUMERO Fİ 25 NİSAN SENE 304

Mevcud olmayub bulunduğu mahal nama'lum olduğu halde tahriri-i cedide sakin oldukları mahallerde kendilerini kayd ve tescil itdirmemiş olanların zecra istihdamı ve kayd itdirmiş olanlara altı senelik Numerosunun birden keşide itdirilmesi hakkında

37 NUMERO Fİ 4 HAZİRAN 304

Etrad-ı ihtiyatıyeden bulundukları redif dairesi harana gitmek için tezkire isteyenlere zabıta ile hükümet-i mahalliyeyi temiz itmeksizin mürur tezkiresi virilmemesi hakkında

(s.167)

45 NUMERO Fİ 16 HAZİRAN SENE 304

Yirmi bin gurusdan yukarı din senedatına kefaleti haviye yazılacak hamislere on gurusluk yirmi bin gurusdan dün olan hamislere gurusun mikdarı tesbitinde pul yapıştirılması lazım geleceğine dair.

47 NUMERO Fİ 18 HAZİRAN SENE 304

Taht-ı Muhakemeye alınması lazım gelen kaimakamların İrade-i Seniye istihsalinden sonra Taht-ı Muhakemeye alınması hakkındaki Nizamnamenin gönderildiğine dair.

63 NUMERO Fİ 18 TEMMUZ SENE 304

Fukara-i ahalinin memalik-i ecnebiyeye gidmelerine müsa' de olunmaması hakkında.

68 NUMERO Fİ 65 TEMMUZ SENE 304

Gerek sen mükellefiyete dahil olunan ve gerek henüz o raddeye vasıl olmayan delikanlılara pederleri mahlulünden başka mahlulden ve kasriyeden cihet tevcih olunması hakkında.

88 NUMERO 29 AĞUSTOS SENE 304

İşçilikle emr-i gaye gitmek isteyenlere ruhsat verilmemesi hakkında.

91 NUMERO Fİ 31 AĞUSTOS SENE 304

Emval-ı emriyenin ahz ve sarfı hususunda vali ve mutasarrıfları ve kaimakamların iştirakı hakkında.

109 NUMERO Fİ 21 EYLÜL SENE 304

Postalara tevdi olunacak eşyanın eşyayı hafifiye hasrı hakkında.

MALİYE NEZARETİNDEN 68 NUMERO Fİ 21 EYLÜL SENE 304

Tapu hasılatı için emval-ı gayri menkulanin sureti fuzulatının beyanına dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 121 NUMERO Fİ 12 TEŞRİN-İ EVVEL SENE 304

Esnan ve erbabının idareleri kendilerine munhasır olan eytam yanlarında bulunduğu suretde Numero keşidesinden istisnası ve kendi yanlarınd bulunmadığı suretde Numero çektirilmesi lazım geleceğine dair.

(s.168)

130 NUMERO 22 TEŞRİN-İ EVVEL SENE 304

Mütehil esnan erbabına tahrim bulunan iradelerinin ma'in ittihaz olunmaması hakkında.

138 NUMERO Fİ 6 TEŞRİN-İ SANİ SENE 304

Muayene-i ibtidaiye icrasında bedel mubaşela tehil idenlerin Numero keşidesinden sonra tehil itmiş hükmünde tutularak bundan dolayı arz olacak manisizliklerine i'tibar idilmesi hakkında.

142 NUMERO Fİ 8 TEŞRİN-İ SANİ SENE 304

Defatir-i nüfusta mukayyed olduğu halde muamele-yi askeriye görmemiş ve mefkuf dinilmiş olanlara ne suretle kura keşide itdirilmesi bila kura asker idilmesi lazım geleceğinin beyanına dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 86 NUMERO Fİ 8 TEŞRİN-İ SANİ SENE 304

Emlak ve arazi-i seniyyeden sakin zira cahalinin hangilerinin temettü vergisinden müstesna ve hangilerinin mükellef tutulması lazım geleceğinin beyanına dair.

NAFİA NEZARETİNDEN 15 NUMERO Fİ 24 TEŞRİN-İ SANİ SENE 304

Gerek bedenlen ve gerek bedelen i'fayı hıdmet iden amele-i mükellefiye virilecek i'fayı hıdmet-i'ülüm ve haberlerine pul yapıştırılması lazım gelmeyeceğine dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 126 NUMERO 25 KANUN-İ EVVEL SENE 304

Reji kolcularının halkın üzerlerini tahrir iylemelerine müsa'de olunmaması hakkında.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 202 Fİ NUMERO Fİ 28 KANUN-İ EVVEL SENE 304

Memurin-i ecnebiye namına vürud idub postahanelerce tevfiik idilen evrak ve resail-i mezranın derece-i mazeretlerinin sahiplerine tevhimiyile evrak ve resailin kendilerine i'tasından sarfın azar kılınmasına ve tefriyatına dair.

(s.169)

178 NUMERO Fİ KANUN-İ SANİ SENE 304

Nüfus idarelerinden malsandıklarına teslim idilen nüfus hasılat metnuası için alınacak makbuz ilam ve haberleriyle münakahat ve tevelludat ve tebdil-i mekan ülm ve haberlerine ve tezakir-i osmaniye pul yapıştırılmak lazım gelmeyeceğine dair.

182 NUMERO 7 KANUN-İ SANİ 304

Fukaraya mahsus olarak mecenen virilmekte olan murur tezakirine pul yapıştırılması icab itmeyeceğine dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 138 NUMERO Fİ 9 KANUN-İ SANİ SENE 304

Tamğa nizamnamesine zil idilen mevad-ı nizamiye mucabince virgü tezkirelerine pul yapıştırılmasına itina olunması hakkında.

140 NUMERO Fİ 41 KANUN-İ SANİ SENE 304

Mektum bırakılan işhasının temettuat virgüleri için emlak virgüsü mektumatı hakkındaki muamele-i kanuniyeye tevfi kan muamele olunması ve bu gibi vukuat ve tebdilatıvakiyle virgü idarelerine ihbar itmeyen esnaf kethudası ve kura ve mahalat neime muhtarlarının mes'ul tutulacaklarının kendilerine tebliği hakkında.

MAKAM-I SERASKERDEN 821 NUMERO Fİ 15 KANUN-İ SANİ SENE 304

Silah altında bulunan jandarma ve zabtiye efradının temettü virgüsüyle tefsiiye-i fark taklifatından müstesna tutulması hakkında.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 189 NUMERO Fİ 17 KANUN-İ SANİ SENE 304

Ziraat ve sanayin terkisi yolunda ibraz-ı hıdmet idenlere tahsisen ihdas buyurulan altıyüz gümüş ifti har madalyası hakkındaki nizamnamenin gönderildiğine dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 157 NUMERO Fİ 23 KANUN-İ SANİ SENE 304

Memalik-i ecnebiyeye giden ve dahil-i memleketde vesayi vilayetde nakli mekan idenlerin virgüleri hakkında suret-i muamelenin beyanın dair.
(s,170)

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 202 NUMERO Fİ 11 ŞUBAT SENE 304
(s,170)

Hayvan hastalığı olan mahallerden çıkarılacak deriler hakkında ne suretle muamele olunmak lazım geleceğinin beyanına dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 2 NUMERO Fİ 1 MART SENE 305

Memurini muvazzefeden olanların birden ziyade memuriyete tevkir ve tayin edilmemesi hakkında.

4 NUMERO Fİ 4 MART SENE 305

Emlak ve akar ashabından olanlardan ve diğer mahallere hicret etmek isteyenlere müsaade olunmaması hakkında.

24 NUMERO Fİ 25 MART SENE 305

Kazalarda bulunan müftülerin nüvabı ve mal müdürlerinin dahi müftülerden sonra bulunacak rui sair ve hane-yi takib etmelerinin usulü ittihaz kılındığına dair.

MALİYE NEZARETİ CELİLESİNDEN 16 NUMERO Fİ 27 MART SENE 305

Mal memurlarının hayni infisanunda nesuretle muhasebelerini ruyet ile berat mazbatası verilmek lazım geleceğinin beyanı ile berat mazbatası virildükten sonra zat-ı zuhurunda mazbatayı temhir idenlere tazmin itdirilmesi usulü ittiganına dair.

15 NUMERO Fİ 28 MART SENE 305

İsmine kura isabetle meuten silah altına alınan memurinin memuriyetlerinden ihraç olunmayub taburlarda bulunacakları müddette yerlerine vekil tayini ile idari umur itdürülmesi hakkındaki kararın umumi memurine şumul olunduğuna dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 23 NUMERO Fİ 28 MART 305

Mucubi tagrir olan harbi teyan terekelerinin tahririne verase tarafından mümenneat olunduğu takdirde muhakemei şeriyeden virilecek mezkureleri tefyizi hakkında.

(s.171)

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 56 NUMERO Fİ 27 MAYIS SENE 305

Ba'dema ham razı üzerine ebniye inşa'sına ruhsat i'tasında alınan ruhsatlar resminin ihzandan sarfı nazar olunmasına ve teferruatına dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 42 NUMERO Fİ 29 HAZİRAN SENE 305

Resmen beyan ve ferah veya intikal icra idilmeyen emlak ve arazinin ifadat mücerride ile emlak ve vuku'at defterlerinde vuku'atının yer idilmemesi hakkında.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 80 NUMERO Fİ 9 TEMMUZ SENE 305

Memurin muhakemesi nizamnamesine zil olunmak üzere kaleme alınan fıkra-i nizamiye suretlerinin gönderildiğine dair.

90 NUMERO Fİ 11 TEMMUZ SENE 305

Muamele-i askeriye görüp görmediklerine dair ihticaca Salih yedlerinde bir gün varak-ı resmiye olmayan yabancılar hakkında ne suretle muamele olunacağını beyanına dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 52 NUMERO Fİ 31 TEMMUZ SENE 305

Üç yüz dört senesi martından itibaren her altı ayda bir kara ve mahlat mihnarlarının hesaplarının ruiyetiyle defterlerinin tisyarına dair.

NAFİA NEZARETİNDEN 10 NUMERO Fİ 9 AĞUSTOS SENE 305

Ticaret veyahud mütelediyar aherde bulunanların tarik-i hıdmet mükellefuyetlerinin kimlere i'fa itdirilmesi lazım geleceğinin beyanına dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 141 NUMERO Fİ 18 EYLÜL SENE 305

Memurin muhakemesini icra ile muazzaf olan memurin mülkiye aleyhine ikame olunacak iştikanu'l-hikam davasının sureti ruiyet ve tetkikin beyanına dair.

151 NUMERO Fİ 25 EYLÜL SENE 305

Memurinden sen mükellefiyete vasıl olanlardan bedel-i nukut virmek isteyenler ile(s.172) tertip sani numerosu çıkmış ya sınıf-ı redife dahil olup silah altına alınmış olanların memuriyetlerinden ihrac olumayub vazifelerinin vekaletle i'fa itdürölüb nısf-ı ma'aşının ailelerine i'tası hakkında.

253 NUMERO Fİ 3 TEŞRİN-İ EVVEL SENE 305

Dahil vilayetde bir sancaktan diğer sancağa ve mülhakata becaış süretiyle ta'yin ve a'zam kılınan kaimakam ve müdür ve memurin-i saireye harcırah i'tası lazım gelmeyeceğine dair.

MAKAM-ISERASKERİDEN 1911 NUMERO Fİ 19 TEŞRİN-İ EVVEL SENE 305

Mülazım-ı Sani rütbesi madununda bulunan Asakir-i Şahaneden vefat idenlerin veresesini mübini tanzim kılınacak i'lam-ı şeriler için harc alınması ve pul yapıştırılması hakkında.

MALİYE NEZARETİNDEN 108 NUMERO 18 KANUN-İ SANİ SENE 305

Tirnop vesair vasıtasıyla gümüşleri çalunmayup kesrete tedavülden zinen noksan olan vetağir o yazıları iktirar derecede bulunan sim-i mecidiye ile çarıklarının mal sanduklarınca kabul beyan alınan tedavül itdirilmesi hakkında.

110 NUMERO Fİ 25 KANUN-İ SANİ SENE 305

Minelkadim kilise ve manastırlara aidatı tahakkuk iden arazi için manastırların mali olduğu musaddık defter-i Hakaniden bir ilmü haber i'tası ve kadimden beri tapuyla tasarruf olunurken bir takrip ve ruhban eline geçmiş olan arazi var ise kema fi sabık Arazi-i emiriye muamelesi icra kılınub tapuyla tasarruf itdirilmesi hakkında.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 11 NUMERO 25 KANUN-İ SANİ SENE 305

Teb'a-i Ecnebiye iş'ar ahale kılınmaması ve kefaretlerinin kabul idilmemesi hakkında.

221 NUMERO Fİ 31 KANUN-İ SANİ SENE 305

Men mükellefiyete dahil olan bir delikanlunun muameleyi iptidaiyesinin icrası ile (s.173) kısmı evvele ayrıldıktan sonra henüz on sekiz yaşında olupda gönüllü olarak dahil mülk-i Askeri olmak isteyen biraderlerinin kabulünden dolayı zıkr olunan delikanlunun terki lazım gelmeyeceğine dair.

224 NUMERO Fİ 5 ŞUBAT SENE 305

Belediye matlubatı hakkındaki mürur-u zaman da'valarının Hazine-i Celileye 'aid bu gibi da'vaları mesellu ruiyet olunması lazım geleceğine dair.

225 NUMERO Fİ 6 ŞUBAT SENE 305

Men mükellefiyeti askeriye dahil olubda mektum olıların haklarında muamele-i zecreye icrası için hiçbir tarafın hükmüne ihtiyac olmayub ancak men mükellefiyeti askeriye dahil olmaksızın zuhur idecek mektumat hakkında mecalis-i İdarede hüküm verilmek iktiza ideceğine dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 5 NUMERO Fİ 8 MART SENE 306

Temettü' virgüsünden müstesna olan a'sar mültezimleri mesellü belediyeye 'aid rusumat vesaireyi deruhte idenlerden dahi temettü' vergüsü alınmaması ve sene ibtidasında veya içinde bir ise süluk iden esnaftan ticaretleri nisbetinde o sene için temettü' vergüsü alınması hakkında.

12 NUMERO Fİ 15 MART SENE 306

Muhtarların zuhur iden zimmetleri için kendilerinin i'fa-yı Dine Adem-i İktidarları tahakkuk itmedikçe ahaliye müraca'at olunmaması hakkında.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 19 NUMERO 5 MART SENE 306

Gerek nüfus hasılatı hesabatının ve gerek bil-cümle muamelat-ı Tahririyenin suret-i muntazamada cereyanı için nüfus nazır memurlarının daima nazar-ı tedkik ve teftişte bulundurulması hakkında.

38 NUMERO Fİ 28 NİSAN SENE 306

Her nevi'ebniyeyle sefain vesaireyi ameden işvirak idenler hakkında ceza (s.174)kanunnamesinin mevadı ma'lumesi makamına kaim olmak üzere tanzim ve icra-yı Ahkamına İrade-i Seniyye muta'lib buyurulan mevadi kanuniyenin suretleri gönderildiğine dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 32 NUMERO Fİ 10 MAYIS SENE 306

Kadimen müstesna olan sekiz kalem evkafdan ma'ada ahiren istisna idilmiş olan evkaf arazisinin dahi canib-i hükümetden zabt ve te'siri hakkında.

33 NUMERO Fİ 19 MAYIS SENE 306

Tedavülü memnu' olan ve muamelat-i nas arasında tesadüf idilen meskukatın mal sanduklarına götürüldükçe kat' ile sahibine ia'desi hakkında.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 63 NUMERO 10 HAZİRAN SENE 306

Memurinden ihanet ve irtikabı tebin idenleri himaye idenlerin mücazat-ı şedideye uğradılacağıının iktiza idenlere tebliğ ve teblihi ve sabıkalı ve lekeli kimselerin tekrar Hıdmet-i Devlete alınmaması hakkında.

80 NUMERO Fİ 10 TEMMUZ SENE 306

Şehadet ve muhbirlik için mustantık veya muhakeme tarafından celbi iktiza iden memurun ve ketebenin doğrudan doğruya da'vet ve celb olunmaları lazım geleceğine dair.

81 NUMERO Fİ 12 TEMMUZ SENE 306

Belediye ruesasının cerayim-i Adliyyeye talik iden fa'allerinden dolayı muhakemelerinin Muhakeme-i Adiyede ve Umur-u Memurelerine mutaallik mualatda

Belediye dairesinin bulunduğu mahalli meclis idaresinde ruiyet olunması lazım geleceğine dair.

88 NUMERO Fİ 29 TEMMUZ SENE 306

Emlak ve arazi ferağ komisyonlarında defterdar muhasebecilerin ya bizzat bulunmaları veya vekil göndermeleri usul-u ittihaz kılındığına ve nakz bulanların komisyonda bulunamadıkları suretde huzurlarına intizaren muamele-i ferağiyenin tehir idilmeyüb kema fıs-sabık muamele olunması hakkında.

NAFİA NEZARETİNDEN 8 NUMERO Fİ 4 AĞUSTOS SENE 306

(s.175) Yedlerinde şehadetname bulunmayan dellal ve simsarların Devair-i Hükümete kabul olunmaması hakkında.

MALİYE NEZARETİNDEN NUMERO 16 AĞUSTOS SENE 306

Saduk eminlerinden ma'ada Memurin-i Maliyeden alınacak kefillerin suret-i ahzinin beyanına yalnız ma'aşı olan memurin kefaletinin kabul idilmemesi ifadesine ve kefaletinin derece-i sureti hakkında cedvel ve kefalet senedi suretlerinin lefiyle ba'zı ifadeye dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 111 NUMERO Fİ 4 EYLÜL SENE 306

Neferden Başçavuşa kadar efrad-ı Askeriye'nin hususat-ı zatiyeleri hakkında virilecek mezabatın pul veseneminde istisnası hakkındaki kararın jandarma ve Asakir-i Zabtiye efradına da semulu olduğuna dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 128 NUMERO Fİ 18 EYLÜL SENE 306

Tütün kaçakçılığından dolayı hapsedilen kesale-i yevmiye beşer gurusu i'tasından sarf-ı nazarla sair mahbusine mikdar itmek virülüse bunlara dahi ol-mikdar itmek i'tası ve virilecek etmek esmanının suret-i tesviyesi hakkında.

178 NUMERO Fİ 118 TEŞRİN-İ SANİ SENE 306

Haiz oldukları altun-u imtiyaz madalyasını gaib iderek zayı'inden diğerini taleb iden zevata esmanı istifa olunarak mücetiden diğerinin i'tası usul-u ittihaz alındığına ve resmen haiz olmadıkları nişanları talikine meydan virilmemesi vesayasına dair.

189 NUMERO Fİ KANUN-İ EVVEL SENE 306

Ba'dema teftiş-i sicilatın gayri zamanda her ne sebebe mebni olur ise olsun hiçbir ferdin senin tashih idilmemesi hakkında.

200 NUMERO Fİ 1 KANUN-İ SANİ SENE 306

Dahil Vilayetde becayış iden memurinin memuriyeti sabıka ve lahikası

(s.176)beynindeki mesafe kaç günlük ise o miktar ma'aşın olduğu yerden alınub çıkması lazım geletek şayet iki mamuriyet arasında o müddetden ziyade tehir ider ise yam-ı müteahire için ne memuriyet sabıka ve ne de lahikasından ma'aş i'tası iktiza itmeyeceğine dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 187 NUMERO Fİ 9 ŞUBAT SENE 306

Rusum-u Nesbiye ve maktua' pullarının her iki neva'nın yek digeri mukabilinde istismalinde bais olmayacağı gibi bundan dolayı ceza-i nakdi istinsali icab itmeyeceğine dair.

199 NUMERO Fİ 25 ŞUBAT SENE 306

Mültezimin tarafından ashaba zira'a virilmekte olan anbar pusulalarına pul ve za'i hakkında.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 239 NUMERO Fİ 26 ŞUBAT SENE 306

İcar ve isticar mukavele namelerine idilecek kefaletlere icare-i miktara mecmuuna göre nesbi ve yirmi bin guruşdan yukarı meblağı havi olanlara seviyen onar guruşluk maktui pul ve za' iptali hakkında.

EVKAF NEZARETİNDEN 2 NUMEROLU Fİ 12 MART SENE 307

Üç yüz yedi senesi martından itibaren Evkaf-ı Manbuta a'şar bedelatının Nısf-ı Tenzilatının i'adesi ve henüz bedele rabt idilmeyenlere virilmekte olan Nısf-ı Alel Hesabların dahi salisan derecesine iblağı hususuna İrade-i Seniyye muta'allık buyurulduğuna dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 21 NUMEROLU Fİ 25 MART SENE 307

Ruhsatnamede muharrir dönemden ziyade zer'idildiği tabin iden tütünlerin Rec-i Şartnamesi mucibince kal'i lazım geleceğinin beyanıyla bu babda Ruhsat-ı Havi virilecek arzuhallerin ona göre güzelce tetkiki hakkında.

23 NUMERO Fİ 27 MART SENE 307

Bey' olunacak mülkün hazine namına mahcuz olup olmadığının 'aid (s.177) olduğu daireden sual olunmaksızın takririnin istima' olunmaması ve merhun olan emlakın satdırılmaması hakkında

9 NUMERO Fİ 31 MART SENE 307

Vilayet dairesinden hariç bir mahalde a'zam olunan Jandarma Zabitan ve efradına virilecek harcırahlara dair Asakir-i Zabtiye ve Zaif mülkiyesi hakkındaki ta'limatın sekizinci maddesiyle Zil-i Makamına kaim olmak üzere tanzim kılınan Madde-i Nizamiyenin gönderildiğine dair.

26 NUMERO Fİ 3 NİSAN SENE 307

Tütün zer' idecek ahali tarafından Rej-i İdarelerine virilüb oradan Hükümet-i Mahalliyyeye i'ta olunan arzuhallerden nüfus ve defter hakanı idarelerden yazılan derkenarlara üçer guruşluk pul yapıştırılması hakkında.

23 NUMERO Fİ 14 MAYIS SENE 307

Bank-ı Osmani şubeleriyle şubelere mensub olan muhabirin idarelerinde Teba-i Devlet-i 'Aliyeden istihdam olunan memurlardan temettü' vergüsü alınması hakkında.

53 NUMERO Fİ 1 HAZİRAN SENE 307

Rusum-u Metnu'enin Hazine-i Celileye ve Devair-i Belediyeye 'aid hasalarının birlikte ve cemaleten a'şar nizamnamesi ahkamına tevfikeyn tahsili hakkında.

57 NUMERO Fİ 8 HAZİRAN SENE 307

Mektun tutulan Nüfus-u Gayrı müslimenin Tarih-i Viladatlarından Zuhur-u Mektumiyetlerine kadar olan müddet bedelat-ı Askeriyesinin eşhası mektumenin ahalisinden olanları mahalle veyahud kariyenin ilk senesi Bedel-i Askeriyesine zem ile an cema'ate taleb idilmesi hakkında.

58 NUMERO Fİ 9 HAZİRAN SENE 307

Memurin aleyhine ikame olunan deavide Hukuk-u Umumiye da'vasının neticelenmesine intizar olunmayub usul ve kanun dairesinde Hukuk-u Şahsiyenin aranması ve Devair ve Vilayet devamı vekilleri tarafından Müdde-i Umumilere(s.178) ibraz teshilat ve muavenat olunmakla beraber ol babda vuku' bulan istilam cevaplarının ve Evrak-ı Sairenin vakt zamanıyla tanzim ve i'tası hakkında.

NAFİA NEZARETİNDEN TELGRAF Fİ 13 HAZİRAN SENE 307

Tarik-i Bedelat-ı Nakdiyesinin tahsili zımnında mehteran vesaireye yüzde beş ücret tahsiliye i'tasına dair.

5 NUMERO Fİ 2 TEMMUZ SENE 307

Ahaleten inşaları mukarrer olan tarik ve muaber ameliyatının münakısa ve ahalisiyle inşaatı ve Şerait-i Asasiyesini mübin ta'rifnamenin gönderildiğine dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 79 NUMERO Fİ 17 TEMMUZ SENE 307

Efrad-ı İhtiyatiye ile Tertib-i Sanilerin silah altında olmayub memleketlerince bulundukça Ma'vin-i İttihaz lazım geleceğine dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 52 NUMERO Fİ 18 TEMMUZ SENE 307

Reji idarelerinin istihdam eylemekte oldukları amele ve hademe ve kolculardan ma'aş ve yevmiyelerine nisbetle Temettü' vergüsü alınması hakkında.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 81 NUMERO Fİ 18 TEMMUZ SENE 307

Taht-ı Muhakemeye alınub işden el çekdirilen nüvabın her iki vazifelerine ‘aid olan ma’aşları hakkında harcırah kararnamesinin ta’dilen kaleme alınan on altıncı maddesi hükmüne tevfiik muamele olunması hakkında.

TİCARET VE NAFİA NEZARETİNDEN 7 NUMERO Fİ 23 TEMMUZ SENE 307

Efrad-ı İhtiyatiye ve Tertib-i Sani efradının yol ameliyatıyla mükellef tutulmaları lazım geleceğine dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 95 NUMERO Fİ AĞUSTOS SENE 307

Vilayet-i Saireden virilmiş ilmu ve haberin kabulü ile ve anara istinaden diğer Vilayette mürur tezkiresi ve pasaport i’ta idilmemesi ve Amerikaya gidecek olanların men’-i azimetleri hakkında.

(s.179)

96 NUMERO Fİ 13 AĞUSTOS SENE 307

Merkez vilayet Nüfus-u Muamelat tesciliyesince velat-ı A’zam müsta’kilen idare olunan sancaklar Muamelat-ı Tesciliyesine dahi mutasarrıflar tarafından Vesait-i Münasebetle İcra-yı Tefrişat olunması hakkında.

117 NUMERO 31 AĞUSTOS SENE 307

Zabıta tarafından Polis vazifesine müdahale olunmaması hakkında.

129 NUMERO Fİ 7 EYLÜL SENE 307

Eşkıyanın köylerde barınmalarının ve köylerden yiyecek almamalarına dikkat ile İcra-yı Şekavete meydan virilmemesi hakkında.

MALİYE NEZARETİNDEN 83 NUMERO Fİ 14 EYLÜL SENE 307

Mecalis-i Muhakimi a’zasının mal müdürlerine kefaletlerinin kabul idilmemesi hakkında.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 146 NUMERO Fİ 18 EYLÜL SENE 307

Reçete ile muhalif ve sahte mezz-ı edaviye tertib iden eczacıların Suret-i Mücazatlarının beyanına dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 91 NUMERO Fİ 21 EYLÜL SENE 307

İnfisalleri vuku' bulan memurin maliyenin muhasebatının Suret-i Ruiyetinin beyanına dair.

DAHİLİYE NEZARETİNDEN 160 NUMERO Fİ 9 TEŞRİN-İ EVVEL SENE 307

Meskukat-ı Mevkuvada hassa-yı Ma'arif istifa olunmaması hakkında.

226 NUMERO Fİ 5 KANUN-İ SANİ SENE 307

Mutasarrıf ve kaimakamların daireleri dahilindeki tarik ve köprüleri inşaatına Evkaf-ı münasebede nezarete mecbur tutulmaları usul-u ittihaz kılındığına dair.

MALİYE NEZARETİNDEN 126 NUMERO Fİ 21 KANUN-İ EVVEL SENE 307

Muhalefet-i Askeriye'nin vereseyle tesliminden alınacak makbuz senetlerinin on ve yirmi paralık pula tabi tutulması hakkında.

(s.180)

250 NUMERO Fİ 25 KANUN-İ SANİ SENE 307

Telkih cedri ameliyatın Suret-i İcrası hakkındaki nizamnameyle ihtimame ve ta'limat ahkâmının icra ve i'fası hakkında.

256 NUMERO Fİ 6 ŞUBAT SENE 307

Vilayet-i Hümayun Hazreti Padişahiye musarrıf olan yevm-i mesudde sasan müddetlerini ikmal ider mücerrimini ahaliyi mübiblerinin usul-u inhad kalındığına dair.

260 NUMERO Fİ 12 ŞUBAT SENE 307

Tebdil-i ab ve heva için mezun olan memurine vekalet edecekler memurin-i muvazzafadan bulundukları halde harcırah kararnamesi sekizinci maddesi hükmüne tevfiği muamele olunması ve ruesan memur olanlara vekalet ideceklere dahi mezkur sekizinci madde hükmüne tevhiyen vekalet itmesi i'tası lazım geleceğine dair.

DAHİLİYE NEZARETİ CELİLESİNDEN 260 NUMERO 15 ŞUBAT SENE 307

Alel umum taşra Devair-i belediye memurlarının Hakk-ı Teka'idi bulunmadığı cihetle ma'aşlarından teka'id a'idatı tevfiği lazım gelmeyeceğine dair.

265 NUMERO Fİ 19 ŞUBAT SENE 307

Ba'zı mahallerde mülkiye memurları tarafından zira'at panikası memurlarını bi tehdid ta'vizen para almakta olduklarının hemen men'i ile menafi' ve ma'arif hassasının vakti ve zamanında istihsali hakkında.

267 NUMERO Fİ 22 ŞUBAT SENE 307

Kullar a'latının atiyen men'i zuhuru zımnında ittihaz olacak Tedaviri Mütezemmin layihanın mevki'-i icraya vez'i olunmasına dair.

280 NUMERO Fİ 25 ŞUBAT SENE 308

Ağnam tahsilatını ikmal itmeyen memurinin ma'aşlarından nısf ma'aşı kati' ve tevkifi hakkında.

(s.181)

271 NUMERO Fİ 26 ŞUBAT SENE 307

Polis komiser ve efradının mahkemeler veya mestentaklar tarafından celblerine lüzum görüldüğü halde ol- de amirlerine müraca't olunmasına dair.

273 NUMERO Fİ 27 ŞUBAT SENE 307

İslam kadınlarının Memalik-i Ecnabiye azimetlerine Memurin-i Devleti 'Aliye tarafından müsa'de olunmaması hakkında.

2 NUMERO Fİ 2 MART SENE 308

Divan-ı Umumiye imareleri ile bab'ı bulunmayan yerlerden nüfus memurlarının rüsümat memurları mesellü kendulerine yüzde beş ücret bey'ıye terk idilmek üzere en yakın olan Divan-ı Umumiye idarelerine müraca'tla esmanını peşin virerek bayı' gibi mürur-u tezakirine mahsus pul alup sarf itmeleri hakkında.

3 NUMERO Fİ 4 MART SENE 308

Bayidema Zabtiye ve Jandarma sulukune kayd ve kabul istidasında bulunanların askerlikçe bir ilişki olup olmadığı tebin itmekce kayd ve kabul idilmemeleri hakkında

9 NUMERO Fİ 22 MART SENE 308

Esa-yı tahrirde Diyar-ı Ahirde bulunubda hiçbir tarafça muamele görmeyerek seneleri altmış ve yetmiş varmış olan eşhas hakkında olunacak muameleye dair.

12 NUMERO Fİ 16 MART SENE 308

Hükümetin ma'lumatı ve muvaffakatı olmaksızın reji memurların hane tahriyat ve icrasına zinhar müsa'de olunmaması hakkında.

14 NUMERO Fİ 18 MART SENE 308

Hükümet-i Seniye ile temba görücüsü beyanında karargir olan mukavelenamenin leffen gönderildiğine dair.

18 NUMERO Fİ 25 MART SENE 308

Politika ve suikasd ve fiil-i şani gibi cinayet-i azime ile Emval-ı Devlet (s.182)sırkata itmiş olanlardan başka Mecalis-i İdareden mahkum olan memurin ve Hıdme-i Devletin selesan müddetlerini ikmal idenlerin Tahliye-i Sebilleri hakkında ki Müsa'ade-i Seniyeden bunlarında hissedar idilmesi hakkında.

25 NUMERO Fİ 20 NİSAN SENE 308

Mebni iktizasınca asker olmuş vemektumiyeti cihetiyle Muamele-i zecriyeye kesb-i istihlak itmiş bir adama kur'a zamanına kadar müsa'de i'tasından kaide olmayacağından bu gibilerden ele geçenlerin Ahz-ı 'asker meclisleriyle mahalli

memurun mülkiyesinden mürekkebi bir heyet hususunda efrad-ı mektumeden oldukları sabit olunca zecren askere alınması hakkında.

26 NUMERO Fİ 20 NİSAN SENE 308

Vilayet-i Mümtaze ve muhterede bulunan Teba'-i Şahanenin nüfus vuku'atları için ima ve mehteran ve ruesa-yı ruhaniye tarflarından virilecek ilmü ve haberlerin kabulü ile bunlar üzerine nüfus idarelerince bir güne muamele icra idilmeksizin memleketlerinden istifsar olunmak üzere ol-emrde keyfiyet vuku'atlarının nezarete iş'arı keyfiyet olunmasına dair.

27 NUMERO Fİ 11 NİSAN SENE 308

Ba'dema eser olunacak tercüme-i hal varakalarında münderic kadim ve mevakat bil cümle memurinin ol-emrde komisyonca tetkik-i vezirinin tasdikiyle Beraat-i Mazbataları Suret-i Mesdukalarıyla beraber irsali hakkında.

38 NUMEROLU Fİ 2 MAYIS SENE 308

Mazar-ı İspirto ve Rumların men'-i duhulu hakkında.

39 NUMERO Fİ 2 MAYIS SENE 308

Ebniye-i Emiriyeden inşa ve tamiri lazım gelenlerin Keşf defterinin Suret-i Tanzimi hakkında.

43 NUMERO Fİ 4 MAYIS SENE 308

Henüz tahrir nüfusu ikmal olunmayan Mahaller Ahalisinin hey-n-i tahrirde (s.183)sen hakikilerinin Kemal-ı Deftle meydana çıkarılarak yazılmasıyla tevellüdat-ı vuku'atının Nizam-ı Dairesinde yürüdülerek isnan-ı ahalinin devn veya ziyade yazılmasına dair.

44 NUMERO Fİ 4 MAYIS SENE 308

Tahmin üzerine te'şir olunacak mahsulatın miktarınca beynel tarifiñ ulaşılamayup Hükümete müraca'at idildiği halde mahallerine azam olunacak mühminlere badehu haksız çıkan taraftan alınmak üzere yevmiye beş guruşdan otuz

guruşa kadar mal sanduklarından i'tası ve haksız çıkan taraftan vaktiyle tahsil itmeyen memurlarından tazminen istifası hakkında.

51 NUMERO Fİ 6 MAYIS SENE 308

Ba'dema Tahvil-i İrtibata dair yapılacak mazbata ve inhaların gönderilen numuneye tevfikeyn bil-tanzim irsali hakkında.

57 NUMERO Fİ 11 MAYIS SENE 308

Derununda suda ve gerc gibi Mevad-ı mezra karışdırılan sabunların men-i' fûruhatına dair.

58 NUMERO Fİ 11 MAYIS SENE 308

Bir adamın sen mükellefiyetde olan oğlunun künyesi bil-isna Faf-ı Keşide olununca degin on sekiz yaşında bulunan diğer mahtumu gönüllü olarak askere yazıldığı ve iki oğlundan başka on beş yaşını mütecaviz oğlu olduğu halde sen mükellefiyetdeki oğlunun terki lazım geleceğine dair.

68 NUMERO 19 MAYIS SENE 308

Vezaif-i Müştereke ashabından olupda Taht-ı Muhakemeye alınanlardan Berat-ı Tebin idenlere Taht-ı Muhakemede bulundukları müddet için nısf-ı ma'aş i'tası hakkında.

69 NUMERO Fİ 19 MAYIS SENE 308

Muharebelerde virilen bil-cümle madalyaların Sınıf-ı Askeriyeden olan verese tarafından Talik-i arzu olunduğu halde ol-emrde bil istizan-ı İrade-i

(s.184) Seniye-i Cenab-ı Padişahıyla beratının istihsalı zımında keyfiyetin iş'arına dair.

72 NUMERO Fİ 23 MAYIS SENE 308

Ahz-i asker muamelesine mütefer-i mevad hakkında memurini mülkiye canibinden vaki olacak imde için makam-ı ser askeriye müracaat olunmayup ait oldukları orduyu hümayunlar merkezine müracaat idilmesine dair.

75 NUMERO Fİ 24 MAYIS SENE 308

İsnan-ı erbabından askerden kurtulmak garzıyla hile ve desise idenlerin zecren alınmalarını ve desisede iştirakı olup şehadet-i takririye ve tahririyede bulunan icma ve nuhtaran ile sair kesan-ı haklarında muamele-i kanuniye icrası için müdde-i umumi muavinliklerine ma'lumat i'tası hakkında.

76 NUMERO 25 MAYIS SENE 308

Silah tezkiresi ahz idecek gölcülerin kendilerinden usul ve emsaline tevfikeyn kefalet ahz-i ve virilecek silah-ı tezkirelerinde taşıyacakları ıslahenin neu ve adedinin derecesi hakkında.

80 NUMERO Fİ 28 SENE 308

Numero keşidesi sırasında tahkikat -ı lazıma icra olunarak dahil süluk-ı askeri olunacak delikanlılardan mücerret olanlar ile nişanlısı olanların isim ve şöhretlerini tasrihiyle künyeleri baalarına şerh virilerek kendülerine tahtim itdirilmesi hakkında.

81 NUMERO Fİ 28 MAYIS SENE 308

Ziraat bankasından akçe istikraz iden ve ikametgahlarında mukavelat muharriri bulunmayan zira'i senedatına mecalis-i idare baş katipleri ve başkatip bulunmayan mahallerde tahrirat müdür ve katipleri tarafından tastik idilmesi hakkında.

86 NUMERO Fİ 20 HAZİRAN SENE 308

Badema taşraya gidecek olanlara askerlikçe ilişkileri olduğu tahdik itmedikçe tezkire ve pasaport virilmemesi hakkında.

(s.185)

91 NUMERO Fİ 6 HAZİRAN SENE 308

Rejinin tütün zirai hakkında olan tecavüzat ve tadiyahının meniyle olunacak muamaleye dair.

92 NUMERO Fİ 6 HAZİRAN SENE 308

Tekiyesi memur olmayan ve ayam-ı mahsusasında icrayı mukabele itmeyen tekiye şeyhleriyle umum-i zaviyedarların hidmeti askeriyle mükellef tutulması hakkında.

49 NUMERO Fİ 10 HAZİRAN SENE 308

Murur-u muamelatında birgüne yolsuzluk vukuunda meydan virilmemek üzere icabı takdirinde mururu tezkirelerine basılmakta olan mühür-i resmiler nüfus memurlarından alınup livalarda mutasarrıf ve kazalarda kaimakam nüzüllerinde buldurarak tezakirin bitaktik tahdim idilmesi ve mutasarruf ve kaimakamlar tarafında dahi vazi' imza olunmasının mevkât-ı usul ittihaz ve mevki faa'le vazına dair.

97 NUMERO Fİ HAZİRAN 17 SENE 308

Asakir-i şahaneyle ifrad-ı ahali beyanında zuhur idecek dairenin namus-u askeriyenin vekaiyesi istisna idilmek şartıyla kemafî sabık adliyece bakılması hakkında.

99 NUMERO Fİ 2 HAZİRAN SENE 308

Kabul-i İslamiyet istidasında bulunacaklar haklarında olunacak muameliye-i nizamiyeyi tevzihen vilayete suret-i umumiyede icrayı tebligat olunmasının adliye ve mezahip nezate tebliğ olunduğuna dair.

103 NUMERO Fİ 29 HAZİRAN SENE 308

Becayış-i istidasında bulunan nahiye müdürlerinin ol emirde mensup olduğu kazaya ve kazada livaya ve livada vilayete işar-ı keyfiyetle vilayetçe dahi memuriyetince bir güne mani olmadığı kendüsüne emriye ve hukuk-ı şahşıyeden biri iddüğü derece ile bildirildiği halde komisyonca tervici cihetine gidileceğine dair. (s.186)

104 NUMERO Fİ 29 HAZİRAN SENE 308

Zira'at Bankası Nizamnamesi mucibince müstakrizlerin te'minat olarak gösterecekleri Emval-ı Gayrı Makulanin terhin ve vefaen ferağ ve yakın rehin ve redd-iferah muamelatı için Tediye mecbur oldukları harcların affına dair mukaddema kaleme alınan nizamname ahkâmının makbûlüne şamil tutulmasına dair.

105 NUMERO Fİ 30 HAZİRAN SENE 308

Mütekaidin ve ma'zulin sandukları aidatına müta'allık olan aidatın tevkif ve zimmet ve ilişkileri kat'a ve tasviye itmeyenlere Mazuliyet ma'aşı tahsis olunmaması hakkında.

106 NUMERO Fİ 1 TEMMUZ SENE 308

Eyanı ve liyaleyi Muhtereme veMakdusede şayan buyrulan aff-ı Aliyeden Divan-ı Harblerce mahkum olan Jandarma ve Zabıtaya zabitan ve neferatından selasen müddetlerini ikmal idenlerin hissedenden olmaları hakkında.

107 NUMERO Fİ 1 TEMMUZ SENE 308

Ba'dema Matbaa-i Aliye-i Cenab-ı Velinimet bi-minnet-i Efendimize bi-takdim-i vilayetlerden isti'lam olunan müstedida'yat üzerine dairelerce ne yolda muamele cereyan itmiş ve nasıl cevaplar virilmiş olduğunu müzemin devairden her ay nihayetinde bir cedvel tanzim ve irsali hakkında.

113 NUMERO Fİ 6 TEMMUZ SENE 308

Mekatib-i Resmiye-i Devlet-i Aliyede ma'lumenin iderek ma'aş alanların mazuliyet ma'aş-ı tahsisine men' olunması hakkında.

115 NUMERO Fİ 8 TEMMUZ SENE 308

Bir Heyet-i Fesadiyenin mekasidini icra veyahud bir şahsa suikasd için ıslahe-i nariye Valat-ı Cerihe i'mal ve taşıyanlar ve tahrikat ve ifsadata dair evrak ve resail mezra-i neşr idenler hakkında ceza kanunnamesinin tezayilen kaleme alınan fıkra-i nizamiyesinin gönderildiğine dair.

(s.187)

116 NUMERO Fİ 9 MAYIS SENE 308

Mazuliyet ma'aşı talebinde bulunacak hidmat sabikesini ve miktar ma'aşıyla eshab-ı infisalini mübeyn melfuf numuneye tevfikeyn bir cedvelin tenzimi hakkında.

118 NUMERO Fİ 11 TEMMUZ SENE 308

Dini Miriyesi bulunanların hepsi halinde icra kanununun otuz altıncı maddesine tevfikeyn hazine tarafından beşer gurus yevmiye i'ta olunmayub infak iaşeleri mesarifinin hapishanenin mesarifi umumiyesi meyanında ifası hakkında.

119 NUMERO Fİ 13 TEMMUZ SENE 308

Arazi-i Miriye üzerine yapılacak binaların ol emirde tedkikat-ı lazıma icrasıyla bir mahsur olunmadığı tahkik itdikden ve ebniyenin işgal ideceği mahali alel-usul bedeli öşre badel'rapt bab-ı Ali de bil-istizan İrade-i Seniye-i istihsal idilmesi lazım geleceğine dair.

120 NUMERO Fİ 14 TEMMUZ SENE 308

Kaimakam ve Müdür ve Tahrirat Müdürlüklerine ta'yin olunubda henüz mahal memuriyetine gitmemiş ve Müddet-i Nizamiyesini tecavüz itdirmiş memurin bulunduğu takdirde yerlerine diğer memur ta'yin olunmak üzere hemen iş'arına dair.

123 NUMERO Fİ 15 TEMMUZ SENE 308

Meclis-i İdare-i Vilayet müdde-i umumi ve mustantıklık vazifelerinin Mecalis-i İdare a'zasından olmayan memurin muzafa ve zabitan aklama gördürülmesi hakkında.

127 NUMERO Fİ 21 TEMMUZ SENE 308

Teba'-i Ecnebiyeden silah taşımak isteyenlere mensub oldukları Devlet Konsoloshanelerinden ibraz idecekleri beyannamenin kefil makamında Adliye-i Tezkere-i İ'tasına dair.

(s.188)

120 NUMERO Fİ 22 TEMMUZ SENE 308

Muhtarların mükellifinden istihsal iyledikleri emvalden zimmetlerine geçirdikleri akçenin kedilerinden istifasına ve Tediye-i Dine iktidarları olmadığı halde kendilerine intihab iden kariye ve mahalle ahalisinden tazmin itdirilmesi hakkında ta'dilen kaleme alınan Madde-i Nizamiyenin gönderildiğine dair.

132 NUMERO Fİ 27 TEMMUZ SENE 308

Ba'dema bir sene zarfında Hükm-ü Nizam ve tebligata muğayyır olarak üç defa' tezkere veyahud pasaport virdiği tabin iden Nüfus Memurlarının derhal azl ve tebdilleri hakkında.

127 NUMERO Fİ 29 TEMMUZ SENE 308

Pulsuz veya Derece-i Nizamiyesinden devn pulu cari olarak alınmış olan senedat ve evrak ceza-yı nakdiyelerinin ibtida kabul idenlerin tahsiline ve Resm-i Tamğa kanununun yirmi beşinci maddesinin Suret-i Tefsirine dair kaleme alınan Mazbata suretinin lefiyle.

140 NUMERO Fİ 1 AĞUSTOS SENE 308

Zokaklara ve Cami' havlularına bırakılan evladların suret-i kaydları hakkında.

142 NUMERO 4 AĞUSTOS SENE 308

Haccac ve Zevar-ı İraniyenin ihtiyac-ı zatiyelerine kifayet idecek mikdar taşıyacakları tütün ve tönbekünün her güne rüsumedden mua'fiyeti hakkında.

43 NUMERO Fİ 5 AĞUSTOS SENE 308

Hiçbir kimsenin tezkeresiz ve muğayyır merzi alel-müfsidata meydan virilmemesi hakkında.

152 NUMERO 15 AĞUSTOS SENE 308

‘Asakir-i Zabtiye neferatının ve zaif aslihe ve ‘askeriyelerinin gayrında istihdam olunmaması hakkında.

(s.189)

157 NUMERO 19 AĞUSTOS SENE 308

Belediyeler ve Eczahaneleriyle Kiliselere merbut Hastahaneler için sa’adetden gönderilecek eczanın Gümrük rüsumundan mu’af tutulması ve mezkur ecza mayanında evrak ketb ve resail ve ecza-yı nariye bulunduğu halde men’i hakkında.

168 NUMERO Fİ 31 AĞUSTOS SENE 308

Memuriyetlerinden infisallerini muta’akib intihab memurin komisyonuna müraca’at iden Kaimakam ve Müdürlerin gerek daimi ve gerek muvakkat olsun son memuriyetleri tarihi i’tibarıyla Defter-i Mülazıma kaydları hakkında.

179 NUMERO Fİ 10 EYLÜL SENE 308

Metahil bulunan sen mükellefiyet erbabıyla Efrad-ı Redifenin Heyn-i Tehillerinde Muhakeme-i Şeri’iyeden i’ta olunacak izinnamelerin nüfusa kaydı esnasında zevc ve zevcesinin vesairenin mezkur izinnemelere kayd ve işaret idilmesi hakkında.

180 NUMERO Fİ 12 EYLÜL SENE 308

Kaimakam ve Zabıta memurlarının ceraimigayrı meşru’eden dolayı kendilerine vuku’ bulacak ihbarat ve şikayetin ihdarname ve şikayetnameleri hemen Müdde’-i ‘Umumilile vazifesini ifa iden zate tevdi’ ile iktifa ve istintak dairelerinde celbine lüzum görünen işhas haklarında virilecek celb-i mezkurelerinin Mu’amalat-ı Tebliğiye ve icraiyesince tahirat vuku’a götürülmemesi ve had be had eşhas hapis ve tevkif olunmaması hakkında.

186 NUMERO Fİ 17 EYLÜL SENE 308

Ba’de ziyan tezakir ve Evrak-ı Saire her Vilayetin dersa’adetde ba’de mesafesine göre hitamından bir kanma ol talep idilmesi ve daima mülhakat nufus

memurluklarıyla bi-muhayyire oralara icab iden evrakın vakt ve zamanıyla gönderilmesi hakkında. (s.190)

191 NUMERO Fİ 28 EYLÜL SENE 308

Me'murinin tahtı mukamede bulunduğu müddet için maaş verilmemesi hakkında.

16 NUMERO 30 EYLÜL SENE 308

Tahsil-i emval hususunda rehaveti ve evamiri vakaya adem-i tabiyeti görülen memurların tebdil idilmek üzere ahval hareket vakalarının tayin mada idilerek iş'ar-ı hakkında.

TİCARET VE NAFIA NEZARETİNDEN BİR UMUM Fİ 12 MART SENE 308

Yollar için bin guruştan ziyade vuku bulacak mesarifin nezaretinden istizanı ve bin guruştan devn olan meserifin bila istizan sarfı hakkında.

(s.191){ Dahil vilayette bulunan bil cümle kuranun hane ve nufusları mikdarıyla}

4.5. Merbut Oldukları Merkezlere Mesafelerini Mübeyyen Cetvel

(s.192)

Mamüratü'l aziz merkez kazası

Merkeze ba'd mesafesi

Harf-i Elif				
Esami-i kura	Mikdar nüfus	Miktar-ı hane	Dakika	Saat
Ebutahir	389	77	0	10
Ebil	75	12	30	3
Etminik	533	92	0	2
Atikan	342	50	0	7
Ahur	181	54	0	7
Erzürük	214	40	30	3
Âruzuk	146	24	00	3
Erguvan	131	26	00	7
Arındık	198	42	30	5
Arzıva	193	43	00	13
Ezurgân	25	2	00	5
Eskiköy	294	47	00	8
Aşvan	457	84	30	7
Eşvergân	50	11	00	7
Ağmezra ^c a kuzabad	160	21	00	4
Âğmezra ^c a ulu abad	192	37	00	4
Âğseki	22	4	00	13
Âğınsı	133	26	00	5
Âğınsı Yukarı	412	67	00	5
Alıncık	139	27	00	5
Agca kal ^c a	267	47	00	5
Alaca	261	42	20	2
Alpavut (s.193)	533	70	00	4
Altun uşağı	86	14	00	14
Elgûn ^c ülya	168	34	00	10
Elgun süfla	173	39	00	10
Emin uşağı	64	15	00	8
Emin uşağı zive	88	15	00	15

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kura	Mikdar nüfus	Miktar-ı hane	Dakika	Saat
Encuz	258	35	00	8
Engürez	361	57	00	5
Engüzek	337	60	00	7
Ubuz	78	22	00	2
Üçağaç	94	14	00	5
Uceli	61	17	30	2
Usye	287	56	30	10
Uslu	626	138	00	10
Öküz uşağı	187	34	00	10
Öküz uşağı diger	381	61	00	5
Uslu mezraası	60	9	00	10
İçme	1368	280	00	6
İringil	338	64	00	10
İşveler	117	22	00	8
İğiki- ^c ülya	1565	305	15	5
İğiki süfla	227	51	00	8
Eylemil	143	26	00	5
Eyub bağı	39	9	00	5
Eyus ^c ülya	575	101	00	10
Eyus süfla(s.194)	521	91	00	10
Harf-i be				
Balıbeğ	153	22	00	7
Balikün	338	62	00	5
Baskil	310	46	00	7
Balan	203	46	30	4
Balluca	154	52	30	3
Baven uşağı	148	21	00	5
Birvan	240	65	00	7
Bezmişen	1026	225	00	1
Beşik	40	8	30	3

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kura	Mikdar nüfus	Miktar-ı hane	Dakika	Saat
Battal uşağı	45	13	00	7
Bektaş Mevra'ası	55	11	00	4
Begler uşağı	244	37	00	10
Begler uşağı diğer	15	22	00	4
Begler uşağı diğer	98	18	00	12
Begirme	22	4	00	13
Bilal uşağı	427	72	00	15
Ballıgan	231	34	00	9
Bozuşağı	36	7	00	8
Harf-i pe				
Pağnik	183	43	00	4
Pahni	359	60	30	10
Perçenç	2008	411	30	1
Perdik (s.195)	290	64	00	7
Piriniçci	237	44	30	5
Perik	137	26	30	4
Perik	378	94	00	3
Pelte	145	31	30	2
Porik	95	22	00	3
Pincirik	465	62	00	6
Pul Mevrası	183	34	00	7
Pulutlu	142	23	00	5
Poyraz	188	37	00	3
Pigarlı	89	16	00	12
Pinoğlu	58	12	30	4
Harf-i -te				
Tepecik	116	25	00	4
Tepe Mezra'sı	47	6	00	3
Tahtikler	211	44	00	10
Tahtikler Mezrası	125	23	00	10

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kura	Mikdar nüfus	Miktar-ı hane	Dakika	Saat
Teşteek	207	39	00	7
Tanrıvirm	79	23	00	4
Tilenzit	336	84	30	2
Tilek	57	21	30	12
Tilek diger	158	22	30	4
Temte	152	31	00	7
Tiko mezra'sı	15	3	00	4
Timur Mezra'sı (s.196)	162	32	00	4
Harf-i cim				
Cafikler	183	40	00	7
Camsız kayışlı	74	18	00	9
Cabbar uşagı	121	20	00	7
Cacferi	40	10	00	8
Cünd	197	35	00	5
Cüge	264	75	00	12
Cib	175	41	30	2
Harf-i çe				
Çakıl	169	14	30	3
Çalu Mezra'sı	102	15	30	3
Çay kara cali	226	62	00	8
Çatal oğlu Mezrası	106	18	20	0
Çakmak	91	20	00	7
Çöteli kuzabad	338	44	00	4
Çöteli Ulu abad	92	21	00	3
Çorçuk	623	53	00	3
Çortunlu	234	34	00	7
Çulçapur	304	68	00	6
Çuganlı	175	35	00	14
Çuğrâş	38	7	00	9
Çölmek	122	28	00	4
Çolak uşagı (s.197)	99	17	00	5

Merkeze ba'd mesafesi

Harf-i ha'				
Esami-i kura	Mikdar nüfus	Mikdar-ı hane	Dakika	Saat
Hacı görmü	39	10	30	4
Hacı mehmetli	229	42	00	14
Hacı seli	363	68	00	4
Hacı uşağı	211	44	00	7
Hacı hüseyinler	298	45	00	11
Hal	786	157	00	7
Ham uşağı	168	31	00	9
Haceri	182	63	00	4
Hesbur	167	28	00	7
Hüseyinik	2541	686	00	1
Hamedî	130	26	00	4
Hami cansız kayışlı	66	15	00	9
Harf-i ha				
Habusu	1308	185	00	5
Harbatu	40	9	00	5
Har uşağı	172	25	00	6
Havik	184	28	00	8
Hersenk	404	76	00	3
Hafthisar	839	168	00	6
Helezür	564	125	00	7
Hensur	268	62	00	3
Hoğu (s.198)	1770	330	00	2
Harf-i ha				
Haçikuşağı	64	9	00	6
Har	82	21	00	4
Han İbrahim Şah	164	35	00	5
Han köy	625	109	30	3
Haraba kayış	499	82	00	11
Hercik	141	34	00	1

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kura	Mikdar nüfus	Miktar-ı hane	Dakika	Saat
Hezin	10	7	00	7
Heskili	118	31	00	14
Heştegan	57	10	00	11
Halka	121	23	00	8
Halka diger	56	11	00	6
Hoh ülya	1435	326	00	5
Hoh süfla	526	111	00	4
Hozekdek	301	67	30	2
Hozik	141	31	30	4
Hozike tabi'piran	181	40	30	7
Hoş	439	104	00	3
Holpenk	511	77	00	3
Havelvenk	1026	153	30	1
Harf-i dal				
Dadeş	174	41	30	3
Dadeş	19	5	30	3
Dede	71	10	00	7
Dellu Mezrası (s.199)	50	10	00	7
Dudigan	76	10	00	9
Duk kariyesi	84	16	00	8
Dişidi	575	106	00	5
Harf-i zal				
Zalini	107	32	00	4
Zigan	188	30	00	14
Hurufu'l ra				
Resülkahya	378	56	00	10
Raşvan	158	23	00	6
Remik	18	5	00	13
Roşgin	80	18	00	7

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kura	Mikdar nüfus	Miktar-ı hane	Dakika	Saat
Harf-i zal				
Zarik	178	31	00	4
Zarato	125	31	30	5
Zerteric	640	122	00	6
Zafran	691	40	30	0
Harf-i sin				
Sersük	107	22	00	9
Seku Mezraası	39	10	00	6
Servi	206	30	00	8
Sultan uşağı	71	16	00	6
Semiken	50	13	00	6
Semigan	104	13	00	9
Semigan Mezraası	213	36	00	7
Sinan (s.200)	59	14	30	3
Sinanlı	516	79	00	16
Senü	18	8	00	7
Senü	244	44	00	4
Sir uşağı	272	49	00	5
Sürek	151	41	00	8
Sigeyin	144	22	00	13
Seyli	261	57	00	4
Sürsürü	1056	167	15	00
Sürüri manastırı	75	12	20	00
Harf-i şin				
Şal uşağı	163	57	00	4
Otaşal uşağı	181	29	00	12
Şanik	111	19	00	5
Şahsı	29	4	00	5
Şer uşağı	32	4	30	6
Şa ^c banlı	213	42	20	4

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kura	Mikdar nüfus	Miktar-ı hane	Dakika	Saat
Şevkât	414	60	00	6
Şemsi	297	56	00	3
Şintil	692	132	00	3
Şencek	278	35	00	12
Şevval uşagı	343	45	00	7
Şahaplı	183	20	00	5
Şüşnaz	207	43	00	3
Oteşahaplı	226	45	00	7
Şahsuvar	585	128	30	7
Şit uşagı	81	14	00	8
Şih Hacı (s.201)	1027	186	00	7
Şeyh �ali	228	43	00	8
Harf-i sad				
Sarpulu	194	39	00	4
Sarılı	593	113	00	4
Sarını	218	54	00	3
Sarıkamış	597	107	00	8
Sarı ya�kub	259	51	30	2
Sanuh	158	21	30	5
Sefrenk	156	21	30	5
Sağular	192	34	00	4
Samahtu	60	9	00	11
arf-i ta				
Tadım	1605	266	00	3
Tamb�y�k	189	34	00	5
Topal uşagı	170	31	00	10
Topal kim uşagı	149	33	00	9
Toraman	17	7	00	3
Tors uşagı	77	12	00	15
Tors uşagı safranin	107	18	00	5

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kura	Mikdar nüfus	Miktar-ı hane	Dakika	Saat
Tavşan uşağı	147	19	00	8
Tortunlu	77	10	00	7
Harf-i -ayn				
Alişam	626	144	00	5
Adedi	165	40	30	4
Arabuşağı (s.202)	107	19	00	15
Azizan	198	33	00	7
Ali ağa Mezrası	16	2	00	8
Ali Beg	28	7	30	3
Gurbet Mezrası	144	54	00	2
Harf-i fa				
Fatmalı	96	27	30	7
Fetek	39	12	00	10
Feyzolar	176	33	00	10
Harf-i kaf				
Karoğlu	430	61	00	10
Kadıköyü	520	79	00	12
Kal uşağı	113	30	00	9
Kalebe	119	43	00	10
Kaşlık	237	41	00	6
Kabasakal	71	15	30	5
Kıraç	220	54	30	4
Karkartu	146	29	00	10
Karlut	109	21	00	14
Karluta tab'öküzuşağı	210	38	00	5
Karınca Mezrası	23	5	00	14
Kara çalı	188	46	00	7
Kara ʿali uşağı	192	29	00	5
Karasaz	101	25	30	5
Karataş	64	14	00	4

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kura	Mikdar nüfus	Miktar-ı hane	Dakika	Saat
Karataş diger(s.203)	15	4	00	3
Harf-i kaf				
Karakaş	111	20	00	9
Karakaş diger	89	15	00	9
Karasa	35	7	00	14
Kızıl uşağı	309	47	00	8
Kışla	73	19	00	3
Kışla Mezrası	10	4	30	4
Kışlakçı Mezraası	84	12	00	7
Kavak	201	39	00	7
Kaimaman	7	4	00	2
Kopar uşağı	134	21	30	4
Kot uşağı	39	10	00	5
Koç kale	326	52	00	5
Kocik	300	50	00	11
Koç bağı	47	9	00	4
Koran	560	103	30	4
Kurt dere	186	41	00	4
Koruk	493	78	00	5
Korbemil	226	39	00	8
Korbemil hacı mustafa	191	32	00	7
Kozluk	97	21	30	4
Kulik uşağı	444	63	00	9
Kulyan	145	28	00	3
Kumbareş	145	28	00	3
Konakalmaz (s.204)	186	36	00	7
Kil uşağı	115	18	00	7
Kuruçay	82	11	00	5
Kuyulu	1844	348	00	3
Koyun uşağı	91	14	00	12

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kura	Mikdar-ı nüfus	Mikdar-ı hane	Dakika	Saat
Harf-i kâf				
Karingit	254	55	00	4
Karik	62	15	00	9
Kaş	27	17	00	15
Gedayek	367	57	00	6
Gedek çakmak	119	25	00	5
Gede buki	38	9	00	12
Küdemlik has	885	149	00	4
Kürdemlik şimal	147	32	30	4
Germili	1211	270	30	3
Kizir uşağı	59	13	00	9
Kesrik	2763	523	20	0
Kel mahmud	235	39	30	3
Keli Mezrası	48	8	00	6
Kel uşağı	154	22	00	5
Gelir uşağı	154	22	30	9
Keleşorlu	28	3	00	14
Gemici köyü	218	46	00	14
Kinederiç	765	161	30	3
Genefik	432	85	00	5
Koğnik	643	143	00	4
Konay (s.205)	270	43	00	5
Koruk	1064	239	00	6
Könk	797	119	00	4
Gölcük	457	85	00	8
Korpekâr	21	7	30	1
Kurye	927	178	00	3
Kurkeşan	198	30	30	5
Gede kuşağı	186	31	30	5
Göl karyesi	405	76	00	4

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kura	Mikdar-ı nüfus	Mikdar-ı hane	Dakika	Saat
Gürgeş	180	32	00	7
Gerkan	164	35	00	6
Kul uşığı	251	22	00	9
Kölek	166	19	00	7
Kehli	215	45	00	3
Kurlek	65	14	00	9
Kikan	130	34	00	4
Harf-i -lam-elif				
Lido	518	112	00	13
Lurikan	83	19	00	7
Harf-i -mim				
Mercumut hasan uşığı	614	110	00	7
Müridü	312	64	30	1
Müridü bağları (s.207	121	30	30	1
Mesti	277	44	00	6
Müşkuy karyesi	167	33	00	10
Molla kendi	475	126	00	3
Molla Hüseyin Mezrası	35	7	00	7
Molla Ali Mezrası	146	25	00	4
Molla Hüseyin uşığı	171	26	00	6
Meruşığı	158	28	00	9
Malatacuk sağır	160	35	00	4
Malatacuk abdal	345	70	30	3
Melek	119	23	00	7
Mülükan	228	44	30	4
Memaraş	63	14	00	15
Mensuv uşığı	164	27	00	4
Munzuroğlu	444	57	00	5
Mıgı	575	132	30	2
Mornik	690	124	30	00

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kura	Mikdar-ı nüfus	Mikdar-ı hane	Dakika	Saat
Mürü	242	46	30	2
Meval uşağı	162	13	00	10
Miyadun Şima	94	19	00	5
Miyadun Has	475	126	20	1
Mir ^c ali	174	28	00	7
Mişeli	277	44	00	6
Mişe Şa ^c banlı	94	16	00	9
Harf-i -nun				
Nargizan	301	68	00	8
Nezr uşağı	183	34	30	6
Nekerek	398	76	30	3
Nuralı	252	62	30	1
Harf-i -va				
Vatnek	119	38	30	8
Vertetil	520	83	00	2
Venk	12	2	00	3
Virduşağı	32	10	00	9
Harf-i -ya				
Yalnız	217	45	00	2
Yar uşağı	190	28	00	10
Yenice	14	4	00	10
Yenice uluabad	75	13	00	2
Yılan geçüren	94	25	00	4

*(Merkez vilayete merbut Keban kazası dahilindeki karyeler)

Merkeze ba'd mesafesi

Harf-i elif				
Esami-i kura	Mikdar nüfus	Mikdarhane	Dakika	Saat
Erekli	15	4	00	4
Ebuler	45	10	00	3
Emirler	46	18	00	8
Emir	424	93	00	11
Ekdir	201	48	00	16
Anbarcık	72	17	00	8
Antar	167	21	00	8
Asmaca	70	21	00	9
Asar (s.208)	34	7	00	10
İydin uşağı	8	2	00	11
Atikan	49	14	00	11
Harf-i -ba				
Bostan	16	3	00	1
Bağçeli	148	43	00	3
Berata	630	116	00	8
Bayındır	391	77	30	1
Bemara	31	11	00	8
Bozan	168	35	00	11
Bacalı	94	31	30	00
Bağçe	14	5	00	16
Başkonak	44	15	00	15
Balaban	65	15	00	8
Buyaca	153	34	00	10
Harf-i -ta				
Termihal	20	5	30	1
Tebkirar	120	24	00	5
Harf-i -cim				
Çendeken	130	29	00	4

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kura	Mikdar nüfus	Mikdarhane	Dakika	Saat
Çalık	70	21	00	1
Çavuş	147	27	00	13
Çermik	144	40	00	6
Çinuşağı (s.209)	69	19	00	8
Harf-i -ha				
Hacısur	33	4	00	4
Hemzikân	377	84	30	2
Hıdır oğlu	50	12	30	16
Hasan bedrik	1087	222	00	22
Harf-i ha				
Heydi	472	115	00	4
Höyük	194	36	00	6
Harf-i ha				
Halbur	346	83	00	8
Harin	56	25	00	10
Harf-i dal				
Derican	551	104	00	8
Denizli	410	111	00	1
Dede karkin	82	21	00	10
Deli hızır	86	11	00	13
Derican memaraş	453	116	00	18
Derican surur	123	29	00	18
Derican köpek	170	49	00	19
Derican bermik	279	66	00	20
Harf-i za				
Zerban	212	52	00	2
Zerikban uşağı	397	71	00	4
Zerakçevik uşağı	201	38	00	4
Zerak şeyh emir(s.210)	325	57	00	4

Merkeze ba'd mesafesi

Harf-i sin				
Esami-i kurra	Mikdar-ı nüfus	Mikdar hane	Dakika	Saat
Süleymanlı	71	19	15	1
Süleymanlı ülya	160	41	00	8
Süleymanlı süfla	179	37	00	8
Harf-i şin				
Şeyh Hasan	853	181	00	14
Harf-i sad				
Soğanlı	65	15	00	1
Harf-i ta				
Tahir köyü	488	102	00	8
Harf-i ayn				
°Ataf	325	73	00	6
°Abbas	002	26	00	9
°İsa	897	208	00	7
Harf-i kaf				
Kârkın	41	9	30	1
Köryegan	91	21	30	1
Kal°a	251	45	00	8
Karahöyük	622	159	00	8
Kazık	174	49	00	00
Kuş	180	32	00	14
Kuşçu	120	30	30	02
Karaca	480	75	00	10
Kızıluşağı	74	22	00	09
Kışla	56	14	00	09
Kati	56	16	00	10
Kurucak (s,211)	84	23	00	12

Merkeze ba'd mesafesi

Harf-i kâf				
Esami-i kurra	Mikdar-ı nüfus	Mikdar hane	Dakika	Sacat
Kerkah	89	24	00	3
Kurkama ^c çrak uşağı	249	71	00	9
Kafr viran	233	58	00	11
Kesrik	64	13	00	7
Hurufu'l mim				
Murhamam	96	30	00	6
Münayık	338	70	00	8
Mamuha	151	39	00	9
Mezirma	269	43	00	15
Molla ömeroğlu	17	5	00	16
Mamuha	55	13	00	9
Mişeli ülya	290	59	00	3
Mişli süfla	143	29	30	2
Mihal	29	9	30	16
Malyan	208	59	00	00
Malyan diger	155	34	00	10
Hurufu'l nün				
Neşk uşağı	87	25	00	3
Ner mekân	342	94	00	6
Nemri (s,212)	536	114	30	1

*(Merkez vilayetine merbut^c Arapgir kazası)

Merkeze ba'd mesafesi

Harf-ı elif				
Esami-i kurra	Mikdar-ı nüfus	Mikdar hane	Dakika	Saat
Âşka	618	106	00	4
Eknidik	87	21	00	3
Oşnedan	248	42	00	4
Akner	433	94	00	5

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kurra	Mikdar-ı nüfus	Mikdar hane	Dakika	Saat
Ardo	65	17	00	04
Arakil	184	35	00	05
Emiran	188	34	00	05
Âyaskalı	151	22	00	04
Âğtan	31	9	00	6
Aşağı atma balluca	107	30	00	7
Ânbarki	576	109	00	1
Elhâsoğlu çiftliği	10	3	00	5
Harf-i bâ				
Beg pınarı	5	1	00	4
Babek	191	47	00	4
Boluk uşağı	90	18	00	6
Bostancık	677	94	00	4
Bedre	35	6	00	2
Beğerli	158	34	00	6
Bacalı	67	18	00	5
Harf-i pe				
Pağnek urunki	384	79	00	1
Pağnek konu(s.213)	165	37	00	1
Pirimuşağı	148	21	00	7
Pir ^c ali	73	16	00	5
Palanka çiftliği	19	3	00	2
Harf-i -ta				
Tepte	853	156	00	3
Türkmen ve manasoğlu çiftliği	21	4	00	4
Harf-i çe				
Çemen	189	29	00	3
Çekez	326	72	00	3
Çit	577	115	00	3
Harf-i ha				

Merkeze ba'd mesafesi				
Esami-i kurra	Mikdar-ı nüfus	Mikdar hane	Dakika	Saat
Hesdik	275	48	00	3
Hacı uşağı	86	18	00	3
Hacı Hüseyin beg çiftliği	16	3	00	2
Harf-i ha				
Henke	298	45	00	3
Hapşeki	12	1	00	4
Horan	69	16	00	6
Harf-i ha				
Harbuzek	98	21	00	3
Hârac çiftliği	12	2	00	4
Harf-i dal				
Decde ülya	91	19	00	6
Decde-i süflâ	100	28	00	6
Derin pikar ma elhasoğlu	70	13	00	6
Dişterik çiftliği	57	8	00	2
Dere gezin	164	33	00	5
Dutek	46	10	00	1
Harf-i sin				
Seferci uşağı	93	19	00	5
Sipahi uşağı	331	61	00	6
Singeli	37	6	00	2
Süngülü	107	45	00	7
Harf-i şin				
Şepik	448	82	00	1
Şağıl uşağı	38	7	00	6
Şerâk	43	10	00	5
Şotik	363	79	00	6
Harf-i sad				
Sulu	273	50	00	4
Sucin	394	72	00	3

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kura	Mikdar-ı nüfus	Mikdar hane	Dakika	Saat
Satıbgeli	193	34	00	5
Sarıgazi	18	3	00	2
Sakaltutan	33	5	00	5
Saldık	285	81	00	4
Harf-i dad				
Derekan	222	40	00	4
Harf-i ta				
Tarhanik (s,215)	16	28	00	2
Tanusa	18	5	00	5
Tağballuca	42	10	00	7
Taşderegan	30	6	00	4
Harf-i kaf				
Kızılçukur	109	20	00	3
Kuşçu	16	5	00	5
Kalınharman	18	5	00	5
Kanik	40	12	00	6
Kazabela	59	15	00	7
Kuruttaş	55	15	00	7
Kurtkulu çiftliği	24	3	00	5
Kuci	553	89	00	2
Kalıncalı	107	24	00	6
Harf-i kaf				
Kereçor	140	30	00	4
Koca uşağı	151	36	00	6
Kokgah	190	44	00	6
Kömürlük	139	36	00	7
Kurular	34	9	00	7
Kermeşi	368	69	00	6
Kebuk	55	13	00	1
Kebir uşağı	52	12	00	6

Merkeze ba'd mesafesi				
Esami-i kura	Mikdar nüfus	Mikdar hane	Dakika	Saat
Kebeli	95	19	00	5
İam				
Lonke(s,216)	28	7	00	7
Harf-i mim				
Mişeli	113	44	00	1
Metmur	288	45	00	4
Memfer	342	54	00	6
Mehmed uşağı	76	11	00	5
Yoluklu	39	7	00	6

*(Merkez vilayetine merbut Eğin kazasındaki kariyeler)

Harf-i elif				
Esami-i kura	Mikdar nüfus	Mikdar hane	Dakika	Saat
Eççeye	2199	472	00	1
Ergu	599	130	00	2
Eğın nahiye merkezi	1549	370	00	11
Eğrik	118	30	00	2
Evrik	243	94	00	6
Evarik	96	25	00	7
Erdas	152	30	00	10
Etme	156	26	00	8
İlig	664	152	00	7
Eğil	41	8	00	4
İranik	356	64	00	6
Endiri	562	114	00	11
Eyüşme	94	19	00	12
Adiuşağı	167	34	00	16
Eski �arapgir(s.217)	693	115	00	10
Ağdanut	282	72	00	13
Aşağı yabancı	111	25	00	14

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kura	Mikdar nüfus	Mikdar hane	Dakika	Saat
Arta yabanlı	125	26	00	14
Avtar	662	115	00	14
Esami-i kura	Mikdar nüfus	Mikdar hane	Dakika	Saat
Ekrek	238	41	00	10
Eyn	428	86	00	7
Ençiti	889	136	00	7
Harf-i ba				
Esami-i kura	Mikdar nüfus	Mikdar hane	Dakika	Saat
Bekir kariyesi	588	152	00	1
Birigan	218	43	00	3
Bağcecik	61	15	00	6
Balıca	55	14	00	7
Bezmiş	151	26	00	4
Bademli	208	41	00	8
Bihadin	25	7	00	12
Bekamin	82	13	00	7
Harf-i pe				
Paşağı	97	18	00	11
Peğastaş	222	51	00	6
Puşanı	120	28	00	5
Pağnik	230	57	00	11
Paşkilu	440	99	00	13
Pul	405	83	00	7
Pame(s.218)	337	49	00	6
Tafti	198	39	00	6

Merkeze ba'd mesafesi

Harf-i cim				
Esami-i kura	Mikdar nüfus	Mikdar hane	Dakika	Saat
Cücükan	555	82	00	6
Harf-i çe				
Çeper	114	29	00	6
Çoltu çayı	74	16	00	6
Çanakcı	94	24	00	4
Harf-i ha				
Hasdek	161	43	00	10
Hasekni	130	35	00	8
Höyük	266	40	00	6
Hakka	266	48	00	10
Harf-i ha				
Hefdar	370	370	00	11
Hornek	297	68	00	13
Huni	73	15	00	7
Hensi	196	41	00	7
Hun	64	16	00	8
Harf-i ha				
Hozakper	539	89	00	9
Huruc	185	32	00	6
Holcin	58	10	00	7
Harf-i dal				
Dilli	41	7	00	3
Dingidar(s,219)	473	86	00	13
Harf-i el-zal				
Zabunlar	189	47	00	8
Zabt	95	23	00	9
Harf-i sin				
Serkavil	511	104	00	8
Senahisi	48	15	00	8

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kura	Mikdar nüfus	Mikdar hane	Dakika	Saat
Seracık	641	122	00	13
Selamlı	262	51	00	14
Senk	362	73	00	6
Harf-i şin				
Şirzi	242	63	00	1
Şirzî eğerki	131	29	00	1
Şığlar	298	75	00	13
Harf-i sad				
Silahlı	197	36	00	2
Surak	141	35	00	1
Sandık	138	32	00	1
Samuka	256	36	00	7
Harf-i ta				
Tavuk	181	33	00	7
Tuydim	212	40	00	10
Harf-i ayn				
°acuzi	69	17	00	7
Harf-i kaf				
Karapikar	103	14	00	7
Harf-i kef				
Kerşela	390	85	00	1
Harf-i kef				
Kemakab	1148	244	00	1
Kendir	208	45	00	5
Keferan	117	27	00	9
Kohpank	116	29	00	12
Kemuhi	184	27	00	13
Kerani	196	48	00	8
Küşne	274	52	00	8
Kuci	30	9	00	6

Merkeze ba'd mesafesi

Esami-i kura	Mikdar nüfus	Mikdar hane	Dakika	Saat
Kicako	526	97	00	4
Komkan	125	18	00	11
Kaşı	407	99	00	2
Harf-i lam				
Luzane	249	51	00	10
Harf-i mim				
Maçka	155	38	00	3
Muşke	277	57	00	2
Menayık	148	28	00	13
Muşadi	247	34	00	17
Mudanli	349	74	00	14
Muderke	236	48	00	6
Meşker	521	98	00	7
Harf-i nün				
Navril	290	17	00	4
Harf-i vav				
Vangah	154	22	00	2
Venk(s.221)	258	54	00	1
Vahşin	692	123	00	9
Venk	139	30	00	10
Harf-i ya				
Ya'kublu	256	49	00	6
Yukarı yabanlı	185	36	00	14
Yenice	16	5	00	7

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. HATİME

Vilayetimizin geçen sene salnamesi tartib ve neşr idilmeyüb bu sene içün dahi teşebbüsât ve istihzarat yoğiken vali-i vilayet sa^cdetlu Enis Paşa hazretlerinin amal ve akdem intizam pirûrîleri asar-ı mahsusasından olarak iş bu salnamenin tertib ve tab idilmesine ve be kerme ta^cli senin sabıka salnamelerine nisbeten mükemmel bir suretde bulunmasına muvaffak olundu.

Ancak vali-i müşârûn-ileyh hazretlerinin buraya memuriyet ve muvasaleti sene evasıtına müsadif olub salname içün tertibat olmadığına da vusul devletlerinden bir müddet sonra vakıf olduklarına ve bu tenki zaman ile beraber salnamenin mümkün mertebe mükemmeliyetinide arzu buyurdıklarına mebni bi't-tabi' sene-i ahirine yakın bir vakitte hitam bulunduğu bu tehiratın vukû' zaruridir, hatta dahil vilayetteki kariyelerin mikdar-ı hane ve nüfusları ile merbut oldukları kazalar merakizine mesafelerini mübeyyen bir cedvel dahi derc idilmek üzere mülhakatdan kayıtları celb idilmişken matluba muvaffak. (s,222) görülememelerinden ve tekrar celb defatire vakt kalmamasından dolayı yalnız merkez-i vilayet idaresindeki, kura ile merkeze dahil kazalara tabi köylerin tanzim edilen cedveli derc ile bu senelik enkale iktifaya mecburiyet hasıl olmuştur.

Bit-tega-i Te'ala saye-i muvaffakiyet tevabe-i hazret Padişahide seneyi atıyye içün şimdiki salname Münderecatı daha mükemmel ve müfid bir surette tevsi ve tanzime gayret edilmek üzere bu seneki salname bir esas hükmünde bulunmuş olacaktır.

Cenab-ı feyazı ezeli nüsha-ı kübrayı muhasın ve mealı olan ve vücud mahud hazreti padişahı dünya durdukça serir arayı şevket ve şân buyurup canib-i mealı menakıb-ı mülükanelerine ifa-i hidmat sadıkane ile ihra-ı memduhiyete eyleyen sarf-ı mukadderat eyleyen vali müşarun ileyh hazretlerininide hemişe nail tevfiyat eylesin amin.

SONUÇ

Salnameler şehir araştırmalarında vazgeçilmez bir kaynak niteliğindedir. Çünkü salnamenin yazılmış olduğu döneme bakılarak bölgenin tarihi, sosyolojik, demografik, coğrafi, idari yapısına kolaylıkla ulaşılabilir.

1310 (1892/1893) yılına ait olan Mamurat'ul Aziz salnamesinde vilayetde yaşamış olan müslim ve gayri müslim tebanın mikdarı, sancak, kazâ, köylerin vilayetdeki dağılımı; vilayetde 3 sancak, 16 kaza, 14 nahiye, 2282 karye ve mahalleden müteşekkildir. 187189'u Türk ve 183629'u Kürd olmak üzere 370818 Müslim, 75198 Ermeni ve 2382'si muhtelif Katolik ve 6860 Protestan ve 6562'si Latin, 1048'i Süryani, ve 982'si Rum olmak üzere 87818 gayri müslim bulunmakta olup vilayetin toplam nüfusu ise 458.636'ya ulaşmaktadır.

Mamurat'ul Aziz merkezine bağlı olan sancak ve kazalara hangi güzergahtan ve ne kadar sürede gidildiği ve yol üzerinde bulunan köprü, han ve kervansaray gibi yapılar hakkında da bilgiler mevcuttur.

Buna ek olarak bağlı olan sancakların kısaca tarihlerine, coğrafi şartlarına, bölgedeki nehlere, burada yetiştirilen ürünlerin çeşitliliğine ve bunların uzun süre dayanabilmesi gibi özelliklerine ayrıca vilayetde önde gelen görevlere ve bu görevleri yapan kişilere ulaşılabilir.

Kısaca belirtebilirim ki incelediğimiz bu salname gerek Elazığ açısından gerekse tarihi bir belge olması ve verdiği bilgiler açısından dikkate değer bir önem taşımaktadır.

BİBLİYOGRAFYA

Ana Britannica , C.27, s.92, İstanbul,1994.

Büyük Larousse, C.19, s.10112.

DEVELİOĞLU, Ferit; OSMANLICA-TÜRKÇE ANSİKLOPEDİK LUGAT, Aydan
Yayıcılık, Ankara, 2011.

İslam Ansiklopedisi, C.10, s.134-136 , Eskişehir 2001.

Meydan Larousse, C.10, S.885-886, İstanbul, 1969-1973.

SAMİ, Şemseddin; KÂMUS-I TÛRKİ, Çağrı Yayıncılık, İstanbul, 2007.

Türkiye Diyanet Vakfı, İslam Ansiklopedisi, C.36, s.51-54. İstanbul, 2009.

سنة ١٣٠٠ قمرية		سنة ١٣٠١ قمرية		سنة ١٣٠٢ قمرية		سنة ١٣٠٣ قمرية		سنة ١٣٠٤ قمرية		سنة ١٣٠٥ قمرية		سنة ١٣٠٦ قمرية		سنة ١٣٠٧ قمرية		سنة ١٣٠٨ قمرية		سنة ١٣٠٩ قمرية		سنة ١٣١٠ قمرية	
الرقم	الاسم	الرقم	الاسم	الرقم	الاسم	الرقم	الاسم	الرقم	الاسم	الرقم	الاسم	الرقم	الاسم	الرقم	الاسم	الرقم	الاسم	الرقم	الاسم	الرقم	الاسم
١	محمد بن علي	١٠	علي بن محمد	٢٠	محمد بن علي	٣٠	علي بن محمد	٤٠	محمد بن علي	٥٠	علي بن محمد	٦٠	محمد بن علي	٧٠	علي بن محمد	٨٠	محمد بن علي	٩٠	علي بن محمد	١٠٠	محمد بن علي
٢	علي بن محمد	١١	محمد بن علي	٢١	علي بن محمد	٣١	محمد بن علي	٤١	علي بن محمد	٥١	محمد بن علي	٦١	علي بن محمد	٧١	محمد بن علي	٨١	علي بن محمد	٩١	محمد بن علي	١٠١	علي بن محمد
٣	محمد بن علي	١٢	علي بن محمد	٢٢	محمد بن علي	٣٢	علي بن محمد	٤٢	محمد بن علي	٥٢	علي بن محمد	٦٢	محمد بن علي	٧٢	علي بن محمد	٨٢	محمد بن علي	٩٢	علي بن محمد	١٠٢	محمد بن علي
٤	علي بن محمد	١٣	محمد بن علي	٢٣	علي بن محمد	٣٣	محمد بن علي	٤٣	علي بن محمد	٥٣	محمد بن علي	٦٣	علي بن محمد	٧٣	محمد بن علي	٨٣	علي بن محمد	٩٣	محمد بن علي	١٠٣	علي بن محمد
٥	محمد بن علي	١٤	علي بن محمد	٢٤	محمد بن علي	٣٤	علي بن محمد	٤٤	محمد بن علي	٥٤	علي بن محمد	٦٤	محمد بن علي	٧٤	علي بن محمد	٨٤	محمد بن علي	٩٤	علي بن محمد	١٠٤	محمد بن علي
٦	علي بن محمد	١٥	محمد بن علي	٢٥	علي بن محمد	٣٥	محمد بن علي	٤٥	علي بن محمد	٥٥	محمد بن علي	٦٥	علي بن محمد	٧٥	محمد بن علي	٨٥	علي بن محمد	٩٥	محمد بن علي	١٠٥	علي بن محمد
٧	محمد بن علي	١٦	علي بن محمد	٢٦	محمد بن علي	٣٦	علي بن محمد	٤٦	محمد بن علي	٥٦	علي بن محمد	٦٦	محمد بن علي	٧٦	علي بن محمد	٨٦	محمد بن علي	٩٦	علي بن محمد	١٠٦	محمد بن علي
٨	علي بن محمد	١٧	محمد بن علي	٢٧	علي بن محمد	٣٧	محمد بن علي	٤٧	علي بن محمد	٥٧	محمد بن علي	٦٧	علي بن محمد	٧٧	محمد بن علي	٨٧	علي بن محمد	٩٧	محمد بن علي	١٠٧	علي بن محمد
٩	محمد بن علي	١٨	علي بن محمد	٢٨	محمد بن علي	٣٨	علي بن محمد	٤٨	محمد بن علي	٥٨	علي بن محمد	٦٨	محمد بن علي	٧٨	علي بن محمد	٨٨	محمد بن علي	٩٨	علي بن محمد	١٠٨	محمد بن علي
١٠	علي بن محمد	١٩	محمد بن علي	٢٩	علي بن محمد	٣٩	محمد بن علي	٤٩	علي بن محمد	٥٩	محمد بن علي	٦٩	علي بن محمد	٧٩	محمد بن علي	٨٩	علي بن محمد	٩٩	محمد بن علي	١٠٩	علي بن محمد

پیشده کی مسافه تاج کونلاک ایسه اومقدار معاشک اولدیغنی یردن النوب
چیتیمبی لازم کلام رک شاید ایکی مأموریت اراسنده اومدندن زیاده تأخر
ایدر ایسه ایام متأخره ایچون نه مأموریت سابقه ونه ده لاحقده سندن معاش
اعطاسی اقتضا ایتمه چکنه دائر .

مالیه نظارتندن ۱۸۷ نومرو فی ۹ شباط سنه ۳۰۶
رسوم نسبه و مقطوعه پولار بک هراییک نوھنک یکدیگری مقابلده
استعمالنده بآس اولیه جیفی کی بوندن طولایی جزای نقدی استحصالی
دخی ایجاب ایتمه چکنه دائر .

۱۹۹ نومرو فی ۲۵ شباط سنه ۳۰۶
ملزمین طرفندن اصحاب زراعه و یرلمکده اولان انبار پوصله رینه دخی
پول وضعی حقنده .

داخلیه نظارتندن ۲۳۹ نومرو فی ۲۶ شباط سنه ۳۰۶
ایجار واستیجار مقوله نامدارینه ایدیلر بک کفالتلره اجاره مقدره
بمجموعه کوره نسبی و بیکرمی بک غروشدن یوقاری مبلغی حاوی
اوللره سویاً اوز غروشلق مقطوع پول وضع و ابطالی حقنده .
اوقاف نظارتندن ۲ نومرولی فی ۱۲ مارت سنه ۳۰۷
اوپچوز یدی سنه سی مارتندن اعتباراً اوقاف مضبوطه اعشار بدلاتنک
نصف تزیلاتنک اطاده سی وهنوز بدله ر بط ایدیلیانلره و یرلمکده اولان
نصف علی الحسابلرک دخی ثلثان درجه سنه ابلاغی خصوصنه اراده
سنه متعلق پیورلدیفنه دائر .

داخلیه نظارتندن ۲۱ نومرولی فی ۲۵ مارت سنه ۳۰۷
رخصتنامه ده محرردوغندن زیاده زرع ایدیلدیکی تبیین ایدن توتونلرک رژی
شرطنامه سی و جنبه قلعی لازم کلام چکنک بیانیه بوبابده رخصتی حاوی
و یرله بک هر ضحاللرک اکا کوره کوزبله تدفیق حقنده .

۲۳ نومرو فی ۲۷ مارت سنه ۳۰۷
بیع اولنه جق ملکک خزینه نامنه عجبوز اولوب اولدیغنک مانده

(۱۷۷)

اولدینگی دائره دن سوال اولتمیزین تقرریرینک استماع اولنامسی
ومرهون اولان اولاکک صائدیرلامسی حقتده .
۹ نومرو فی ۳۱ مارت سنه ۳۰۷

ولایت دائره سندن خارج بر محله اعزام اولتان ژاندارمه ضابطان
وافرادینه و بر یله جک خرج جراهلره دائره عساکر ضبطیه وظائف ملکیه سی
حقتده کی تسلیماتک سکرینجی ماده سی ایله ذیلی مقامنه قائم اولاق اوزره
تنظیم قلنان ماده نظامیه نک کوندرلدیکنه دائره .

۲۶ نومرو فی ۳ نیشان سنه ۳۰۷
توتون زرع ایده جک اهالی طرفدن رژی ادارله رینه و یریلوب
اورادن حکومات تعلیمیه اعطا اولتان هر ضحاله ر نفوس و دفتر خاقانی
اداره لرندن یازیلان درکنارله اوچر غرو شلق پول یاپشدرامسی حقتده .

۲۳ نومرو فی ۱۴ مایس سنه ۳۰۷
باق عثمانی شعبه لر یله شعبه لره منسوب اولان مختارین اداره لرنده
تبعه دولت علیه دن استخراجه اولتان مأمورلر دن قمتع و یرکومی التیمی حقتده .

۵۳ نومرو فی ۱ حزیران سنه ۳۰۷
رسم مشوعدنک خزینه جلیله و درار بلدییه طاند حصه لرینک
برلکده و جمله اعشار نظامنامه سی احکامنه توفیقاً تحصیل حقتده .

۵۷ نومرو فی ۸ حزیران سنه ۳۰۷
مکتوم طوخیلان نفوس غیر مسلمه نک تاریخ ولادت لرندن ظهور مکتومیتلرینه
قدر اولان مدت بدلات عسکر یه سنک اشخاص مکتومه نک اهالی سندن
اولدنلری محله و یا خود قریه نک ایلات سنه سی بدل عسکر یه سنه ضم ایله
هن جماعت طلب ایلامسی حقتده .

۵۸ نومرو فی ۹ حزیران سنه ۳۰۷
مأورین هلمنه اقامه اولان دجاریده حقوق عومیه دعواسنک
نقحه لیسده انتظار اولتمیوب اسول وقانون دائره سنده حقرق شخصیه نک
ارالمسی و درار و ولایات دعوی و کیلاری طرفدن مدعی عومیلره ابراز

ÖZ GEÇMİŞ

1985 yılında Tunceli'ye bağlı Çemişgezek ilçesinde doğdum. Ortaöğretim eğitimimi Elazığ'da tamamladıktan sonra Üniversite eğitimime 2003 yılında Fırat Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde başladım ve 2007 yılında mezun oldum. 2007 yılında Tezsiz Yüksek Lisans eğitimimi tamamladıktan sonra 2010 yılında Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Yakınçağ tarihi alanında Tezli Yüksek Lisans eğitimime başladım. Evli ve bir çocuk sahibiyim.